

gemeente Moerdijk

MEERJARENBEGROTING 2022-2025

Een krachtige, ondernemende partner.
Dat zijn wij!

Colofon

Ontwerp/opmaak: John Gaasbeek, johngaasbeek.nl

Fotografie: Marcel Otterspeer, gemeente Moerdijk, Adobe Stock

Uitgave: september 2021

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook en evenmin in een geautomatiseerd gegevensbestand worden opgeslagen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Gemeente Moerdijk.

Inhoud

Inleiding 4

Leeswijzer 5

Programma's
Samen aan de slag voor het klimaat in Moerdijk 7
Prettig en veilig wonen en leven in Moerdijk 19
Economie als versneller voor een vitaal Moerdijk 35
Ondersteuning voor mensen die het nodig hebben 54
Partnerschap in een veranderende samenleving 66

Financiële positie 2022-2025 83

Recapitulatie-overzicht 2022 92

Paragrafen
- Lokale heffingen 94
- Financiering 107
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing 113
- Kapitaalgoederen 124
- Grondexploitatie 129
- Bedrijfsvoering 136
- Verbonden partijen 141
- Subsidies 156

Beleidsindicatoren 158

Vaststellingsbesluit 165

Bijlagen
- Incidentele lasten en baten met toelichting 167
- Overzicht taakvelden en producten 173
- Subsidies zonder afzonderlijke subsidieregeling 180
- Overzicht reserves 183
- Geprognosticeerde balans 2022-2025 188

Inleiding

Op 8 juli 2021 zijn de in de kadernota 2022-2025 opgenomen uitgangspunten voor het opstellen van de meerjarenbegroting 2022-2025 door de gemeenteraad vastgesteld. Deze kadernota is voor het college het vertrekpunt geweest. De kadernota vertoont een tekort in de jaren 2022, 2023 en 2025 en alleen voor het jaar 2024 een positief saldo. De tekorten zijn in deze voorliggende begroting volledig weggewerkt, voor alle jaren is er nu sprake van een overschot. In het hoofdstuk “Financiële positie 2022-2025” wordt dit verder toegelicht.

In deze begroting is geen rekening gehouden met effecten die samenhangen met een eventuele verlenging van de coronacrisis. Indien dergelijke effecten (vergelijkbaar met die in de jaren 2020 en 2021) in 2022 zullen optreden, dan is het uitgangspunt dat de rijksoverheid de gemeente(n) daarin tegemoet zal komen. Voor zover die steun niet toereikend mocht zijn, kan gebruik worden gemaakt van de algemeen beschikbare middelen zoals de begrotingsruimte en de algemene reserve. In het weerstandsvermogen is rekening gehouden met een risico m.b.t. een pandemie van € 500.000.

In de nota van aanbieding wordt ingegaan op enkele beleidsontwikkelingen die na vaststelling van de kadernota naar voren zijn gekomen. Ook wordt ingegaan op het financieel toezicht van de provincie. Het uitgangspunt is dat in ieder geval voor het begrotingsjaar 2022 een reëel sluitende begroting kan worden aangeboden.

De programma-indeling en de opzet van deze meerjarenbegroting is ongewijzigd ten opzichte van de begroting 2021. Wel is de opmaak van enkele onderdelen aangepast, o.a. de paragraaf Verbonden partijen.

Leeswijzer

Deze meerjarenbegroting 2022-2025 is als volgt ingericht.

Opzet begroting

In de opzet van de programma's zijn de doelstellingen leidend. De programma's zijn als volgt opgebouwd:

1. Naam programma
2. Inleidende tekst programma
3. Naam thema
4. Ambitie behorend bij thema
5. Randvoorwaarden
6. Risico's behorend bij het thema,
7. Strategische doelstellingen van het thema
8. Operationele doelstellingen van het thema
9. Prestaties 2022 binnen het thema
10. Nieuwe ontwikkelingen binnen het thema
11. Effectindicatoren
12. Baten en lasten van het programma
13. Taakvelden binnen het programma
14. Toelichting op hoofdlijnen van de financiële verschillen met de begroting 2021
15. Verbonden partijen

Onderstaand wordt waar nodig een korte toelichting gegeven bij bovenstaande opbouw.

2 & 4. Inleidende tekst programma en ambities behorende bij thema

In de inleidende teksten van de verschillende programma's zijn de teksten 1 op 1 uit het coalitieakkoord overgenomen. De ambities behorende bij de thema's zijn voor een deel ook overgenomen uit het coalitieakkoord en waar nodig zijn verduidelijkende passages toegevoegd. In sommige gevallen stonden wat meer operationele zaken in het coalitieakkoord. In dat geval komen deze teksten terug in de doelstellingen en in een enkel geval zelfs bij de prestaties.

5. Randvoorwaarden

Dit zijn voorwaarden die van belang zijn om aan de ambitie te kunnen bereiken.

6. Risico's.

Hier zijn de voorziene risico's opgenomen. Zowel in financiële zin als inhoudelijke zin

7. Strategische doelstellingen van het thema

Hier wordt aangegeven wat wij gedurende de raadsperiode willen bereiken.

8. Operationale doelstellingen van het thema

Hier wordt aangegeven wat wij gaan doen om de strategische doelen te bereiken. Operationele doelen kunnen meerjarig zijn. In de verantwoording richting de gemeenteraad is dit het niveau waarop wordt gerapporteerd.

9. Prestaties 2022 binnen het thema

De prestaties zijn toegevoegd om de doelstellingen meer te concretiseren zodat voor de raad duidelijk wordt wat de

inspanningen zijn die dit begrotingsjaar worden verricht om de doelstellingen te bereiken. Het zijn concrete zaken die de raad ook echt terugziet. Going concern wordt hier niet bij betrokken. Prestaties zijn dus gekoppeld aan het begrotingsjaar.

10. Nieuwe ontwikkelingen binnen het thema

Nieuwe ontwikkelingen zijn ontwikkelingen die in de lopende raadsperiode spelen binnen het thema. Ook wordt onder dit kopje aangegeven als er aanvullende of nieuwe inzet benodigd was en om die reden extra financiële middelen in de begroting zijn verwerkt.

11. Effectindicatoren

Waar mogelijk zijn effectindicatoren opgenomen. Daarmee wordt het verband tussen de prestatie, het doel en het maatschappelijk effect inzichtelijk. In deze begroting is ten opzichte van de begroting 2021 meer aandacht aan de beschrijving van de relevante effectindicatoren per programma.

12. Baten en lasten per programma

In dit onderdeel worden de totale baten en lasten per programma weergegeven. Dit is het niveau waarop de raad de budgetten autoriseert.

13. Taakvelden binnen het programma

Sinds 2017 zijn taakvelden verplicht voorgeschreven. Dit om de onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten te vergroten. Per programma zijn de taakvelden weergegeven die hierop betrekking hebben. Voor de meeste taakvelden geldt dat deze tot een programma behoren. Voor enkele taakvelden geldt dat deze over meer dan één programma zijn verdeeld.

14.Toelichting op de verschillen t.o.v. de begroting 2021

Hier worden alleen de belangrijkste verschillen vermeld en toegelicht. Aansluitend wordt een opsomming gegeven van de mutaties in de reserves die het uiteindelijke resultaat beïnvloeden.

15. Verbonden Partijen

Bij ieder programma wordt vermeld welke verbonden partij een bijdrage levert aan de beleidsvoornemens op dit terrein. Een inhoudelijke toelichting op de verbonden partij wordt gegeven in de paragraaf Verbonden Partijen.

Samen aan de slag voor het klimaat in Moerdijk

Er ligt een grote opgave om tot een duurzaam Moerdijk te komen. Het tegengaan van klimaatverandering, aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering en een transitie naar een circulaire economie zijn randvoorwaarden voor het behoud van onze leefbaarheid.

Energietransitie en klimaatadaptatie hebben ook impact op hoe we onze openbare ruimte inrichten en beheren. De klimaat- en energietransitie gaan ons landschap veranderen. Het vraagt om een ontwikkelend perspectief op onze ruimtelijke ordening, waarbij we opgaven slim combineren en de kwaliteit van het landschap bewaren.

THEMA ENERGIETRANSITIE

Ambitie

Energietransitie is een internationaal beleidsdoel, neergelegd in het Klimaatakkoord van Parijs. We stappen over van (eindige) fossiele brandstoffen naar volledig duurzame energiebronnen zoals zonne- en windenergie. Als lokale overheid leveren wij onze bijdrage aan het doel: een klimaatneutrale samenleving in 2050.

Om een evenredige bijdrage te leveren aan mondiale- en rijksdoelstellingen zijn deze doelen voor wat betreft de energietransitie in 2021 doorvertaald in het Energieprogramma Moerdijk. Om onze doelen te bereiken moeten we nog intensiever samenwerken met onze partners. We willen ondernemers en inwoners verbinden met partners die hen bij de energietransitie kunnen ondersteunen. We werken aan de hand van het Energieprogramma de komende jaren daarom zogenaamde Moerdijkse Energiedeals uit met onze lokale gemeenschap. Hierin staat wat de gemeente, inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden samen gaan doen om de CO2-uitstoot te verminderen.

Randvoorwaarden

We hanteren de vijf leidende principes uit het Energieprogramma als richtinggevend kader in de lokale energietransitie. Waar mogelijk maken we afspraken over hoe we de energietransitie als vliegwiel benutten om de leefbaarheid, lokale economie en de kwaliteit van het landschap te verbeteren. De opbrengsten van grootschalige lokale duurzame energieopwekking komen zoveel mogelijk ten goede aan de lokale energietransitie. Zo dragen ze ook bij aan de vitaliteit van onze gemeenschap.

Risico's

Het is belangrijk om te beseffen dat ingrijpende systeemveranderingen, zoals de energietransitie, gepaard gaan met (een grote mate van) onzekerheid. Soms is het zelfs chaotisch. We bouwen aan een nieuw systeem, terwijl het oude systeem gelijktijdig stukje bij beetje wordt afgebroken. Daar moeten we ons bewust van zijn, ermee leren omgaan en samen standvastig en vastberaden doorzetten. Het zal niet altijd even duidelijk zijn of ons handelen het beoogde effect heeft, maar we kunnen gelukkig veel doen wat wel degelijk effect heeft. Transities gaan gepaard met vallen en opstaan, nieuwe wegen inslaan, oude paden afsluiten, soms weer omkeren en een andere weg verkennen. We doen dit alles vanuit het besef dat de systeemverandering noodzakelijk is om een duurzame samenleving te bereiken, waarin we nu en in de toekomst gezond en welvarend kunnen leven. De Moerdijkse gemeenschap is net als Nederland sterk genoeg om deze transitie voor elkaar te krijgen.

In de energietransitie zullen we steeds vaker gaan werken in vernieuwende maatschappelijke samenwerkingsverbanden tussen bewoners, gemeenschapscoöperaties, maatschappelijke organisaties, lokaal bedrijfsleven, ontwikkelaars en

Strategisch doel:

We leveren een evenredige bijdrage aan mondiale en Rijksdoelstellingen (inclusief het Klimaatakkoord), zoals minimaal 49% reductie van uitstoot van broeikasgassen in 2030 (t.o.v. 1990)

Operationeel doel:
We werken in regionaal verband aan de uitvoering van de Regionale Energie Strategie (RES)

Operationeel doel:
We werken aan de uitvoering van het Energieprogramma Moerdijk

Operationeel doel:
We starten met de eerste uitvoeringspunten van de Transitievisie Warmte

Operationeel doel:
Met onze samenwerkingspartners continueren we onze inzet op het gebied van sociale participatie en maatschappelijke betrokkenheid in de energietransitie

overheden. Deze vormen van samenwerking zullen we tijdens het proces met elkaar moeten ontdekken.

Of we onze doelen weten te behalen hangt ook af van ontwikkelingen op (bovenlokale) schaalniveaus waarop onze invloed beperkt is. Eén van die concrete risico's die zich nu al voordoet is de transportschaarste op het elektriciteitsnet, waardoor de realisatie van grootschalige duurzame opwek van elektriciteit mogelijk vertraagt. Ook voor de energietransitie in de lokale industrie is het niet tijdig beschikbaar komen van voldoende netcapaciteit een risico.

Prestaties 2022

- We verkennen de mogelijkheden om deel te nemen aan een regionaal ontwikkelfonds voor collectieve duurzame energieprojecten
- We nemen deel aan het regionale programmeringsoverleg (RES 1.0)
- We volgen de ontwikkelingen op het gebied van transportschaarste op het elektriciteitsnet en spannen ons (binnen onze invloedssfeer) in om deze problematiek aan te pakken
- We werken in regionaal verband aan de voorbereiding van de RES 2.0
- Ter uitvoering van het Energieprogramma Moerdijk sluiten we de eerste Moerdijkse Energiedeals
- We starten met de eerste uitvoeringspunten van de Transitievisie Warmte
- Met onze samenwerkingspartners continueren we de inzet op het gebied van informeren en ontzorgen, sociale participatie en maatschappelijke betrokkenheid in de energietransitie
- We werken verder aan het opstellen van Lokale Energie Agenda's per kern
- We starten met wijk- of kerngerichte energiebesparingscampagnes
- We implementeren een digitaal energieloket

Nieuwe ontwikkelingen

Stroomversnelling in de energietransitie
In 2021 zijn diverse belangrijke beleidskaders en ambitiedocumenten vastgesteld. Na de Regionale Energiestrategie is ook het Energieprogramma vastgesteld. Eind 2021 wordt volgens planning ook de Transitievisie Warmte aan dit rijtje toegevoegd. Daarmee start in meerdere opzichten een volgende fase in de lokale energietransitie. We raken in een stroomversnelling. De omvang van de gemeentelijke opgave neemt toe en vraagt geleidelijk om steeds meer inzet. In deze meerjarenbegroting zijn daarom structureel extra menskracht en middelen opgenomen. In totaal gaat het hierbij om een budget van € 108.000 in 2022. Dit budget loopt de komende jaren op tot € 257.500 in 2025. We gaan er daarbij van uit dat het Rijk haar afspraken nakomt en tijdig voorziet in voldoende dekking voor deze extra inzet.

Verduurzaming industrie vraagt om nieuwe manieren van samenwerken
We staan aan de vooravond van een grote transitie op het gebied van energie, maar ook wat betreft emissiebeperkingen en het circulair maken van de industrie. Gelet op de Moerdijkse situatie, met onder meer een groot procesindustriecluster, vergt dit de komende jaren extra energie op publieke en publiek-private samenwerkingen, innovatiekracht en het verkennen van kansen op bovenlokaal schaalniveau. In 2022 verkennen we de mogelijkheden om hiertoe nieuwe samenwerkingen aan te gaan. Dit sluit aan bij de intentie uit het Energieprogramma om te gaan werken met Moerdijkse Energiedeals.

Effectindicatoren
Zoals in het Energieprogramma al geconcludeerd is, is er sprake van een zeer beperkte beschikbaarheid van data waarop de beleidsdoelen in de lokale energietransitie kunnen worden gemonitord. Openbare data om de effecten van lokaal beleid op de CO2-uitstoot goed inzichtelijk te maken op de lokale schaal zijn slechts beperkt beschikbaar. Ook zien we dat het niet of nauwelijks mogelijk is om op lokale schaal terug te kijken naar de situatie in 1990, het jaar waaraan de landelijke doelstellingen zijn gerelateerd. Bij de uitvoering van de Regionale Energiestrategie, het Energieprogramma, de Transitievisie Warmte en de acties die daaruit volgen proberen we steeds zo concreet mogelijk meetbare doelen op te stellen. De volgende effectindicatoren zullen we daarbij in ieder geval voor ogen houden:
- Hoeveelheid geïnstalleerd vermogen windenergie en grootschalig zon
- Vorming en gebruik van Energietransitiefonds(en)
- Vermeden CO2-uitstoot als gevolg van concrete uitvoeringsacties

THEMA KLIMAATADAPTATIE

Ambitie
Extreme hitte, droge perioden, hevige regenbuien en stijging van de zeespiegel: we moeten ons voorbereiden op de effecten van klimaatverandering. Met aanpassingen in de ruimtelijke omgeving en in ons ‘doen’ kunnen we deze effecten beter opvangen of zelfs benutten. Het thema klimaatadaptatie heeft een relatie met de manier waarop we kijken naar de inrichting van de openbare ruimte en de rol van water en groen (natuur) hierin.

In de bebouwde gebieden neemt door klimaatverandering de kans op wateroverlast, hittestress en droogte toe. Om dit te voorkomen streven we naar kernen die klimaatbestendig en waterrobuust zijn, zodat water niet tot problemen leidt of gaat leiden. Daarom leggen we gescheiden rioolstelsels aan, we koppelen hemelwaterafvoer af, creëren retentiegebieden en dringen verhard oppervlak verder terug.

Aan deze opgave geven we invulling met de uitvoering van het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) in lijn met de klimaatstrategie en de drie strategische lijnen van de Moerdijkse Klimaatdialoog:
- Gezond leef-, werk- en leerklimaat
- Klimaat en het productielandschap 2.0
- Samen met de natuur

Randvoorwaarden
Het aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering is een randvoorwaarde voor het behoud van onze leefbaarheid. Het doen van ruimtelijke aanpassingen, ‘ruimtelijke adaptatie’, is een van de Deltabeslissingen in het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie. In 2050 dient Nederland klimaatbestendig en waterrobuust te zijn ingericht.

Risico’s
De (financiële) impact van klimaatverandering is op dit moment voor ons als gemeente nog niet in te schatten. We kunnen slechts een deel van de opgave bekostigen uit de rioleringszorg. Met de uitvoering van de Klimaatstrategie leggen we de relatie tussen klimaatadaptatie en de (her)inrichting van de openbare ruimte en krijgen we inzicht in de benodigde aanvullende investeringen. Want veel zal via ‘werk-met-werk' gerealiseerd moeten worden, bij renovatie, beheer en onderhoud en nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.

Strategisch doel:

We handelen klimaatbestendig bij het (her) inrichten van onze openbare ruimte

Operationeel doel:
We zorgen voor verbetering van onze (regionale) waterkeringen

Operationeel doel:
We stellen een Systeemanalyse Stedelijk Water (SSW) op waarmee we inzicht hebben in de samenhang in onze waterketen en de kansen ten aanzien van de (her) inrichting van de openbare ruimte in brede zin (inclusief uitvoeringsprogramma)

Operationeel doel:
We leggen afspraken vast (rollen en opgaven) met onze partners voor het klimaatadaptatiever maken van de gemeente

Prestaties 2022

- Sluiten van een Klimaat(adaptatie)akkoord met onze kernen en partners
- Vaststellen SSW en het maken van de doorvertaling naar de meerjarenplanningen voor (her)inrichting van de openbare ruimte
- Uitvoering communicatiestrategie Klimaatstrategie inclusief stimuleringsregeling, subsidie(s) en acties gericht op burgerparticipatie
- Uitvoering van het vGRP 2021-2024

Nieuwe ontwikkelingen

Groenblauwe mantel haven- en industrieterrein Moerdijk
In 2021 is een eerste stap gezet ten aanzien van het mogelijk maken van de eerste robuuste Brabantse Klimaatzone. Samen met de partners van het Watermanagementplan hebben we ook de groenblauwe ambitie opgetekend ten aanzien van de samenhang in kansen en maatregelen op gebied van onder andere recreatie(mede)gebruik, waterberging, biodiversiteit en klimaat voor de gehele groenblauwe mantel rondom het haven- en industrieterrein. In 2022 gaan we verder met de realisatie van deze ambitie: beleidsmatig in bijvoorbeeld de Omgevingsvisie en fysiek wat betreft de Groenstrook in Klundert.

Structurele inbedding van beleidsveld Klimaat
In de meerjarenbegroting is voor de jaren 2021 en 2022 incidenteel 0,5 fte beschikbaar gesteld voor de kwartiermaker Klimaatadaptatie. In 2022 volgt een voorstel over de structurele inbedding van dit beleidsveld per 2023.

Effectindicatoren

- (Klachten van) wateroverlast inclusief duiding
- Verhard oppervlak binnen het stedelijk gebied (zowel openbare ruimte als particulier terrein) versus groen oppervlak
- Bomen in de kernen
- (Buurt)Initiatieven voor de (her)inrichting van de eigen leefomgeving

THEMA LEEFOMGEVING

Ambitie

We willen onze inwoners een schone, duurzame en gezonde leefomgeving bieden. We streven daarom naar een nadrukkelijke samenhang tussen milieubeleid en ruimtelijk ordeningsbeleid. Daarbij zullen we ook bepalen welke omgevingswaarden (kwaliteitsnormen voor de fysieke leefomgeving) we willen bereiken, in relatie tot de gewenste ruimtelijke en economische ontwikkelingen. Ons uitgangspunt bij milieubeleid is het voorkomen van verdere (lucht)vervuiling.

We dragen bij aan een circulaire economie door 'Van Afval Naar Grondstof' te gaan. Bij het beheer van onze openbare ruimte hebben we steeds meer aandacht voor de inpassing van natuur en biodiversiteit, bijvoorbeeld door de aanleg van bijenlinten. Op langdurig lege plekken realiseren we groenvoorzieningen.

Randvoorwaarden

Een schone, duurzame en gezonde leefomgeving is essentieel voor het behoud van de leefbaarheid in onze dorpen en stadjes. Vanwege onze specifieke ligging en gelet op de activiteiten in en gebruik van onze fysieke omgeving, vraagt dit een bovengemiddelde inzet. De komst van de Omgevingswet biedt hiervoor een nieuw kader.

Voor het bereiken van de doelen op het gebied 'Van Afval Naar Grondstof' is het een randvoorwaarde dat onze inwoners hun scheidingsgedrag sterk verbeteren.

Strategisch doel:

Er is een betere balans tussen de kwaliteit van de leefomgeving in relatie tot (economische) activiteiten

Operationeel doel:
We stellen de Omgevingsvisie op met inwoners, bedrijven en overige partners

Operationeel doel:
We implementeren de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)

Operationeel doel:
We voorkomen verdere verslechtering van de luchtkwaliteit in Moerdijk (peiljaar 2017)

Operationeel doel:
We bewaken de balans tussen kwaliteit leefomgeving en evenementen

Operationeel doel:
We versterken de biodiversiteit in buitengebied en bebouwd gebied

Operationeel doel:
We verminderen de geluidsoverlast van wegverkeer en spoor

Operationeel doel:
We verminderen de geuroverlast van bedrijven op industrieterrein Moerdijk

Strategisch doel:

Van Afval Naar Grondstof is onze bijdrage aan een circulaire economie

Operationeel doel:
We verminderen de hoeveelheid restafval tot maximaal 100kg per inwoner door het stimuleren van afvalbewustzijn en een effectieve wijze van inzamelen

Risico's

In het najaar van 2021 volgt zekerheid over de definitieve datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet. Het risico op verder uitstel wordt binnen het programma structureel gemonitord. Verlengd uitstel naar een moment later dan 1 juli 2022 kan opnieuw effect hebben op de uitvoering, kosten en genomen besluiten.

De Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) hangt samen met de Omgevingswet en treedt naar verwachting op 1 juli 2022 in werking. Dit heeft personele en financiële consequenties. Het risico bestaat dat de afbouw van personele capaciteit in relatie tot de toekomstige afname van de werkzaamheden inclusief omvang leges niet synchroon loopt. Begin 2021 zijn deze gevolgen van de wet in beeld gebracht. Bij het opstellen van het weerstandsvermogen 2022 is hiermee rekening gehouden. De budgettaire gevolgen van de nieuwe wet in 2022 schatten wij voor de periode juli-december in op € 175.000 (€ 350.000 op jaarbasis). Voor de eerste jaren schatten wij in dat door extra bouwaanvragen voor de locatie LPM de huidige in de begroting verwerkte opbrengst aan leges gehandhaafd kan blijven. Technisch gezien worden de legesinkomsten verantwoord binnen programma 2, thema 'Wonen'.

Op het gebied van afval zijn we afhankelijk van mondiale ontwikkelingen (kosten en verpakkingsmateriaal). Op de kostenstijging voor de verwerking van afval hebben we nagenoeg geen invloed. Dit bemoeilijkt de inschatting voor de begroting en de afvalstoffenheffing. De noodzaak om afvalscheiding te verbeteren en de VANG-doelstellingen te halen, maakt dat we op zoek moeten naar manieren om het afvalscheidingsgedrag te bevorderen.

Prestaties 2022

- Herziening van het VTH-beleid (vergunningverlening, toezicht en handhaving), samen met de De6-partners, en vaststelling door de raad
- Voorbereiding op de overdracht van bodemtaken van provincie naar gemeente (samen met de omgevingsdienst)
- Samen met provincie en Havenbedrijf werken we aan een integrale oplossing voor milieuthema's op en om het haven- en industrieterrein
- Verkennen bijstelling doelstelling circulaire economie
- Opstellen Omgevingsvisie (via het doorlopen van een participatief proces)
- Opstellen handboek Omgevingsplan, zodat we vóór inwerkingtreding van de wet nieuwe initiatieven kunnen begeleiden
- Start uitvoering totstandkoming gebiedsdekkend Omgevingsplan
- Oplevering eisen uit de "Minimale acties Omgevingswet voor gemeenten"
- Met de publiekscampagne openbare ruimte stimuleren we het scheidingsgedrag afval (onder meer GFT) en bestrijden we zwerfafval
- Opstellen van een strategie om de VANG-doelstelling te bereiken
- Oriëntatie op mogelijkheden voor samenwerking op gebied van afval

Nieuwe ontwikkelingen

Opstellen Omgevingsvisie
We stellen in 2022 de Omgevingsvisie op, mede op basis van een participatief proces met inwoners en andere betrokken partijen. Daarbij hoort ook het vraagstuk van omgevingswaarden. Met onze partners, zoals provincie, OMWB en Havenbedrijf, kijken we hoe we gezamenlijk het instrumentarium kunnen inzetten om zowel milieudoelen te bereiken als ontwikkelruimte veilig te stellen.

Uitstel inwerkingtreding Omgevingswet
Het uitstel heeft als neveneffect dat met de implementatie meer invoeringskosten gemoeid zijn. De invoeringskosten dragen de gemeenten zelf. Ter dekking

van de extra kosten door het uitstel van de wet is bij de VNG een motie ingediend om hier in 2022 compensatie voor te krijgen vanuit het Rijk. Met het uitstel van de wet en ook de gevolgen van de coronacrisis hebben we geen ruimte meer in het vastgestelde implementatiekrediet om dit proces en daarmee de te behalen doelen van het programma te faciliteren na inwerkingtreding. Verandering is een langdurig proces. Het vraagt om een andere manier van werken: participatie, meer integraal samenwerken (intern en extern) en een "ja, mits"-benadering. Maar ook verandering van werkprocessen, handelen, vaardigheden en competenties, samenwerken leidend tot verbetering van dienstverlening. Het is wenselijk de ingezette verandering na 1 juli 2022 te bestendigen en de implementatie en programmatische aanpak met een verandermanager voort te zetten. In deze periode krijgen ook de producten Omgevingsvisie, Omgevingsplan, de omgevingsvergunning en omgevingsdialoog verder vorm. In deze begroting is ruimte opgenomen voor een (interne) verandermanager. De kosten hiervoor bedragen 70.000 euro in 2022 (60.000 euro wordt nog gedekt uit bestaande begroting / krediet) en 130.000 euro in 2023.

Opstellen gebiedsdekkend Omgevingsplan
Voor de transitieperiode en het opstellen van het gebiedsdekkende omgevingsplan stellen we een plan van aanpak (PvA) op dat richting geeft aan de uitvoering. De uitvoering van dit plan sluit aan op het proces van de Omgevingsvisie en loopt – grofweg – van 2022 tot en met 2029. De inschatting van de kosten samenhangend met dit proces bedragen nu 200.000 euro. Dit bedrag is opgenomen in deze begroting (jaren 2024 en 2025), maar wordt nader geconcretiseerd met het PvA. Daarbovenop wordt het bedrag dat nu jaarlijks gereserveerd wordt voor het actualiseren van bestemmingsplannen, na invoering van de Omgevingswet gebruikt voor het opstellen van het gebiedsdekkende Omgevingsplan.

In het implementatieproces is in 2021 gekozen om de omgevingsdialoog verplicht te stellen. De dienstverlenende rol die dit (in het begin) vraagt, vergt in 2022 een inzet van 0,5 fte. Hiertoe is in deze begroting een bedrag van 60.000 euro opgenomen.

Inwerkingtreding Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)
De inwerkingtreding van de Wkb is gekoppeld aan de Omgevingswet. Naar verwachting treedt de Wkb op 1 juli 2022 in werking. De wet beoogt het verbeteren van de bouwkwaliteit en het versterken van de positie van de bouwconsument. De toetsing door het bevoegde gezag aan bouwtechnische voorschriften vervalt. Er vindt een verschuiving plaats van publiek toezicht naar private kwaliteitsborging. Het nieuwe stelsel treedt stapsgewijs in werking. De veranderingen uit de Wkb gelden voorlopig alleen voor eenvoudige bouwwerken zoals eengezinswoningen en kleinere bedrijfspanden. Vanaf 2026 volgen waarschijnlijk de andere bouwwerken.

Overdracht bodemtaken van provincie naar gemeente
Met de Omgevingswet gaat het bevoegd gezag voor de bodem over van de provincies en 29 grote gemeenten naar alle gemeenten. De provincies blijven wel bevoegd gezag voor de grondwaterkwaliteit.

Doelstelling circulaire economie bijstellen?
Tot op heden is Van Afval Naar Grondstof (VANG) onze doelstelling als bijdrage aan een circulaire economie. In 2021 is op regionaal niveau een stap gemaakt om deze doelstelling te kunnen verbreden. In 2022 zullen we verkennen in hoeverre de gemeentelijke doelstelling kan worden bijgesteld en welke inzet en middelen daarvoor nodig zijn.

Statiegeld op plastic flesjes en blikjes
De invoering van statiegeld op kleine plastic flesjes (per 1 juli 2021) en op blikjes (per 31 december 2022) heeft naar verwachting een positief effect. Het leidt hopelijk tot minder zwerfafval en een daling van de kilo's huishoudelijk afval. Met het EU-verbod op wegwerpplastics (per 3 juli 2021) wordt ingezet op minder plastic in de totale keten door de verantwoordelijkheid van producenten groter te maken.

Beleidsadviseur afval
Gezien de ontwikkelingen op het gebied van afval en om de doelstelling om het restafval terug te brengen naar 100 kg per persoon per jaar te bereiken is er extra personele capaciteit in de (meerjaren)begroting opgenomen voor een beleidsadviseur afval (0,5 fte). Die moet de komende jaren een richting bepalen om het restafval terug te dringen.
Aandachtspunt is ook om naast de aandacht voor efficiency en kostenbeheersing bij de afvalinzameling de komende jaren daarnaast nadrukkelijk in te zetten op de daaropvolgende afvalverwerking. De kosten voor dit onderdeel vertegenwoordigen een zeer substantieel aandeel binnen het totaal. Naast daar op lokaal niveau

op in te zetten, zal hierbij ook op regioniveau naar de ontwikkelingen en mogelijkheden worden gekeken.

Verdere stijging van de afvalstoffenheffing
Voor 2022 voorzien we een stijging van het tarief van 14,6%. De stijging wordt met name veroorzaakt door de ontwikkelingen op de afvalstroom papier. Waar in 2020 papier nog een opbrengst genereerde van meer dan € 50.000 wordt ingeschat dat dit in 2022 een kostenpost wordt van € 120.000. Daarnaast nemen de verwerkingskosten van bijna alle overige afvalstromen toe, met name op de milieustraat. Ook zullen vanaf 2022 de kosten voor de bijdrage aan de Gemeenschappelijke Regeling Nazorg gesloten stortplaatsen meegenomen worden in de afvalstoffenheffing.

Effectindicatoren

- Afname hoeveelheid restafval per inwoner
- Afname aantal geurklachten
- Afname aantal geluidsklachten
- Afname luchtverontreiniging
- Aantal klachten over evenementen
- Het vergunningverleningsproces verloopt digitaal

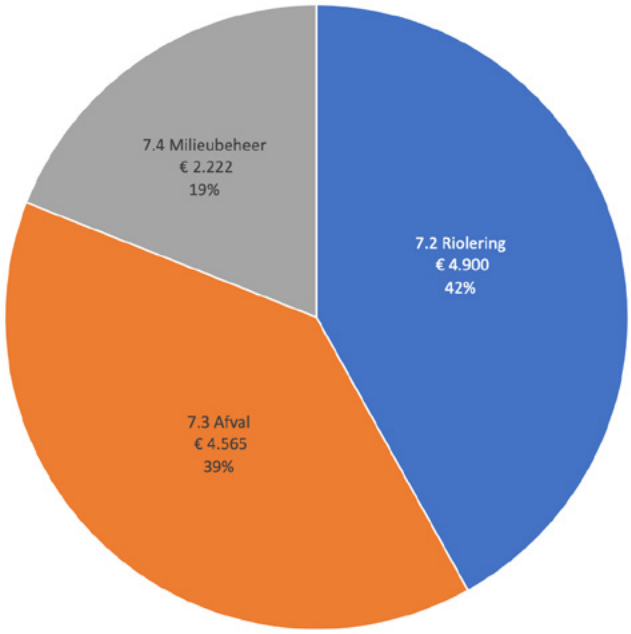
Aanvullend hierop zoeken we bij het opstellen van de nieuwe processen, het gebiedsdekkend Omgevingsplan en de Omgevingsvisie nadrukkelijk naar mogelijkheden om de effecten inzichtelijk te maken.

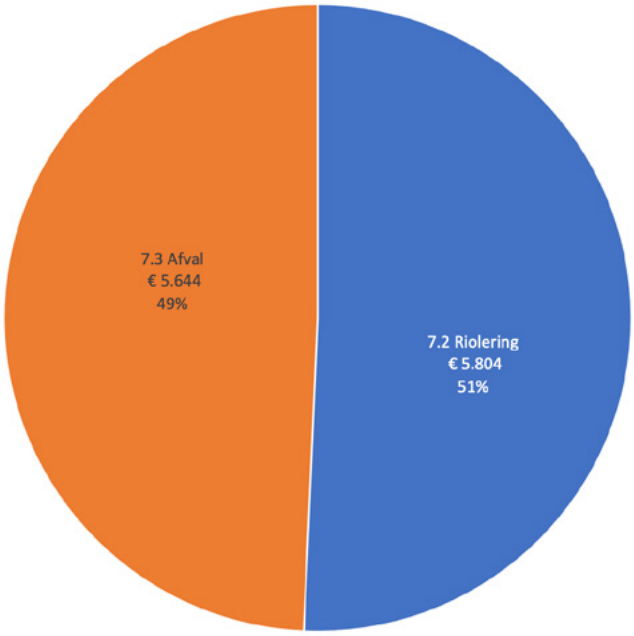
LASTEN EN BATEN 2022

bedragen x € 1.000

LASTEN: € 11.687

BATEN € 11.488

OVERZICHT TAAKVELDEN

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021			Begroting 2022			Meerjarenbegroting		
	Lasten 2021	Baten 2021	Saldo 2021	Lasten 2022	Baten 2022	Saldo 2022	Saldo 2023	Saldo 2024	Saldo 2025
7. Volksgezondheid en milieu	**11.730**	**-11.063**	**666**	**11.687**	**-11.448**	**239**	**268**	**253**	**242**
7.2 Riolering	4.783	-5.675	-892	4.900	-5.804	-905	-900	-905	-905
7.3 Afval	4.238	-5.083	-845	4.565	-5.644	-1.079	-1.045	-1.045	-1.045
7.4 Milieubeheer	2.708	-305	2.403	2.222	-	2.222	2.214	2.203	2.192
Saldo van baten en lasten voor bestemming	**11.730**	**-11.063**	**666**	**11.687**	**-11.448**	**239**	**268**	**253**	**242**
0.10 Mutaties reserves	478	-485	-7	100	-	100	-	-	-
Saldo van baten en lasten na bestemming	**12.208**	**-11.548**	**659**	**11.787**	**-11.448**	**339**	**268**	**253**	**242**

ANALYSE PROGRAMMA 1

Baten en Lasten Programma 1 (Cijfers x € 1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Meerjarenbegroting 2023	2024	2025
Totaal Lasten	12.140	11.730	11.687	11.651	11.635	11.567
Totaal Baten	-10.333	-11.063	-11.448	-11.383	-11.382	-11.324
Resultaat voor bestemming	1.808	667	239	268	253	242
Storting in reserves	0	478	100	0	0	0
Onttrekking aan reserves	-342	-485	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	1.466	660	339	268	253	242
Verschil t.o.v. 2021			-321			

Samenvatting verschillen t.o.v. 2021

Het verschil op programma 1 tussen het begrote resultaat (na bestemming) in 2022 ten opzichte van 2021 bedraagt € 321.000 voordelig. Ten opzichte van de totale lasten binnen dit programma is dat een afwijking van 3%.
De voornaamste oorzaak zijn kostenstijgingen in 2021 binnen het product afval. Conform het uitgangspunt van 100% kostendekkendheid wordt in december bij de vaststelling van de tarieven voorgesteld om de tarieven (en daarmee de opbrengsten) vanaf 2022 te verhogen.

Nadere toelichting verschillen

In onderstaand overzicht is een toelichting opgenomen van de belangrijkste verschillen, waarbij:
- In de kolom V/N is aangegeven of het een voordeel of een nadeel betreft;
- In de kolom % de relatieve afwijking ten opzichte van de omvang van het betreffende budget in 2021 is weergegeven.

<table>
<tr><th>Onderwerp</th><th>Bedrag</th><th>%</th><th>V/N</th><th>Toelichting</th></tr>
<tr><td>Afval</td><td>231.000</td><td>5%</td><td>V</td><td>Voor de afvalstoffenheffing geldt het uitgangspunt van 100% kostendekkendheid. Doordat de kosten voor de milieustraat en de inzameling en verwerking van afval zijn toegenomen, wordt in december bij de vaststelling van de belastingverordeningen voorgesteld om de tarieven te verhogen (zie ook paragraaf lokale heffingen).

Een belangrijke ontwikkeling voor 2022 is de afvalstroom papier. Waar dit in 2021 nog een opbrengst genereerde van € 58.000 , is dit vanaf 2022 per saldo een kostenpost van € 121.000. Daarnaast nemen de verwerkingskosten van bijna alle overige afvalstromen toe en worden vanaf 2022 de kosten (ca. € 53.000) voor de bijdrage aan de GR nazorg gesloten stortplaatsen meegenomen in de afvalstoffenheffing.

In de tabel hieronder is te zien dat de kostenstijgingen (middels de 1e bestuursrapportage 2021) deels al zijn verwerkt in de cijfers van 2021. De tarieven (en dus de opbrengst afvalstoffenheffing) zijn echter niet tussentijds aangepast en worden ieder jaar in december vastgesteld en gebaseerd op de primaire begroting. Zoals in de laatste kolom is te zien zijn de kosten t.o.v. de primaire begroting 2021 met €574.000 toegenomen. Als gevolg hiervan worden tarieven (en daarmee de opbrengsten) nu ook verhoogd.

<table>
<tr><th>Onderdeel</th><th>Primaire begroting 2021</th><th>2021 na wijziging</th><th>Begroting 2022</th><th>Verschil t.o.v. prim.begr.</th></tr>
<tr><td>Milieustraat</td><td>917.000</td><td>967.000</td><td>965.000</td><td>48.000</td></tr>
<tr><td>Restafval</td><td>1.639.000</td><td>1.692.000</td><td>1.778.000</td><td>139.000</td></tr>
<tr><td>GFT</td><td>683.000</td><td>703.000</td><td>722.000</td><td>39.000</td></tr>
<tr><td>Grof huisvuil</td><td>183.000</td><td>208.000</td><td>206.000</td><td>23.000</td></tr>
<tr><td>Kunststof</td><td>184.000</td><td>159.000</td><td>192.000</td><td>8.000</td></tr>
<tr><td>Papier</td><td>-58.000</td><td>-58.000</td><td>121.000</td><td>179.000</td></tr>
<tr><td>Overige</td><td>-16.000</td><td>37.000</td><td>67.000</td><td>83.000</td></tr>
<tr><td>Kwijtschelding + oninbaar</td><td>139.000</td><td>139.000</td><td>156.000</td><td>17.000</td></tr>
<tr><td>BTW</td><td>718.000</td><td>652.000</td><td>656.000</td><td>-62.000</td></tr>
<tr><td>Overhead</td><td>178.000</td><td>178.000</td><td>278.000</td><td>100.000</td></tr>
<tr><td>Totaal</td><td>4.567.000</td><td>4.677.000</td><td>5.141.000</td><td>574.000</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Kosten primair proces</td><td>112.000</td><td>24%</td><td>V</td><td>De (personeel)kosten van de primaire afdelingen worden op basis van de verwachte urenbesteding van medewerkers doorbelast aan de verschillende programma's. Per saldo heeft deze verdeling geen effect op het begrotingsresultaat (de totale primaire kosten worden alleen verdeeld over de programma's). Ten opzichte van 2021 wordt binnen programma 1 aan taakveld 7.4. Milieubeheer ca. € 112.000 minder kosten toegerekend. Dit komt voornamelijk doordat in 2021 tussentijdse wijzigingen (n.a.v. raadsbesluiten met een effect op de primaire kosten) centraal zijn verwerkt binnen programma 5, terwijl dit in de ramingen voor 2022 rechtstreeks is verwerkt op het betreffende programma.</td></tr>
<tr><td>Duurzaamheid</td><td>102.000</td><td>38%</td><td>V</td><td>In 2022 worden lagere lasten verwacht dan in 2021. Dit komt voornamelijk doordat in 2021 nog uitgaven worden gedaan t.b.v. het opstellen van een transitievisie warmte en de subsidieregeling Windpark Oud Dintel. Deze uitgaven worden gedekt uit de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 waardoor dit per saldo geen effect heeft op het begrotingsresultaat 2021 (zie onderdeel 'reservemutaties').</td></tr>
<tr><td>Riolering</td><td>-</td><td></td><td>-</td><td>De kosten en opbrengsten van riolering vormen een gesloten exploitatie. Afhankelijk van de baten en lasten binnen het onderdeel riolering wordt het exploitatieresultaat gestort in dan wel onttrokken aan de voorziening riolering (per saldo heeft dit dus geen effect op het begrotingsresultaat). Voornamelijk als gevolg van lagere kapitaallasten valt de storting in de voorziening riolering € 111.000 hoger uit dan in 2021.</td></tr>
<tr><td>Reservemutaties</td><td>107.000</td><td>-</td><td>N</td><td>Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 is besloten om ten behoeve van de voortgang van een aantal overlopende zaken vanuit 2020 naar 2021 diverse budgetten opnieuw beschikbaar te stellen voor 2021. Binnen programma 1 betreft dit uitgaven op het gebied van duurzaamheid (zie onderdeel 'duurzaamheid')</td></tr>
<tr><td>Overig</td><td>17.000</td><td>1%</td><td>N</td><td>Diverse kleinere verschillen (< € 40.000).</td></tr>
<tr><td>Totaal</td><td>321.000</td><td></td><td>V</td><td></td></tr>
</table>

Reservemutaties 2022

Hieronder zijn de in 2022 begrote reservemutaties opgenomen die het resultaat na bestemming beïnvloeden. In principe geldt dat reservemutaties incidenteel van aard zijn (met reserves kunnen geen structurele lasten worden gedekt). Uitzonderingen hierop vormen reserves die zijn ingesteld ter dekking van kapitaallasten, waarmee de dekking van de kapitaallasten structureel is geregeld. Per reservemutatie is inzichtelijk gemaakt of het een incidentele (I) of structurele (S) mutatie betreft.

Stortingen in de reserves	
100.000	Storting in de Reserve Meerjarige Uitgaven van Incidentele Aard t.b.v. het opstellen van een omgevingsvisie (I)
100.000	**Totaal stortingen programma 1**

Onttrekkingen aan de reserves	
0	N.v.t.
0	**Totaal onttrekkingen programma 1**

VERBONDEN PARTIJEN

Aan de realisatie van de doelstellingen “Samen aan de slag voor het klimaat in Moerdijk” leveren de volgende verbonden partijen een bijdrage:

- Nazorg gesloten stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen
- Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)

Voor een gedetailleerd overzicht verwijzen wij naar de paragraaf ‘Verbonden Partijen’.

Prettig en veilig wonen en leven in Moerdijk

Wonen in een fijne omgeving die prettig en veilig voelt is een belangrijke pijler van het dagelijks welzijn. Met elf woonkernen is daar binnen de gemeente dan ook dagelijks aandacht voor. Met de juiste woningen, beschikbare voorzieningen, een goede bereikbaarheid, een gevoel van veiligheid en gezondheid en een aangename sociale omgeving.

THEMA WONEN

Ambitie

Onze ambitie is om het aantal inwoners in onze gemeente op z'n minst op peil te houden en bij voorkeur nog verder toe te laten nemen. Een belangrijke voorwaarde hierbij is dat tijdig voldoende woningen worden gerealiseerd die aansluiten bij de eisen en wensen van zowel de huidige inwoners als toekomstige inwoners. Woningbouw staat dan ook hoog op de prioriteitenlijst. Gezien de grote opgave die er ligt, investeren we fors in bouwen. We hebben de ambitie om de te bouwen woningen grotendeels te realiseren in de periode 2020-2030, inclusief de extra woningen in het kader van Logistiek Park Moerdijk. Daarbij gaan we actief op zoek naar partijen die willen bouwen. Bij wat en hoe we bouwen is de vraag het leidend principe. Levensloopbestendig, veilig en duurzaam gelden overigens altijd als basisprincipe, bij zowel de huidige als nieuw te bouwen woningen.

Om Moerdijk voor jongeren aantrekkelijk te houden, stimuleren we het aanbod aan goedkope en betaalbare woningen en continueren we de starterslening. Om een aantrekkelijke woonomgeving te kunnen blijven aanbieden, maar ook om nieuwe inwoners aan te trekken ontwikkelen we aansprekende woonconcepten. Dit betreft zowel architectuur en inrichting als duurzaamheidsaspecten.

Randvoorwaarden

- Intensieve samenwerking met direct betrokken partners, zoals woningcorporaties, zorginstellingen, makelaars, ontwikkelaars, Energiek Moerdijk, Wonen met Gemak en Inbraakproof
- Juiste fasering in de realisatie van de woningbouwopgave is een belangrijk uitgangspunt om concurrentie tussen of binnen kernen te voorkomen
- We staan open voor een versnelling van de bouwopgave en geven voorrang aan bouwplannen die snel gerealiseerd kunnen worden
- Nieuwbouwwoningen voldoen aan GPR, Woonkeur en het Politiekeurmerk Veilig Wonen

Risico's

- Demografische ontwikkelingen vragen om een ander kwalitatief woningbouwprogramma. Op basis van het woningbehoefteonderzoek gaan we aan de slag met de woonvisie en daaropvolgend het herijken van het woningbouwprogramma. Ook de mogelijkheden tot versnellen betrekken we daarbij.
- De opgave om ook goedkoop en betaalbaar te bouwen levert een spanningsveld op met de kwaliteitseisen en de financiële haalbaarheid van woningbouwlocaties. Per ontwikkeling zoeken we naar een passende balans.
- Bezwaren vanuit omwonenden en initiatiefnemers kunnen van invloed zijn op het realiseren van de doelen op gebied van Wonen, zowel voor reguliere woningen als locaties voor huisvesting van arbeidsmigranten.
- Bij de Startersregeling en de stimuleringsregeling gaat het weliswaar om revolverende fondsen, maar toch kan het bij blijvende of toenemende populariteit nodig zijn om de raad voor te stellen extra krediet beschikbaar te stellen.

Strategisch doel:

We proberen huidige bewoners te behouden en nieuwe inwoners aan te trekken

Operationeel doel:
Inzetten op het tijdig realiseren van voldoende woningen om in de behoefte van huidige en toekomstige inwoners te voorzien. Daarbij is speciale aandacht voor starters en inwoners met een zorgvraag

Operationeel doel:
Ruimte bieden aan innovatieve woonconcepten en bijzondere woonmilieus, zodat Moerdijk zich ook als woongemeente voor een specifieke doelgroep onderscheidt

Operationeel doel:
Faciliteren van het treffen van verbetermaatregelen in de bestaande woningvoorraad die bijdragen aan het wooncomfort, de levensloopbestendigheid, de veiligheid en de duurzaamheid van een bestaande woning

Prestaties 2022

- Start uitvoering woonvisie
- Prestatieafspraken 2023 tussen Woonkwartier, Huurdersvereniging Fijn Wonen, Gemeente Halderberge en Gemeente Moerdijk
- Startdocument integrale gebiedsontwikkeling Zevenbergen Oost
- Onder andere in de projecten Bosselaar Zuid in Zevenbergen, Waterwijk in Fijnaart en Plein 1940 in Zevenbergschen Hoek worden woningen in aanbouw genomen en opgeleverd
- Realisatie huisvesting arbeidsmigranten voor short- en midstay

Nieuwe ontwikkelingen

Kadervoorstel urgentieregeling
Tijdens de behandeling van de begroting 2022 is een voorstel aangenomen om te onderzoeken op welke wijze de gemeente zelf de regie in handen kan nemen bij urgentie-aanvragen. Uitgangspunt is daarbij dat aanvragers een besluit krijgen in de zin van de Algemene wet bestuursrecht.

Huisvesting arbeidsmigranten
Als uitwerking van de vastgestelde integrale aanpak arbeidsmigratie Moerdijk 2020 hebben we in 2021 voor short- en midstay de beleidskaders vastgesteld. Het gaat om 'Afwegingskader passendheid locaties' en 'Voorwaarden voor realisatie, exploitatie en beheer van huisvesting arbeidsmigranten'. De huisvesting van arbeidsmigranten is vergunningplichtig gemaakt met de verordening huisvesting arbeidsmigranten. Op basis van deze kaders kunnen we in 2022 huisvesting voor arbeidsmigranten realiseren die is afgestemd op de behoeften van arbeidsmigranten, verspreid over meerdere locaties en afgestemd op de omvang van de kernen.

Projectorganisatie op orde voor versnellingsopgave (inclusief Zevenbergen Oost)
In de kadernota is geschetst dat we in het kader van de versnellingsopgave gestart zijn met de integrale gebiedsontwikkeling Zevenbergen Oost. Deze ontwikkeling is voorzien in de Structuurvisie Moerdijk 2030 en bestaat uit de realisatie van woningbouw en het vervolmaken van de rondwegenstructuur rondom Zevenbergen (inclusief spoortunnel). In de huidige eerste fase van het project gaat het om de verkenning van ontwikkelmogelijkheden en projectdefinitie, zodat we in december een startdocument inclusief overeenkomsten met betrokken ontwikkelende partijen in het gebied kunnen opleveren. Dit betekent dat besluitvorming hierover (inclusief het benodigde uitvoeringskrediet) begin 2022 kan plaatsvinden. Er is in 2021 capaciteit beschikbaar gemaakt om voortvarend met de eerste fase van deze ontwikkeling aan de slag te kunnen. We verwachten dat er voor de fase vanaf 2022 een behoorlijke voorinvestering nodig is, voor de dan in te

richten projectorganisatie. De gemeenteraad ontvangt daarom bij het startdocument een voorstel voor een uitvoeringskrediet. In dit stadium kunnen we echter nog geen indicatie van de omvang van de benodigde voorinvestering maken.

Effectindicatoren

- Ontwikkeling inwoneraantal en aantal huishoudens
- Ontwikkeling woningvoorraad
- Aantal verstrekte startersleningen
- Aantal verstrekte stimuleringsleningen
- Aantal gerealiseerde huisvestingsplaatsen voor arbeidsmigranten in short- en midstay

THEMA BEREIKBAARHEID EN VERKEERSVEILIGHEID

Ambitie

De bereikbaarheid van de voorzieningen in onze dorpen en stadjes, van het Haven- en Industrieterrein en de aanpalende gemeenten blijft een nadrukkelijk aandachtspunt. Voor bedrijven is bereikbaarheid een belangrijke vestigingsvoorwaarde, onder meer voor het vinden van gekwalificeerd personeel. Voor werk- en woningzoekenden is bereikbaarheid van de werk- en woonlocatie eveneens een zwaarwegend aspect bij de keuze voor een baan. Bereikbaarheid van voorzieningen zoals winkels en sportaccommodaties tenslotte, is belangrijk om prettig en comfortabel te kunnen wonen en ondernemen.

We werken met partners aan nieuwe vormen van openbaar vervoer naar het industrieterrein en aan een pilot voor nieuwe vormen van openbaar vervoer tussen onze dorpen en stadjes. Bereikbaarheid is ook bereikbaarheid en toegankelijkheid van accommodaties en voorzieningen (zie betreffende thema).

Onze ambitie is om Station Lage Zwaluwe te ontwikkelen tot een HUB. Dit met het oog op de bereikbaarheid van het nieuwe bedrijventerrein Logistiek Park Moerdijk voor zowel de woon- als werkrelaties. Ook het huidige bedrijventerrein wordt hiermee beter bereikbaar evenals mogelijke toeristische ontwikkelingen als NL Delta.

Randvoorwaarden

Intensieve en constructieve samenwerking met direct betrokken partners op het gebied van bereikbaarheid en verkeersveiligheid: Havenbedrijf Moerdijk, bedrijven, Provincie Noord-Brabant, Regio West- Brabant, Rijkswaterstaat, ProRail, NS, Ministerie van I&W, VVN, basis- en middelbare scholen en (verkeerswerkgroepen van de) gebiedstafels.

Verkeersonveilige situaties worden voor een relatief klein deel veroorzaakt door de inrichting van de weg, voor een nog kleiner deel door defecten aan voertuigen. Verreweg het grootste deel wordt veroorzaakt door gedrag. Het gedrag van verkeersdeelnemers is daarom essentieel voor een verkeersveilige omgeving.

Risico's

De coronapandemie heeft een groot effect gehad op het gebruik van het openbaar vervoer. Het aantal reizigers is meer dan gehalveerd. De komende tijd wordt ingezet op herstel waardoor de financiële flexibiliteit in de reguliere budgetten bij de provincie minimaal is. Mogelijk wordt voor pilots een grotere bijdrage aan de gemeenten gevraagd. Hiervoor hebben we geen middelen beschikbaar.

Strategisch doel:

Woningen en (noodzakelijke) voorzieningen zijn goed en veilig bereikbaar

Operationeel doel:
Nadelige (verkeers)effecten in de woonkernen zoveel mogelijk reduceren

Operationeel doel:
Verbetering OV, ook voor kwetsbare doelgroepen (o.a. statushouders, uitkeringsgerechtigden en mensen met een beperking)

Operationeel doel:
Optimalisatie fietsverbindingen

Operationeel doel:
Optimalisatievoetpaden voor kwetsbare deelnemers

Operationeel doel:
Inzetten op kleinschalige vervoersmogelijkheden tussen kernen

Strategisch doel:

Werklocaties zijn goed en veilig bereikbaar voor zowel personen als goederen

Operationeel doel:
Verbeteren bereikbaarheid Haven- en Industrieterrein Moerdijk door ontwikkeling HUB Lage Zwaluwe

Operationeel doel:
We blijven inzetten op lange termijn oplossingen voor personenvervoer naar het Haven- en Industrieterrein samen met de bedrijven en inzet van Brabants Mobiliteitsnetwerk

Operationeel doel:
We zetten in op een nieuwe of grotere truckparking binnen de gemeente Moerdijk, samen met partners (RWS, RWB en Provincie)

Operationeel doel:
Knelpunten rijkswegen (A16 met knooppunten Klaverpolder en Zonzeel en A17 bij Entree Haven- en Industrieterrein) reduceren

Strategisch doel:

De buurt is (verkeers)veilig

Operationeel doel:
Extra aandacht voor fietsers. Inzet op een duidelijk en uniform ingericht fietsroutenetwerk naar voorzieningen

Operationeel doel:
We weren sluipverkeer uit de kernen en realiseren nieuwe verbindingen

Operationeel doel:
We willen veilige looproutes

Operationeel doel:
We gaan de drukte en overlast op de wegen in het buitengebied tegen

Operationeel doel:
We stimuleren verkeersveilig gedrag

Prestaties 2022

- Een perspectief en een plan van aanpak voor de hub Lage Zwaluwe
- Een visie en indien nodig een plan van aanpak voor het verkeersveiliger maken van de schoolomgevingen

Effectindicatoren

- Aantal gebruikers Bravoflex (afgezet tegen de kosten)
- Beeld over het sluipverkeer in Moerdijk en Zevenbergschen Hoek
- Waardering alternatieve vervoersvormen wat betreft bereikbaarheid Haven- en Industrieterrein
- Waardering inwoners voor reconstructie entree Zevenbergen bij Hazeldonkse Zandweg

Nieuwe ontwikkelingen

Openbaar vervoer

Het voorzieningenniveau in de kleine kernen is kwetsbaar, ook het openbaar vervoer naar deze kernen. We vinden dat deze voorzieningen voor iedereen bereikbaar moeten zijn. Vanuit kleine kernen moeten voorzieningen buiten deze kernen goed bereikbaar zijn. Denk hierbij aan ziekenhuis, scholen, bibliotheek, winkels, theater, sport, etc.
De komende jaren gaat het openbaar vervoer veranderen. Het openbaar vervoer gaat van een 'dienst' naar een 'service'. Op drukke tijden via een dienstregeling, op rustige tijden op afroep. De huidige pilot met Bravoflex is een voorbeeld van vervoer op afroep.
Wat vanaf 2024 het basisniveau gaat worden is nog niet duidelijk en wordt de komende tijd door de provincie in overleg met de regio bepaald. Gemeenten krijgen de vrijheid om te kiezen voor een zogeheten gemeentelijke plus. Een voorbeeld van een gemeentelijke plus kan zijn dat studenten ook na 19.00 uur nog gratis met de bus kunnen reizen in de gemeente. Uitgaande van de ervaringen met de pilot Bravoflex reserveren we vanaf 2024 jaarlijks € 25.000 om invulling te geven aan de gemeentelijke plus in de gemeente Moerdijk.
Het reguliere openbaar vervoer krijgt steeds meer een raakvlak met het collectief vervoer (deurtaxi) van WMO-cliënten. In 2022 staat vooralsnog de intentie om een gezamenlijke aanbesteding te doorlopen op het Flex-contract. In dit contract zitten de OV-producten HUB en Haltetaxi.

Hubs

In de regionale 'transitiestrategie gedeelde mobiliteit' van de provincie Noord- Brabant zijn in onze gemeente 5 zogenaamde hubs opgenomen. Hubs zijn overstapvoorzieningen voor openbaar vervoer met aanvullende diensten, bijvoorbeeld deelfietsen, wifi of een pakketmuur, waar je na je rit je bestelde pakketjes op kan halen. Station Lage Zwaluwe en station Zevenbergen staan benoemd als regionale hub. Samen

met de provincie, NS, ProRail, Arriva en de gemeente Drimmelen werken we aan een perspectief voor station Lage Zwaluwe om te komen tot de invulling van de hub. Voor de doorontwikkeling van station Zevenbergen zien we mogelijkheden om dit te koppelen met de gebiedsontwikkeling aan de oostkant.
Nabij Willemstad is een snelweghub langs de A4 gepland. Hier zien we nu combinatiemogelijkheden met geplande werkzaamheden aan de Heinenoordtunnel in de zomer van 2023.
De hubs in Fijnaart en Klundert laten we meeliften met de centrumontwikkelingen.

Verkeersborden
We hebben alle verkeersborden in de gemeente geïnventariseerd. Op basis van de resultaten zorgen we de komende 3 jaar dat het areaal klopt, zodat de situatie voor alle verkeersgebruikers duidelijk is en voldoet aan de huidige wet- en regelgeving.

Verkeersveiligheid en leefbaarheid Zevenbergschen Hoek
Op dit moment werkt een extern bureau met inwoners concrete voorstellen uit om sluip- en vrachtverkeer in Zevenbergschen Hoek zo veel mogelijk terug te dringen. Vanaf 2022 zullen een aantal van deze concrete plannen uitgewerkt en ook in de praktijk gebracht worden. Het gaat hierbij om maatregelen aanvullend op de herinrichting. Denk hierbij aan monitoring, gedragsbeïnvloeding, smart mobility. De lessen die we er leren nemen we mee in de diverse ontwikkelingen aan de oostkant van de gemeente. Op deze manier zijn we blijvend in gesprek met inwoners in een gebied waar veel ontwikkeld wordt de komende jaren. We zijn dan in staat om adequaat in te spelen op effecten van deze ontwikkelingen op het verkeerssysteem. In de begroting is hiervoor in 2022 een bedrag opgenomen van € 50.000. In de jaren 2023 t/m 2025 steeds € 10.000.

Onderhoud aan historische objecten en kademuren
Op dit moment wordt een Meerjarenonderhoudsplanning (MJOP) opgesteld voor de historische objecten en kademuren in onze gemeente. De uitkomsten hiervan zijn nog niet bekend. Wel is de aanname dat er de komende jaren fors meer budget nodig is voor het (achterstallig) onderhoud. In de meerjarenbegroting is voor 2022 een extra bedrag opgenomen van € 300.000. Dit bedrag loopt tot en met 2024 jaarlijks met € 100.000 op tot uiteindelijk € 500.000. Of deze bedragen toereikend zijn, zal blijken uit het MJOP.

THEMA VEILIGE BUURT

Ambitie

Iedere inwoner heeft recht op een veilige leefomgeving en moet zich ook veilig kunnen voelen in de eigen buurt. Als gemeente werken we hieraan met onze veiligheidspartners, maar ook met inwoners, ondernemers en woningbouwcorporaties, scholen en zorginstellingen. Projecten als de buurtpreventieteams, WhatsApp-groepen en de keurmerken Veilig Wonen en Veilig Ondernemen juichen we van harte toe en waar mogelijk ondersteunen we ze. Een sterke sociale cohesie draagt bij aan het veiligheidsgevoel en het gevoel van erbij horen, je thuis voelen en wat je voor je buurt wilt betekenen.

We willen criminaliteit en overlast in de verschillende kernen tegengaan en daarnaast het veiligheidsgevoel van inwoners versterken. Handhaving en toezicht tijdens drukke evenementen breiden we uit.

Risico's

Risico's op kapitaalvernietiging en gevaarlijke situaties sterk verminderd

Het risico op onverwacht hoge kosten als gevolg van kapitaalvernietiging of gevaarlijke situaties in de openbare ruimte is sterk verminderd. Aan de ene kant omdat we met actuele inspecties een actueel beeld hebben gekregen van ons areaal. Maar ook doordat de gemeenteraad op basis van deze inzichten inmiddels beheerplannen heeft vastgesteld met een adequate financiering. De komende jaren komt stap voor stap steeds beter in beeld hoe het gesteld is met het beheer in de openbare ruimte, maar tot het zover is, moeten we rekening houden met een financieel risico in het weerstandsvermogen. Daarnaast blijft het reguliere risico op onverwachte zaken bestaan, zoals bodemverontreiniging en niet gesprongen explosieven.

Risico's bij het op orde brengen van het beheer van de openbare ruimte

We zien over de hele linie van de uitvoering in de openbare ruimte twee belangrijke risico's. Ten eerste lijkt het personeelstekort groter te worden. Voor zowel medewerkers in eigen dienst als inhuur is het moeilijk om nieuwe mensen aan te trekken van voldoende kwaliteit. We zijn volop bezig om eigen mensen op te leiden, maar dat alleen gaat in 2022 nog niet leiden tot een volledige bezetting. Dat brengt een planningsrisico met zich mee, voor een werkgebied waar we in de uitvoering achterlopen. Ook zien we personeelstekorten bij aannemers en bijvoorbeeld nutspartijen. Daarnaast zien we op een aantal materialen en grondstoffen die we veel gebruiken, zoals PVC en bitumen, de prijzen exponentieel stijgen. Dit kan van invloed zijn op nu opgestelde kostenramingen en op de toereikendheid

Strategisch doel:

We hebben veilige kernen met een sterke sociale structuur

Operationeel doel:
Inwoners kennen elkaar en zorgen voor elkaar (zie ook programma 4)

Operationeel doel:
Boa's en wijkagenten zijn zichtbaar en wijktoezichtsprojecten worden uitgebreid

Operationeel doel:
Buurtpreventieteams worden nog effectiever en efficiënter ingezet. Deze werken nog beter samen met wijkagenten, boa's en wijkconsulenten

Operationeel doel:
Tegengaan huiselijk geweld, voorkomen burenoverlast, opvang personen met verward gedrag

Strategisch doel:

De buurt is goed ingericht, schoon en heel

Operationeel doel:
Verloederde plekken worden aangepakt en ingericht

Operationeel doel:
Er wordt gestructureerd toegewerkt naar de kwaliteit van het onderhoudsniveau dat is afgesproken

Operationeel doel:
Voldoende sport- en speelruimte

Operationeel doel:
Duurzame en goed functionerende openbare verlichting van de openbare weg. Meer aandacht voor verlichting van "onveilige plaatsen"

Operationeel doel:
Ruimte voor waterberging en klimaatadaptieve maatregelen in de openbare ruimte

Operationeel doel:
Samen met onze inwoners zorgen voor meer bewustwording over het beheer en onderhoud van de openbare ruimte en over het belang van duurzaam beheer voor de dagelijkse staat van onderhoud

van budgetten. Een ander risico is het niet leverbaar zijn van materialen. Hierdoor kan het nodig zijn projecten uit te stellen. Tot slot zullen genoemde risico's ook effect hebben op aanbestedingen in dit kader. Op dit moment loopt er een aanbesteding voor groenbeheer. Via de bestuursrapportages informeren we de gemeenteraad over de ontwikkeling van deze risico's.

Prestaties 2022

- Uitvoering werken die zijn opgenomen in de paragraaf kapitaalgoederen
- Eigen verantwoordelijkheid van inwoners voor openbare ruimte wordt gestimuleerd door de publiekscampagne openbare ruimte voort te zetten
- Aanvullen beheerplan civieltechnische kunstwerken met MJOP kademuren en objecten
- Herzien Groenbeheerplan (MJOP groenbeheer)
- Opstellen nieuwe nota districtelijke integrale veiligheid

Nieuwe ontwikkelingen

Ontwikkelingen openbare verlichting
In 2021 hebben we een aantal lichtmasten opnieuw geïnspecteerd en aan de hand daarvan hebben we een actueel beeld van restlevensduur. In afwachting van de inspectie hebben we de werkzaamheden even uitgesteld waardoor een achterstand is ontstaan. In 2022 werken we de achterstand bij met betrekking tot het vervangen en verduurzamen van de openbare verlichting. In 2022 komen we ook met een nieuw voorstel voor vervangingen voor 2023 en verder.

Effectindicatoren

- Afname huiselijk en openbaar geweld t.o.v. 2019
- Afname aantal woninginbraken t.o.v. 2019
- Veiligheidsgevoel bij inwoners vergoot t.o.v. 2019
- Tevredenheid inwoners openbare ruimte vergroot t.o.v. 2019
- Tevredenheid van afhandeling van meldingen
- Aantal meldingen openbare ruimte
- Het areaal dat op het vastgesteld kwaliteitsniveau ligt

THEMA ACCOMMODATIES EN VOORZIENINGEN

Ambitie
Maatschappelijke voorzieningen en accommodaties dragen als centrale ontmoetingsplaatsen bij aan de gemeenschapszin. Goede bereikbaarheid, multifunctioneel gebruik en een goede kwaliteit staan de komende periode centraal.

Met behulp van een onderzoek naar multifunctionele accommodaties (MFA's)/gemeenschapshuizen streven we naar een optimaal gebruik met een exploitatie die in balans is. Waar mogelijk combineren we nieuwbouw van scholen en gymaccommodaties met andere maatschappelijke voorzieningen.

Randvoorwaarden
Een goede samenwerking met de betrokken partners.

Risico's
- We zien dat maatschappelijke voorzieningen onder druk staan, met name in de kleine kernen. Dit kan invloed hebben op de leefbaarheid van een kern.
- Exploitatie van nieuwe scholen/ MFA's
  In 2021 en 2022 vindt er besluitvorming plaats over de nieuwbouw van multifunctionele accommodaties in Zevenbergschen Hoek en in Willemstad. In de huidige exploitatie zijn budgetten beschikbaar voor de exploitatie van deze voorzieningen, maar of deze budgetten toereikend zijn voor de toekomstige exploitaties is nog niet duidelijk. De financiële gevolgen van de exploitatie van deze gebouwen zal onderdeel zijn van de besluitvorming door de gemeenteraad.

Strategisch doel:

Sociaal maatschappelijke voorzieningen dragen bij aan een stevige sociale structuur en hulp en ondersteuning dichtbij Zie "Ondersteuning voor mensen die het nodig hebben" op pagina 54

Operationeel doel:
We faciliteren accommodaties en voorzieningen op basis van behoefte, draagvlak, kwaliteit en maatwerk

Operationeel doel:
We bieden accommodaties en voorzieningen aan op kansrijke en aantrekkelijke plekken waar duurzame en veilige instandhouding en exploitatie mogelijk is

Operationeel doel:
Er is in de accommodaties een samenhangend, en zoveel mogelijk geclusterd aanbod van onderwijs, sport, cultuur en ontmoeting

Operationeel doel:
We stimuleren eigen verantwoordelijkheid van gebruikers voor instandhouding en exploitatie van sociaal maatschappelijke voorzieningen

Operationeel doel:
We bieden goede faciliteiten voor een waardig afscheid van en een laatste rustplaats/ asbestemming voor een overledene

Prestaties 2022

- Besluitvorming toekomst Complex De Niervaert
  In de jaarschijf 2025 is rekening gehouden met 50% van de kapitaallast van een investering van € 16 miljoen, namelijk € 320.000.
- Resultaten onderzoek naar MFA's/ gemeenschapshuizen
- Brandveiligheid fase 2 afgerond
- Nieuw digitaal sleutelsysteem voor gebouwen
- Besluitvorming startdocument scholenontwikkeling in Klundert
- Besluitvorming haalbaarheidsonderzoek scholenontwikkeling/multifunctionele accommodaties in Willemstad
- Nieuwe locatie brandweerkazerne Willemstad vastgesteld
- Aanbesteding bouw MFA in Zevenbergschen Hoek
- Besluitvorming voor nieuwbouw en renovatie voor scholen in Fijnaart
- Volgende stap voor ontwikkeling gymaccommodaties Zevenbergen
- Mogelijk realisatie ontwikkeling d'Ouwe school Noordhoek

Nieuwe ontwikkelingen

Exploitatiekosten nieuwe sporthal Zevenbergen
Op dit moment loopt een onderzoek naar mogelijke varianten voor het bieden van bewegingsonderwijs in Zevenbergen. Omdat de sporthal in De Borgh wordt gesloten zal bij alle varianten een nieuwe sporthal nodig zijn om aan onze wettelijke taak te blijven voldoen.
De locatie en grootte van de sporthal staat nog niet vast, maar vanaf 2024 zal er in de exploitatierekening gehouden moeten worden met deze nieuwe sporthal. Het financieel effect voor de jaarlijkse exploitatie wordt geschat op € 35.000 per jaar. Dit bedrag is evenals de kapitaallast van een investering van bijna € 5 miljoen opgenomen in de jaarschijven 2024 en 2025.

Nieuw digitaal sleutelsysteem voor gebouwen
Het huidige sleutelsysteem in de gemeentelijke gebouwen is verouderd en wordt vervangen door een nieuw (digitaal) sleutelsysteem. Deze slimme sloten worden elektronisch bedienbaar. Hiervoor is een eenmalige investering nodig van € 96.000.

Besluitvorming haalbaarheidsonderzoek scholenontwikkeling en multifunctionele accommodaties in Willemstad.
De haalbaarheidsonderzoeken op de ruimtelijke aspecten (zoals verkeer, archeologie, bodem etc.) zijn begin 2021 afgerond. De conclusie is dat de ruimtelijke aspecten geen belemmeringen vormen voor de ontwikkeling van de MFA op de voorkeurslocatie van de gemeenteraad.
In juni 2021 zijn we met de betrokken partijen (scholen, kinderopvang en gemeenschapshuis), onder leiding van een ervaren externe partij, gestart met het onderzoek naar de programmatische, juridische en financiële haalbaarheid van de ontwikkeling. Naar verwachting leggen we medio 2022 het complete haalbaarheidsonderzoek aan de gemeenteraad ter besluitvorming voor. De vervolgstappen bestaan uit o.a. het sluiten van een overeenkomst met de partijen, het nader uitwerken van het ontwerp van de accommodatie en de start van de planologische procedure.
Met voetbalvereniging De Kogelvangers wordt in 2021 een separaat traject opgestart en dat loopt door in 2022. De locatie van de voetbalvereniging is namelijk door de gemeenteraad aangewezen als voorkeurslocatie van de MFA. De voetbalclub moet dus verhuizen en dient dus verplaatst te zijn, voordat realisatie van de MFA mogelijk is. Er wordt nog bekeken in hoeverre zaken gelijktijdig aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Meer budget voor verduurzaming gemeentelijk vastgoed
Het bestaande gemeentelijk vastgoed moet (al dan niet) integraal verduurzaamd en/of aardgasvrij etc. worden. De focus ligt hierbij op de kernportefeuille. Vanaf 2022 wordt het budget voor het Meerjarenonderhoudsplan stapsgewijs structureel opgehoogd met € 100.000 euro per jaar tot € 450.000 in 2025 om in 2050 de duurzaamheidsdoelstellingen te kunnen realiseren.

Besluitvorming toekomst Complex De Niervaert
Complex de Niervaert in Klundert is aan vervanging toe en met tijdelijke maatregelen wordt de accommodatie nog vijf jaar in gebruik gehouden. In het tweede kwartaal van 2021 heeft de gemeenteraad zich uitgesproken voor het voorkeursscenario vervangende nieuwbouw. In 2022 legt het college de uitwerking van dit voorkeursscenario samen met een kredietaanvraag ter besluitvorming voor aan de gemeenteraad. In de jaarschijf 2025 is rekening gehouden met 50% van de kapitaallast van een investering van € 16 miljoen, zijnde € 320.000.

Aanbesteding exploitatie MFC de Standaert
De exploitant van MFC de Standaert heeft aangekondigd het contract te willen opzeggen. In 2022 starten we daarom een aanbestedingsprocedure om een nieuwe exploitant te contracteren. Eventueel zullen we een tijdelijke oplossing moeten zoeken om de voorziening in de tussentijd open te houden voor onze inwoners.

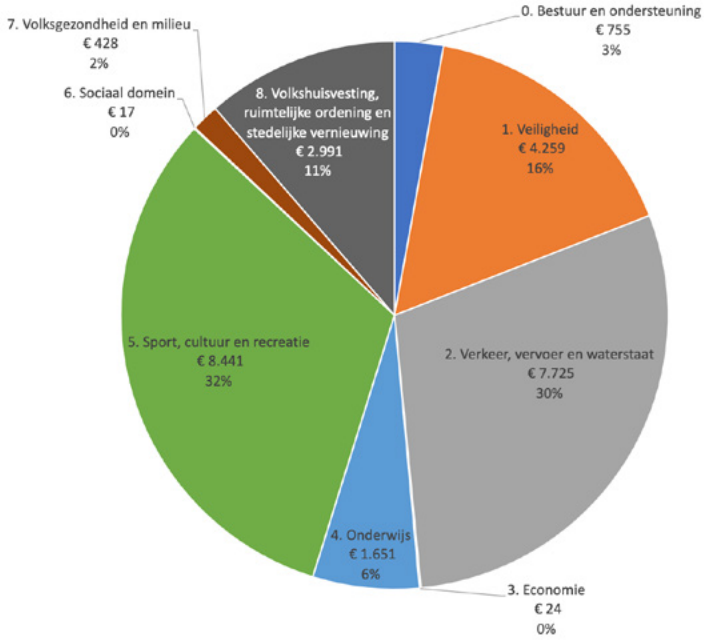
Effectindicatoren
Tevredenheid inwoners over maatschappelijke voorzieningen

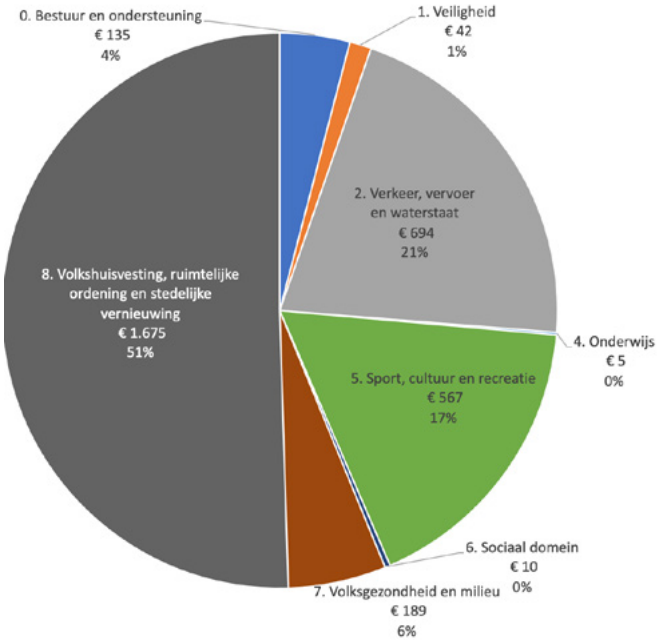
LASTEN EN BATEN 2022

bedragen x € 1.000

LASTEN: € 26.292

BATEN € 3.317

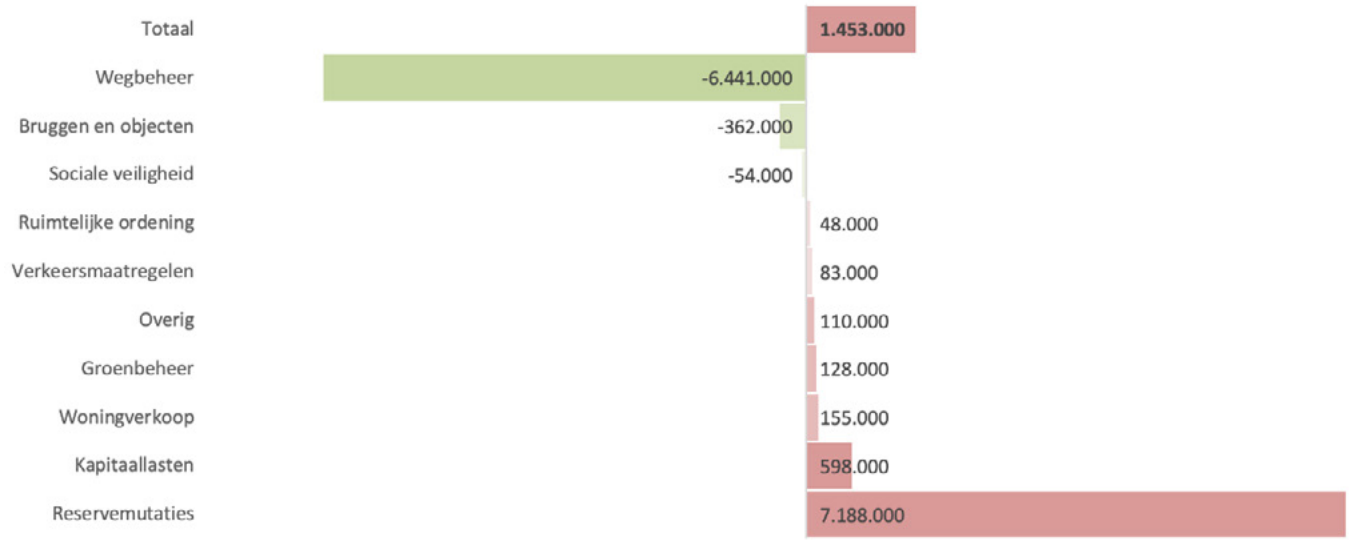
OVERZICHT TAAKVELDEN

Taakveld (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021			Begroting 2022			Meerjarenbegroting		
	Lasten 2021	Baten 2021	Saldo 2021	Lasten 2022	Baten 2022	Saldo 2022	Saldo 2023	Saldo 2024	Saldo 2025
0. Bestuur en ondersteuning	**832**	**-157**	**675**	**755**	**-135**	**620**	**605**	**604**	**585**
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	832	-157	675	755	-135	620	605	604	585
1. Veiligheid	**4.544**	**-41**	**4.503**	**4.259**	**-42**	**4.217**	**4.268**	**4.312**	**4.366**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	3.476	-18	3.459	3.415	-19	3.396	3.447	3.491	3.545
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.067	-23	1.044	844	-23	821	821	821	821
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	**13.322**	**-699**	**12.623**	**7.725**	**-694**	**7.031**	**7.720**	**8.148**	**8.344**
2.1 Verkeer en vervoer	13.260	-693	12.567	7.635	-688	6.947	7.662	8.090	8.287
2.2 Parkeren	39	-6	33	68	-6	62	37	36	36
2.5 Openbaar vervoer	24	-	24	22	-	22	21	21	21
3. Economie	**44**	**-**	**44**	**24**	**-**	**24**	**24**	**24**	**24**
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	44	-	44	24	-	24	24	24	24
4. Onderwijs	**1.762**	**-4**	**1.758**	**1.651**	**-5**	**1.647**	**1.651**	**1.644**	**1.545**
4.2 Onderwijshuisvesting	1.762	-4	1.758	1.651	-5	1.647	1.651	1.644	1.545
5. Sport, cultuur en recreatie	**7.789**	**-230**	**7.559**	**8.441**	**-567**	**7.874**	**7.603**	**7.725**	**7.696**
5.1 Sportbeleid en activering	542	-20	522	519	-20	499	495	495	495
5.2 Sportaccommodaties	3.202	-188	3.014	3.435	-517	2.918	2.836	2.931	2.845
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	489	-18	470	483	-20	463	461	461	461
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	3.556	-4	3.552	4.004	-10	3.994	3.811	3.837	3.895
6. Sociaal domein	**16**	**-11**	**5**	**17**	**-10**	**7**	**7**	**7**	**7**
6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	16	-11	5	17	-10	7	7	7	7
7. Volksgezondheid en milieu	**460**	**-228**	**232**	**428**	**-189**	**239**	**234**	**232**	**231**
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	460	-228	232	428	-189	239	234	232	231
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	**3.186**	**-1.876**	**1.310**	**2.991**	**-1.675**	**1.316**	**1.099**	**1.026**	**981**
8.1 Ruimtelijke ordening	1.048	-33	1.016	793	-20	773	696	625	604
8.3 Wonen en bouwen	2.137	-1.844	294	2.198	-1.655	543	403	401	378
Saldo baten en lasten voor bestemming	**31.954**	**-3.245**	**28.709**	**26.292**	**-3.317**	**22.975**	**23.210**	**23.722**	**23.780**
0.10 Mutaties reserves	1.541	-8.980	-7.439	1.539	-1.789	-250	-320	-241	-151
Resultaat na bestemming	**33.495**	**-12.225**	**21.271**	**27.830**	**-5.106**	**22.724**	**22.890**	**23.481**	**23.629**

ANALYSE PROGRAMMA 2

Baten en Lasten Programma 2 (Cijfers x € 1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Meerjarenbegroting 2023	2024	2025
Totaal Lasten	24.809	31.954	26.292	26.271	26.783	26.840
Totaal Baten	-3.710	-3.245	-3.317	-3.060	-3.060	-3.060
Resultaat voor bestemming	21.099	28.709	22.975	23.210	23.722	23.780
Storting in reserves	1.936	1.541	1.539	1.538	1.567	1.565
Onttrekking aan reserves	-2.762	-8.980	-1.789	-1.858	-1.808	-1.716
Resultaat na bestemming	20.273	21.271	22.724	22.890	23.481	23.629
Verschil t.o.v. 2021			1.453			

Samenvatting verschillen t.o.v. 2021

Het verschil op programma 2 tussen het begrote resultaat (na bestemming) in 2022 ten opzichte van 2021 bedraagt € 1.453.000 nadelig. Ten opzichte van de totale lasten binnen dit programma is dat een afwijking van 6%.
De grootste verschillen doen zich voor als gevolg van de vaststelling van de notitie 'wegbeheer 2021-2025' (raadsvergadering van 17 juni 2021). Daarbij is besloten om in 2021 een voorziening achterstallig onderhoud te vormen van € 6.9 miljoen, wat is gedekt uit de algemene reserve. Hierdoor vielen in 2021 zowel de lasten als de onttrekkingen uit de reserves aanzienlijk hoger uit. Daarnaast is de jaarlijkse dotatie aan de voorziening voor het groot onderhoud opgehoogd met € 600.000 in 2022. Tot slot zijn diverse (vervangings)investeringen opgehoogd, wat resulteert in hogere kapitaallasten.

Nadere toelichting verschillen

In onderstaand overzicht is een toelichting opgenomen van de belangrijkste verschillen, waarbij:
- In de kolom V/N is aangegeven of het een voordeel of een nadeel betreft;
- In de kolom % de relatieve afwijking ten opzichte van de omvang van het betreffende budget in 2021 is weergegeven.

Onderwerp	Bedrag	%	V/N	Toelichting
Wegbeheer	6.441.000	75%	V	Per saldo worden in 2022 lagere lasten verwacht dan in 2021. Dit komt voornamelijk voort uit de vaststelling van de notitie 'wegbeheer 2021-2025' (raadsvergadering van 17 juni 2021). Daarbij is besloten om in 2021 een voorziening achterstallig onderhoud in te stellen van € 6.900.000. Doordat dit is gedekt uit de algemene reserve heeft dit per saldo echter geen effect op het begrotingsresultaat 2021 (zie onderdeel 'reservemutaties'). Daarnaast is de jaarlijkse dotatie aan de voorziening voor het groot onderhoud opgehoogd met € 600.000 in 2022 en € 800.000 vanaf 2023 en verder.
Bruggen en objecten openbare ruimte	362.000	55%	V	Ten opzichte van 2021 dalen de lasten. Dit komt voornamelijk doordat in 2021 (incidenteel) hogere uitgaven zijn begroot voor het opstellen van een MJOP, inspectie, advisering en onderhoud aan bruggen en objecten. Deze uitgaven worden deels (€ 196.000) gedekt uit de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 (zie ook onderdeel 'reservemutaties').
Sociale veiligheid	54.000	33%	V	De jaarlijkse bijdrage aan het zorg- en veiligheidshuis is vanaf 2022 overgeheveld naar het budget 'zorg en veiligheid' binnen programma 4. Dit heeft dus geen effect op het begrotingsresultaat.
Ruimtelijke ordening	48.000	21%	N	Op basis van de verwachting over het aantal te actualiseren bestemmingsplannen worden voor 2022 hogere (externe) advieskosten verwacht.
Verkeers-maatregelen	83.000	50%	N	De toenemende lasten ten opzichte van 2021 ontstaan voornamelijk doordat een groot deel van het verkeersbordenbestand is verouderd en hier en daar een overdaad aan borden is ontstaan. Voor de kern Zevenbergen is er al eerder een complete inventarisatie, sanering en grote onderhoudsronde uitgevoerd. Voor het buitengebied en diverse andere kernen is inmiddels ook een inventarisatie gedaan en opgeleverd. Om het bordenbestand juridisch kloppend en helemaal up- tot date te krijgen is de komende jaren jaarlijks € 60.000 aanvullend budget nodig.
Woningverkoop	155.000	100%	N	Als gevolg van een verkoop van een woning aan de van Bergenstraat te Zevenbergen is in 2021 een (incidentele) opbrengst ontstaan van € 155.000.
Groenbeheer	128.000	7%	N	In het afgelopen jaar is gewerkt aan het op orde krijgen van onze arealen in het openbaar groen. Gebleken is dat het areaal bomen aanzienlijk hoger is. Het Boombeheer wordt voor 2022 opnieuw op de markt gezet en gezien de huidige ervaringen is de verwachting dat op dit onderdeel hoger zal worden ingeschreven. Daarnaast zijn er diverse kleinere kostenstijgingen binnen dit budget (zoals kosten t.b.v. de bestrijding van ziekten en plagen).
Kapitaallasten	598.000	16%	N	Als gevolg van nieuwe (vervangings)investeringen zijn meer afschrijvingen begroot dan in 2021. Dit betreft onder andere hogere kapitaallasten binnen het product wegbeheer (wat een gevolg is van de investeringen die met de vaststelling van de notitie 'wegbeheer 2021-2025' beschikbaar zijn gesteld). Daarnaast worden vanaf 2022 o.a. afschrijvingslasten geraamd voor investeringen in het fiets- en wandelpadennetwerk en de herinrichting van de openbare ruimte en markt in Zevenbergen. De afschrijvingslasten van deze investeringen worden gedekt uit de reserve maatschappelijk nut.
Reservemutaties	7.188.000	-	N	In 2022 wordt minder onttrokken uit de reserves. Dit komt voornamelijk doordat in 2021 nog een onttrekking van € 6.900.000 uit de algemene reserve heeft plaatsgevonden, waarmee de dotatie in de voorziening achterstallig onderhoud voor het wegbeheer is gedekt (zie onderdeel 'wegbeheer'). Daarnaast is bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 besloten om ten behoeve van de voortgang van een aantal overlopende zaken vanuit 2020 naar 2021 diverse budgetten opnieuw beschikbaar te stellen voor 2021. Binnen programma 2 betreft dit € 246.000, wat voornamelijk betrekking heeft op uitgaven m.b.t. bruggen en objecten (zie onderdeel "bruggen en objecten openbare ruimte').
Overig	110.000	1%	N	Diverse kleinere verschillen (< € 40.000).
Totaal	**1.453.000**		**N**	

Reservemutaties 2022

Hieronder zijn de in 2022 begrote reservemutaties opgenomen die het resultaat na bestemming beïnvloeden. In principe geldt dat reservemutaties incidenteel van aard zijn (met reserves kunnen geen structurele lasten worden gedekt). Uitzonderingen hierop vormen reserves die zijn ingesteld ter dekking van kapitaallasten, waarmee de dekking van de kapitaallasten structureel is geregeld. Per reservemutatie is inzichtelijk gemaakt of het een incidentele (I) of structurele (S) mutatie betreft.

Stortingen in de reserves	
1.539.000	Huisvesting onderwijs. Storting jaarlijks vast bedrag in de reserve huisvesting onderwijs (I)
1.539.000	**Totaal stortingen programma 2**

Onttrekkingen aan de reserves	
1.238.000	Huisvesting onderwijs. Bijdrage uit de reserve huisvesting onderwijs in de huisvestingskosten onderwijs over het jaar 2022 (I)
378.000	Maatschappelijk nut. Onttrekkingen aan de reserve maatschappelijk nut ter dekking van de afschrijvingslast van de volgende investeringen: • € 88.000 Uitvoering fiets- en wandelpadennetwerk (S) • € 82.000 Renovatie en overdracht woonwagencentrum Klundert (S) • € 78.000 Leefbaarheidsimpuls Zevenbergschen Hoek (S) • € 73.000 Herinr.openbare ruimte+markt Zevenbergen (S) • € 26.000 Investeringen o.b.v. diverse beheerplannen (S) • € 22.000 Overige infrastructurele werken (S) • € 9.000 Uitv.programma wegen buitengebied en schoolfietsroutes (S)
173.000	Bruto reserve. Onttrekkingen aan de brutoreserve ter dekking van de afschrijvingslast van de volgende investeringen: • € 95.000 Brandweerkazerne industrieterrein Moerdijk (S) • € 78.000 Aanleg openbare ruimte sportpark Klundert (S)
1.789.000	**Totaal onttrekkingen programma 2**

VERBONDEN PARTIJEN

Aan de realisatie van de doelstellingen “Prettig en veilig wonen en leven in Moerdijk” leveren de volgende verbonden partijen een bijdrage:

- Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant

Voor een gedetailleerd overzicht verwijzen wij naar de paragraaf ‘Verbonden Partijen’.

Economie als versneller voor een vitaal Moerdijk

Onze gemeente heeft een sterke economische functie van regionale en nationale betekenis. Hierdoor ontstaat zowel werkgelegenheid voor onze eigen inwoners als voor de regio. De economische doorontwikkeling biedt kansen voor een inclusieve arbeidsmarkt en het aantrekken van nieuwe inwoners om de leefbaarheid te versterken en onze voorzieningen op peil te houden.

De economische positie van de gemeente wordt verder uitgebouwd door economische kansen te benutten, met oog voor de effecten op de leefbaarheid van onze kernen. We kunnen de economische kracht van het haven- en industrieterrein waar mogelijk koppelen aan andere lokale en regionale opgaven. Er liggen kansen om de spin-off vanuit de industrie richting lokale bedrijvigheid te vergroten.

De aanwezigheid van de zeehaven van Moerdijk en ons uitgestrekte buitengebied met agrarische bebouwing en recreatieterreinen hebben helaas een aantrekkingskracht op de georganiseerde criminaliteit. Die kan ondermijnende effecten hebben op onze samenleving.

THEMA HAVEN- EN INDUSTRIETERREIN

Ambitie

In de Havenstrategie Moerdijk 2030 is de gezamenlijke ambitie van gemeente, provincie en het Havenbedrijf Moerdijk omschreven: het Haven- en Industrieterrein Moerdijk is hét knooppunt in de Vlaams-Nederlandse Delta op gebied van duurzame logistiek en procesindustrie. Een goed functionerend Haven- en Industrieterrein levert een belangrijke bijdrage aan een vitale en duurzame gemeente Moerdijk. Zo fungeert het gebied als banenmotor voor de regio. We zetten in op het verder uitbouwen hiervan, mede gericht op het aantrekken van nieuwe inwoners en het realiseren van economische en brede maatschappelijke meerwaarde. In 2018 is samen met onze partners van het Havenbedrijf en de Provincie de Uitvoeringsagenda Havenstrategie 2018-2021 vastgesteld. Het realiseren van deze (en de hierop volgende) agenda blijft een belangrijk speerpunt voor de komende periode.

Randvoorwaarden

De Havenstrategie Moerdijk 2030 is gebaseerd op het Triple P-principe (People, Planet en Profit). We zetten in op economische ontwikkeling, waarbij het Haven- en Industrieterrein in balans is met z'n omgeving. Gelet op de beschikbare milieuruimte (met name op gebied van stikstof, geluid en CO2) vergt dit zorgvuldige afwegingen. In de op te stellen Omgevingsvisie gaan we hier nader op in.

Risico's

De huidige uitvoeringsagenda Havenstrategie loopt tot en met 2021. De evaluatie hiervan vormt input voor de gesprekken over een nieuwe meerjarige agenda die naar verwachting in 2022 zal worden vastgesteld. Bij de begroting 2021 is vanaf 2022 sterk bezuinigd op het havenbudget. Hierbij heeft de raad opdracht gegeven aan het college om te proberen de kosten van de uitvoeringsagenda bij het Havenbedrijf onder te brengen. De haalbaarheid hiervan moet nog blijken. Aandachtspunt hierbij vormt de positie van de gemeente om gelijkwaardig aan het Havenbedrijf en de Provincie te kunnen blijven sturen op de doelen uit de Havenstrategie.

Als gevolg van de ontwikkelingen op en rond LPM en als gevolg van de energietransitie is er veel dynamiek in het gebied rondom het Haven- en Industrieterrein en het

Strategisch doel:

Het Haven- en Industrieterrein ontwikkelt zich in balans met haar omgeving (People, Planet, Profit)

Operationeel doel:
We dragen actief bij aan de ontwikkeling en realisatie van de huidige en nieuwe uitvoeringsagenda Havenstrategie

Strategisch doel:

We benutten de economische kracht van het Haven- en Industrieterrein ten behoeve van een vitaal en duurzaam Moerdijk

Operationeel doel:
We ondersteunen de realisatie van het Logistiek Park Moerdijk (LPM)

Operationeel doel:
We realiseren het flankerend maatregelenpakket Moerdijk MeerMogelijk en voeren de Moerdijkregeling uit

Operationeel doel:
We zetten in op het vergroten van de spin-off vanuit het Haven- en Industrieterrein

LPM, dorp Moerdijk, stationsgebied Lage Zwaluwe en Zevenbergschen Hoek. De balans tussen economie en omgeving zal in 2022 aan bod komen als onderdeel van de Omgevingsvisie.

Prestaties 2022

- Eerste paal in de grond op LPM en start aanleg interne baan (die het LPM gaat verbinden met het Haven- en Industrieterrein)
- Vaststellen nieuwe meerjarige uitvoeringsagenda Havenstrategie
- Vaststellen verstedelijkingsakkoord Breda-Tilburg en RIA West-Brabant West met in beide akkoorden een goede positionering van (Haven- en Industrieterrein) Moerdijk

Nieuwe ontwikkelingen

Ruimte is schaars, focus op meerwaarde
Ruimte is schaars en zowel het Industrial Park Moerdijk (voormalige Shell gronden) als LPM (logistiek) zal naar verwachting de komende jaren volstromen. Hierbij is het belangrijk dat bedrijven zich er vestigen die meerwaarde opleveren voor de gemeente en de regio en die bijdragen aan de realisatie van de Havenstrategie. Gemeenten en Havenbedrijf zijn hierover continu in gesprek. Als onderdeel van de Omgevingsvisie zullen we ook ingaan op de vraag “wat als het haventerrein en LPM vol zijn”? Dit mede in relatie tot de ruimtelijke reservering “Roode Vaart” die is opgenomen in de huidige Structuurvisie Moerdijk 2030.

Verstedelijkingsakkoorden
In het kader van de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) wil het rijk graag met medeoverheden tot verstedelijkingsafspraken komen. In (West) Brabant zijn zowel het gebied Breda-Tilburg als Roosendaal-Bergen op Zoom aangewezen als verstedelijkingsgebied.
Met onze tweezijdige oriëntatie positioneren we ons in beide richtingen. Het economische belang van het haven- en industriegebied geeft Moerdijk een goede uitgangspositie aan deze tafels, ook om andere dan economische doelen te realiseren.

- De in 2021 vastgestelde Regionale InvesteringsAgenda Breda (RIA-Breda) vormt een belangrijke bouwsteen voor het verstedelijkingsakkoord Breda-Tilburg. Deze agenda biedt kansen voor Moerdijk op gebied van wonen, mobiliteit, economie en de versterking van blauw-groene structuren.
- De samenwerking met Roosendaal-Bergen op Zoom staat nog iets meer in de kinderschoenen en moet de komende periode vorm en inhoud krijgen.

Nieuwe uitvoeringsagenda Havenstrategie
De huidige uitvoeringsagenda Havenstrategie loopt eind 2021 af. In de 2e helft van 2021 vindt evaluatie plaats. Daarna zal naar verwachting een nieuwe uitvoeringsagenda worden geformuleerd. Om binnen de samenwerking van de Havenstrategie (Havenbedrijf en provincie) scherp te kunnen blijven sturen op onze gemeentelijke doelen, ontwikkelen we ons eigen "Havenkompas". Met dit kompas koppelen we de doelen uit de beleidsbegroting aan de opgaven uit de havenstrategie, en bepalen we de prioritaire inzet. Het Havenkompas is geen nieuwe visie, maar een intern hulpmiddel om focus en strategische inzet gericht te bepalen.

Effectindicatoren

In 2021 wordt de strategische Havenmonitor opgeleverd. Deze door de Erasmus Universiteit ontwikkelde monitor geeft een geobjectiveerd inzicht in de mate van doelbereiking op de verschillende thema’s uit de Havenstrategie (people, planet, profit). Voornemen is om deze monitor jaarlijks op te laten stellen.

THEMA VITALE CENTRA

Ambitie
We hebben 'vitale centra' in de kernen Zevenbergen, Fijnaart, Klundert en Willemstad, voor (toekomstige) inwoners van de gemeente Moerdijk en voor bezoekers (recreatief en zakelijk). De omliggende kleinere kernen hebben baat bij dit bereikbare voorzieningenaanbod, waarmee vitale centra een impuls geven aan de leefbaarheid van Moerdijk als geheel.

Randvoorwaarden
Deze ambitie vergt een focus op de genoemde vier kernen, met aandacht voor behoud van bestaande voorzieningen in de kleinere kernen. Het realiseren van vitaliteit vraagt om betrokkenheid van ondernemers, maatschappelijke organisaties en inwoners.

Risico's
Potentieel risico voor de realisatie van de operationele doelen uit het programma vitale centra is dat de ambities groter zijn dan de beschikbare middelen.

Strategisch doel:

Zevenbergen, Fijnaart, Klundert en Willemstad hebben een bereikbaar, compact winkelhart dat uitnodigt als ontmoetings-plaats, met een aantrekkelijk aanbod van detailhandel, horeca, culturele en recreatieve functies en evenementen

Operationeel doel:
We realiseren de centrumontwikkeling Zevenbergen

Operationeel doel:
We verbinden de omgeving rondom de oude suikerfabriek (project Zevenbergen Noord) met het centrum

Operationeel doel:
Samen met de ondernemersverenigingen geven we uitvoering aan de ondernemersfondsen

Operationeel doel:
We realiseren de centrumontwikkeling Klundert

Operationeel doel:
We hebben een visie om tot een vitaal centrum in Fijnaart te komen (inclusief mogelijke verplaatsing van een supermarkt)

Operationeel doel:
We formuleren een uitvoeringsprogramma voor een vitaal centrum in Willemstad

Operationeel doel:
We onderzoeken wat er aanvullend op de lopende en beoogde projecten nodig is voor vitale centra in Zevenbergen, Klundert, Fijnaart en Willemstad. In Willemstad ligt daarbij de nadruk op de balans tussen toerisme en wonen

Prestaties 2022

- Afronding deelgebied Molenstraat Zevenbergen
- Start realisatie deelgebied Stoofstraat Zevenbergen
- Evaluatie centrumplan Zevenbergen
- Projecten definiëren uit de Centrumvisie Fijnaart
- Herinrichting openbare ruimte centrum Klundert
- Evaluatie voortzetting Ondernemersfondsen
- Vaststellen uitvoeringsprogramma vitaal centrum Willemstad

Nieuwe ontwikkelingen

We onderzoeken de mogelijkheden voor een overkoepelend Programma Vitale Centra, waardoor het programma beleidsmatig wordt verankerd.

Effectindicatoren

- Ontwikkeling leegstand (in verkooppunten en m^2 winkelverkoopvloeroppervlak (wvo)) per vitaal centrumgebied
- Ontwikkeling aantal commerciële verkooppunten (detailhandel, horeca en dienstverlening) per vitaal centrumgebied
- Ontwikkeling omvang commercieel aanbod (detailhandel, horeca en dienstverlening) in m^2 wvo per vitaal centrumgebied

THEMA TOERISME

Ambitie

We willen de toeristische potentie van onze kernen benutten om meer bezoekers aan te trekken en hen meer van onze gemeente te laten zien. We willen dat het ontwikkelen van onze toeristische potentie positieve spin-off genereert voor lokale ondernemers en dat ook onze eigen inwoners profijt hebben van een breder aanbod van toeristische voorzieningen.

Randvoorwaarden

Er moet sprake zijn van een gebalanceerde ontwikkeling. In het bijzonder voor Willemstad verdient dit de aandacht.

Strategisch doel:

Het gemeentelijk aandeel in het toeristisch product Moerdijk is en blijft op orde

Operationeel doel:
We creëren een goed verbindingennetwerk over water (binnen- en buitenwater) dat belangrijke punten met elkaar verbindt

Operationeel doel:
We optimaliseren het fiets- en wandelnetwerk door het toevoegen of aanpassen van verbindingen en het toevoegen van elementen die het gebruik en de beleving van het netwerk aantrekkelijker maken

Operationeel doel:
We zorgen voor onderhoud en optimalisatie van de verdedigingswerken in Willemstad en Klundert

Operationeel doel:
We zorgen voor behoud van onze monumenten

Operationeel doel:
De Stelling van Willemstad heeft en houdt een bepalende positie binnen de Zuiderwaterlinie

Operationeel doel:
We zetten Moerdijk door participatie in samenwerkingsverbanden, zoals Zuiderwaterlinie en NLDelta, ook thematisch en in het grotere toeristisch geheel op de kaart

Strategisch doel:

Ondernemers versterken en dragen bij aan de doorontwikkeling van het toeristisch product Moerdijk

Operationeel doel:
We zorgen voor versterking van de verbinding tussen ondernemers en gemeente en tussen ondernemers onderling. Wij doen dit langs de strategische lijnen vervoer, verblijf en vermaak

Operationeel doel:
We informeren, faciliteren en stimuleren ondernemers om tot (gezamenlijke) productontwikkeling en nieuwe verdienmodellen te komen

Strategisch doel:

We brengen samen met ondernemers het toeristisch product Moerdijk op een effectieve en inspirerende manier onder de aandacht van inwoners en bezoekers

Operationeel doel:
We bieden informatie op een toegankelijke en inspirerende manier aan

Operationeel doel:
We zorgen voor een goed functionerende en vindbare website

Operationeel doel:
Het informeren van consumenten en het erbij betrekken van de ondernemers krijgt vorm in de door te ontwikkelen website

Operationeel doel:
We zorgen voor een goede informatievoorziening in meerdere talen

Operationeel doel:
We faciliteren en stimuleren ondernemers om op enthousiaste en inspirerende wijze bij te dragen aan de promotie van toeristisch product Moerdijk

Operationeel doel:
We zetten in op een gezamenlijke promotiestrategie met partners in de regio

Risico's

Bij het doorontwikkelen van het toeristisch product Moerdijk versterken we de verbinding met lokale en regionale partners. Hierdoor zijn we nog steeds zelf aan zet, maar stellen we ons ook afhankelijker op naar derden. Dit kan versterkend werken voor de sector, maar brengt ook risico's met zich mee. Door samenwerkingen te intensiveren zijn we ook meer afhankelijk van onze partners in realisatie, planning en financiën.

Prestaties 2022

- Het openbaar gebied rondom de Stenen Poppen in Klundert is ingericht
- Ondernemers en gemeente trekken samen op in de promotie van toeristisch product Moerdijk
- De toeristische informatievoorziening (website, folders) is ontwikkeld tot een inspirerend en goed vindbaar aanbod dat voor bezoekers in meerdere talen (in ieder geval Engels en Duits) beschikbaar is
- Groot onderhoud aan Tour Modèle en kazerne Fort Sabina is gestart
- Renovatie en invulling van de botenloods Fort Sabina is gestart
- Een vaste verbinding tussen Fort Sabina en Fort Frederik in de zomermaanden is gerealiseerd
- Het Toeristisch Fonds Moerdijk is na en door de evaluatie doorontwikkeld
- Actualisatie archeologiekaart

Nieuwe ontwikkelingen

Basis is op orde – tijd voor de volgende stap
In de afgelopen jaren hebben we in het toeristisch werkveld vooral ingezet op het op orde krijgen van de basis van het toeristisch product Moerdijk. Met de lancering van de nieuwe huisstijl in website en foldermateriaal, de Engels vertalingen en de opening van het nieuwe Mauritshuis in de zomer van 2021 is hiervoor een goede basis gelegd. Nu is het tijd om door te pakken. Dit betekent dat we onze focus deels gaan verleggen naar de bredere verbindingen in de sector en het stimuleren van het gezamenlijk vermarkten van dit toeristisch product.

NLDelta
In 2020 en 2021 heeft het programmabureau NLDelta, in samenwerking met gebiedssamenwerkingen in het plangebied (zoals Waterpoort), gewerkt aan de visie en ambities van het gebied. Deze hebben geleid tot een conceptaanvraag nationaal park nieuwe stijl. Vanwege een tweetal redenen wordt het indienen van de aanvraag uitgesteld:

1. Het draagvlak voor de aanvraag moet breder en sterker georganiseerd zijn. In 2022 wordt hier volop op ingezet;
2. De wettelijke toetsingscriteria en de ambities van de standaard Nationale Parken Nieuwe Stijl sluiten niet goed op elkaar aan. Dit wordt in 2022 gerepareerd.

In 2022 wordt gekeken of beide punten zijn gerealiseerd en zo ja wanneer een vernieuwde aanvraag aan het ministerie van LNV aangeboden kan worden.

Groot onderhoud Tour Modèle en kazerne Fort Sabina
In de begroting vanaf 2022 zijn de kapitaallasten opgenomen van een investering van € 750.000 voor het groot onderhoud. Als erfpachter van Fort Sabina is de gemeente hiervoor verantwoordelijk. De Provincie verstrekt subsidie voor het realiseren van de nieuwe laag op de Tour Modèle en de Kazerne (project 'Het dak eraf'). Dit is dan ook het natuurlijke moment om het groot onderhoud op te pakken.

Effectindicatoren

- Aantal overnachtingen van toeristische bezoekers
- Aantal passagiers vaarverbindingen
- Aantal bezoekers Mauritshuis
- Aantal bezoekers toeristische website
- Aantal archeologische onderzoeksverplichtingen voor burgers

THEMA ARBEIDSMARKT

Ambitie

Door onze economische positie ontstaat werkgelegenheid voor onze eigen inwoners en voor de regio. We willen de kansen die door deze werkgelegenheid ontstaan benutten voor een inclusieve arbeidsmarkt (met een arbeidsplaats voor iedereen die kan werken) en het aantrekken van nieuwe inwoners. Het is dan wel belangrijk dat we goed inzicht hebben in de huidige arbeidsvraag en de vraag van de toekomst. Zo kunnen we inspelen op de krapte en overige ontwikkelingen op de arbeidsmarkt (waaronder digitalisering).

Randvoorwaarden

Een goed functionerende arbeidsmarkt is een randvoorwaarde voor een goed functionerende economie. De beschikbaarheid van gekwalificeerd personeel wordt een steeds belangrijkere vestigingsvoorwaarde voor bedrijven.

Risico's

De risico's de we als gemeente lopen door onze deelname in het werkplein en de WVS zijn opgenomen in de risicoparagraaf en het weerstandsvermogen.

Groei aantal uitkeringsdossiers vanwege coronacrisis bij het werkplein Hart van West-Brabant
Het aantal uitkeringsdossiers zal toenemen, waardoor de kosten voor het Werkplein Hart van West-Brabant zullen stijgen. Tot op heden blijven we nog wél binnen de BUIG-gelden die we van het rijk krijgen, maar wanneer de groei doorzet kan het zijn dat we daar een tekort krijgen. Dit tekort zal dan moeten worden opgevangen, of, als het tekort erg groot wordt, via de vangnetregeling van het Rijk.

Verwachte terugloop in exploitatieresultaat WVS
De opdrachtportefeuille van de WVS, noodzakelijk voor een goed exploitatieresultaat, staat door de coronacrisis onder druk. Het Rijk heeft compensatie toegezegd voor sociale werkvoorzieningen om deze tekorten op te vangen. In 2020 hebben we compensatie ontvangen, voor 2021 ligt ook in de verwachting dat er compensatie voor SW-bedrijven komt. Daarnaast neemt het aantal FTE in de oude SW af door natuurlijk verloop. Hierdoor zijn er steeds minder werknemers beschikbaar om aan de opdrachtportefeuille te voldoen.

Strategisch doel:

We hebben een inclusieve arbeidsmarkt met een arbeidsplaats voor iedereen die kan werken

Operationeel doel:
We scholen mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt om richting de sectoren waar in de toekomst veel werk te vinden is, zoals zorg, techniek en logistiek

Operationeel doel:
We combineren participatie en integratie door het ontwikkelen van leer-werktrajecten voor statushouders

Operationeel doel:
We zijn als gemeente een voorbeeld van goed werkgeverschap, onder meer door het bieden van arbeidsplaatsen voor mensen met een beperking

Operationeel doel:
Wij bieden onze meest kwetsbare inwoners via beschut werk en leerwerktrajecten de mogelijkheid om te werken en zo onderdeel te zijn van de maatschappij

Strategisch doel:

Er is voldoende en goed gekwalificeerd personeel voor nieuwe en bestaande bedrijven

Operationeel doel:
We verbeteren de aansluiting van onderwijs(aanbod) op de personeelsvraag van bedrijven

Operationeel doel:
We benutten de synergiemogelijkheden met onze arbeidsmarkt door actief in te zetten op realisatie van het onderdeel arbeidsmarkt binnen de Havenstrategie Moerdijk 2030

Operationeel doel:
We realiseren de gestelde beleidskeuzes van de integrale aanpak arbeidsmigratie Moerdijk 2020

Onvoldoende arbeidskrachten in relatie tot economische ontwikkelingen
De economische ontwikkelingen in het algemeen en de komst van LPM in het bijzonder zorgen voor een grote vraag naar geschoolde arbeidskrachten. 'Voldoende beschikbare arbeidskrachten' is een belangrijke vestigingsfactor voor bedrijven. We zetten ons extra in om Moerdijk aantrekkelijk te maken en te houden voor werknemers. Er wordt niet alleen ingezet op een kwantitatieve groei, maar ook op een kwalitatieve groei.

Prestaties 2022

- Businesscase hybride leeromgeving
- Intensivering regionale samenwerking WerkgeversServicePunt (WSP) via het nieuwe regionale mobiliteitscentrum
- Continuering Inclusief Moerdijk
- Intensivering regionale samenwerking banenafspraak
- Projecten van het Just Transition Fund (JTF) ten behoeve van arbeidsmarkt/energietransitie Moerdijk

Nieuwe ontwikkelingen

Uitvoering integrale aanpak arbeidsmigranten
Landelijk, provinciaal, regionaal én lokaal is sprake van een sterke groei van het aantal arbeidsmigranten en een groot tekort aan huisvestingsplekken. Er wordt in onze regio een verdere groei verwacht, mede door de komst van het LPM. Nadat de raad in 2020 de integrale aanpak arbeidsmigratie heeft vastgesteld, wordt stevig ingezet op uitvoering van de aanpak. Hierbij focussen we op de thema's wonen, economie en sociaal. Ten behoeve van de uitvoering van de aanpak is budget beschikbaar gesteld voor de periode 2020-2021. Het blijkt niet haalbaar om de gehele aanpak in 2021 af te ronden. Om de ambities te bereiken is daarom ook in 2022 een projectmatige inzet nodig.

Banenmotor Moerdijk komt op stoom – extra inzet nodig om kansen te pakken
De komende tijd zien we een aantal grote kansen ontstaan door de komst van het LPM en het IPM. Hierdoor komen er bijvoorbeeld in de komende jaren ongeveer 5000 arbeidsplaatsen bij. De regionale opgave, de verschillende agenda's en programma's geven veel aansluitingsmogelijkheden voor mooie projecten op het gebied van de arbeidsmarkt en onderwijs. Daar is echter onvoldoende capaciteit voor momenteel. We zien dat er op provinciale schaal vooral strategisch naar de arbeidsmarkt wordt gekeken, en op regionale schaal vooral uitvoerend. De koppeling is echter nauwelijks aanwezig. Daardoor landen projectenkansen niet in onze gemeente. Onze huidige invulling van de functie 'adviseur arbeidsmarkt' is onvoldoende om deze strategische thema's samen verder te brengen. Daarom hebben we in deze begroting vanaf 2022 1 fte extra formatie opgenomen om meer te kunnen focussen op de gehele arbeidsmarkt in plaats van alleen op de onderkant van de arbeidsmarkt, en daardoor de kansen te kunnen pakken die zich voordoen. Met deze fte kunnen we na realisatie van de aanpak arbeidsmigratie ook zorgen voor de beleidsmatige borging ervan.

Hybride leeromgeving van concept naar project
Het ontwikkelen van een hybride leeromgeving voor de logistiek is een grote kans in de nabije toekomst. In deze hybride leeromgeving wordt onderwijs gegeven (na)bij de bedrijven en sluit de inhoud van het onderwijs op de behoefte van de markt, zowel qua inhoud als qua

vorm (denk ook aan om/her/bijscholing). Een hybride leeromgeving kan ook bijdragen aan het aantrekken en behouden van studenten en werknemers voor de sector. Focus ligt op de logistiek, maar is mogelijk ook kansrijk voor andere sectoren. De projectorganisatie Havenstrategie (gemeente, provincie en Havenbedrijf) heeft samen met Curio, Rewin en gemeente Breda in 2021 de globale business case uitgewerkt. In 2022 vertalen we het concept van een sterke businesscase naar een boeiend en dynamisch project.

SROI-coördinator gestart op het werkplein
Bij het Werkplein Hart van West-Brabant is in 2021 een SROI coördinator gestart die de aanbestedingen van de gemeente Moerdijk zal controleren op de SROI-component. Hierdoor verwachten we meer plaatsingen te realiseren binnen projecten die de gemeenten van het Hart van West-Brabant hebben uitgezet. In 2022 wordt deze werkwijze gecontinueerd en geïntensiveerd.

Mogelijke groei uitkeringsbestand door coronacrisis
De coronacrisis heeft gezorgd voor een lichte stijging van het uitkeringsbestand van het werkplein Hart van West-Brabant en Moerdijk. Er zijn meer aanvragen voor een uitkering binnengekomen en goedgekeurd dan de jaren daarvoor. Daardoor zullen de kosten voor het Werkplein waarschijnlijk gaan stijgen. Het is nog onduidelijk of na het wegvallen van de rijksmaatregelen (zoals TOZO/TONK) de werkloosheid verder zal stijgen. We houden rekening met een scenario waarbij de bestanden stijgen.

Arbeidsmarkt herstelt zich
Door de coronacrisis is de spanning op de arbeidsmarkt in 2020 afgenomen. Bedrijven met vacatures die ze eerder niet vervuld kregen zagen dat het eenvoudiger was om deze te vervullen. Inmiddels zien we echter dat de spanning op de arbeidsmarkt weer terug is. Het regionale mobiliteitscentrum heeft 5000 bedrijven benaderd om te kijken of zij mensen konden helpen aan een nieuwe baan. Echter, het overgrote deel van de gesproken bedrijven gaf aan juist personeel te zoeken. Er is nog steeds sprake van een mismatch op de arbeidsmarkt.

Regionale samenwerking WSP via mobiliteitscentrum West-Brabant
Tijdens de coronacrisis is versneld een infrastructuur opgebouwd om de arbeidsmarktregio West-Brabant te versterken. Het mobiliteitscentrum West-Brabant zal een stevige positie krijgen als centraal werkloket voor de arbeidsmarktregio. De samenwerking tussen de verschillende West-Brabantse sub-regio's zal hierdoor worden geïntensiveerd. Gemeente Breda is als centrumgemeente financieel verantwoordelijk voor het mobiliteitscentrum. Gemeente Moerdijk ondersteunt in de uitvoering via het Werkplein en met ambtelijke ondersteuning.

Project statushouders bij DSV hervat
Het project met statushouders bij DSV is door de coronacrisis gepauzeerd. De verwachting is dat we doorgaan wanneer de nieuwe Wet inburgering is gestart en de gevolgen van de coronacrisis achter ons liggen. In 2022 treedt de nieuwe inburgeringswet in werking. Alle partijen hebben uitgesproken door te willen met het project.

Human capital agenda West-Brabant
In West-Brabant gaan we aan de slag met een nieuwe human capital agenda om de belangen van West-Brabant op de arbeidsmarkt beter in beeld te krijgen. Dat versterkt het verhaal van West-Brabant en de regionale lobby naar Provincie, Rijk en Europa. Denk hierbij ook aan gelden uit het Just Transition Fund (JTF) en de positie van duurzame chemie in 2022.

Effectindicatoren

- Aantal uitkeringsontvangers UWV
- Aantal uitkeringsontvangers bijstand
- Aantal personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt dat een omscholingstraject volgt
- Aantal plaatsingen uit het doelgroepenregister
- Aantal plaatsingen van mensen binnen inclusief Moerdijk
- Banengroei totaal

THEMA VESTIGINGSKLIMAAT

Ambitie
We willen onze economische positie (banenmotor voor de regio) en onze toeristische potentie benutten en uitbouwen om de vitaliteit van Moerdijk te versterken. Om dit te bereiken investeren we in een aantrekkelijk vestigingsklimaat om ondernemers en inwoners te behouden én aan te trekken. We zetten actief in op het uitdragen van deze boodschap. Door het aantrekken van nieuwe ondernemers en inwoners kunnen we onze lokale economie en het voorzieningenniveau van onze kernen op peil houden en waar mogelijk versterken.

Randvoorwaarden
Een aantrekkelijk vestigingsklimaat creëren we niet alleen. Dit is het product van samenwerking met het bedrijfsleven, inwoners en regionale partners. Met onze acquisitie zoeken we naar bedrijven die een toegevoegde waarde bieden voor onze gemeente en de regio.

Risico's
Met de groeiende economie neemt de ruimtebehoefte van ondernemers toe. Het beschikbaar hebben en houden van voldoende passend huisvestingsaanbod voor bedrijven kan de komende periode een uitdaging worden. Er zijn plannen om een nieuw bedrijventerrein bij Zevenbergen Noord te ontwikkelen, maar het zal nog enige jaren duren voordat deze locatie op de markt beschikbaar komt.

Om de online strategie verder te kunnen ontwikkelen en de ingezette lijn van sterke verbetering van online bereik en betrokkenheid voort te kunnen zetten is budget nodig. Als gevolg van de bezuinigingen zal deze ontwikkeling niet meer dezelfde exponentiele groei doormaken als de afgelopen jaren. Hetzelfde geldt voor de ondernemersevents: het huidige budget is niet toereikend om de kwaliteit van de gewaardeerde ondernemersevents de komende jaar verder uit te bouwen, of op hetzelfde niveau voort te zetten.

Strategisch doel:

We positioneren en profileren Moerdijk als aantrekkelijke gemeente voor wonen, werken en recreatie om jonge gezinnen aan te trekken

Operationeel doel:
We zetten in op het aantrekken en behouden van bedrijvigheid die waarde toevoegt

Operationeel doel:
We zetten in op het versterken van de verbinding tussen woningbouwontwikkeling en de behoefte van de werknemers van de bedrijven in onze gemeente

Strategisch doel:

We beschikken over schone, veilige en bereikbare bedrijventerreinen met voldoende ontwikkelruimte

Operationeel doel:
Inrichting, beheer en onderhoud van de openbare ruimte sluiten aan op de behoefte van ondernemers en de functie van het bedrijventerrein

Operationeel doel:
Door (her)ontwikkeling is er voldoende en kwalitatief toereikend aanbod aan bedrijventerreinen beschikbaar

Strategisch doel:

We faciliteren ondernemers in aansluiting op hun behoefte, waarbij er ook aandacht is voor economische en maatschappelijke meerwaarde

Operationeel doel:
We ontzorgen ondernemers door vraaggerichte dienstverlening (online en offline)

Operationeel doel:
We verbinden ondernemers met elkaar en met de gemeente door zowel online als offline communicatiekanalen, platforms, events en bijeenkomsten

Operationeel doel:
We zetten in op het stimuleren van gebiedsgerichte samenwerking tussen ondernemers t.b.v. participatie bij beleid, projecten en andere lokale actualiteiten

Operationeel doel:
We werken samen met regionale partners (Rewin, Ondernemersklankbord en de Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij) om onze lokale ondernemers zo goed mogelijk te ondersteunen en kennis te bieden

Prestaties 2022

- Het implementeren van de nieuwe regionale afspraken omtrent de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen
- Het vaststellen van een bedrijventerreinenprogramma, waarin de visie en opgaven voor onze bedrijventerreinen zijn opgenomen
- Afronden verkenning tijdelijke invulling gasfabriek Klundert
- Vaststellen projectexploitatie (inclusief grondstrategie) met daarbij horend stedenbouwkundig ontwerp voor bedrijventerrein Zevenbergen Noord

Nieuwe ontwikkelingen

Ontwikkelingen bedrijventerreinen

Voor meerdere voormalige bedrijfslocaties die in gemeentelijke handen zijn voeren we verkenningen uit voor definitieve en tijdelijke invulling met andere functies, zoals wonen/flexwonen of natuur. Dit zorgt voor verdere schaarste op de korte termijn van het aantal beschikbare bedrijfspercelen in de gemeente Moerdijk. Mede daarom zetten we concrete vervolgstappen met de ontwikkeling van het bedrijventerrein Zevenbergen Noord. Dit met als doel om bij realisatie van de noordelijke randweg direct een impuls te geven aan het vestigingsklimaat voor lokale ondernemers.

Effectindicatoren

- Ontwikkeling totaal aantal banen
- Ontwikkeling aantal banen per sector
- Ontwikkeling totaal aantal bedrijfsvestigingen
- Beschikbaarheid aanbod aan direct uitgeefbare kavels
- Leegstaand vastgoed op bedrijventerreinen
- Engagement rate versus benchmark (online betrokkenheid van volgers t.o.v. gemiddeld bij gemeenten)
- Ontwikkeling van het aantal volgers
- Ontwikkeling online bereik van de doelgroep lokale ondernemers

THEMA VEILIGHEID

Ambitie
We willen criminaliteit en overlast in de verschillende kernen tegengaan en daarnaast het veiligheidsgevoel van inwoners versterken. We willen een extra slag maken op het gebied van fysieke veiligheid en ondermijnende criminaliteit, waarbij we de regierol van en de positie in het veiligheidsnetwerk van de gemeente versterken.

Randvoorwaarden
De aanwezigheid van de vierde zeehaven van Nederland in onze gemeente en ons uitgestrekte buitengebied met agrarische bebouwing en recreatieterreinen hebben aantrekkingskracht op criminele ondernemers. De integrale aanpak van veiligheid en samenwerking met de vele ketenpartners is daarom van groot belang.

Risico's
Als deelnemende gemeente houden we in ons weerstandsvermogen rekening met het afdekken van risico's binnen de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant.

Strategisch doel:

We bestrijden veiligheidsrisico's en georganiseerde criminaliteit

Operationeel doel:
We beschikken over een actueel beeld van te beheersen risico's in de gemeente

Operationeel doel:
We zorgen ervoor dat de risico's in onze gemeente beheersbaar zijn

Operationeel doel:
We beschikken over een actueel beeld van (georganiseerde) criminaliteit en haar ondermijnende effecten binnen de gemeente

Operationeel doel:
We zijn regisseur, facilitator en innovator binnen het regionale veiligheidsnetwerk

Operationeel doel:
We optimaliseren de inzet van het Bibob-instrumentarium

Operationeel doel:
We vergroten de operationele slagkracht voor het bestrijden van ondermijning

Operationeel doel:
We werken actiegericht samen met alle Nederlandse zeehavens op het gebied van havenveiligheid, inclusief bestrijding van (milieu) criminaliteit en smokkel (drugs, mensen etc.)

Operationeel doel:
We bevorderen de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van inwoners en bedrijven

Prestaties 2022

De periode 2020/2021 heeft vanwege de coronacrisis veel energie gevraagd van de gemeentelijke veiligheidsorganisatie. Zowel gemeentelijk als regionaal is een belangrijke bijdrage geleverd in de bestrijding van de crisis. Dit heeft er wel toe geleid dat we een groot aantal acties noodgedwongen in 2022 verder moeten oppakken. 2022 wordt voor 'veiligheid' een jaar waarin de doelstellingen uit het huidige raadsprogramma zoveel mogelijk afgerond moeten worden en nieuwe planvorming voor de periode 2e helft 2022-2025 geschreven zal moeten worden.

- Uitvoering geven aan het districtelijke integrale veiligheidsplan 2019-2022 en het actieprogramma Moerdijk Veilig 2.0 voor het Zeehaven- en industrieterrein Moerdijk
- Opstellen van een nieuw integraal veiligheidsplan 2022-2025, dat recht doet aan de districtelijke actiepunten, maar ook een duidelijke koers geeft aan de lokale uitdagingen
- Uitvoering geven aan een programmatische aanpak van de beleidsvelden "Ondermijning" en "Omgevingsveiligheid", via een tweetal stevige deelprogramma's
- Binnen het programma "Ondermijning" hebben we aandacht voor de aanpak van ondermijning in de hele gemeente, met bijzondere aandacht voor het buitengebied, de zeehaven en het vestigingsbeleid
- Ontwikkelen van meer risicogestuurd en omgevingsgericht (veiligheids-) beleid
- Ontwikkeling omgevingsplatform (veiligheids-dashboard), zelfredzaamheidsplan en bestrijdbaar-heidsaanpak binnen bedrijventerrein Dintelmond
- Op basis van de geactualiseerde havenverordening het toezicht in de zeehaven en de zorg voor nautische veiligheid verder in balans brengen met de risico's
- Aanpassing brandweerkazernes aan de uitgangspunten van "Veilig en gezond werken"
- Versterking uitvoeringskracht havenveiligheid en aanpak ondermijning
- In beeld brengen van de nieuwe veiligheidsrisico's waarmee we als gemeente te maken kunnen krijgen op het gebied van informatieveiligheid en nieuwe duurzame technieken
- Inzet van datagedreven werken binnen het veiligheidsdomein
- Vergroten awareness en weerbaarheid ten aanzien van cybercriminaliteit, zowel op het vlak van security als safety

Nieuwe ontwikkelingen

Op het gebied van veiligheid verwachten we vanaf 2022 een aantal ontwikkelingen dat mogelijk om extra middelen zal vragen. Bij het opstellen van een nieuw integraal veiligheidsbeleid en de bijbehorende deelprogramma's "Ondermijning" en "Omgevingsveiligheid" werken we deze behoefte nader uit. We beschouwen 2022 hierin als een overgangsjaar.

Voor 2021 was een aanpassing van de diverse brandweerkazernes aan de arbeidsomstandighedenwet en de beleidslijn 'veilig en gezond werken' voorzien. Hiervoor was een bedrag van € 450.000 geraamd (incidenteel). In 2022 zal circa € 400.000 van dit bedrag nog uitgegeven moeten worden.

Voor de realisatie van een nieuwe brandweerkazerne in Willemstad voorzien we een bijstelling van het krediet van € 100.000 voor grondverwerving. De kapitaallasten stijgen hiermee met ingang van 2023 (realisatie kazerne verwacht) met € 2.500.
De interne veiligheidsorganisatie wordt tegen het licht gehouden, waarbij wordt gekeken hoe de slagkracht en de betrokkenheid binnen de organisatie vergroot kan worden, zodat we gesteld staan voor nieuwe ontwikkelingen en uitdagingen die zich binnen het veiligheidsdomein aandienen.

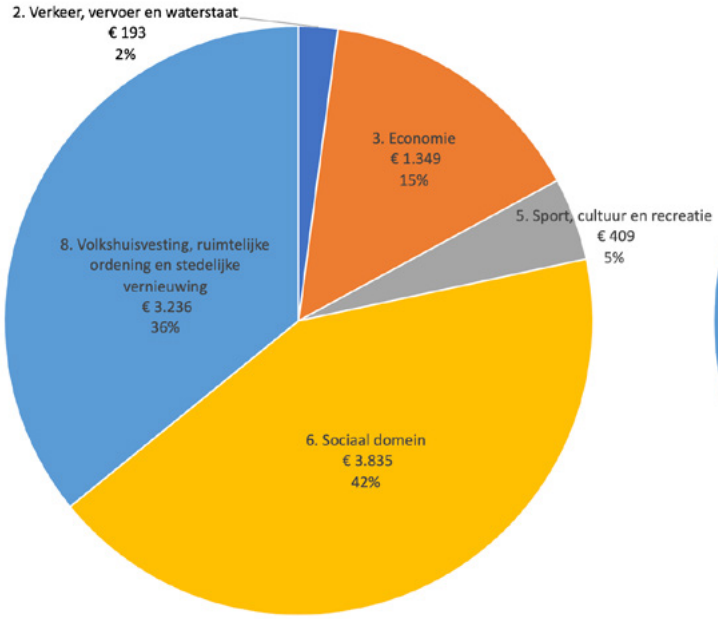
Effectindicatoren

In programma 2 onder thema Veilige Buurt zijn indicatoren voor veiligheid opgenomen. Op het vlak van fysieke veiligheid en aanpak ondermijning zijn in het verleden geen effectindicatoren vastgesteld. Binnen de op te stellen programma's "Omgevingsveiligheid" en "Aanpak Ondermijning" zal onderzocht worden of er effectindicatoren op deze gebieden te definiëren zijn.

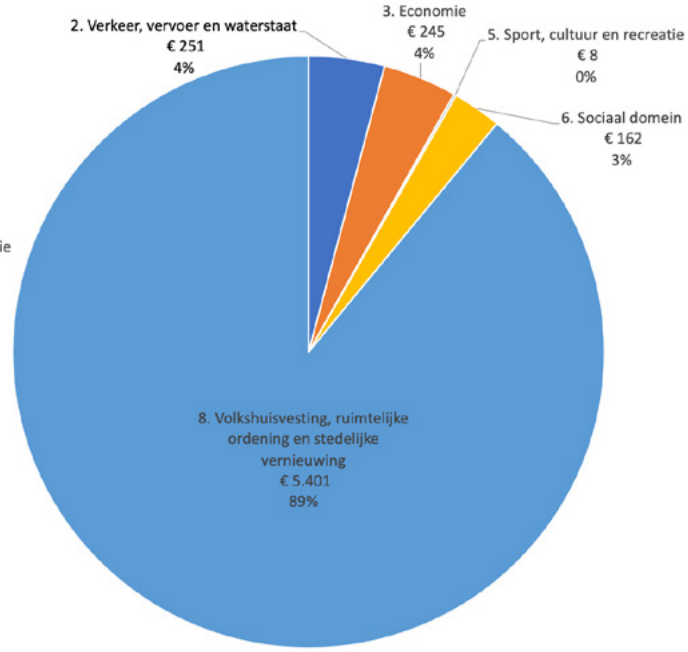
LASTEN EN BATEN 2022

bedragen x € 1.000

LASTEN: € 9.023

BATEN € 6.066

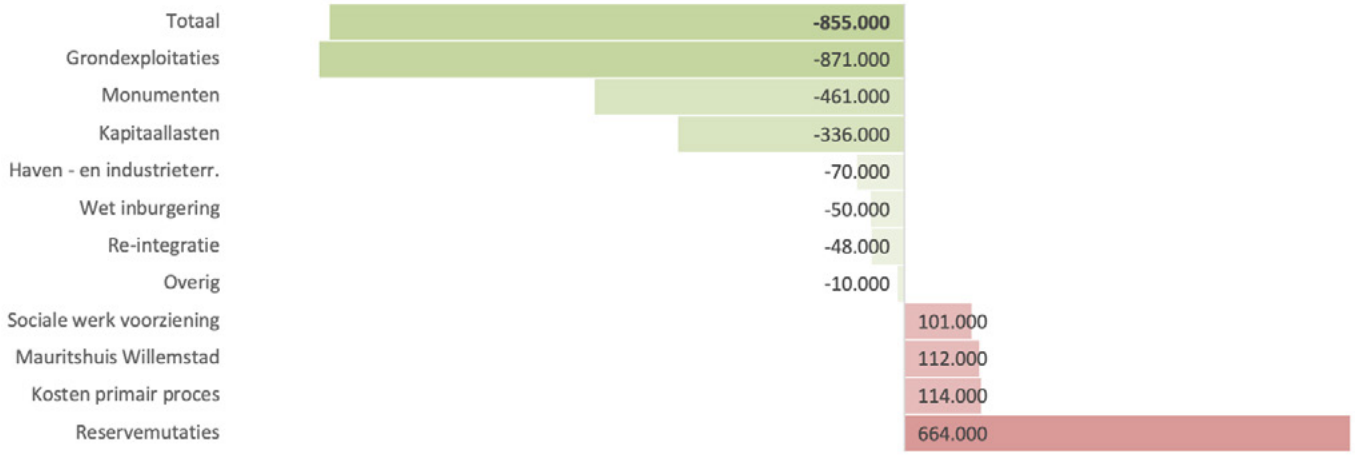
OVERZICHT TAAKVELDEN

Taakveld (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021			Begroting 2022			Meerjarenbegroting		
	Lasten 2021	Baten 2021	Saldo 2021	Lasten 2022	Baten 2022	Saldo 2022	Saldo 2023	Saldo 2024	Saldo 2025
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	**259**	**-248**	**11**	**193**	**-251**	**-58**	**-31**	**-4**	**-16**
2.3 Recreatieve havens	144	-200	-56	114	-205	-91	-91	-92	-101
2.4 Economische havens en waterwegen	116	-48	68	79	-46	33	60	88	85
3. Economie	**1.279**	**-267**	**1.012**	**1.349**	**-245**	**1.104**	**1.117**	**1.053**	**1.029**
3.1 Economische ontwikkeling	769	-	769	922	-	922	896	833	818
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	165	-42	123	158	-33	125	121	121	115
3.4 Economische promotie	345	-226	120	269	-212	57	100	100	96
5. Sport, cultuur en recreatie	**1.567**	**-553**	**1.014**	**409**	**-8**	**401**	**441**	**458**	**458**
5.4 Musea	29	-	29	36	-	36	36	36	36
5.5 Cultureel erfgoed	1.306	-553	753	374	-8	366	405	422	422
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	231	-	231	-	-	-	-	-	-
6. Sociaal domein	**3.764**	**-**	**3.764**	**3.835**	**-162**	**3.673**	**3.418**	**3.359**	**3.330**
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	182	-	182	293	-162	131	132	127	122
6.4 Begeleide participatie	2.787	-	2.787	2.888	-	2.888	2.682	2.602	2.550
6.5 Arbeidsparticipatie	795	-	795	654	-	654	604	630	657
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	**6.152**	**-7.479**	**-1.327**	**3.236**	**-5.401**	**-2.165**	**-346**	**-619**	**-176**
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	6.152	-7.479	-1.327	3.236	-5.401	-2.165	-346	-619	-176
Saldo baten en lasten voor bestemming	**13.022**	**-8.547**	**4.475**	**9.023**	**-6.066**	**2.957**	**4.599**	**4.248**	**4.625**
0.10 Mutaties reserves	9.643	-9.457	185	941	-92	850	-31	-109	-109
Resultaat na bestemming	**22.665**	**-18.004**	**4.661**	**9.964**	**-6.158**	**3.806**	**4.568**	**4.139**	**4.516**

ANALYSE PROGRAMMA 3

Baten en Lasten Programma 3 (Cijfers x € 1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Meerjarenbegroting 2023	2024	2025
Totaal Lasten	17.469	13.022	9.023	7.012	6.019	5.919
Totaal Baten	-28.636	-8.547	-6.066	-2.414	-1.771	-1.295
Resultaat voor bestemming	-11.166	4.475	2.957	4.598	4.248	4.625
Storting in reserves	16.301	9.643	941	70	0	0
Onttrekking aan reserves	-554	-9.457	-92	-100	-109	-109
Resultaat na bestemming	4.581	4.661	3.806	4.568	4.139	4.516
Verschil t.o.v. 2021			-855			

Samenvatting verschillen t.o.v. 2021

Het verschil op programma 3 tussen het begrote resultaat (na bestemming) in 2022 ten opzichte van 2021 bedraagt € 855.000 voordelig. Ten opzichte van de totale lasten binnen dit programma is dat een afwijking van 9%.
Dit voordeel ontstaat voornamelijk binnen de grondexploitaties. Ruimtelijke plannen en grondexploitaties zijn continu in beweging. Bij verwachte verlieslatende projecten moet een verliesvoorziening gevormd worden en bij een verwachte winst moet op basis van de voortgang van het project (tussentijds) winst worden genomen. Op basis van geactualiseerde berekeningen wordt verwacht dat in 2022 (ten opzichte van 2021) meer winstnemingen plaatsvinden.

Nadere toelichting verschillen

In onderstaand overzicht is een toelichting opgenomen van de belangrijkste verschillen, waarbij:
- In de kolom V/N is aangegeven of het een voordeel of een nadeel betreft;
- In de kolom % de relatieve afwijking ten opzichte van de omvang van het betreffende budget in 2021 is weergegeven.

Onderwerp	Bedrag	%	V/N	Toelichting
Grondexploitaties	871.000	18%	V	Diverse ontwikkelingen binnen de grondexploitaties resulteren ten opzichte van 2021 in een voordelig saldo van € 871.000. Dit is voornamelijk het gevolg van wijzigingen in de begrote winstnemingen. Indien voldoende zekerheid bestaat over het (verwachte) resultaat van een grondexploitatie moet op basis van de wettelijk verplichte 'POC-methode' (tussentijds) winst worden genomen. Op basis van geactualiseerde berekeningen worden ten opzichte van 2021 hogere winstnemingen verwacht binnen Fijnaart West (€ 352.000 V), Stoofstraat Zevenbergen (€ 154.000 V) en Vlinderbuurt Standdaarbuiten (€ 420.000 V). In de paragraaf grondbeleid zijn de diverse grondexploitaties nader toegelicht.
Monumenten	461.000	65%	V	Ten opzichte van 2021 dalen de uitgaven binnen dit budget. Dit komt voornamelijk door het feit dat voor 2021 nog een (incidenteel) budget van € 632.000 beschikbaar is gesteld voor de uitvoering van instandhoudingsonderhoud aan diverse monumentale objecten (raadsvergadering 17 december 2020). Deze uitgaven worden deels gedekt uit een subsidiebijdrage van de RCE. Daarnaast wordt € 245.000 gedekt uit de algemene reserve (zie ook onderdeel 'reservemutaties').
Kapitaallasten	336.000	74%	V	Ten opzichte van 2021 dalen de kapitaallasten binnen dit programma. Dit komt voornamelijk doordat de geraamde kapitaallasten voor de investering in de openbare ruimte en markt Zevenbergen zijn overgeheveld naar programma 2 (per saldo heeft dit dus geen effect op het begrotingsresultaat). Daarnaast vallen de kapitaallasten lager uit doordat op diverse geplande investeringen (zoals bijv. Waterfront Moerdijk) nog niet afgeschreven zal worden in 2022.
Haven - en industrieterrein	70.000	70%	V	Ten behoeve van de realisatie van de Havenstrategie 2030 is in 2019 een uitvoeringsagenda vastgesteld en een projectorganisatie opgericht. Gemeente, Havenbedrijf en provincie hebben zich t/m 2021 gecommitteerd aan een bijdrage van €100.000 per jaar. Bij de vaststelling van de begroting 2021 is op basis van de toen voorgelegde besparingsmogelijkheden, besloten om dit budget vanaf 2022 te verlagen naar € 30.000.
Wet inburgering	50.000	27%	V	De nieuwe Wet Inburgering treedt in werking op 1 januari 2022. Ten opzichte van 2021 ontstaat een voordelig effect doordat in dat jaar nog (incidenteel) hogere (voorbereidings) kosten worden verwacht. Deze uitgaven (€ 133.000) worden gedekt uit de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 waardoor dit per saldo geen effect heeft op het begrotingsresultaat 2021 (zie ook onderdeel 'reservemutaties'). Daar staat tegenover dat binnen dit programma een nadeel van € 83.000 ontstaat doordat de integratie-uitkering die hiervoor vanuit het Rijk wordt ontvangen wordt verantwoord binnen programma 5.
Re-integratie	48.000	8%	V	Op basis van de (ontwerp)begrotingen 2022 van de gemeenschappelijke regelingen Werkplein en Regio West-Brabant (RWB) daalt de gemeentelijke bijdrage ten opzichte van 2021.
Sociale werk voorziening	101.000	4%	N	Op basis van de (ontwerp)begroting 2022 van de gemeenschappelijke regeling WVS stijgt de gemeentelijke bijdrage ten opzichte van 2021.
Mauritshuis Willemstad	112.000	106%	N	Vanuit de wetgeving is het verplicht om directe uren (personeelskosten die direct aan een investering zijn toe te rekenen) toe te rekenen aan de betreffende investering. Hierdoor ontstaat in het jaar van toerekenen een (incidenteel) voordeel met daartegenover op termijn hogere afschrijvingslasten. Doordat in 2021 investeringen zijn gedaan in het Mauritshuis Willemstad viel de urentoerekening in 2021 incidenteel hoger uit.
Kosten primair proces	114.000	10%	N	De (personeel)kosten van de primaire afdelingen worden op basis van de verwachte urenbesteding van medewerkers doorbelast aan de verschillende programma's. Per saldo heeft deze verdeling geen effect op het begrotingsresultaat (de totale primaire kosten worden alleen verdeeld over de programma's). Ten opzichte van 2021 wordt binnen programma 3 voornamelijk aan het taakveld 3.1. 'Economische ontwikkeling' meer kosten toegerekend. Dit komt voornamelijk doordat in 2021 tussentijdse wijzigingen (n.a.v. raadsbesluiten met een effect op de primaire kosten) centraal zijn verwerkt binnen programma 5, terwijl dit in de ramingen voor 2022 rechtstreeks is verwerkt op het betreffende programma.

Reservemutaties	664.000	-	N	In 2022 wordt minder onttrokken uit de reserves. Dit komt deels doordat in 2021 een deel van de (incidentele) uitgaven m.b.t. de instandhouding aan diverse monumentale objecten, wordt gedekt uit de algemene reserve (zie onderdeel 'monumenten'). Daarnaast is bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 besloten om ten behoeve van de voortgang van een aantal overlopende zaken vanuit 2020 naar 2021 diverse budgetten opnieuw beschikbaar te stellen voor 2021. Binnen programma 3 betreft dit € 212.000, wat voornamelijk betrekking heeft op uitgaven m.b.t. de Wet inburgering (zie onderdeel ' Wet inburgering'). Tot slot is bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 besloten om in 2021 € 232.000 te storten in de reserve grondexploitatie.
Overig	10.000	1%	V	Diverse kleinere positieve en negatieve verschillen (< € 40.000).
Totaal	**855.000**		**V**	

Reservemutaties 2022

Hieronder zijn de in 2022 begrote reservemutaties opgenomen die het resultaat na bestemming beïnvloeden. In principe geldt dat reservemutaties incidenteel van aard zijn (met reserves kunnen geen structurele lasten worden gedekt). Uitzonderingen hierop vormen reserves die zijn ingesteld ter dekking van kapitaallasten, waarmee de dekking van de kapitaallasten structureel is geregeld. Per reservemutatie is inzichtelijk gemaakt of het een incidentele (I) of structurele (S) mutatie betreft.

Stortingen in de reserves	
682.000	Toevoeging aan de reserve bovenwijkse voorzieningen m.b.t. ontvangen bijdragen Bosselaar Zuid, Suikerentrepot en Olavstraat (I)
94.000	Toevoeging aan de reserve ruimtelijke ordening m.b.t. ontvangen bijdragen Bosselaar Zuid en Suikerentrepot (I)
165.000	Storting in reserve grondexploitatie t.b.v. toekomstige afdracht aan reserves bovenwijkse voorzieningen en ruimtelijke ordening (I)
941.000	**Totaal stortingen programma 3**

Onttrekkingen aan de reserves	
92.000	Onttrekkingen aan de brutoreserve ter dekking van de afschrijvingslast van de volgende investeringen: • € 20.000 Restauratie Fort Sabina (S) • € 72.000 Project heropenen Roode Vaart (S)
92.000	**Totaal onttrekkingen programma 3**

VERBONDEN PARTIJEN

Aan de realisatie van de doelstellingen “Economie als versneller voor een vitaal Moerdijk” leveren de volgende verbonden partijen een bijdrage:

- Havenschap Moerdijk
- Werkvoorzieningsschap West Noord-Brabant (WVS-groep)
- Werkplein Hart van West-Brabant
- NV REWIN West-Brabant
- NV Havenbedrijf Moerdijk

Voor een gedetailleerd overzicht verwijzen wij naar de paragraaf ‘Verbonden Partijen’.

Ondersteuning voor mensen die het nodig hebben

Ambitie

We streven naar een omgeving waar plek is voor iedereen en waar mensen er voor elkaar zijn. Een inclusieve samenleving waarin zoveel mogelijk inwoners - zowel jongeren als volwassenen – zelfredzaam zijn. Ze hebben een baan, ze volgen een opleiding, hebben sociale contacten, voelen zich gewaardeerd, geaccepteerd en beschermd in een fijne omgeving. Wij stimuleren deze zelfredzaamheid waar mogelijk door zowel individu als omgeving te ondersteunen en de juiste randvoorwaarden te creëren. We streven altijd naar een passend aanbod dat zo snel en zo licht mogelijk wordt ingezet. Uitgangspunt is 'lichte hulp als het kan, zwaardere hulp als het moet.'

'Preventie' en 'mee kunnen doen' zijn de lichtste vormen van ondersteuning en zijn dan ook onze speerpunten. We geven daar invulling aan door (vrijwilligers)werk en talenten te stimuleren, mantelzorgers en vrijwilligers te ondersteunen, een rijk verenigingsleven te faciliteren, een gezonde leefstijl te stimuleren en faciliteren en door een gezond leefklimaat na te streven. Dit doen we niet alleen, maar samen met onze maatschappelijke partners. Aanwezigheid in de kernen en nauw in contact staan met de sociale omgeving van de kern hoort daarbij. We leveren zoveel mogelijk maatwerk en we durven onderscheid te maken tussen kernen.

Voor een bepaalde groep, in alle leeftijdscategorieën, is volledige zelfredzaamheid een te hoog doel. Die bieden we als gemeente hulp vanuit de Wmo (Wet Maatschappelijke Ondersteuning), de Wet Publieke Gezondheid, de Jeugdwet of de Participatiewet (ondersteuning bij schulden en inkomensproblemen). Onze hulp is kwalitatief goed, makkelijk vindbaar, dichtbij en kostenverantwoord. Meerdere problemen in één gezin benaderen we in onderlinge samenhang en met een brede blik. We willen administratieve lasten en regeldruk voor inwoners, maatschappelijk partners, zorgaanbieders en gemeente terugdringen.

Er is veel ondersteuning en er gaat veel geld om in het maatschappelijk domein (34 miljoen euro). Gezien de breedte van het pakket, de oplopende kosten en de tekorten aan geld ontstond steeds meer de behoefte aan meer inzicht. Inzicht in wat wettelijk moet en wat we bestuurlijk willen. Maar ook inzicht in de problematiek in Moerdijk, in de onderlinge samenhang van onze activiteiten, de doelgroepen die we ondersteunen én de financiën die daarmee gepaard gaan. De Scan Mens en Maatschappij is een centrale opgave waarmee we in 2021 zijn gestart en die een vervolg krijgt in 2022, 2023 en 2024. Aan de hand van de scan willen we een actuele visie formuleren op de sociaal maatschappelijke taken van de gemeente Moerdijk. Zie ook het document 'Scan Mens en Maatschappij, inzicht en grip op het maatschappelijk domein'. Hierin staan de resultaten en inzichten tot nu toe beschreven, een waardevolle set aan data. Een aantal opgaven pakken we gezien de taakstelling al op in 2022.

Thema-overstijgende prestaties voor 2022

- Uitvoeren van de voorgestelde maatregelen in de Scan Mens en Maatschappij voor 2022. De maatregelen waartoe de raad besluit, worden in 2022 uitgevoerd om de beoogde besparingen te realiseren
- Vervolg uitvoeren Scan Mens en Maatschappij en maatregelen voorstellen voor 2023
- Opstellen van een visie op een 'Adviesraad sociaal domein breed'. Is een dergelijke raad wenselijk, waarom wel of niet? Zo ja, wat zijn dan rollen, taken en bevoegdheden?
- Het opstellen van een integraal samenhangend communicatieplan voor het maatschappelijk domein. Met als doel: zorgen dat alle inwoners beter en gemakkelijker de weg vinden naar ons aanbod en dat van onze partners, zorgen dat inwoners onze werkwijze kennen en weten welke uitgangspunten de gemeente hanteert
- Een visie ontwikkelen op het sociaal maatschappelijk domein, inclusief een uitvoeringsprogramma (zie ontwikkelingen)

Ontwikkelingen

Visie op sociaal-maatschappelijke domein van de gemeente

Gezien het toenemend aantal taken, de oplopende kosten en de sterke onderlinge samenhang van activiteiten en voorzieningen is een actuele visie op de inrichting en werkwijze van het maatschappelijk domein zeer gewenst (zie ambitie). Grenzen aan de Jeugdzorg en grenzen aan de voorzieningen Wmo zijn bewegingen die al zijn ingezet. Doordat we de Scan Mens en Maatschappij uitvoeren worden de thema's helder waarover we een visie moeten formuleren of die we moeten aanpakken.

Om deze taken goed op te kunnen pakken en daadwerkelijk slagen te kunnen maken in het licht van de Scan Mens en Maatschappij is in de begroting voor de jaren 2022 en 2023 een bedrag van € 130.000 opgenomen voor tijdelijke uitbreiding van capaciteit. Dit bedrag wordt gedekt door inzet van de reserve 'Sociaal Domein'.

Stevige sociale basis

Een stevige zogenaamde sociale basis is nodig om de ambitie 'licht waar mogelijk, zwaar waar nodig' te kunnen realiseren. Dit betreft een afgewogen, samenhangend pakket van vrij toegankelijke voorzieningen, om onze inwoners vroegtijdig en gericht naar te kunnen doorverwijzen door onze partners en door onszelf. Afstemming met onze partners, maar ook goed informeren en trainen van onze medewerkers en het goed ontsluiten van de informatie over deze sociale basis zijn hierbij belangrijke onderdelen. Dit moet in de vorm van een project gestalte krijgen waarbij ons aanbod tegen het licht wordt gehouden, intensieve samenwerking met partners wordt gezocht en onze collega's worden getraind op anders werken.

Randvoorwaarden

- Tijd en ruimte om de gewenste opgaven uit de Scan Mens en Maatschappij vorm te kunnen geven. Dat betekent naast het reguliere werk, tijd en ruimte om te ontwikkelen en anders te gaan werken. Extra capaciteit zal mogelijk nodig zijn, maar ook bestaande capaciteit anders inzetten. Ook gaan de kosten soms voor de baat uit, zijn extra investeringen nodig en is experimenteren en ontdekken een uitgangspunt. Indien nodig stellen we de gemeenteraad voor een beroep te doen op de Reserve Sociaal domein.
- De inzet van de professionele partners, vrijwilligers en mantelzorgers en de onderlinge samenwerking. Belangrijk is dat zij dezelfde ambitie hebben
- Behoud van de huidige Wmo-werkwijze met als onderdelen preventie, in samenhang werken, terugkerend clientcontact, versterken van het sociaal netwerk en regievoering bij complexe casuïstiek
- De "ruimte om buiten de lijntjes te kunnen kleuren", om het eventuele onderscheid te maken tussen de kernen, het gewenste maatwerk te kunnen leveren
- De ruimte om risico's te durven nemen en te experimenteren

THEMA PREVENTIE EN MEEDOEN

Strategisch doel:

Zoveel mogelijk inwoners van de gemeente Moerdijk zijn zelfredzaam

Operationeel doel:
We stimuleren dat jongeren minimaal hun MBO niveau2-diploma (startkwalificatie) halen en indien nodig ondersteunen we daarbij

Operationeel doel:
Kwetsbare inwoners bieden we actief voorzieningen aan op het gebied van taal (ondersteuning en ontwikkeling), vrije tijd, vrijwilligerswerk en als ze financiële problemen hebben bieden wij ze de benodigde ondersteuning

Operationeel doel:
We stimuleren en ondersteunen inwoners zodat ze langer thuis kunnen blijven wonen

Operationeel doel:
We vergroten de kans op economische en sociale zelfredzaamheid door stevige samenwerking met het onderwijs, begeleiding en vrijwilligerswerk

Operationeel doel:
Stimuleren van interesses en talenten door een divers vrijetijdsaanbod (sport, cultuur, verenigingsleven etc.) dat dichtbij en toegankelijk is

Strategisch doel:

Gemeente Moerdijk is een gezonde samenleving waar plek is voor alle inwoners, waar inwoners meedoen en er als vanzelfsprekend voor elkaar zijn

Operationeel doel:
Stimuleren van een gezond leefklimaat en stimuleren en faciliteren van een gezonde leefstijl

Operationeel doel:
Inwoners weten hoe ze elkaar kunnen vinden en helpen (Huizen van de Wijk, vrijwilligerswerk). De informatie hierover is makkelijk te vinden en dichtbij

Operationeel doel:
Bereiken van meer mantelzorgers, we ondersteunen en waarderen hen

Operationeel doel:
Voor alle inwoners (dus ook inwoners die niet geheel zelfredzaam zijn zoals statushouders, mensen met een psychiatrische achtergrond, een beperking, eenzamen, armoedeproblematiek) is een plek. Zij voelen zich prettig en veilig in hun omgeving. Wij ondersteunen hen waar nodig

Risico's
Verminderde inzet van vrijwilligers en mantelzorgers

Prestaties 2022
- Uitvoering geven aan het Lokaal Preventie akkoord rondom de thema's gezonde keuzes maken, in beweging blijven en vergroten mentale weerbaarheid Hiervoor is voor de jaren 2022 en 2023 wel 0,75 fte opgenomen, of te wel € 65.000. Dekking vindt plaats door inzet van de reserve Sociaal Domein'
- We voeren het raadsbesluit uit om structureel elke vier jaar het grootschalige gezondheidsonderzoek te doen waarmee we structureel en longitudinaal de gezondheid van inwoners kunnen monitoren
- We zetten preventieve, tijdige en passende ondersteuning in gericht op het bereiken van financiële rust en regie

Ontwikkelingen
Rol en positie GGD evalueren
De rol en positie van de GGD wordt na alle ervaringen in de Corona-periode geëvalueerd. Mogelijk komt er een herpositionering. De GGD heeft zowel een ministeriële opdrachtgever (VWS) als een gemeentelijke (samenwerkingsverband van 18 gemeenten). Verder past de landelijke GGD-regio indeling niet bij de indeling van de veiligheidsregio's wat tijdens crisissituaties leidt tot onduidelijkheid in aansturing- en overlegstructuren. De gemeenten moeten zich naar aanleiding hiervan beraden op de opdracht aan de GGD.

Uitvoeren Nationaal Programma Onderwijs
Het Rijk heeft het Nationaal Programma Onderwijs opgezet voor de periode tot en met het schooljaar 2022-2023. Dit is gericht op herstel en de ontwikkeling van mogelijk opgelopen achterstanden bij de jeugd tijdens en na corona. Specifieke focus ligt op taalontwikkeling/ ondersteuning, sociaal emotionele ontwikkeling en begrijpend lezen. Naast het onderwijs zelf krijgen gemeenten apart budget om samen met diverse partijen in het jeugdveld te bepalen welke activiteiten nodig en nuttig zijn. Een schoolscan die de scholen doen, is hiervoor belangrijke input. Dit onderwerp raakt alle beleidsterreinen en zal dan ook in samenhang worden opgepakt. Het raakt jeugd in de volle breedte.

Opstellen strategische visie Kindcentra
De drie schoolbesturen, de grootste kinderopvangorganisatie en de maatschappelijk welzijn partner in onze gemeente hebben aangegeven een Strategische Visie Kindcentra op te willen stellen, uiteraard in samenwerking met betrokken partners. Alle relevante ontwikkelingen moeten hierin een plek krijgen: onderwijsaanbod in de kernen, de ontwikkeling van kindcentra en brede scholen, speel- en buitenruimte, onderwijshuisvesting, consultatiebureaus, jeugdgezondheidszorg. Maar ook de functie schoolpleinen/openbare ruimte, rol jongeren-/ kinderwerk, mogelijk in combinatie met aanbod aan volwassenen en betrekken van de samenleving. Dit onderwerp raakt ook de Omgevingsvisie.

THEMA LICHTE ONDERSTEUNING WAAR MOGELIJK

Strategisch doel:

Inwoners die onze ondersteuning nodig hebben, bieden we een passend aanbod dat bij voorkeur zo licht en zo snel mogelijk wordt ingezet

Operationeel doel:

Gemeente, professionals, vrijwilligersorganisaties, ondernemers en inwoners werken nauw samen om in samenhang en zo vroeg mogelijk tot passende ondersteuning te komen

Operationeel doel:

Als gemeente en partners zijn we zichtbaar in de verschillende kernen, we zijn in contact met inwoners en pakken signalen adequaat op

Operationeel doel:

We stimuleren en faciliteren professionals, vrijwilligersorganisaties, verenigingen, ondernemers en inwoners om hun maatschappelijke rol te vervullen en signalen op te vangen

Operationeel doel:

Versterking van het zogenaamd 'voorliggend' veld (alle ondersteuning die voor iedereen vrij te benaderen is, zonder doorverwijzing: welzijnswerk, algemeen maatschappelijk werk, schuldhulpmaatjes, Huizen van de Wijk, vrijwilligerswerk, de wijkzuster, Centrum Jeugd en Gezin etc.)

Risico's

- Onvoldoende tijd om te investeren in de samenwerking met onze professionele en maatschappelijke partners. Belangrijk is dat zij dezelfde ambitie van de gemeente onderschrijven
- Onvoldoende middelen en personele capaciteit om te investeren in de sociale basis

Prestaties 2022

- Uitvoering geven aan beleidsplan "De kracht van een goede aanpak bij schulden en financiële zorg 2021-2025"
- Uitvoering geven aan de regionale notitie Armoedebeleid van de De6-gemeenten
- Sluitende aanpak rondom het adviesrecht en de samenwerking bij schuldenbewind organiseren
- Uitvoering lokaal plan Laaggeletterdheid:
  - Uitbreiding bewustwording partners belang aanpak laaggeletterdheid
  - Focus op werkgevers

Nieuwe ontwikkelingen

Per 1 juli 2021 is de nieuwe Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen van kracht. Deze wet is bedoeld om het bestuur van onder meer verenigingen en stichtingen te verbeteren en stelt een aantal wettelijke eisen aan het bestuur en intern toezicht van verschillende rechtspersonen. De vrijwilligersorganisaties hebben hiermee meer wettelijke verantwoordelijkheden gekregen en kunnen minder vrijblijvend te werk gaan. We gaan in 2022 de vrijwilligersorganisaties ondersteunen bij het uitvoeren van deze nieuwe wet.

THEMA GESPECIALISEERDE HULP WAAR NODIG

Strategisch doel:

De hulp van de gemeente is kwalitatief goed, gemakkelijk vindbaar en dichtbij

Operationeel doel:
De kwaliteit van de hulp staat voorop

Operationeel doel:
We pakken de hulp zo vroeg mogelijk op, benaderen verschillende problematiek in een gezin in samenhang en doen dit samen met onze partners

Operationeel doel:
We geven de specifiek wettelijke taken rondom de veiligheid van kinderen en volwassenen verder vorm

Operationeel doel:
Inwoners weten hoe ze onze hulp kunnen vinden. De informatie daarover is makkelijk te vinden en dichtbij, zowel digitaal als fysiek

Operationeel doel:
Er is meer ruimte voor inhoudelijke goede hulp door het terugdringen van administratieve lasten en regeldruk voor inwoners, zorgaanbieders en gemeente

Risico's
Autonome groei van het aantal cliënten Wmo maatwerkvoorzieningen zorgt voor druk op het beschikbare budget.

Prestaties 2022
- 'Grenzen aan de jeugdzorg' uitvoeren met de maatregelen Scan Mens en Maatschappij
- 'Grenzen aan maatwerkvoorzieningen Wmo' uitvoeren met de maatregelen Scan Mens en Maatschappij
- Uitvoering 'Jeugdvisie Wonen': samen met jeugdzorgaanbieders toewerken naar zo veel mogelijk thuis opgroeien. Het kind volgt niet de zorg, maar de zorg volgt de woonplek van het kind
- Ketenveiligheid Jeugd: werken conform het 'Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming' (Min JenV, VWS, VNG) door verdere ontwikkeling van de veiligheidsteams (proeftuin)
- We ondersteunen het Werkplein Hart van West-Brabant bij het uitwerken van de visieontwikkeling
- Combinatie Zorg en Veiligheid: het uitvoeren van de pilot wijk-GGZ'er
- Het implementeren van de gemeenschappelijke regeling 'Beschermd wonen regio Breda'; om zo vorm te geven aan de norm voor opdrachtgeverschap 'Beschermd wonen' in de regio Breda
- Het aanbesteden van nieuwe overeenkomsten voor de maatwerkvoorziening huishoudelijke ondersteuning (nieuwe overeenkomst per 1-10-2022) en de maatwerkvoorziening begeleiding (nieuwe overeenkomst per 1-1-2023)
- Toezicht houden op de uitvoering van de Wet Inburgering en indien nodig bijsturen. Om de inburgering goed en met de juiste zorg te laten plaatsvinden is de regiehouder van het Werkplein goed aangesloten op het lokale netwerk binnen en buiten de gemeente om verbinding te zoeken en te houden met het maatschappelijk domein
- 'Social Return on Investment' (SROI) in samenwerking met het Werkplein implementeren binnen het maatschappelijk en economisch domein. Hierbij de doelgroep met een grote afstand tot de arbeidsmarkt optimaal ondersteunen

- Visie ontwikkelen voor "nieuwkomers" en "oudkomers" die niet onder de nieuwe wet Inburgering vallen (huwelijks- en gezinsmigranten, arbeidsmigranten, statushouders en alle andere nieuwkomers). Hierin opnemen welke investeringen nodig zijn om deze doelgroep te laten participeren in onze samenleving (taalbevordering, voldoende kennis van de gemeentelijke voorzieningen enz.)

Nieuwe ontwikkelingen

Grenzen aan de jeugdzorg en grip op de maatwerkvoorzieningen Wmo

Meer grip en sturing op het maatschappelijk domein is een belangrijk uitgangspunt, zowel qua inzet als qua kosten. In 2021 zijn we gestart met de Scan Mens en Maatschappij met een bijbehorende taakstelling. De scan beslaat ook de jaren 2022, 2023 en 2024. Grenzen aan de jeugdzorg en grip op de maatwerkvoorzieningen Wmo zijn nadrukkelijke uitgangspunten in de regionale samenwerking. Bij Jeugd via het opstellen van de Regiovisie (de regionale beleidsvisie) en bij Wmo via de nieuwe aanbestedingen voor Huishoudelijke Ondersteuning en Begeleiding die uitgevoerd worden in 2022 en waar kwaliteit, kostenbeheersing, grip en flexibiliteit de strategische uitgangspunten zijn. Bij de aanbestedingen Wmo werken we vanuit de clientprofielen ‘ontwikkelen', ‘stabiliseren’ en ‘begeleiden bij achteruitgang’ en hebben we nadrukkelijk oog voor zelfredzaamheid en reablement.
Deze ontwikkeling vraagt om nieuwe uitgangspunten, nieuwe afspraken met partners en een andere werkwijze bij de intake door de professionals.

GGZ in de wijk

Het uitgangspunt is dat mensen met psychiatrische en sociaal maatschappelijke problematiek hun zelfstandigheid vaker kunnen behouden als ze sneller passende ondersteuning in de thuissituatie krijgen. Ook de wet Verplichte GGZ (1 jan 2022) gaat hiervan uit: verplichte zorg kan ook in de thuissituatie geboden worden om de aansluiting met de samenleving te houden. Soms gaat dit niet goed. Professionals (zoals

politie, sociaal werkers, woningbouwcorporatie) constateren een toenemende mate van verward gedrag en complexe psychische problematiek in onze kernen (gemiddeld 4 a 5 in onze gemeente). Dit leidt onder andere tot crisisachtige situaties. Het heeft bovendien een negatief effect op de woonomgeving: buurtbewoners melden zich steeds vaker omdat ze zich onveilig voelen. De zichtbaarheid en inzetbaarheid van GGZ-kennis in de wijken moet toenemen en er moet snel specialistische inzet beschikbaar zijn. Met de pilot 'Wijk GGZ'er', die in 2022 wordt uitgevoerd zoeken we uit hoe we de benodigde ondersteuning kunnen organiseren. Ook in de nieuwe Wmo-overeenkomsten voor begeleiding en huishoudelijke ondersteuning wordt bij de productindeling rekening gehouden met complexe problematiek.

Om de pilot te kunnen laten slagen is extra formatieve inzet nodig. In de begroting is voor de jaren 2022 en 2023 een bedrag opgenomen van € 75.000 per jaar. Dekking vindt plaats door een bijdrage uit de reserve 'Sociaal Domein'.

Huiselijk geweld en kindermishandeling – geweld hoort nergens thuis
Als Moerdijk nemen we deel aan het regionale programma 'Geweld hoort nergens thuis'. Uit de bijbehorende zelfscan naar hoe wij de inrichting van onze teams hebben gedaan kwam naar voren dat wij al veel doen op dit vlak maar dat er verbeterpunten mogelijk zijn. Deze worden in 2022 onder de loep genomen.

Zorgcoördinatie mensenhandel
In het interbestuurlijk programma is afgesproken dat in 2022 elke gemeente duidelijk beleid heeft om mensenhandel te voorkomen, dat de aanpak structureel is ingebed in (regionale) afspraken en dat er een landelijk dekkend netwerk van zorgcoördinatie mensenhandel is. Voor dit laatste is in 2021 een pilot uitgevoerd door alle gemeenten die zijn aangesloten bij het Zorg- en Veiligheidshuis De Markiezaten.

Effectindicatoren

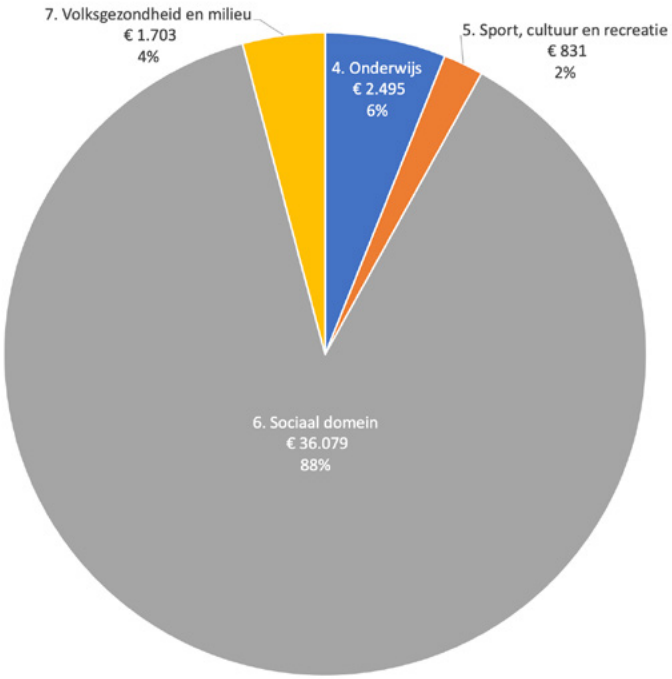
- Waardering Wmo-cliënten: minimaal gelijk aan voorgaande jaar, of beter (rapportcijfer keukentafelgesprek)
- Waardering mantelzorgers: minimaal gelijk aan voorgaande jaar

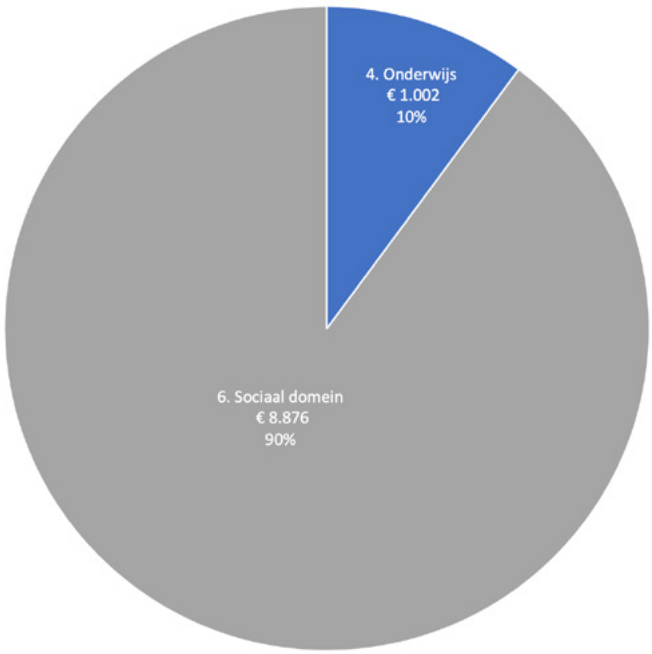
LASTEN EN BATEN 2022

bedragen x € 1.000

LASTEN: € 41.108

BATEN € 9.878

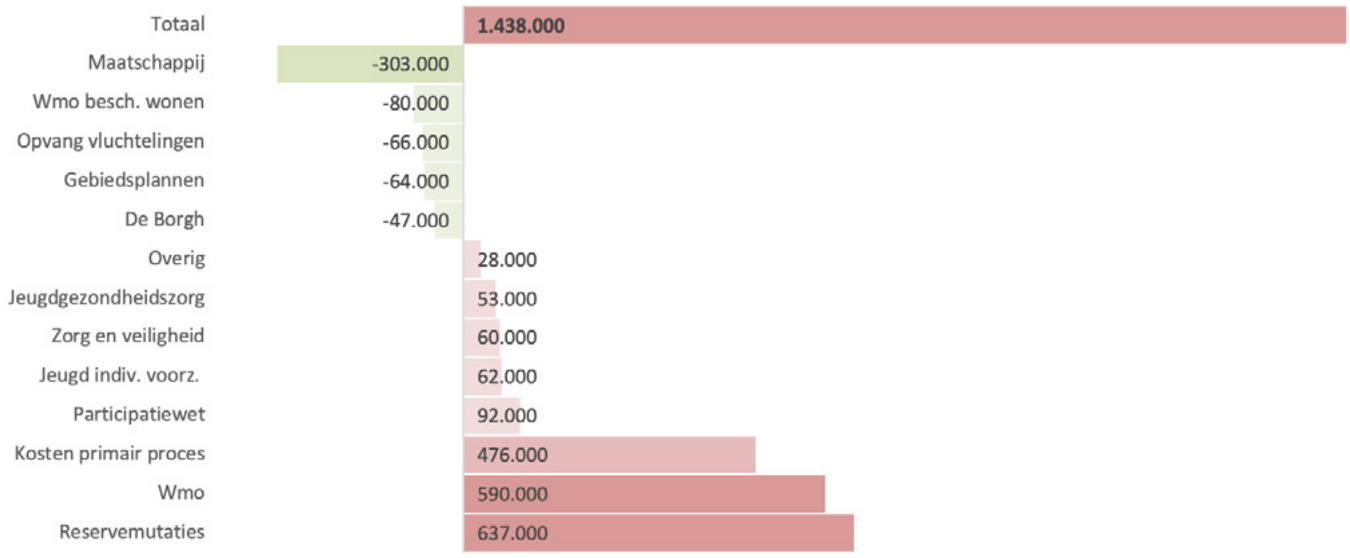
OVERZICHT TAAKVELDEN

Taakveld (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021			Begroting 2022			Meerjarenbegroting		
	Lasten 2021	Baten 2021	Saldo 2021	Lasten 2022	Baten 2022	Saldo 2022	Saldo 2023	Saldo 2024	Saldo 2025
4. Onderwijs	**2.168**	**-691**	**1.477**	**2.495**	**-1.002**	**1.493**	**1.490**	**1.470**	**1.472**
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.168	-691	1.477	2.495	-1.002	1.493	1.490	1.470	1.472
5. Sport, cultuur en recreatie	**824**	**-**	**824**	**831**	**-**	**831**	**830**	**830**	**830**
5.6 Media	824	-	824	831	-	831	830	830	830
6. Sociaal domein	**35.118**	**-8.601**	**26.516**	**36.079**	**-8.876**	**27.203**	**27.320**	**27.611**	**27.865**
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	3.785	-357	3.428	3.461	-359	3.102	3.013	2.977	2.965
6.2 Wijkteams	2.321	-45	2.275	2.275	-	2.275	2.278	2.278	2.278
6.3 Inkomensregelingen	11.114	-7.944	3.170	11.569	-8.262	3.306	3.434	3.506	3.557
6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	1.801	-	1.801	1.879	-	1.879	1.795	1.795	1.795
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	6.930	-255	6.675	7.553	-255	7.298	7.480	7.737	7.952
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	7.932	-	7.932	7.935	-	7.935	7.928	7.928	7.928
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	619	-	619	707	-	707	693	693	693
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	615	-	615	700	-	700	698	696	696
7. Volksgezondheid en milieu	**1.612**	**-**	**1.612**	**1.703**	**-**	**1.703**	**1.701**	**1.713**	**1.727**
7.1 Volksgezondheid	1.612	-	1.612	1.703	-	1.703	1.701	1.713	1.727
Saldo baten en lasten voor bestemming	**39.722**	**-9.292**	**30.430**	**41.108**	**-9.878**	**31.230**	**31.342**	**31.624**	**31.893**
0.10 Mutaties reserves	59	-931	-872	61	-295	-234	-75	-79	-76
Resultaat na bestemming	**39.781**	**-10.222**	**29.558**	**41.169**	**-10.173**	**30.996**	**31.267**	**31.545**	**31.817**

ANALYSE PROGRAMMA 4

Baten en Lasten Programma 4 (Cijfers x € 1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Meerjarenbegroting 2023	2024	2025
Totaal Lasten	40.529	39.722	41.108	40.144	40.283	40.553
Totaal Baten	-11.944	-9.292	-9.878	-8.803	-8.660	-8.660
Resultaat voor bestemming	28.585	30.430	31.230	31.341	31.623	31.893
Storting in reserves	0	59	61	62	33	35
Onttrekking aan reserves	-800	-931	-295	-136	-112	-112
Resultaat na bestemming	27.785	29.558	30.996	31.267	31.544	31.816
Verschil t.o.v. 2021			1.438			

Samenvatting verschillen t.o.v. 2021

Het verschil op programma 4 tussen het begrote resultaat (na bestemming) in 2022 ten opzichte van 2021 bedraagt € 1.438.000 nadelig. Ten opzichte van de totale lasten binnen dit programma is dat een afwijking van 3%.
De grootste kostenstijgingen ontstaan binnen de budgetten m.b.t. Wmo. Zoals reeds in de Kadernota 2022 is toegelicht zien we zowel wat betreft individuele begeleiding als huishoudelijke hulp een stijging in het aantal indicaties.

Nadere toelichting verschillen

In onderstaand overzicht is een toelichting opgenomen van de belangrijkste verschillen, waarbij:
- In de kolom V/N is aangegeven of het een voordeel of een nadeel betreft;
- In de kolom % de relatieve afwijking ten opzichte van de omvang van het betreffende budget in 2021 is weergegeven.

Onderwerp	Bedrag	%	V/N	Toelichting
Maatschappij	303.000	27%	V	In 2022 worden lagere lasten verwacht dan in 2021. Dit komt voornamelijk doordat in 2021 (incidentele) uitgaven zijn gedaan m.b.t. het verlenen van huurcompensatie aan diverse verenigingen en instellingen als gevolg van de coronacrisis. Deze uitgaven worden gedekt uit de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 waardoor dit per saldo geen effect heeft op het begrotingsresultaat (zie onderdeel 'reservemutaties').
Wmo opvang en beschermd wonen	80.000	35%	V	Per 1 januari 2021 is de gemeente verantwoordelijk voor Beschermd Wonen (voor die tijd had Breda als centrumgemeente die rol). Als gevolg daarvan zijn de gemeenten samen verantwoordelijk voor de eventuele tekorten en de sturing op het voorkomen daarvan. In 2021 is daar een bedrag van € 80.000 voor begroot, wat wordt gedekt uit de reserve sociaal domein (zie onderdeel 'reservemutaties'). Voor 2022 worden geen tekorten verwacht, waardoor het opnemen van een bijdrage in een tekort niet nodig is.
Opvang vluchtelingen	66.000	75%	V	Vanaf 2022 zijn de kosten voor inburgeringsvoorzieningen overgeheveld naar het budget 'Wet inburgering' binnen programma 3 (per saldo heeft dit dus geen effect op het begrotingsresultaat).
Gebiedsplannen	64.000	49%	V	In 2021 zijn (incidenteel) hogere uitgaven begroot t.b.v. het actualiseren van gebiedsplannen. Deze uitgaven worden gedekt uit de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 waardoor dit per saldo geen effect heeft op het begrotingsresultaat 2021 (zie ook onderdeel 'reservemutaties').
Accommodatie De Borgh	47.000	61%	V	In 2021 zijn (incidenteel) hogere uitgaven begroot t.b.v. het project 'toekomstbestendige gymaccommodaties Zevenbergen'. Deze uitgaven worden gedekt uit de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 waardoor dit per saldo geen effect heeft op het begrotingsresultaat 2021 (zie ook onderdeel 'reservemutaties').
Onderwijs	-	-	-	In 2022 zijn € 245.000 aan kosten geraamd t.b.v. het Nationaal Plan Onderwijs. Deze kosten worden gedekt door een bijdrage vanuit het Rijk, waardoor dit geen effect heeft op het begrotingsresultaat.
Jeugdgezond-heidszorg	53.000	5%	N	De bijdrage aan Thuiszorg West Brabant stijgt als gevolg van indexering en een toename van het aantal kinderen dat van de voorzieningen gebruik maakt.
Zorg en veiligheid	60.000	19%	N	De jaarlijkse bijdrage aan het Zorg- en veiligheidshuis is vanaf 2022 overgeheveld vanuit het budget 'sociale veiligheid' binnen programma 2 (per saldo heeft dit dus geen effect op het begrotingsresultaat)
Jeugd individuele voorzieningen	62.000	1%	N	De uitgaven binnen dit budget zijn moeilijk te voorspellen en sturen. Het is een wettelijke verplichting om deze zorg te betalen, waarbij de gemeente gebonden is aan landelijke regels. Daarnaast zijn er bepaalde zorgvormen waarvan de kosten dusdanig hoog zijn, dat een enkele voorziening al een groot deel van het begrote budget kan omvatten. Op basis van ervaringscijfers blijft het begrote budget voor 2022 nagenoeg gelijk aan 2021 (procentueel gezien ontstaat een afwijking van minder dan 1%).
Participatiewet	92.000	1%	N	Op basis van de (ontwerp)begroting 2022 van de GR Werkplein stijgt de gemeentelijke bijdrage ten opzichte van 2021. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een stijging van de verwachte kosten voor de bijstandsuitgaven. Het Werkplein houdt in haar raming van de bijstandsuitgaven rekening met een stijging van het bijstandsvolume van 4% in 2022. Ter compensatie van de hogere bijstandsuitgaven verwachten we een hogere bijdrage van het Rijk (de zogenaamde BUIG-uitkering). Als gevolg van de toename van het aantal bijstandsontvangers en de indexering van lonen en prijzen, stijgt ook onze bijdrage in de uitvoerings- en bedrijfsvoeringskosten van het Werkplein.
Kosten primair proces	476.000	21%	N	De (personeel)kosten van de primaire afdelingen worden op basis van de verwachte urenbesteding van medewerkers doorbelast aan de verschillende programma's. Per saldo heeft deze verdeling geen effect op het begrotingsresultaat (de totale primaire kosten worden alleen verdeeld over de programma's). Ten opzichte van 2021 wordt binnen programma 4 voornamelijk aan de taakvelden 6.1 'Samenkracht en burgerparticipatie', en 6.81 'Geëscaleerde zorg 18+' meer kosten toegerekend. Dit komt voornamelijk doordat in 2021 tussentijdse wijzigingen (n.a.v. raadsbesluiten met een effect op de primaire kosten), centraal zijn verwerkt binnen programma 5, terwijl dit in de ramingen voor 2022 rechtstreeks is verwerkt op het betreffende programma.

Wmo	590.000	8%	N	Zoals reeds in de Kadernota 2022 is toegelicht, zien we een toename in het aantal indicaties voor huishoudelijke hulp en individuele begeleiding. Wat betreft huishoudelijke hulp zien we sinds de invoering van het abonnementstarief in 2019 een toename in het aantal indicaties. Dit resulteert voor 2022 in ca. € 412.000 hogere lasten. Ook wat betreft individuele begeleiding is de trend dat het aantal indicaties jaarlijks stijgt. Dit resulteert voor 2022 in ca. € 217.000 hogere lasten. Dit zijn overigens lagere toenames dan in de kadernota 2022 was voorzien (de toegepaste indexeringen voor 2022 zijn lager uitgevallen dan toen werd voorzien). Tegenover de kostenstijgingen staat dat binnen de overige producten Wmo (zoals het collectief vervoer, woningaanpassingen, hulpmiddelen en PGB) ten opzichte van 2021 ca.€ 40.000 lagere kosten worden verwacht.
Reservemutaties	637.000	-	N	In 2022 wordt minder onttrokken uit de reserves. Dit komt voornamelijk doordat bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 is besloten om ten behoeve van de voortgang van een aantal overlopende zaken vanuit 2020 naar 2021 diverse budgetten opnieuw beschikbaar te stellen voor 2021. Binnen programma 4 betreft dit € 403.000, wat voornamelijk betrekking heeft op uitgaven voor huurcompensatie (zie onderdeel 'maatschappij'), actualisatie gebiedsplannen (zie onderdeel 'gebiedsplannen') en toekomstbestendige gymaccommodaties Zevenbergen (zie onderdeel 'accommodatie de Borgh'). Daarnaast was in 2021 nog een hogere onttrekking uit de reserve sociaal domein geraamd, ter dekking van o.a. uitgaven voor beschermd wonen (zie onderdeel 'Wmo opvang en beschermd wonen').
Overig	28.000	0,3%	N	Diverse kleinere verschillen (< € 40.000).
Totaal	**1.438.000**		**N**	

Reservemutaties 2022

Hieronder zijn de in 2022 begrote reservemutaties opgenomen die het resultaat na bestemming beïnvloeden. In principe geldt dat reservemutaties incidenteel van aard zijn (met reserves kunnen geen structurele lasten worden gedekt). Uitzonderingen hierop vormen reserves die zijn ingesteld ter dekking van kapitaallasten, waarmee de dekking van de kapitaallasten structureel is geregeld. Per reservemutatie is inzichtelijk gemaakt of het een incidentele (I) of structurele (S) mutatie betreft.

Stortingen in de reserves	
61.000	Storting jaarlijks vast bedrag in de reserve huisvesting onderwijs (I)
61.000	**Totaal stortingen programma 4**

Onttrekkingen aan de reserves	
88.000	Onttrekking aan de brutoreserve ter dekking van de afschrijvingslast van de investering MFC Fijnaart (S)
158.000	Onttrekking uit reseve sociaal domein t.b.v. tijdelijke uitbreiding Wmo (2,5 fte) voor 2021 en 2022 (I)
50.000	Bijdrage uit de reserve huisvesting onderwijs in de huisvestingskosten onderwijs over het jaar 2022 (I)
296.000	**Totaal onttrekkingen programma 4**

VERBONDEN PARTIJEN

Aan de realisatie van de doelstellingen “Ondersteuning voor mensen die het nodig hebben” leveren de volgende verbonden partijen een bijdrage:

- Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV)
- Openbare Gezondheidszorg West-Brabant (GGD)
- Stichting Openbare Onderwijs West-Brabant
- Leerplicht en Regionale Meld- en Coördinatiefunctie Voortijdig Schoolverlaten regio West-Brabant

Voor een gedetailleerd overzicht verwijzen wij naar de paragraaf ‘Verbonden Partijen’.

Partnerschap in een veranderende samenleving

We streven naar een samenleving die zo is ingericht dat inwoners zich comfortabel, prettig en veilig voelen. Als gemeente hebben we daar een rol in, maar zeker niet als enige. We werken daarbij steeds meer en hechter samen met inwoners, partners en ondernemers. Voor ons vormen partnerschap en participatie de sleutel tot succes. De veranderende samenleving verwacht van het openbaar bestuur concrete resultaten op maatschappelijke opgaven. Daardoor zijn we steeds meer aangewezen op initiatieven vanuit diezelfde samenleving en moeten we onszelf ook sterker positioneren als partner in die samenleving.

Het gaat niet alleen om een andere houding van ons als gemeente, maar ook om een andere verhouding met onze inwoners, ondernemers en partners. De veranderende samenleving heeft ook invloed op de rol van de gemeenteraad. Complexe vraagstukken vragen om een sterke lokale democratie en een bestuur dat in staat is problemen op te lossen en dat te doen op een wijze die aansluit bij de eisen van deze tijd.

THEMA REGIONALE SAMENWERKING

Ambitie
We willen slim samenwerken. Dit doen we om krachtenbundeling en kwaliteitsverbetering te realiseren, kosten te beheersen en kennis te delen. Met regionale samenwerking zoeken we aansluiting bij partners die het beste bij een bepaald vraagstuk passen.

Randvoorwaarden
Om grip te houden op partijen waar we als gemeente mee samenwerken, of die taken voor ons uitvoeren is de Nota Verbonden Partijen vastgesteld.

Bij sommige taken zijn samenwerking en het schaalniveau door de wetgever bepaald (bijvoorbeeld de Veiligheidsregio). Bij andere taken kiezen we op vrijwillige basis voor de samenwerking (bijvoorbeeld Werkplein Hart van West-Brabant).

Strategisch doel:

We zoeken naar het juiste niveau van samenwerking, zodat we toekomstbestendige oplossingen hebben voor maatschappelijke opgaven

Operationeel doel:
We bouwen aan en behouden een netwerk van samenwerkingspartners binnen en buiten de regio

Operationeel doel:
Het is inzichtelijk met welk doel en beoogd resultaat we samenwerken

Operationeel doel:
We vergroten de bestuurbaarheid van de inzet van regionale samenwerkingsvormen die bijdragen aan het realiseren van gemeentelijke doelen

Risico's

Er zijn weinig risico's als het gaat om regionale samenwerking. Regionale samenwerking is vooral een kans. Met de verkiezingen in het vooruitzicht is een risico dat met de start van de nieuwe bestuursperiode de focus niet direct op regionale samenwerking is gericht.

Prestaties 2022

- Uitvoering geven aan de nota verbonden partijen en binnen Moerdijk verder handen en voeten geven aan inzicht in verbonden partijen met behulp van het raads-ambassadeurschap en actieve informatievoorziening van college naar de raad
- Uitvoering geven aan de acties die regionaal zijn benoemd in de memo "Toekomst De6" waarin de samenwerking voor de De6-gemeenten voor de komende periode is beschreven

Nieuwe ontwikkelingen

In juni 2021 heeft de Tweede Kamer aanpassingen aan de Wet Gemeenschappelijke regelingen aangenomen. In 2022 geven de West-Brabantse gemeenten die met elkaar de nota verbonden partijen hebben opgesteld de implementatie van deze wet vorm.

Effectindicatoren

-

THEMA PARTICIPATIE

Ambitie

Als raad, college en ambtelijke organisatie zijn we aan het werk om de versterking van participatie, democratie en gebiedsgericht werken samen vorm te geven. Dit doen we vanuit de rollen die daarbij horen. We gaan aan de slag met experimenten op het gebied van innovatieve vormen van democratie en samenwerken. We doen dit in samenhang met de veranderopgave ten aanzien van de Omgevingswet en dienstverlening.

De samenleving blijft veranderen. Om de volgende stap in participatie te zetten hebben we een eigentijdse rolverdeling tussen gemeenteraad, college, ambtelijke organisatie en samenleving nodig.

Om die stap te kunnen zetten werken we samen aan het ontwikkelen van een visie op participatie. Het uitbouwen van het gebiedsgericht werken, dienstverlening en de veranderopgave vanuit de Omgevingswet zijn daarin belangrijke onderdelen.

Randvoorwaarden

Belangrijk is dat we onze democratische waarden beschermen en tot hun recht laten komen in onze experimenten en in nieuwe (te ontwikkelen) vormen van democratie. De democratie hoort inclusief te zijn en niet alleen te werken voor een kleine groep mensen.

Strategisch doel:

Participatie is een vanzelfsprekend onderdeel van het dagelijkse werk van de gemeentelijke organisatie

Operationeel doel:
Investeren in het inbedden van de Moerdijkse visie op participatie in de dagelijkse werkpraktijk

Operationeel doel:
Raad en college geven samen invulling aan democratische vernieuwing en vertalen dit in concrete doelen en acties

Strategisch doel:

We zetten in op versterking van de lokale democratie zodat deze aansluit bij de maatschappelijke ontwikkelingen en opgaven

Operationeel doel:
Raad, college en organisatie hebben een gedeeld beeld van de veranderende samenleving en de daaruit voortvloeiende maatschappelijke opgaven

Strategisch doel:

In elke kern is de gebiedstafel een belangrijke partner voor de gemeentelijke organisatie

Operationeel doel:
Vergroten inwonersvertegenwoordiging aan de gebiedstafels

Operationeel doel:
Inwoners van de verschillende kernen goed informeren over de rol en status van de gebiedstafels

Strategisch doel:

We zetten in op partnerschap bij inwonersinitiatieven

Operationeel doel:
Voor de initiatiefnemer is duidelijk wat hij kan verwachten

Operationeel doel:
De gemeentelijke organisatie is flexibel en benut en ondersteunt de kracht van de inwoners zoveel mogelijk

Operationeel doel:
We maken gebruik van en ontwikkelen digitale mogelijkheden om dienstverlening voor inwonersinitiatieven te versterken

Risico's

In de achterliggende (corona)periode zijn in veel kernen de activiteiten van de gebiedstafels op een laag pitje komen te staan. Als coronamaatregelen ook in 2022 effect hebben op deze activiteiten moeten we zoeken naar alternatieve vormen van contact.

Prestaties 2022

- Het is voor de inwoners duidelijk op welke manier inwonersinitiatieven kunnen worden ingediend en hoe de aanvraag wordt afgehandeld. Verschillende kanalen zijn intern gestroomlijnd
- Uitvoering geven aan het actieplan gebiedsgericht werken en participatie in Moerdijk 2.0
- In 2022 zijn uit de uitkomsten van de Quick Scan Lokale Democratie in een agenda opgenomen en vertaald naar concrete maatregelen.
- Actualisatie van de gebiedsplannen met de ontwikkeling van de kernkaarten
- Aanscherping van de rol en positie van de gebiedstafels

Nieuwe ontwikkelingen

-

Effectindicatoren

-

THEMA INFORMATISERING

Ambitie

De digitale transformatie is een kans om te investeren in de kwaliteit van onze dienstverlening. We bouwen verder aan een betrouwbare, maar wendbare gedigitaliseerde organisatie. We geven aandacht aan ondersteuning van inwoners die minder vanzelfsprekend hun weg vinden in de digitale samenleving. Informatie moet goed toegankelijk zijn, in principe vrij beschikbaar, en natuurlijk veilig en betrouwbaar.

Randvoorwaarden

- We creëren een balans tussen individuele en maatschappelijke belangen. Hiervoor is nodig dat we de privacybescherming en de informatiebeveiliging/ cybersecurity verder vormgeven
- Bij een Digitale Overheid hoort een organisatie waarin digitale vaardigheden en digitale weerbaarheid onderdeel zijn van ieders takenpakket

Strategisch doel:

We zetten verdere stappen naar een meer datagedreven organisatie en bouwen verder aan samenhang in de informatiehuishouding

Operationeel doel:

- We voeren het programmaplan datagedreven werken uit, dat in 2020 is opgesteld. We blijven ons in 2022 richten op de drie programmalijnen:
  - Focus & doen: gezamenlijk projecten datagedreven oppakken. Identificeren van de belangrijkste gemeentelijke opgaven en het organiseren van een gezamenlijke, datagedreven aanpak voor deze opgaven
  - Bouw: investeren in de randvoorwaarden die medewerkers in staat stellen om dagelijks datagedreven te werken
  - Realiseer: sturen en leren van de verandering: voor deze nieuwe manier van werken moeten nieuwe vaardigheden worden ontwikkeld

Strategisch doel:

Toegankelijke en betrouwbare overheidsinformatie is essentieel voor goed bestuur en kenmerkt Moerdijk als betrouwbare partner voor inwoners, bedrijven en ketenpartners. In de dingen die we doen, maken we steeds een risicoafweging en zoeken we de balans tussen veiligheid en privacy enerzijds en het doel van ons handelen anderzijds.

Operationeel doel:

We voldoen aan wet- en regelgeving en geldende normenkaders, zoals de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO)

Operationeel doel:

ENSIA (zelfevaluatie Eenduidige Normatiek Single Information Audit) toont aan in hoeverre we ‘in control’ zijn op het gebied van informatieveiligheid en het beheer van basisregistraties, waarvoor de gemeente verantwoordelijkheid draagt

Operationeel doel:

We blijven werken aan het bewustzijn rondom informatieveiligheid, in een goede balans met de organisatorische afspraken en de techniek. De samenhang tussen menselijk handelen, de techniek en het beleid dat we hanteren bepaalt ons risicoprofiel. We zijn ons bewust van de overblijvende risico’s en accepteren de consequenties daarvan

Strategisch doel:

De gemeente Moerdijk wil informatie beter toegankelijk maken. Door online samen te werken kunnen we onderlinge betrokkenheid vergroten, waardoor de organisatie beter zal presteren.

Operationeel doel:
Stroomlijnen en gelijktrekken van de ICT-voorzieningen, informatieveiligheidsbeleid en ondersteuning voor de interne medewerkers, inhuurkrachten en gemeenteraad

Operationeel doel:
Door een bewustzijnscampagne, trainingen, kennisuitwisseling en ondersteuning wordt draagvlak en eigenaarschap gecreëerd onder de medewerkers waarbij iedere medewerker een rol vervult en eigenaar is van het nieuwe samenwerkingsplatform.

Operationeel doel:
De inrichting van de beheersorganisatie waarbij met name de functioneel beheerder een coördinerende rol zal innemen om te komen tot een goed beheersbaar digitaal samenwerkingsplatform

Operationeel doel:
De vertaling van de informatie-visie naar een uitvoeringsprogramma

Operationeel doel:
Het opstellen van een visie ICT-dienstverlening die ingaat op de behoeften van de organisatie met de veranderingen op het gebied van infrastructuur, software, technisch beheer, ondersteuning, inkoop en projectmanagement

Risico's

- Informatiebeveiliging: ondanks de getroffen voorzorgs-maatregelen blijft het mogelijk dat we getroffen worden door informatiebeveiligingsincidenten
- Privacy en bescherming persoonsgegevens: datalekken kunnen een maatschappelijke impact hebben en een flinke boete opleveren
- Informatiebeveiliging komt in de verantwoording over output en financiën onvoldoende aan de orde
- Steeds meer processen waar we als gemeente verantwoordelijk voor zijn vinden binnen én buiten de organisatie plaats (samenwerkingsverbanden). Er is extra aandacht voor informatiebeveiliging in deze ketens nodig. In de overeenkomsten met ketenpartners moeten we afspraken maken over privacy en digitale veiligheid
- Het niet kunnen aantrekken of behouden van medewerkers die kennis en kunde hebben met betrekking tot datagedreven werken en digitale samenwerking
- Te weinig urgentiegevoel in de organisatie om data compleet en zorgvuldig te beheren
- Door de ingevoerde bezuinigingen op het gebied van datagedreven werken worden de benoemde operationele doelen minder snel bereikt

Prestaties 2022

- Uitvoeringsprogramma informatie-visie
- Verbeteren van digi-vaardigheden van de organisatie, bijvoorbeeld met MS365
- Beheersorganisatie MS365
- Transitie van netwerkschijven naar digitaal samenwerken binnen MS365
- Bewustzijn informatieveiligheid
- Jaarrapportages informatieveiligheid
- ENSIA-rapportages m.b.t. kwaliteit beheer basisregistraties
- Inventarisatie over te brengen bronnen naar e-depot
- Het college wil de gemeenteraad faciliteren in de IT-voorziening voor raadswerk. De aanschaf en inrichting van Windows laptops, Microsoft365 licenties, beheer, training en ondersteuning draagt hier aan bij en helpt de gemeenteraad beter haar rol te kunnen vervullen

Nieuwe ontwikkelingen

Verdergaande digitale samenwerking
De informatiesamenleving is volop in ontwikkeling en zorgt ervoor dat er steeds meer en verdergaande eisen worden gesteld aan de gemeentelijke informatievoorziening. De beschikbaarheid van systemen en de vraag naar uitwisseling van data en informatie zal de komende periode verder toenemen. Een andere ontwikkeling is de vraagtoename naar het faciliteren van digitale samenwerkingsvormen binnen de organisatie, met partners en inwoners. Het is hierbij belangrijk om enerzijds de ruimte te bieden aan nieuwe ontwikkelingen en anderzijds zorg te dragen voor de bedrijfscontinuïteit van systemen en de borging van de wettelijke kaders met betrekking tot privacy en informatiebeveiliging. Een gezonde balans behouden tussen beiden is een voortdurende uitdaging.

Cloudstrategie
Steeds meer applicaties worden nog enkel als clouddienst aangeboden. Het is niet meer de vraag óf we onze applicaties uit de cloud gaan afnemen, maar eerder wanneer we dat gaan doen en in welk tempo. De kosten van applicaties uit de cloud zijn hoger, omdat daar ook de dienstverlening bij wordt afgenomen. Dit kan een verandering in de kostenverdeelsleutel voor software en ICT-dienstverlening betekenen. Met een cloudstrategie geven we invulling aan de wijze waarop we hier mee om willen gaan.

Wet Open Overheid
Op 26 januari 2021 heeft de Tweede Kamer de Wijzigingswet Wet open overheid (Woo) aangenomen. De Woo is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De Woo beoogt een meer transparante en actief openbaar makende overheid. Daarom kent deze wet de verplichting om uit eigen beweging bepaalde categorieën informatie openbaar te maken. Deze categorieën zullen in fases in werking treden. Ook schrijft de wet maatregelen voor om digitale documenten duurzaam toegankelijk te maken. Naar verwachting treedt de Woo op 1 januari 2022 of 1 juli 2022 in werking. De jaren daarna moeten steeds meer soorten overheidsinformatie actief openbaar worden gemaakt. Voor de voorbereiding en implementatie van de Woo, die gevolgen heeft voor de gehele gemeentelijke organisatie, is een projectgroep gevormd. Via de algemene uitkering uit het gemeentefonds ontvangen de gemeenten extra middelen voor de uitvoering van de Woo. Voor Moerdijk gaat dit om een incidenteel bedrag van ruim € 60.000 (2022 t/m 2026) en een structureel bedrag van € 53.000 in 2022 oplopend tot € 94.000 in 2025. Deze bedragen zijn voorlopig op een stelpost in de begroting opgenomen.

Samenhangende object registratie (SOR)
De SOR is een nog te ontwikkelen uniforme registratie met basisgegevens van objecten in de fysieke werkelijkheid. De ontwikkeling zal naar verwachting tot en met 2025 plaatsvinden waarbij de huidige basisregistraties BAG, BGT en WOZ en ook het gegevensbeheer Beheer Openbare Ruimte (BOR) stapsgewijs met elkaar in samenhang worden gebracht. Naar alle waarschijnlijkheid versmelten deze basisregistraties met elkaar. Het doel van de SOR is om verschillen in gegevens te voorkomen, om het gegevensbeheer efficiënter te organiseren en om het gebruik van gegevens te vereenvoudigen. Daarnaast is de SOR een bouwsteen voor het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO).
Het jaar 2022 benutten we voor het opstellen van een visiedocument en een impactanalyse.

Effectindicatoren

- In de nabije toekomst zal het aantal incident- en datalekmeldingen waarschijnlijk afnemen omdat de bewustwording met betrekking tot privacy en digitale veiligheid bij medewerkers toeneemt. Men weet waar ze een incident moeten melden en wat het belang hiervan is
- Het aantal processen waarvoor effectindicatoren beschikbaar zijn, zal als gevolg van de uitvoeringsagenda datagedreven werken toenemen

THEMA TOEKOMSTBESTENDIGE ORGANISATIE

Ambitie

Als gemeentelijke organisatie werken we constant aan de inrichting van de Moerdijkse samenleving. Dat doen we door onze wettelijke taken uit te voeren en door de lokale, bestuurlijke opgaven vorm te geven. Dat doen we sámen met de samenleving, met het algemeen belang voorop en oog voor de menselijke maat. Mensen moeten zich comfortabel, prettig en veilig voelen. Als gemeentelijke organisatie leveren we bijdragen aan de gemeenschapskracht: samen met bestuurders, medewerkers, burgers en instellingen bouwen we aan een wezenlijke nieuwe verhouding met elkaar.

We werken aan een toekomstbestendige moderne organisatie, waar nieuwe talenten de kans krijgen om aan de opgaven van Moerdijk te werken. Dat vraagt wendbaarheid en flexibiliteit, ondernemend werknemerschap en voortdurend ontwikkelen. We zoeken de juiste match tussen werk/klus en kennis en competenties.

Randvoorwaarden

Het werk verandert door verdergaande digitalisering, samenwerken met inwoners, nieuwe wetgeving - zoals de Omgevingswet - en nieuwe aandachtspunten vanuit de samenleving. Het is van belang continu de doorvertaling te blijven maken naar wat dit betekent voor onze organisatie en ons personeel.

Het is ook belangrijk dat we ons blijven presenteren op de arbeidsmarkt als een aantrekkelijke werkgever. De gespannen arbeidsmarkt maakt ook dat we meer moeten investeren in het talent dat we in huis hebben. Dit betekent dat interne mobiliteit, oftewel de doorstroming naar een andere functie binnen de organisatie, belangrijker wordt.

Strategisch doel:

De organisatie wordt ondersteund door moderne (eigentijdse) en veilige ICT-middelen en –mogelijkheden

Operationeel doel:
We moderniseren onze werkplekken aan de hand van een doordacht en toekomstvast concept, waarin we zoeken naar nieuwe gebruikers/ samenwerkingspartners die ruimte huren die we als gemeente zelf niet nodig hebben

Operationeel doel:
We verhogen de digitale vaardigheden van onze medewerkers

Strategisch doel:

Onze gemeentelijke organisatie is een flexibele organisatie die adequaat reageert op initiatieven en regie vanuit de samenleving

Operationeel doel:
We hebben een gezonde financiële huishouding

Operationeel doel:
We zijn een aantrekkelijke werkgever en binden en boeien (nieuwe) medewerkers

Operationeel doel:
Leren en blijven leren is de norm. Er wordt een lerende cultuur en organisatie gecreëerd door ‘te doen’

Risico's

- De gemeentelijke bezetting staat onder druk vanwege een snel aantrekkende arbeidsmarkt
- Het kost meer tijd en geld om vacatures in te vullen en de juiste mensen te vinden op de arbeidsmarkt

Prestaties 2022

- Het ontwerp van het te verbouwen gemeentehuis wordt opgeleverd en er wordt een start gemaakt met de verbouwing
- Uitvoering geven aan een aangescherpt en gemoderniseerd werving- en selectiebeleid en het binden en boeien van medewerkers

Nieuwe ontwikkelingen

IT voorzieningen en ondersteuning gemeenteraad
Om de gemeenteraad te voorzien van passende IT-voorzieningen en bijbehorende ondersteuning is verhoging van de bestaande budgetten in de begroting nodig. Structureel gaat dit om een bedrag van € 40.000 en incidenteel voor 2022 € 4.000. In het najaar van 2021 zal hiervoor een raadsvoorstel worden aangeboden.

Extra aandacht procesverbetering
We krijgen als organisatie steeds meer een procesmatige focus. Onze dienstverlening is sterk afhankelijk van hoe deze processen zijn ingericht en worden ondersteund vanuit applicaties. Voorbeelden hiervan zijn zaakgericht werken, digitalisering van diensten en dossiers, het inrichten van het KCC, efficiëntere dienstverlening, maar denk ook aan de Omgevingswet of de Wet open overheid (WOO). Vaak is de verwachting dat vanaf het eerste uur alles snel en soepel verloopt, met vaak minder beschikbare middelen. We zien een kans om meer te investeren in proceskennis. Dat hebben we bijvoorbeeld al gedaan tijdens tijdens de inrichting en implementatie van Financials en het bestuurlijk besluitvormingsproces. Voor gemeenten zijn juist in deze tijd van bezuinigingen, met nieuwe taken en bijbehorende nieuwe risico's, efficiënte processen noodzakelijk. Ook met het oog op de rechtmatigheidsverklaring, die het college gaat opstellen, is het goed om de ontwikkelingen die op ons pad komen vanuit heldere en effectieve processen actueel te kunnen houden. Vanaf 2022 willen we hier gericht aandacht aan geven. Hiervoor is in 2022 en 2023 een budget van € 125.000 per jaar opgenomen.

Uitbreiding formatie cluster juridische zaken
De werkdruk binnen dit cluster neemt toe als gevolg van het hoge gemeentelijke ambitieniveau (steeds meer projecten met de juridische ins-en-outs, wetswijzigingen en nieuwe wetgeving en tot slot een steeds verdergaande juridisering van de samenleving. Om het werk in goede banen te leiden is het noodzakelijk de omvang van het cluster uit te breiden met 0,5 fte. Hiermee is een bedrag gemoeid van € 41.500.

Gemeentefonds
De herziening van de verdeelmaatstaven van de algemene uitkering staat inmiddels al enkele jaren op de agenda van de rijksoverheid. De aanvankelijke planning was dat deze herziening in 2020 zou worden afgerond en dat de effecten in de meicirculaire 2021 zouden worden gepubliceerd en zouden gaan gelden vanaf begrotingsjaar 2022. Doordat de eerste uitkomsten voor veel gemeenten grote herverdeeleffecten lieten zien, is eind 2020 besloten verder onderzoek te doen naar de mogelijkheden om die effecten te dempen. Op 7 december 2020 is ook besloten om de hele operatie een jaar door te schuiven, zodat een nieuw kabinet hierover een besluit kan nemen.

De bijgestelde resultaten worden nu in juli 2021 bekend, waarna die aan de betrokken partijen (o.a. VNG en de Raad voor het Openbaar Bestuur) worden voorgelegd ter beoordeling en advisering. De definitieve resultaten zijn dan uiterlijk in de meicirculaire 2022 bekend en worden ingevoerd vanaf begrotingsjaar 2023.

De voorlopige uitkomsten van begin 2021 lieten voor Moerdijk een positief effect zien van € 49 per inwoner. In de kadernota 2022-2025 is hiermee rekening gehouden in stappen van € 15 per inwoner per jaar: 2023 € 550.000; 2024 € 1.100.000 en in 2025 € 1.650.000. Voor 2026 resteert dan nog € 4 per inwoner, ofwel totaal € 150.000.

Inmiddels is een herziening van de verdeling bekendgemaakt, waarbij de het positieve effect voor Moerdijk is bijgesteld naar € 25 per inwoner, ofwel maximaal € 925.000. De raming in de primitieve begroting is hierop aangepast

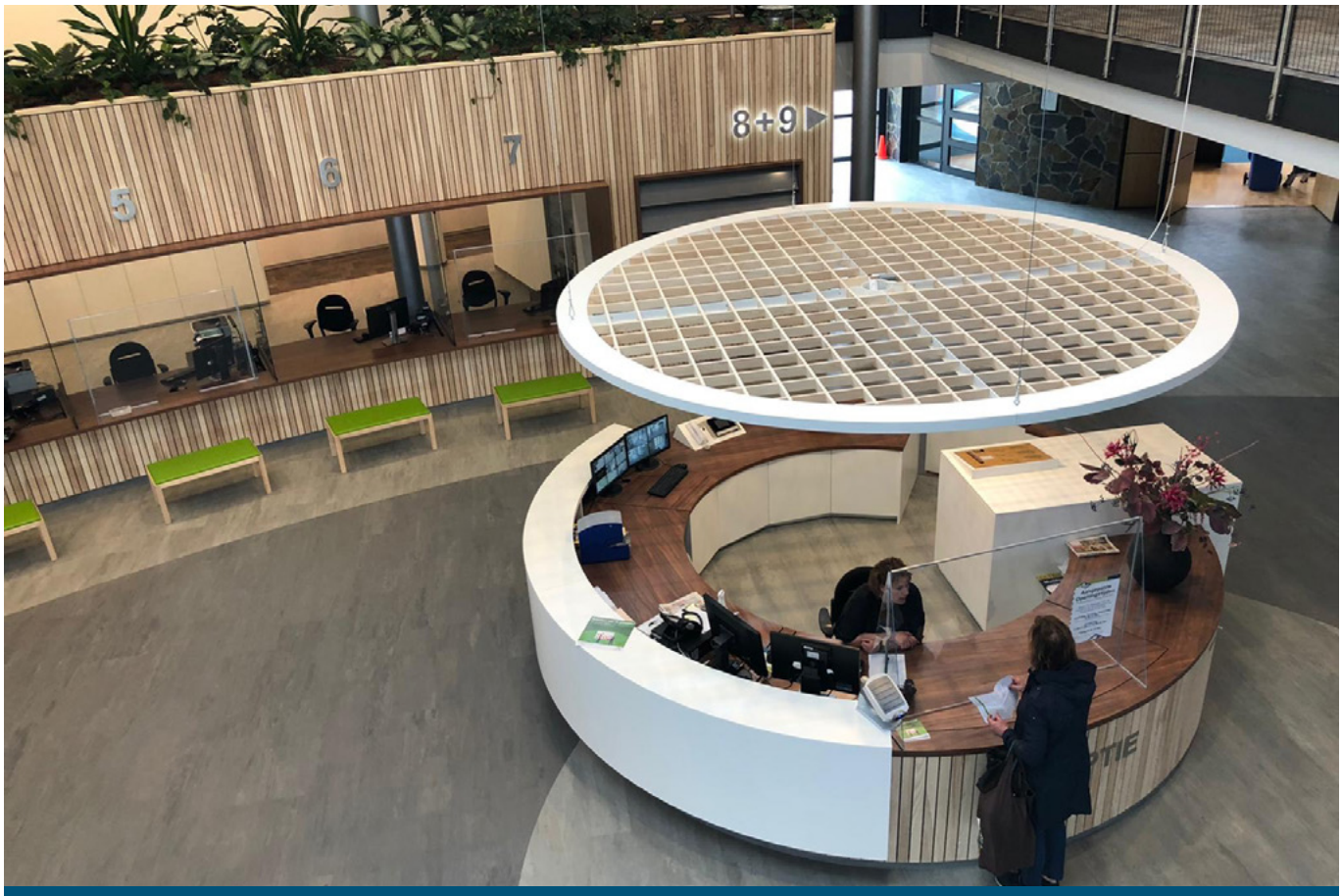
Het totaal te verdelen bedrag in het gemeentefonds bedraagt € 30 miljard. Naast een herverdeling is ook de omvang van het gemeentefonds ter discussie gesteld. Met name gelet op de tekorten in het sociaal domein wordt gesteld dat meer middelen aan het gemeentefonds moeten worden toegevoegd. Naar

aanleiding van een arbitrage-uitspraak heeft het kabinet begin juni 2021 besloten om voor 2022 € 1,3 miljard extra beschikbaar te stellen. Voor Moerdijk betekent dit een extra bijdrage voor 2022 van € 2,3 miljoen. Voor 2023 en verder is na overleg tussen Kabinet en de VNG een aflopende extra bijdrage vastgesteld, er van uitgaande dat de gemeenten stapsgewijs tot kostenbesparingen kunnen komen. Voor Moerdijk zijn dit extra bedragen voor 2023 en verder van resp. € 1,9 miljoen, € 1,8 miljoen en bijna € 1,7 miljoen. Deze extra middelen zijn in deze begroting verwerkt onder de stelposten. Een bedrag van ca. € 500.000 van deze middelen was al in de meerjarenbegroting verwerkt.

Verruiming gemeentelijk belastinggebied
De discussie hierover loopt al meerdere jaren en heeft zeker ook een samenhang met de financiële verhouding tussen rijk en gemeenten via het gemeentefonds en overige rijksuitkeringen. In de afgelopen periode is steeds meer duidelijk geworden dat er een onbalans bestaat tussen de bestuurlijke en financiële autonomie van de gemeenten. Of dit is op te lossen met alleen een verruiming van het gemeentelijk belastinggebied is de vraag.

Mogelijkheden tot verruiming zijn o.a. uitbreiding OZB, verschuiving van rijksbelasting naar gemeentelijke belasting en het creëren van nieuwe belastingen. Verder onderzoek naar deze mogelijkheden en de effecten ervan is zeker nog nodig, zodat het nog enige tijd zal duren voordat er iets gaat wijzigen. Het issue gemeentelijke belastinggebied zal vermoedelijk in de kabinetsformatie onderwerp van gesprek zijn.

Arbeidsmarkt
De krapte op de gemeentelijke arbeidsmarkt groeit snel, het aantal vacatures bij gemeenten is nog nooit zo hoog geweest. Landelijk was in het eerste kwartaal van 2021 het aantal vacatures 29% hoger dan in het vierde kwartaal 2020 en 38% hoger dan in het eerste kwartaal 2020. Het lijkt erop dat de gemeentelijke arbeidsmarkt zich niet veel aantrekt van de coronacrisis. Wat opvalt bij Nederlandse gemeenten is de aanhoudende groei in de welzijn- en gezondheidszorgberoepen en de stijging van het aantal vacatures op het gebied van automatisering/ ICT en die van verkeer/vervoer/nautisch. Deze laatste toename is waarschijnlijk toe te schrijven aan het naar voren halen van infrastructurele projecten.

Door de gevolgen van de lockdowns het afgelopen jaar zien we een explosieve stijging van het aantal werklozen onder jongeren. Tegelijkertijd zien we dat meer ouderen zich terugtrekken uit de arbeidsmarkt als werkzoekenden.

Ook bij de gemeente Moerdijk zien we dat het meer tijd kost om de juiste mensen te vinden voor de openstaande vacatures. Enerzijds doordat we zoeken naar 'het schaap met de vijf poten', we zoeken kandidaten met veel specifieke kennis en ervaring die bij voorkeur direct in te zetten zijn zonder een lange inwerktijd. Anderzijds doordat de economie snel groeit en de arbeidsmarkt snel krapper wordt.

Om de bezetting op orde te krijgen en te houden is het nodig om:
- Te investeren in arbeidsmarktcommunicatie en werving & selectie;
- Bij de werving meer gebruik te maken van eigen netwerken en social media;
- Te investeren in de werving en opleiding van jonge medewerkers en meer ruimte te maken in de organisatie zodat jongere medewerkers ervaring kunnen opdoen en kunnen groeien in taakvolwassenheid;
- Meer ruimte te bieden voor stagiaires;
- Meer samen te werken in de regio op het gebied van employer branding en samen de gemeente als aantrekkelijk werkgever meer te promoten;
- Meer samen te werken in de regio op het gebied van moeilijk te vervullen vacatures.

Arbeidsvoorwaarden en ontwikkelingen cao
De huidige cao heeft een looptijd tot en met 31 december 2020. In de cao-onderhandelingen ligt de focus op vitaliteit en duurzame inzetbaarheid en het harmoniseren van verlof. In het stelsel van bovenwettelijke sociale zekerheid loopt een aantal bepalingen uit de pas met die voor de rest van werkend Nederland. Bij de inzet voor de cao 2021 ligt de nadruk meer op het voorkomen van werkloosheid en arbeidsongeschiktheid en minder op het behoud van inkomen bij werkloosheid of arbeidsongeschiktheid. In afwachting van de vaststelling van een nieuwe cao is in de begroting rekening gehouden met een loonontwikkeling van 1,5% in zowel 2021 als 2022. Hiervoor is een stelpost van € 585.000 opgenomen.

De uitbraak van corona en de daaropvolgende maatregelen heeft duidelijk gemaakt dat de gemeentelijke organisatie veel veerkracht heeft. Door de coronacrisis is vol ingezet op thuiswerken. Zeker is dat voor veel medewerkers thuiswerken een onderdeel zal blijven van het reguliere werk, ofwel hybride werken. Het is van groot belang dat thuiswerken goed wordt gefaciliteerd, ook financieel.

In de cao-onderhandelingen is ook aandacht voor het maken van afspraken over thuiswerken. De resultaten van deze onderhandelingen zijn nu nog niet in beeld.

Effectindicatoren
- Oordeel provincie in het kader van interbestuurlijk toezicht
- Verklaring accountant over de getrouwheid
- Afgeven rechtsmatigheidsverklaring door college

THEMA DIENSTVERLENING

Ambitie
Dienstverlening is ons dagelijks werk. We willen dat inwoners onze dienstverlening als prettig, persoonlijk en conform afspraak ervaren. De digitale mogelijkheden zijn een kans om te investeren in de kwaliteit van onze dienstverlening. Inwoners worden gestimuleerd om het antwoord op vragen eerst online te zoeken. Lukt dat niet, dan is telefonisch contact mogelijk. Is dat onvoldoende, dan volgt het persoonlijk contact. Het doel van dit 'click-call-face principe' is dat we meer tijd en aandacht kunnen besteden aan complexere vragen en de minder zelfredzame inwoners die telefonisch of persoonlijk geholpen moet worden. We bouwen zo verder aan een stabiele, digitale organisatie.

Randvoorwaarden
- Als organisatie mee ontwikkelen in de samenleving die steeds digitaler en ingewikkelder wordt
- De gemeentelijke website moet permanent up-to-date zijn en dus goed onderhouden worden
- Medewerkers moeten voldoende digitaal vaardig zijn

Strategisch doel:

Inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties voelen zich op een prettige manier door ons gefaciliteerd en ondersteund

Operationeel doel:
Onze dienstverlening is waar het kan digitaal en indien nodig persoonlijk. Het uitgangspunt is 'click-call-face'. We sturen hierbij op het meest geschikte kanaal. Inwoners houden keuzevrijheid in de wijze waarop ze met ons communiceren

Operationeel doel:
Onze medewerkers werken volgens de dienstverleningsprincipes: ze zijn betrouwbaar in hun afspraken, denken mee met de inwoners, geven een volledig antwoord, gebruiken duidelijke taal en hanteren een persoonlijke werkwijze

Operationeel doel:
De informatie over producten is makkelijk vindbaar en begrijpelijk

Operationeel doel:
We werken volgens de vastgelegde bereikbaarheidsafspraken

Risico's

De digitale dienstverlening ontwikkelt zich in rap tempo. Het is een groot onderdeel geworden van ons dagelijks werk en ook in de samenleving. Goede ondersteuning en begeleiding van de medewerkers in het ontwikkelen van digitale vaardigheden is hierin belangrijk. We verliezen niet uit het oog dat er inwoners zijn die minder digitaal vaardig zijn. Hiervoor blijven de telefoon, een persoonlijke afspraak en de post beschikbaar.

Prestaties 2022

- Uitvoering geven aan het 'click-call-face-principe'
- Uitvoering geven aan het bereikbaarheidsconcept en onze dienstverleningsprincipes
- Per kwartaal een rapportage over de voortgang van onze dienstverlening: bereikbaarheidsconcept/ dienstverleningsprincipes/ resultaten meldingen en resultaten klanttevredenheidsonderzoeken

Nieuwe ontwikkelingen

Het werken volgens het 'click-call-face-principe' communiceren we met onze inwoners. Wat kunnen de inwoners zelf via de digitale weg regelen, wanneer kunnen ze beter kiezen voor een telefonisch contact en wanneer voor een persoonlijk contact.

De huidige telefooncentrale is aan vervanging toe. Door het hybride werken wordt er wat anders gevraagd van de techniek en inrichting hiervan. Dit zal worden meegenomen in de aanbesteding.

In 2022 start een nieuwe adviseur dienstverlening en participatie voor de duur van 2 jaar. De kosten per jaar bedragen € 67.000. De adviseur zal zich in 2022 vooral focussen op het daadwerkelijk handelen volgens de afgesproken dienstverleningsprincipes en bereikbaarheidsafspraken en zorgen voor meting daarvan. En voor het verder uitwerken en opzetten van nieuwe onderdelen voor het programma dienstverlening voor 2023 en 2024.

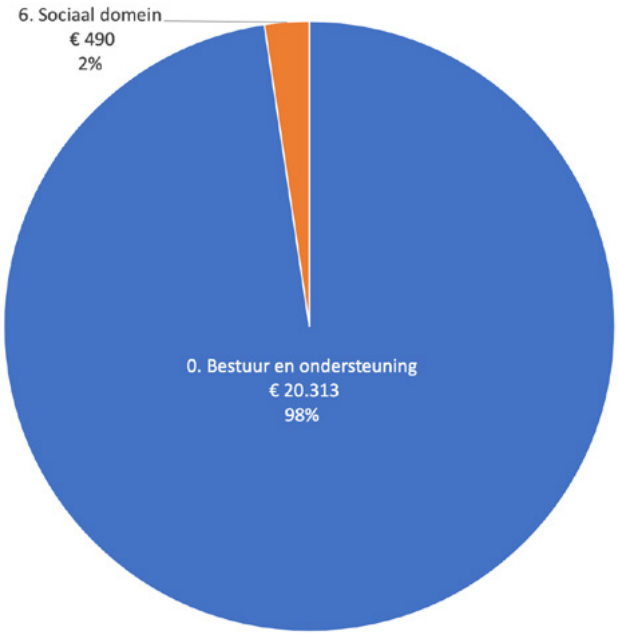
Effectindicatoren

- Waardering inwoners voor gemeentelijke dienstverlening in het algemeen
- Waardering inwoners voor gemeentelijke dienstverlening via digitale faciliteiten
- Waardering ondernemers voor gemeentelijke dienstverlening in het algemeen
- Waardering inwoners en ondernemers vanuit de continu lopende klanttevredenheidsonderzoeken voor verschillende producten en diensten

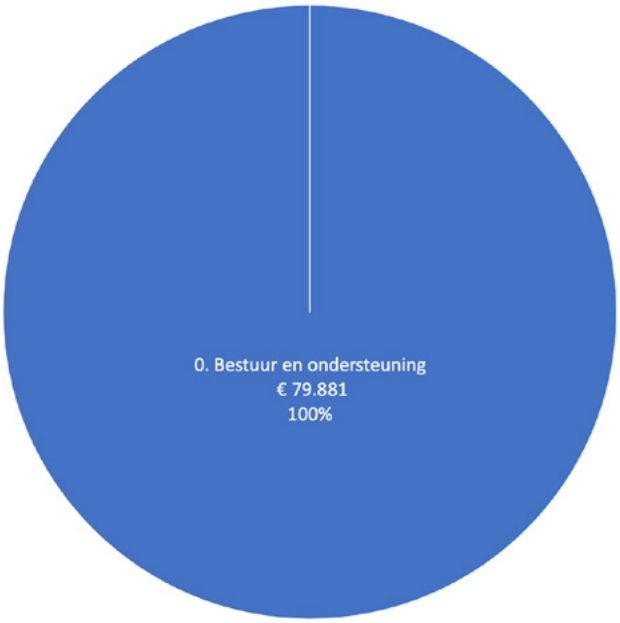
LASTEN EN BATEN 2022

bedragen x € 1.000

LASTEN: € 20.803

BATEN € 79.881

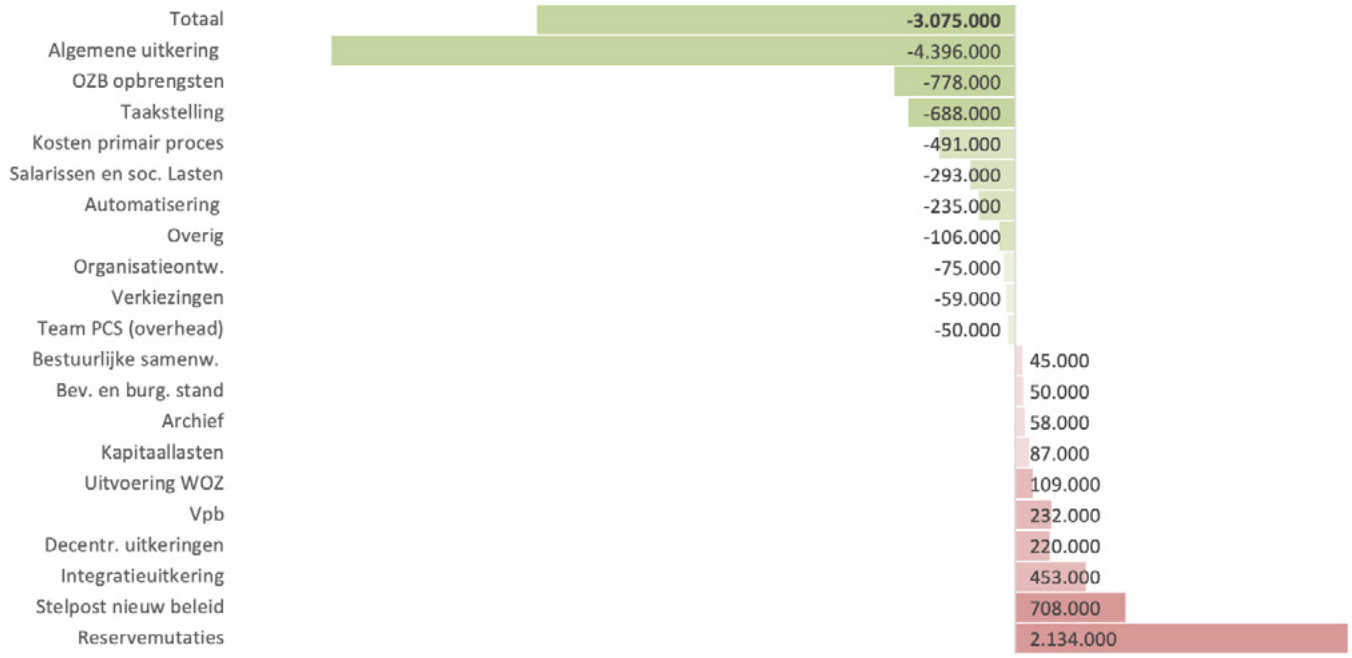
OVERZICHT TAAKVELDEN

Taakveld (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021			Begroting 2022			Meerjarenbegroting		
	Lasten 2021	Baten 2021	Saldo 2021	Lasten 2022	Baten 2022	Saldo 2022	Saldo 2023	Saldo 2024	Saldo 2025
0. Bestuur en ondersteuning	**21.642**	**-75.943**	**-54.301**	**20.313**	**-79.881**	**-59.568**	**-60.026**	**-60.816**	**-60.823**
0.1 Bestuur	1.965	-62	1.903	2.000	-	2.000	1.943	1.943	1.943
0.2 Burgerzaken	1.207	-453	754	1.177	-400	777	803	794	796
0.4 Overhead	13.956	-393	13.563	13.125	-362	12.763	13.256	13.475	13.342
0.5 Treasury	1.018	-2.670	-1.652	538	-2.330	-1.792	-1.755	-1.745	-1.777
0.61 OZB woningen	399	-3.645	-3.246	433	-3.672	-3.239	-3.325	-3.366	-3.453
0.62 OZB niet-woningen	344	-14.436	-14.092	372	-15.144	-14.772	-15.609	-16.713	-17.815
0.64 Belastingen overig	-	-65	-65	17	-66	-49	-49	-49	-49
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-	-54.536	-54.536	-	-54.660	-54.660	-53.774	-53.460	-53.790
0.8 Overige baten en lasten	2.525	317	2.842	2.163	-3.248	-1.084	-1.721	-1.986	-190
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	228	-	228	487	-	487	205	290	170
6. Sociaal domein	**431**	**-**	**431**	**490**	**-**	**490**	**469**	**468**	**452**
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	431	-	431	490	-	490	469	468	452
Saldo baten en lasten voor bestemming	**22.073**	**-75.943**	**-53.870**	**20.803**	**-79.881**	**-59.078**	**-59.557**	**-60.348**	**-60.371**
0.10 Mutaties reserves	3.699	-5.955	-2.257	-90	-33	-123	-123	-123	-123
Resultaat na bestemming	**25.772**	**-81.899**	**-56.127**	**20.713**	**-79.915**	**-59.201**	**-59.680**	**-60.471**	**-60.494**

ANALYSE PROGRAMMA 5

Baten en Lasten Programma 5 (Cijfers x € 1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Meerjarenbegroting 2023	2024	2025
Totaal Lasten	19.187	22.073	20.803	20.780	20.858	22.251
Totaal Baten	-78.577	-75.943	-79.881	-80.337	-81.205	-82.622
Resultaat voor bestemming	-59.390	-53.870	-59.078	-59.557	-60.347	-60.371
Storting in reserves	4.034	3.789	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	-4.361	-6.045	-123	-123	-123	-123
Resultaat na bestemming	-59.717	-56.126	-59.201	-59.680	-60.470	-60.494
Verschil t.o.v. 2021			-3.075			

Samenvatting verschillen t.o.v. 2021

Het verschil op programma 5 tussen het begrote resultaat (na bestemming) in 2022 ten opzichte van 2021 bedraagt € 3.075.000 voordelig. Ten opzichte van de totale baten binnen dit programma is dat een afwijking van 4%.
De algemene uitkering heeft met een omvang van ruim € 50 miljoen een groot aandeel in de totale inkomsten van de gemeente. Wijzigingen in de algmene uitkering hebben daarmee ook een groot effect op de uitkomsten binnen programma 5. Ten opzichte van 2021 valt de raming voor de algemene uitkering in 2022 hoger uit. Dit komt onder andere doordat in de raming van de uitkering gemeentefonds vanaf 2022 rekening is gehouden met de extra bijdrage van het Rijk voor de tekorten vanwege de jeugdzorg.

Nadere toelichting verschillen

In onderstaand overzicht is een toelichting opgenomen van de belangrijkste verschillen, waarbij:
- In de kolom V/N is aangegeven of het een voordeel of een nadeel betreft;
- In de kolom % de relatieve afwijking ten opzichte van de omvang van het betreffende budget in 2021 is weergegeven.

Onderwerp	Bedrag	%	V/N	Toelichting
Algemene uitkering gemeentefonds	4.396.000	9%	V	In de periodieke gemeentefondscirculaires informeert de Rijksoverheid gemeenten over de omvang en de verdeling van het gemeentefonds. Deze verdeling vindt plaats op basis van ruim 60 maatstaven (aantal inwoners, oppervlakte van de gemeente, etc). Ten opzichte van 2021 valt de raming voor de algemene uitkering onder andere hoger uit als gevolg een lagere raming van de landelijke aantallen inwoners en jongeren. Ook de eerder verwachtte stijging van het aantal bijstandsontvangers als gevolg van de corona-pandemie blijkt mee te vallen. Aangezien de omvang van het te verdelen geld gelijk blijft, leidt een daling op de aantallen tot een stijging van de uitkeringsfactor (wat voor de gemeente Moerdijk een positief effect heeft). Daarnaast is in de raming van de uitkering gemeentefonds vanaf 2022 rekening gehouden met een extra bijdrage van het Rijk voor de tekorten in de jeugdzorg.
Taakstelling	688.000	-	V	Bij de vaststelling van de begroting 2021 zijn op basis van het document “Keuzemogelijkheden, naar een sluitende begroting 2021-2024”, keuzes gemaakt om tot een sluitende meerjarenbegroting te kunnen komen. Onderdeel daarvan is het opnemen van een taakstelling Mens & Maatschappij. Deze bedraagt € 200.000 in 2021, € 750.000 in 2022, € 1,2 miljoen in 2023 en € 1,7 miljoen in 2024. Daarnaast is een algemene taakstelling opgenomen van € 200.000, voor diverse nog nader te onderzoeken maatregelen. In de aanbiedingsnota bij de begroting 2022 wordt nader ingegaan op de stand van zaken van de nog nader te onderzoeken maatregelen.
OZB opbrengsten	778.000	4%	V	Voor 2022 worden als gevolg van een verwachte volumetoename meer OZB opbrengsten verwacht dan in 2021. Voor niet-woningen wordt met een jaarlijkse volumetoename van €100.000.000 rekening gehouden, wat in 2022 naar verwachting leidt tot € 554.000 hogere opbrengsten. Daarnaast is (conform de Kadernota 2022) gerekend met een tariefontwikkeling van 1,2%.
Kosten primair proces	491.000	24%	V	De (personeel)kosten van de primaire afdelingen worden op basis van de verwachte urenbesteding van medewerkers doorbelast aan de verschillende programma's. Per saldo heeft deze verdeling geen effect op het begrotingsresultaat (de totale primaire kosten worden alleen verdeeld over de programma's).Ten opzichte van 2021 worden in 2022 minder kosten toegerekend aan programma 5. Dit komt voornamelijk doordat in 2021 tussentijdse wijzigingen (n.a.v. raadsbesluiten met een effect op de primaire kosten) centraal worden verwerkt binnen programma 5, terwijl deze in 2022 rechtstreeks op het betreffende programma zijn verwerkt.
Salarissen en sociale lasten	293.000	3%	V	Dit voordelige effect in 2022 wordt veroorzaakt doordat in 2021 een extra bedrag van € 450.000 beschikbaar was voor tijdelijk personeel, met name ook vanwege overheveling uit 2020 via de resultaatbestemming 2020 (zie onderdeel "reservemutaties"). Tegenover dit voordeel staan kostenstijgingen in 2022 vanwege periodieke salarisverhogingen en stijging werknemerspremies (totaal circa € 75.000). Daarnaast is in 2022 de stelpost voor de verwachte loonontwikkeling met € 83.000 verhoogd zoals was opgenomen in de kadernota 2022.
Automatisering (overhead)	235.000	20%	V	Op basis van de (ontwerp)begroting 2022 van ICT WBW valt de gemeentelijke bijdrage ten opzichte van 2021 lager uit. De uittreding van de gemeente Bergen op Zoom per 1-1-2022 is echter een factor die nog invloed kan hebben op de uiteindelijke deelnemersbijdragen voor de overblijvende deelnemers. Voor de uittredingsvergoeding is een voorlopige aanname opgenomen, de vergoeding moet nog definitief worden vastgesteld.
Organisatie-ontwikkeling (overhead)	75.000	100%	V	In 2022 worden lagere lasten verwacht dan in 2021. Dit komt voornamelijk doordat in 2021 nog uitgaven worden gedaan t.b.v. training en verandermanagement om de medewerkers een goede start te laten maken met de nieuwe werkwijze i.v.m. het vernieuwen van het werkplekconcept. Deze uitgaven worden gedekt uit de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 waardoor dit per saldo geen effect heeft op het begrotingsresultaat 2021 (zie ook onderdeel 'reservemutaties').
Verkiezingen	59.000	40%	V	Als gevolg van de coronacrisis vielen de kosten voor de Tweede Kamerverkiezingen 2021 (eenmalig) hoger uit. Deze uitgaven worden gedekt uit de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 waardoor dit per saldo geen effect heeft op het begrotingsresultaat 2021 (zie ook onderdeel 'reservemutaties')
Team PCS (overhead)	50.000	24%	V	In 2022 worden lagere lasten verwacht dan in 2021. Dit komt voornamelijk doordat in 2021 nog uitgaven worden gedaan voor de uitwerking van e-HRM. Deze uitgaven worden gedekt uit de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 waardoor dit per saldo geen effect heeft op het begrotingsresultaat 2021 (zie ook onderdeel 'reservemutaties').
Bestuurlijke samenwerking	45.000	92%	N	Een deel van de bijdrage aan de GR Regio West-Brabant (RWB) wordt toegerekend aan het budget 'bestuurlijke samenwerking'. Vanaf 2022 wordt een groter deel toegerekend aan dit budget.

Bevolking en burgerlijke stand	50.000	25%	N	Op basis van gegevens van de RDW worden (als gevolg van de zogenaamde 'rijbewijscyclus') vanaf 2022 minder vernieuwingen van rijbewijzen verwacht.
Archief	58.000	20%	N	Bij raadsbesluit van 15 juli 2021 is er een totaalbudget van € 300.000 beschikbaar gesteld voor het bewerken en digitaliseren van oude archieven, te verdelen over de jaren 2021 tot en met 2024. In 2021 is € 30.000 begroot en de drie jaar daarna € 90.000. Het nadelig verschil van afgerond € 60.000 is hier een gevolg van.
Kapitaallasten	87.000	4%	N	Voor 2022 is een lagere stelpost opgenomen voor de verwachte onderschrijding van kapitaallasten. In de begroting wordt door middel van een stelpost rekening gehouden met het feit dat niet alle geplande investeringen al vanaf het begrotingsjaar gereed zijn en dat daar dus nog niet vanaf het begrotingsjaar afschrijvingslasten voor zullen ontstaan.
Uitvoering WOZ	109.000	19%	N	Op basis van de (ontwerp)begroting 2022 van de Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB) stijgt de gemeentelijke bijdrage.
Decentralisatie uitkeringen	220.000	15%	N	In 2021 zijn een aantal incidentele decentralisatie-uitkeringen toegekend, zoals voor de Brede aanpak dak- en thuisloosheid en compensatie voor extra uitgaven als gevolg van de coronacrisis.
Vennootschaps-belasting	232.000	102%	N	Op basis van geactualiseerde berekeningen worden ten opzichte van 2021 hogere winstnemingen verwacht binnen de grondexploitaties (zie programma 3). Als gevolg daarvan neemt de te betalen vennootschapsbelasting ook toe.
Integratie-uitkering sociaal domein (jeugd)	453.000	41%	N	Voor de kosten van jeugdhulp voor jeugdigen met een voogdijmaatregel óf van 18 jaar en ouder ontvangt de gemeente een integratie-uitkering Voogdij/18+. De hoogte hiervan is gebaseerd op historisch zorggebruik en vanaf 2022 ook op basis van het nieuwe woonplaatsbeginsel. De hoogte van de integratie-uitkering voor 2022 is in de meicirculaire 2021 bekendgemaakt en is € 453.000 lager dan de uitkering voor 2021.
Stelpost nieuw beleid	708.000	49%	N	In de Kadernota worden jaarlijks diverse nieuwe ontwikkelingen opgenomen. De financiële effecten die hieruit voortkomen zijn geraamd op de stelpost nieuw beleid. Om deze middelen daadwerkelijk beschikbaar te krijgen volgen nog afzonderlijke raadsvoorstellen. Doordat gedurende 2021 inmiddels diverse besluiten zijn genomen waarbij de middelen vanuit de stelpost zijn overgeheveld naar de betreffende budgetten, valt de stelpost ten opzichte van 2021 hoger uit.
Reservemutaties	2.134.000	-	N	Ten opzichte van 2021 wordt er minder onttrokken uit de reserves. Bij de vaststelling van de begroting 2021 is besloten om in 2021 de algemene reserve tot een bedrag van €1.460.000 in te zetten voor het dekken van het tekort op de incidentele lasten en baten in dat jaar. Daarnaast is bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 besloten om ten behoeve van de voortgang van een aantal overlopende zaken vanuit 2020 naar 2021 diverse budgetten opnieuw beschikbaar te stellen voor 2021. Binnen programma 5 betreft dit € 623.000, wat voornamelijk betrekking heeft op uitgaven m.b.t personeel gerelateerde zaken (zie onderdeel 'salarissen en sociale lasten'), verkiezingen (zie onderdeel 'verkiezingen') en training en verandermanagement (zie onderdeel 'organisatieontwikkeling') Tot slot is besloten om de begrote kosten voor de benoemingsprocedure van de burgemeester (€ 50.000) in 2021 te dekken uit de algemene reserve.
Overig	106.000	2%	V	Diverse kleinere verschillen (< € 40.000).
Totaal	**3.075.000**		**V**	

Reservemutaties 2022

Hieronder zijn de in 2022 begrote reservemutaties opgenomen die het resultaat na bestemming beïnvloeden. In principe geldt dat reservemutaties incidenteel van aard zijn (met reserves kunnen geen structurele lasten worden gedekt). Uitzonderingen hierop vormen reserves die zijn ingesteld ter dekking van kapitaallasten, waarmee de dekking van de kapitaallasten structureel is geregeld. Per reservemutatie is inzichtelijk gemaakt of het een incidentele (I) of structurele (S) mutatie betreft.

Stortingen in de reserves	
-	N.v.t.
0	**Totaal stortingen programma 5**

Onttrekkingen aan de reserves	
123.000	Onttrekkingen aan de brutoreserve ter dekking van de afschrijvingslasten van de volgende investeringen: • € 33.000 Aanpassingen gemeentehuis (S) • € 90.000 Herinrichting hal gemeentehuis (S)
123.000	**Totaal onttrekkingen programma 5**

VERBONDEN PARTIJEN

Aan de realisatie van de doelstellingen “Partnerschap in een veranderende samenleving” leveren de volgende verbonden partijen een bijdrage:

- Regio West-Brabant
- West-Brabants Archief (WBA)
- Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB)
- ICT-samenwerking West-Brabant West
- BNG Bank N.V.
- Brabant Water NV
- Stichting Inkoopbureau West-Brabant
- Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Voor een gedetailleerd overzicht verwijzen wij naar de paragraaf ‘Verbonden Partijen’.

Financiële positie 2022-2025

Voor u ligt de meerjarenprogramma-begroting 2022-2025. Na vaststelling van de Kadernota 2022-2025 heeft een verdere uitwerking plaatsgevonden van de diverse budgetten, hetgeen nu resulteert in deze meerjarenbegroting. Later volgen binnen de totale budgetcyclus voor het begrotingsjaar 2022 de bestuursrapportages, het jaarverslag en de jaarrekening.

In dit onderdeel van de programmabegroting wordt ingezoomd op de belangrijkste items van de begroting 2022 en de meerjarenbegroting 2023-2025. Ingegaan wordt op de volgende onderdelen:
- kadernota 2022-2025
- begrotingspositie 2022-2025
- naar een sluitende (meerjaren-)begroting
- resultaat begroting 2022 voor en na bestemming
- stelposten en taakstellingen
- rentebeleid
- belastingen/retributies
- reserves en voorzieningen
- vervangingsinvesteringen
- investering t.b.v. huisvesting onderwijs
- grondslagen begroting 2022

De begroting moet na vaststelling door de gemeenteraad worden aangeboden aan de provincie. De provincie beoordeelt de begroting en bepaalt op basis van haar onderzoek het toezichtsregime voor het komende jaar. De provincie kan hierbij kiezen uit preventief toezicht en repressief toezicht.

Bij preventief toezicht kan pas uitvoering gegeven worden aan de begroting en aan in de loop van 2022 optredende wijzigingen van de begroting op basis van een raadsbesluit, nadat de provincie deze getoetst heeft en haar goedkeuring hieraan geeft.

Bij repressief toezicht hoeven wijzigingen van de begroting slechts ter kennisname te worden ingestuurd en kan gelijk met de uitvoering gestart worden.

Om in aanmerking te komen voor repressief toezicht door de provincie moet minimaal voldaan worden aan de volgende voorwaarden:
- de meerjarenbegroting 2022-2025 is reëel sluitend, dan wel de begroting 2022 is minimaal reëel sluitend;
- de begroting wordt vóór 15 november van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar vastgesteld en toegezonden aan Gedeputeerde Staten;
- de jaarrekening 2020 is sluitend of heeft een positief resultaat;
- de jaarrekening van het jaar 2020 is tijdig vastgesteld en voor 15 juli 2021 aangeboden aan Gedeputeerde Staten.

Reëel sluitend houdt in dat de begroting structureel in evenwicht is. Dit betekent dat jaarlijks terugkerende lasten moeten worden gedekt door jaarlijks terugkerende baten. Éénmalige ruimte binnen de begroting (o.a. vanuit de grondexploitatie en onderuitputting kapitaallasten) kan ingezet worden om éénmalige uitgaven te bekostigen. De provincie kijkt verder kritisch naar opgenomen stelposten om de begroting sluitend te krijgen. Wil de provincie een dergelijke stelpost accepteren binnen de toets van een reëel sluitende begroting, dan moet deze voldoen aan een aantal eisen (waaronder een voldoende concrete onderbouwing).

Wij zijn van menig dat wij met het aanbieden van de meerjarenbegroting 2022-2025 voldoen aan de eisen om in aanmerking te komen voor het repressieve toezicht.

Kadernota 2022-2025

Het College heeft voor het opstellen van de meerjarenbegroting 2022-2025 de uitgangspunten gehanteerd, zoals deze door de gemeenteraad op 8 juli 2021 zijn vastgesteld bij de behandeling van de kadernota 2022-2025.
In de kadernota was rekening gehouden met diverse autonome ontwikkelingen, de verwachte grote afwijkingen binnen bestaand beleid en de verwachte nieuwe ontwikkelingen voor 2022 e.v. Dit resulteerde in een kadernota die voor drie jaren een tekort liet zien en voor één jaar (2024) een overschot , zoals in onderstaande tabel is weergegeven.

Tabel 1: Uitkomsten Kadernota 2022-2025; (bedragen x € 1.000; N = nadeel, V = voordeel)

Omschrijving	2022		2023		2024		2025	
-totaal structureel en incidenteel	976	N	297	N	2.907	V	298	N
-w.v. structurele budgetten	**146**	**N**	**387**	**N**	**154**	**V**	**392**	**N**
-w.v. incidentele budgetten	830	N	89	V	2.754	V	95	V
-te verdelen in:								
-algemene dienst	2.134	N	331	N	35	V	382	V
-grondexploitatie	1.304	V	420	V	2.719	V	287	N

Begrotingspositie 2022-2025

Na de vaststelling van de kadernota is verder gewerkt aan het opstellen van de meerjarenbegroting. Naast de in de kadernota in vermelde grote budgetaanpassingen zijn ook de overige budgetaanpassingen verwerkt en doorgerekend in de cijfers. De belangrijkste budgetaanpassingen die na de kadernota in de jaarsaldi zijn verwerkt zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Tabel 2: Verwerkte effecten in meerjarenbegroting na de kadernota 2022 (bedragen x € 1.000; - = nadeel)

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Saldo in kadernota 2022-2025	**-976**	**-297**	**2.907**	**-298**
Meicirculaire 2021 gemeentefonds	-434	-656	-940	-364
Alg.uitkering: aanpassing ruimte BCF	90	56	56	56
Extra middelen GF mbt jeugd	2.326	1.419	1.301	1.159
Bijstelling herijking maatstaven GF	0	0	-175	-725
Toename P-budget	-235	-195	-195	-195
Bijstelling toerekening uren aan investeringen	216	95	135	54
Aanpassing kapitaallasten	573	-70	-388	-45
Stelpost onderuitputting kapitaallasten	-19	391	48	48
Volumegroei OZB	9	72	103	757
Begrotingsaanpassing grondexploitatie	-132	74	-1.969	406
Diverse overige verschillen	-82	-202	170	-563
totaal van de aanpassingen	*2.312*	*984*	*-1.854*	*588*
Saldo meerjarenbegroting	**1.336**	**687**	**1.053**	**290**

De grotere verschillen in de bovenstaande tabel kunnen als volgt worden toegelicht:

>Meicirculaire gemeentefonds: Bij de ramingen in de kadernota is rekening gehouden met de uitgangspunten in de september- en decembercirculaire 2020. Bij het verschijnen van de meicirculaire bleken o.a. de ramingen van het accres voor 2022 e.v. te zijn verlaagd. Daarnaast een verlaging van € 450.000 op het jeugdbudget Voogdij 18+ op basis van het werkelijk zorggebruik in 2020 en als gevolg van de invoering van het nieuwe woonplaatsbeginsel.
>Extra middelen Gemeentefonds m.b.t. jeugd.: Uit onderzoek van de Commissie van Wijzen werd duidelijk dat de

gemeenten onvoldoende middelen van het rijk ontvangen voor de uitvoering van de Jeugdwet. VNG en het rijk hebben afspraken gemaakt over extra middelen voor 2022 en verder. Van de gemeenten wordt wel verwacht dat zij maatregelen treffen om de kosten terug te dringen. De extra vergoeding loopt daarom geleidelijk af.
>Bijstelling herijking maatstaven Gemeentefonds: In de kadernota 2022 was uitgegaan van aanvankelijke positieve uitkomst voor Moerdijk van € 49 per inwoner extra (vanaf 2023). Vanwege onvrede en discussie bij een groot aantal gemeenten zijn die eerste uitkomsten bijgesteld, met een voor Moerdijk negatief gevolg dat het bedrag per inwoner nu uitkomt op € 25. Dit is overigens ook nog maar een voorlopige uitkomst. Er lopen nog steeds onderzoeken naar de herverdeeleffecten per gemeente.
>Toename P-budget: In de meerjarenbegroting is standaard een jaarlijkse stelpost van € 100.000 opgenomen voor periodieke bijstelling van de loonkosten. Voor 2022 e.v. is de toename hoger dan de stelpost door verhoging van de premies voor werkgeverslasten (o.a. pensioenpremie), herziening van functiewaarderingen en enkele administratieve correcties.
>Toerekening uren aan investeringen: Enkele jaren geleden is op basis van gewijzigde voorschriften begonnen met het toerekenen van ambtelijke uren aan (vervangings-)investeringen. Als dit om reguliere uren gaat betekent dit een voordelig effect voor de begroting. Dit effect is op basis van nieuw geplande vervangingsinvesteringen opnieuw berekend en in de cijfers verwerkt.
>Aanpassing kapitaallasten: De kapitaallasten m.b.t. investeringen worden jaarlijks opnieuw berekend. Sinds vorig jaar wordt hierbij ook rekening gehouden met de gewijzigde regels van de provincie. De lasten worden nu pas geraamd vanaf het jaar waarin de investering (naar verwachting) wordt afgerond. Dit heeft vooral een positief effect in de eerste jaren van de meerjarenbegroting.
>Stelpost onderuitputting kapitaallasten: In het kader van de gewijzigde regels verplicht de provincie de gemeente om in het jaar van afronding van de investering 50% van de kapitaallasten als structurele last in dat jaar op te nemen. Conform het waarderings- en afschrijvingsbeleid gaat de gemeente de kapitaallasten pas in het jaar ná afronding voor het eerst werkelijk berekenen. Er staat dus al bij voorbaat vast dat de 50% lasten in dat jaar niet in de jaarrekening zullen worden opgenomen. Om die reden wordt die begrotingsruimte als incidentele bate op deze stelpost opgenomen. Deze ruimte is dan beschikbaar voor de dekking van incidentele uitgaven.

Na verwerking van alle reguliere budgetaanpassingen ontstaat de volgende tussenstand van de cijfers in de meerjarenbegroting

Tabel 3: Uitkomsten prim. begroting 2022-2025 (bedragen x € 1.000; N = nadeel, V = voordeel)

Omschrijving	2022		2023		2024		2025	
-totaal structureel en incidenteel	1.336	V	687	V	1.053	V	290	V
-w.v. structurele budgetten	**1.610**	**V**	**292**	**V**	**160**	**V**	**53**	**V**
-w.v. incidentele budgetten	274	N	395	V	893	V	237	V
-te verdelen in:								
-algemene dienst	1.446	N	99	N	143	V	169	N
-grondexploitatie	1.172	V	494	V	750	V	406	V

De ramingen in de meerjarenbegroting zijn opgesteld op basis van de volgende uitgangspunten:
- benodigde middelen voor nieuwe ontwikkelingen zijn verwerkt zoals opgenomen in de kadernota 2022-2025. Kapitaallasten zijn wel aangepast aan de gewijzigde regels van de provincie.
- rente- en afschrijvingslasten, voortvloeiend uit reeds beschikbaar gestelde kredieten en de vervangingsinvesteringen voor de jaren 2022 t/m 2025;
- gemeentefondsuitkeringen gebaseerd op de meicirculaire 2021;
- overige uitgangspunten en aantallen eenheden zoals die in de kadernota 2022 zijn opgenomen in hoofdstuk 3.

Bij het interpreteren van de cijfers van de meerjarenbegroting moet bedacht worden dat deze naarmate het jaar verder af komt te liggen van het begrotingsjaar steeds ‘zachter’ worden. Het is daarom niet goed om aan deze cijfers absolute waarde toe te kennen. Het betreft niet meer dan een indicatie voor de toekomst.

Incidentele baten en lasten

Uit tabel 3 blijkt dat voor 2022 de incidentele lasten de incidentele baten overstijgen met een bedrag van € 274.000. Dit kan echter opgevangen worden met het overschot op de structurele baten en lasten.

Resultaat begroting 2022 voor en na bestemming

Rekening houdend met zowel de structurele als de incidentele baten en lasten bedraagt het totaalsaldo van de begroting 2022 € 1.336.000 voordelig. In dit totaal zijn ook de effecten verwerkt van eerder door de gemeenteraad genomen besluiten, waarbij exploitatielasten en –baten ten laste en/of ten gunste van reserves worden gebracht. Deze mutaties van reserves heffen het effect van de daarmee samenhangende lasten/ baten binnen het begrotingsjaar 2022 (deels) op. De opbouw van het resultaat voor en na bestemming is als volgt:

(x € 1.000, V=voordeel en N=nadeel)

Resultaat vóór bestemming	**1.677 V**
Mutaties reserves	**341 N**
Resultaat ná bestemming	**1.336 V**
-algemene dienst	*164 V*
-grondexploitatie	*1.172 V*

Taakstellingen en stelposten

In het positieve resultaat van € 1,3 miljoen zijn diverse taakstellingen en stelposten opgenomen. Totaal gaat dit per saldo om een voordeel van € 1.052.000 in het begrotingsjaar 2022. Meerjarig kan de volgende specificatie worden gegeven.

Taakstellingen:	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Organisatie algemeen	-175.000	-175.000	-175.000	-175.000
Organisatie i.v.m. nieuw werkplekconcept	-	-87.500	-175.000	-175.000
Organisatie i.v.m. invoering WKB		-50.000	-100.000	-100.000
Keuzedocument begroting 2021-2024	-137.500	-137.500	-137.500	-137.500
Domein Mens & Maatschappij	-550.000	-1.000.000	-1.500.000	-1.500.000
subtotaal	**-862.500**	**-1.450.000**	**-2.087.500**	**-2.087.500**
Stelposten:				
Periodieke salarisaanpassingen	-	100.000	200.000	300.000
Loonontwikkeling	585.000	585.000	585.000	585.000
Nieuw beleid/nieuwe ontwikkelingen	2.146.678	2.463.015	2.627.594	4.151.525
Taakmutaties algemene uitkering	164.359	178.476	192.575	178.909
Algemene uitkering; BCF-ruimte onder plafond	-274.000	-240.000	-240.000	-240.000
Algemene uitkering; extra middelen jeugd	-2.325.781	-1.930.000	-1.812.000	-1.670.000
Algemene uitkering; effect herijking maatstaven	-	-550.000	-925.000	-925.000
Rijksbijdrage in kosten energietransitie	-108.000	-174.500	-216.000	-257.500
Onderschrijding kapitaallasten	-378.133	-598.039	-203.075	-201.368
subtotaal	**-189.877**	**-166.048**	**209.094**	**1.921.566**
Totaal	**-1.052.377**	**-1.616.048**	**-1.878.406**	**-165.934**

Rentebeleid

Onderstaand de belangrijkste uitgangspunten die gehanteerd zijn met betrekking tot het rentebeleid:

- Met ingang van 2017 is het niet meer toegestaan vaste rentepercentages te hanteren voor groepen van investeringen. Dit betekent dat aan investeringen m.b.t. onderwijshuisvesting en aan investeringen m.b.t. rioleringen evenals aan alle andere investeringen het omslagpercentage wordt toegerekend (1,5%) in plaats van 4%.
- In de berekening van de totale rentekosten wordt rekening gehouden met het berekenen van zgn. bespaarde rente over de reserves en voorzieningen.
- Over het voor 2022 berekende financieringstekort wordt geen rentelast opgenomen. Op dit moment wordt bij het aantrekken van kort geld een negatieve rente gehanteerd.
- Ingevolge de afspraken in het kader van het zgn. schatkistbankieren moet de gemeente overtollige middelen aanhouden in de rijkskas. Hierover wordt geen rentevergoeding ontvangen.
- De rentetoerekening aan de complexen van de grondexploitatie (bouwgrond in exploitatie) is conform de voorschriften bepaald. Het betreft het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen. Tot en met 2015 werd een vast rentepercentage toegepast.

Het rente-omslagpercentage voor 2021 komt uit op 1,60% (2021 was 1,64%).
Op grond van artikel 12, lid 4 van de Financiële verordening is het percentage afgerond op 1,50%.

Belastingen/retributies

Met betrekking tot de belastingen en retributies zijn voor 2022 de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- er is rekening gehouden met autonome ontwikkelingen, zoals nieuwbouw en verbouw;
- tarieven worden verhoogd met een prijsindexpercentage van 1,2%;
- de leges voor een omgevingsvergunning handhaven op 100% kostendekkendheid. Met inachtneming van het raadsbesluit van 13 dec. 2018 betekent dit een tariefsverlaging van 1,25%;
- kostendekkendheid afvalstoffenheffing en rioolrechten op basis van het huidige beleid; dit houdt in 100% kostendekkendheid waarbij de overheadkosten volledig worden toegerekend. Voor de tarieven afvalstoffenheffing betekent dit een verhoging met 14,6% en voor de tarieven rioolrechten met 1,2%.
- de lokale lastendruk voor een meerpersoonshuishouden (het totaalbedrag dat betaald moet worden aan OZB, afvalstoffenheffing en rioolrechten) komt in 2022 uit op een bedrag van € 827,62. Ten opzichte van 2021 (€ 778,51) een stijging van de lokale lastendruk met 6,3%. In deze berekening is uitgegaan van een (gemiddelde) koopwoning met een waarde van € 253.000.

Algemene dekkingsmiddelen

De gemeente kent een aantal algemene dekkingsmiddelen die ingezet kunnen worden op diverse beleidsterreinen. De gemeente mag die middelen naar eigen inzicht besteden. Voor een deel zijn de algemene dekkingsmiddelen niet beïnvloedbaar. U moet daarbij denken aan de algemene uitkering uit het gemeentefonds.
Voor een deel kan de gemeente de omvang van haar algemene dekkingsmiddelen zelf bepalen. Dit gedeelte wordt afgebakend door het eigen belastinggebied (zie Paragraaf Lokale Heffingen).

Overzicht algemene dekkingsmiddelen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Begroting 2021	Begroting 2022
Belastingen	18.642	18.949
Algemene uitkering (incl. Integratie- en decentralisatie uitkeringen)	52.853	54.660
Dividenden / winstuitkeringen	50	34
Saldo financieringsfunctie	2.188	2.113
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**73.733**	**75.756**

Toelichting per algemeen dekkingsmiddel

Belastingen
De toelichting op de belastingen is vermeld in de Paragraaf Lokale Heffingen.

Algemene uitkering uit het Gemeentefonds
De algemene uitkering 2022 uit het gemeentefonds stijgt aanzienlijk ten opzichte van 2021. Bij de berekening is uitgegaan van de meicirculaire gemeentefonds 2021. Daarnaast is uitgegaan van de meest recente hoeveelheidscijfers zoals aantal woonruimten, aantal inwoners etc.
De meeropbrengst is een gevolg van nominale ontwikkelingen en een bijstelling van de uitkeringsfactor o.b.v. de verwachte loon- en prijsontwikkeling.

Dividenden / winstuitkeringen
Onze gemeente ontvangt jaarlijks de volgende dividenden en winstuitkeringen:
- Uit het aandelenbezit Bank Nederlandse Gemeenten. Voor 2022 is een dividend van € 34.000 geraamd (over 2021 was € 50.000 geraamd). Dit is gebaseerd op de werkelijke dividenduitkering over 2019 in het voorjaar van 2021. De dividenduitkering is momenteel beperkt door maatregelen i.v.m. de coronacrisis

Saldo financieringsfunctie
Vanwege de regel dat in de berekening van het omslagpercentage de rente over eigen financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen) kan worden opgenomen, wordt de bespaarde rente ter grootte van € 2.113.000 verantwoord in de exploitatie. Voor de berekening is uitgegaan van een rentepercentage van 1,8%. In 2021 was de opbrengst van de bespaarde rente in de exploitatie € 2.188.000, waarbij is uitgegaan van een rentepercentage van 1,91%.

Reserves en voorzieningen

Algemene reserve
De omvang van de algemene reserve per 1 januari 2021 bedraagt afgerond € 25,75 miljoen. Dit is de stand zoals opgenomen in de jaarrekening 2020.

Genoemd bedrag is echter niet de reële stand op dit moment. Zo zijn voor 1 januari 2021 besluiten genomen waarbij de algemene reserve is ingezet voor de dekking van uitgaven. Dit zelfde geldt voor besluiten in 2021. Verder zijn er in 2021 ook besluiten genomen waarbij middelen zijn toegevoegd aan de algemene reserve.

Op basis van de nu bekende gegevens en de raadsbesluiten die tot en met 30 september 2021 verwacht worden kan de volgende prognose worden gegeven van het vrij besteedbare deel van de algemene reserve:

Stand algemene reserve per 31-12-2020 (jaarrekening 2020)		**25.748.000**
Af: Raadsbesluiten vóór 1-1-2021:		
-extra formatie voor uitwerking nieuwe zaken	35.000	
-eenmalige bijdrage theather De Schuur	34.000	
-brandveiligheid schoolaccommodaties	43.000	
-woningbehoefte-onderzoek (restant)	30.000	
-duurzaam en energiezuinig gemeentelijk vastgoed	56.000	
-asbestinventarisatie gemeentelijk vastgoed	52.000	
-benoeming nieuwe burgemeester	50.000	
-instandhoudingsonderhoud diverse monumenten	245.000	
-incidentele uitgaven begroting 2021	1.460.000	
		2.005.000
		23.743.000
Raadsbesluiten na 1-1-2021:		
Af: Wegbeheer Moerdijk 2021-2025		-6.900.000
Bij: Afwikkeling bij vaststelling jaarrekening 2020		
-saldo jaarrekening 2020 (na resultaatbestemming)	3.788.000	
-vrijvallende middelen uit andere reserves	638.000	
Bij: Raadsbesluiten 15 juli 2021:		
-vrijval restant-krediet sanering Bult van Pars (1e berap 2021)	378.000	
		4.804.000
		21.647.000
Af: Toekomstige onttrekkingen:		
Dynamisch implementatieplan Omgevingswet (rvs sept.2021)	274.000	
Reservering t.b.v. aanpassingen brandweerkazernes	340.000	
		614.000
		21.033.000
Bij: Toekomstige toevoegingen		
-winstpotentie grondexploitatie	p.m.	
		-
Prognose stand algemene reserve per 1-1-2022		21.033.000
Hiervan is niet vrij besteedbaar het benodigde weerstandsvermogen ter afdekking van de risico's die zijn vermeld en toegelicht in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing die in deze begroting is opgenomen		15.100.000
Prognose vrij besteedbare ruimte per 1-1-2022		**5.933.000**

Het saldo van € 6 miljoen sluit aan bij de overzichten die maandelijks worden opgesteld voor de commissie Bestuur en Middelen.

Bestemmingsreserves

Naast de algemene reserve beschikt de gemeente over diverse bestemmingsreserves. Deze middelen zijn afgezonderd van de algemene reserve ten behoeve van bepaalde afgesproken activiteiten. Alleen op basis van een raadsbesluit kan aan deze afgezonderde gelden een andere bestemming worden gegeven.
De omvang van de bestemmingsreserves bedraagt per 1 januari 2021 € 68,2 miljoen. In 2021 zullen naar verwachting de toevoegingen € 500.000 lager zijn dan de onttrekkingen aan de bestemmingsreserves. Zo resteert er per 1 januari 2022 een bedrag van € 67,7 miljoen.

Voorzieningen

Tot slot beschikt de gemeente over een aantal voorzieningen. Voorzieningen worden aangehouden ter afdekking van kwantificeerbare onzekerheden, b.v. verliesverwachtingen grondexploitatie en om een gelijkmatige verdeling van kosten over een aantal begrotingsjaren te krijgen, zoals voorziening wegen en voorziening riolering.
De omvang van deze voorzieningen bedraagt per 1 januari 2021 € 30,6 miljoen.

Vervangingsinvesteringen

In de begroting 2022 en volgende jaren is rekening gehouden met de lasten van de vervangingsinvesteringen. Hiervan kan het volgende overzicht gegeven worden:

Vervangingsinvesteringen (bedragen x € 1.000)

omschrijving	investeringen 2022-2025*	jaarlast 2022	jaarlast 2023	jaarlast 2024	jaarlast 2025
tractie	572	-	8	31	55
sportaccommodaties	2.114	24	86	127	139
beheerplannen	20.106	145	408	661	922
riolering	6.984	-	-	-	-
IT-investeringen	1.236	40	119	200	280
telefoons	178	-	16	38	52
kantoorinventaris	100	7	14	14	14
Totaal	**31.290**	**216**	**651**	**1.071**	**1.462**

** betreft het totale investeringsbudget in de periode 2022-2025*

Voor 2022 zal bij de vaststelling van de begroting voorgesteld worden onderstaande investeringsbedragen beschikbaar te stellen voor die verschillende onderwerpen. Dit betreft alleen de investeringen die gepland staan voor 2022:

-tractie	€	0
-sportaccommodaties	-	561.000
-beheerplannen	-	5.350.500
-riolering	-	1.851.000
-IT-investeringen	-	300.000
-telefoons	-	0
-kantoorinventaris	-	100.000
Totaal	**€**	**8.162.500**

De jaarlast voor 2021 is verwerkt in de voorliggende begroting, conform de voorschriften. De afschrijvingslasten zullen voor het eerst in 2022 werkelijk optreden. In 2021 is rekening gehouden met 50% van de kapitaallasten o.b.v. de gewijzigde regels van de provincie. In 2021 kan deze afschrijvingslast worden ingezet voor éénmalige uitgaven. Hiermee is ook rekening gehouden in het overzicht incidentele baten en lasten.
De vervangingsinvesteringen riolering zijn nog gebaseerd op het nieuw vastgestelde vGRP. Deze investeringen worden niet geactiveerd, maar kunnen in 1x gedekt worden uit de voorziening riolering, uit de middelen die hiervoor 'gespaard' zijn via de jaarlijkse rioolheffing.

Investeringen t.b.v. onderwijshuisvesting

Jaarlijks wordt door het college het Onderwijshuisvestingsprogramma vastgesteld voor het komende jaar. Deze bevoegdheid is vastgelegd in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Moerdijk 2016. In het voorlopige programma voor 2022 zijn geen nieuwe investeringen opgenomen.

Grondslagen begroting 2022

Bij de samenstelling van de begroting 2022 is uitgegaan van de volgende grondslagen:

Financiële structuur	
-salarissen en sociale lasten:	o.b.v. cao 2019-2020
-norm opleidingen, vorming en training	2,00% v.d. loonsom
-norm vervangingen wegens ziekte	1,50% v.d. loonsom
-percentage loonontwikkeling (stelpost)	3,00% (1,5% voor zowel 2021 als 2022)
-kostenontwikkeling (m.u.v. beheerplannen)	0,00%
-kostenontwikkeling beheerplannen	1,12%
-inflatiecorrectie lokale heffingen	1,20%
-rente berekend financieringstekort	0,00%
-rente eigen financieringsmiddelen	1,80%
-rente-omslagpercentage bestaande investeringen	1,50%
-basisraming uitkering gemeentefonds	meicirculaire 2021
Fysieke structuur	
-woonruimten (woningen, wooneenheden)	16.664
-oppervlakte in land (in ha.)	15.920
-oppervlakte binnenwater (in ha.)	2.482
Sociale structuur	
-inwoners	37.229
-inwoners jonger dan 18 jaar	6.682
-inwoners ouder dan 64 jaar	8.219

Recapitulatie-overzicht 2022

(bedragen x € 1.000)

Nummer	Programma	Ramingen begroting 2022		
		Baten	Lasten	Saldo
	Lokale heffingen	-10.914		-10.914
	Overige baten	-534		-534
	Lasten		11.687	11.687
1	**Samen aan de slag voor het klimaat in Moerdijk**	**-11.448**	**11.687**	**239**
	Lokale heffingen	-1.939		-1.939
	Overige baten	-1.378		-1.378
	Lasten		26.292	26.292
2	**Prettig en veilig wonen en leven in Moerdijk**	**-3.317**	**26.292**	**22.975**
	Lokale heffingen	-259		-259
	Overige baten	-5.807		-5.807
	Lasten		9.023	9.023
3	**Economie als versneller voor een vitaal Moerdijk**	**-6.066**	**9.023**	**2.957**
	Lokale heffingen			0
	Overige baten	-9.878		-9.878
	Lasten		41.108	41.108
4	**Ondersteuning voor mensen die het nodig hebben**	**-9.878**	**41.108**	**31.230**
	Lokale heffingen	-19.245		-19.245
	Algemene uitkeringen	-54.660		-54.660
	Dividend	-34		-34
	Saldo financieringsfunctie	-2.113		-2.113
	Overige baten	-3.739		-3.739
	Heffing Vpb		460	460
	Overhead	0	12.628	12.628
	Overige lasten		7.614	7.614
5	**Partnerschap en financiële paragraaf**	**-79.792**	**20.702**	**-59.090**
	Onvoorzien	0	10	10
	Resultaat voor bestemming	**-110.501**	**108.823**	**-1.678**
	Toevoegingen/onttrekkingen aan reserves			
1	Samen aan de slag voor het klimaat in Moerdijk		100	100
2	Prettig en veilig wonen en leven in Moerdijk	-1.789	1.539	-250
3	Economie als versneller voor een vitaal Moerdijk	-92	941	849
4	Ondersteuning voor mensen die het nodig hebben	-295	61	-234
5	Partnerschap en financiële paragraaf	-123		-123
	Sub-totaal mutaties reserves	**-2.299**	**2.641**	**342**
	Resultaat na bestemming	**-112.800**	**111.464**	**-1.336**

gemeente Moerdijk

Meerjarenbegroting
2022-2025

PARAGRAFEN

Paragraaf lokale heffingen

LOKALE HEFFINGEN

De lokale heffingen bestaan uit de gemeentelijke belastingen en rechten. Naast de onroerende-zaakbelastingen (OZB) zijn de afvalstoffenheffing, de reinigingsrechten en de rioolheffing van groot belang voor het totaalbeeld van de lokale lasten. In dit onderdeel van de paragraaf wordt een beeld gegeven van de geraamde opbrengsten 2021 en 2022 van de diverse gemeentelijke belastingen/rechten, de kwijtschelding gemeentelijke belastingen en de gevolgen voor de lastendruk gezinsgebonden belastingen. Deze inkomsten geven de huidige situatie weer zoals in de begroting 2022 is opgenomen.

Overzicht lokale heffingen
Onderstaande tabel geeft weer welke inkomsten uit lokale heffingen worden geraamd als dekkingsmiddel in de begroting 2022. Ten opzichte van 2021 zullen deze inkomsten met 4,33% stijgen.

Product	Begroting 2021	Begroting 2022	Mutatie Nominaal	Mutatie In %
Onroerende-zaakbelastingen (OZB)	17.980	18.757	777	4,32%
Toeristenbelasting	189	192	3	1,59%
Afvalstoffenheffing/ reinigingsrecht	4.464	5.131	667	14,94%
Rioolheffing	4.318	4.304	-14	-0,32%
Rioolheffing Havenschap	1.350	1.469	119	8,81%
Leges	2.258	2.177	-81	-3,59%
Marktgelden	36	30	-6	-16,67%
Begraaf- en onderhoudsrechten	186	143	-43	-23,12%
Reclambelasting	65	65	0	-1,54%
Totaal lokale heffingen	**30.846**	**32.368**	**1.422**	**4,64%**

Tariefbeleid

Zoals afgesproken in de kadernota wordt voor 2022 een prijsindex gehanteerd van 1,2%. Voor de jaren 2023, 2024 en 2025 wordt de nullijn gehanteerd.
Voor de rioolheffing en afvalstoffenheffing geldt het uitgangspunt van 100% kostendekkendheid. De tariefdifferentiaties, zoals tussen één- en meerpersoonshuishoudens bij de afvalstoffenheffing en de rioolheffing, blijven gehandhaafd.
Voor de rioolheffing 2022 is nog uitgegaan van het bestaande tarievenbeleid. In 2020 is het nieuwe GRP vastgesteld. De beoogde wijzigingen in de tarievenstructuur, zoals in de informatieavond op 25 maart 2021 is gepresenteerd, zullen worden meegenomen bij de vaststelling van de belastingverordeningen in december.
Naast de tariefsaanpassingen is rekening gehouden met autonome ontwikkelingen, zoals nieuwbouw en verbouw.

TOELICHTING PER HEFFING

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)
De opbrengsten m.b.t. onroerende-zaakbelastingen gelden als een algemeen dekkingsmiddel. Als zodanig zou de OZB gebruikt kunnen worden als sluitpost van de begroting.

Met ingang van 2022 gelden weer nieuwe vastgestelde taxatiewaarden naar een waardepeildatum van 1 januari 2021. De nieuwe taxatiewaarden zijn pas in het najaar van 2021 bekend. In de begroting is vooralsnog uitgegaan van de economische waarden naar de oude waardepeildatum 1 januari 2020 en een aanpassing van de huidige tarieven met het prijsindexcijfer van 1,2%.

De OZB-tarieven voor 2022 worden definitief vastgesteld in de belastingverordening, die de raad in december 2021 ter vaststelling krijgt aangeboden. In deze voorstellen wordt uitgegaan van de nieuwe taxatiewaarden. Uitgangspunt daarbij blijft dat bij een stijging van de totale economische waarden de tarieven zullen dalen, terwijl bij een daling van de waarden de tarieven zullen stijgen. Dit kan overigens wel betekenen dat in individuele gevallen de aanslag OZB hoger of lager zal zijn. Dit wordt dan veroorzaakt door een afwijking van de nieuwe taxatiewaarde t.o.v. de gemiddelde ontwikkeling. Ten opzichte van 2021 wordt wel rekening gehouden met een meeropbrengst op basis van autonome ontwikkelingen (nieuwbouw en verbouw).

Voor de berekening van de OZB-tarieven 2022 wordt rekening gehouden met:
- Nieuwe taxatie-uitkomsten;
- Autonome ontwikkelingen (nieuwbouw/verbouw/objecten in aanbouw);
- Kwijtschelding € 1.000;
- Oninbare vorderingen € 23.400.

Van de tarieven en opbrengsten voor de jaren 2020, 2021 en 2022 kan het volgende overzicht worden gegeven:

	werkelijk	**begroot**	**begroot**
Tarieven	**2020**	**2021**	**2022**
OZB-eigenaren woningen	0,0890%	0,0857%	0,0867%
OZB-eigenaren niet woningen	0,2886%	0,3041%	0,3096%
OZB-gebruikers niet-woningen	0,2299%	0,2422%	0,2451%

Opbrengsten (x 1.000)	**werkelijk 2020**	**begroot 2021**	**begroot 2022**
OZB-eigenaren woningen	€ 3.537	€ 3.599	€ 3.649
OZB-eigenaren niet woningen	€ 7.811	€ 8.134	€ 8.797
OZB-gebruikers niet-woningen	€ 5.689	€ 5.994	€ 6.311

Er bestaat een relatie tussen de OZB en de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De Financiële Verhoudingswet regelt onder meer de verdeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds over de gemeenten. De algemene uitkering wordt verdeeld met behulp van verdeelmaatstaven die de verschillen in kosten weerspiegelen, maar ook de verschillen in belastingcapaciteit. De belastingcapaciteit is een afgeleide van de totale waarde van alle onroerende zaken binnen de gemeente. Van de waarde van woningen wordt 80% meegerekend, van de waarde van niet-woningen 70%.

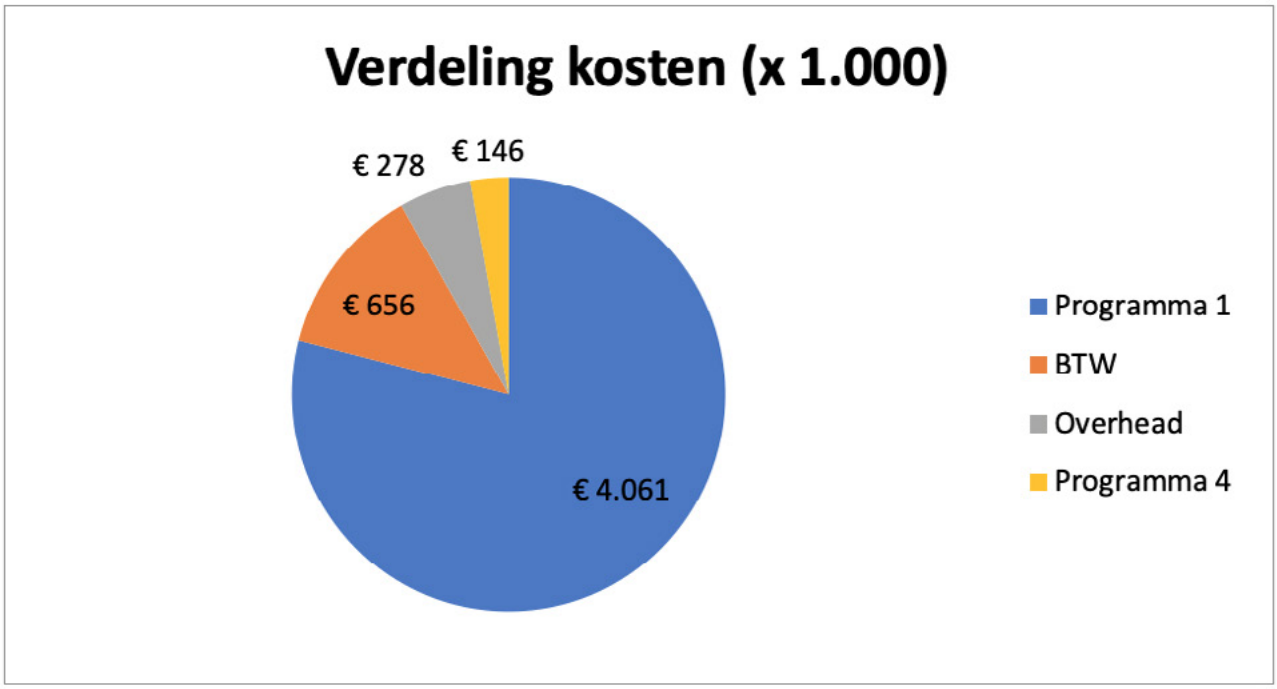
Op deze herrekende waarden worden zogenaamde rekentarieven toegepast (0,08376% van 80% van de totale WOZ-waarden woningen voor eigenaren woningen, 0,13145% van 70% van de totale WOZ-waarden voor gebruikers niet-woningen en 0,16311% voor eigenaren niet-woningen). De uitkomsten hiervan worden gekort op de algemene uitkering van de gemeente. De aftrek in de algemene uitkering 2020 bedraagt voor eigenaren woningen € 2.838.000, voor gebruikers niet-woningen € 2.446.000 en voor eigenaren niet-woningen € 3.104.000. Totaal is dit bijna € 8,4 miljoen. Hierbij is rekening gehouden met de waardepeildatum 1 januari 2020 en de rekentarieven voor 2021. De hiervoor genoemde rekentarieven gelden voor 2022.

Aan de hand van de nieuwe taxatiewaarden met de waardepeildatum 1 januari 2021, die pas in het najaar van 2021 bekend zijn, kunnen de kortingsbedragen voor 2021 definitief worden berekend.
Het OZB-tarief dat de gemeente hanteert, heeft geen effect op de aftrekpost in de algemene uitkering. Alleen de WOZ-waarden hebben invloed op de algemene uitkering.

Afvalstoffenheffing/reinigingsrecht

Verwachte kosten
De gemeente heeft een wettelijke inzamelplicht voor het afval van huishoudens. Daarnaast biedt de gemeente de gelegenheid aan kleine ondernemers hun bedrijfsafval af te voeren. In totaal verwacht de gemeente voor deze plicht en dienst het komende jaar € 5,1 miljoen aan kosten te zullen maken.
Om de kosten transparant te maken, splitsen wij eerst uit binnen welke programma's deze kosten gemaakt zullen worden. Vervolgens wordt ingegaan op de herkomst van de middelen voor het financieren van deze taken.

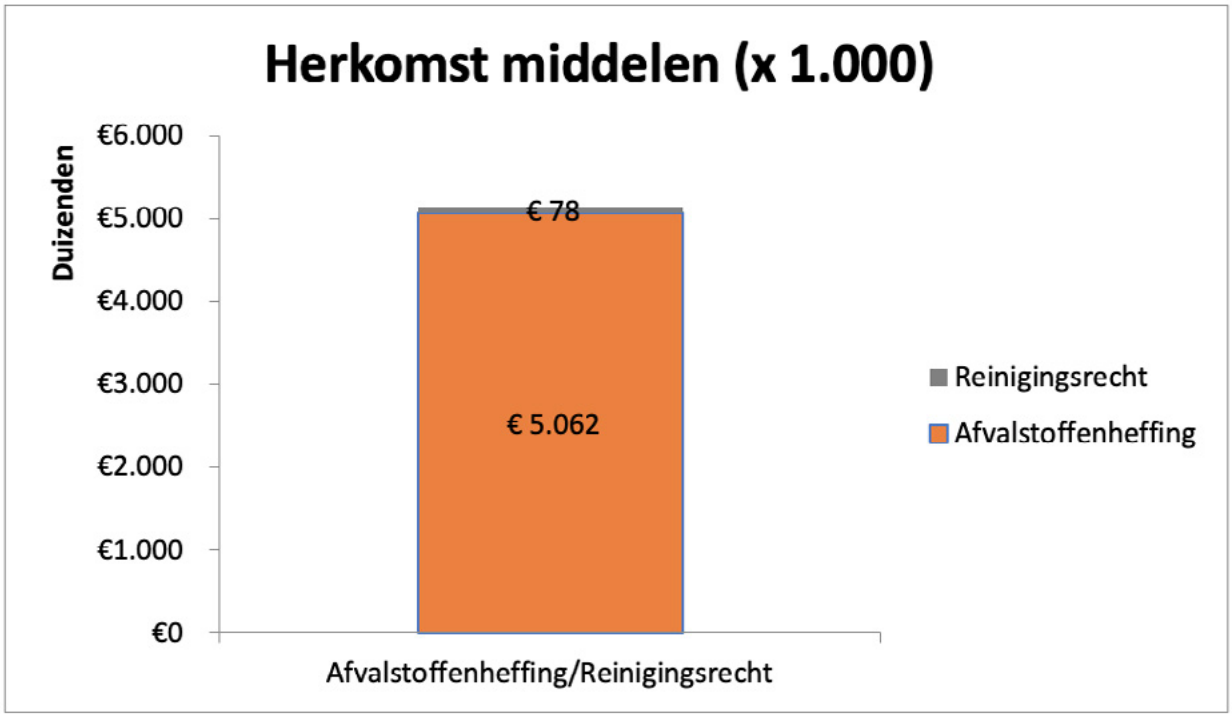
Verdeling van de kosten
Uit onderstaande grafiek blijkt dat veruit het grootste deel van de gemeentelijke kosten komt van programma 1 (€ 4,1 miljoen). De kosten zitten vooral in het daadwerkelijk inzamelen en verwerken van bedrijf- en huishoudelijk afval, het scheiden en recyclen van afval en de kosten die worden gemaakt voor de heffing en invordering van belastingen (BWB).
Daarnaast begroten wij € 146.000 binnen programma 4. Dit zijn kosten die worden gemaakt voor kwijtschelding. Naar verwachting zal er € 656.000 aan BTW kunnen worden meegenomen als kostencomponent voor de berekening van de tarieven en € 278.000 aan overhead. Binnen programma 1 is een bedrag van € 10.000 aan oninbaar als kosten geraamd.

Herkomst middelen
Gemeenten mogen op grond van artikel 15.33 van de Wet milieubeheer voor de inzameling van het afval van huishoudens een afvalstoffenheffing invoeren. Uitgangspunt is dat de totale kosten van afvalverwijdering worden gedekt door de afvalstoffenheffing/reinigingsrechten. De tarieven afvalstoffenheffing voor 2022 worden op basis van deze uitgangspunten met 14,6% verhoogd.
Zoals reeds in de kadernota is gecommuniceerd zijn de belangrijkste ontwikkelingen voor 2022 de afvalstroom papier

+ € 179.000, toename van de inzamelingskosten en verwerkingskosten van alle afvalstromen + € 110.000, minder opbrengst kleding + € 19.000 en de bijdrage nazorg gesloten stortplaatsen en overige kosten + € 96.000. Daarnaast is een hoger percentage toegerekend voor primaire salariskosten + € 141.000, meer overhead + € 100.000 en meer BTW + € 34.000.

Voor de begrotingsraming van de afvalstoffenheffing is rekening gehouden met:
- 100% kostendekkendheid;
- Conform artikel 229b Gemeentewet wordt bij de berekening van het kostendekkingspercentage de compensabele BTW meegenomen als kostencomponent;
- Toerekening van de uitvoeringskosten (kosten heffing en invordering);
- Handhaving tariefdifferentiatie alleenstaanden en meerpersoonshuishoudens, waarbij eenpersoonshuishoudens 75% van het tarief van meerpersoonshuishoudens betalen;
- 11.346 meerpersoonshuishoudens en 4.716 eenpersoonshuishoudens;
- Kwijtschelding € 146.000 en oninbare vorderingen € 10.000.

Berekening Kostendekkendheid:
Voor de berekening van het percentage kostendekkendheid zijn alle mogelijk toe te rekenen kosten van het product Afval meegenomen.

Berekening Kostendekkendheid Afvalstoffenheffing/Reinigingsrecht	
(bedragen x € 1.000)	
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	€ 4.501
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen	€ -503
Netto kosten taakveld	€ 3.998
Toe te rekenen kosten	€ 156
Overhead incl. (omslag) rente	€ 331
BTW	€ 656
Totale kosten	€ 5.141
Opbrengst heffingen	€ 5.141
Dekkingspercentage	100,00%

Van de tarieven en de opbrengst met betrekking tot de jaren 2020, 2021 en 2022 kan het volgende overzicht worden gegeven:

Tarieven	**2020**	**2021**	**2022**
Afvalstoffenheffing eenpersoonshuishouden	€ 193,15	€ 222,57	€ 255,11
Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouden	€ 257,53	€ 296,74	€ 340,14
Reinigingsrecht per duobak (excl. btw)	€ 257,53	€ 296,74	€ 340,14

		Begroot	
Baten/lasten (x 1.000)	**2020**	**2021**	**2022**
Baten	€ 4.051	€ 4.464	€ 5.141
Lasten	€ 4.051	€ 4.464	€ 5.141

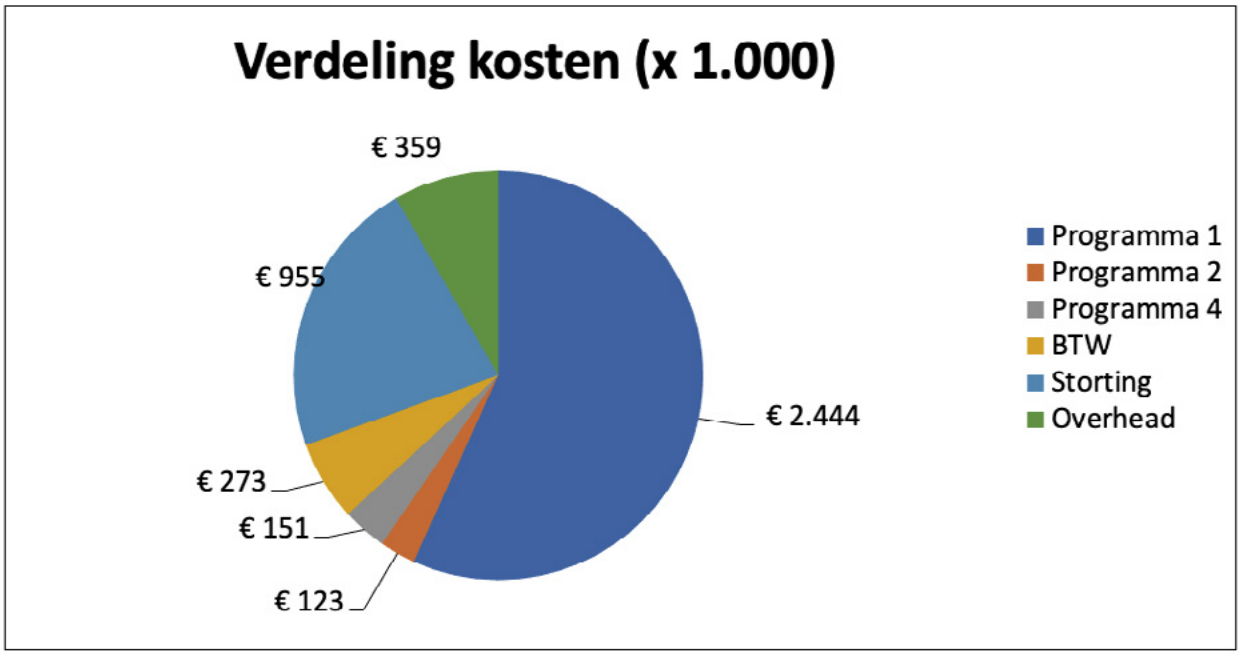
Rioolheffing

In de raadsvergadering van 24 september 2020 is het nieuwe verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan vGRP Moerdijk 2021-2024 door uw raad vastgesteld. Voor de rioolheffing 2022 is nog uitgegaan van de bestaande tarievenstructuur. Op de informatieavond van afgelopen 25 maart zijn de aanpassingen in de te hanteren tarievenstructuur reeds voorbesproken. Deze wijzigingen in de tariefstructuur zullen worden meegenomen bij de vaststelling van de belastingverordeningen in december. De begrote inkomsten zullen nagenoeg gelijk blijven.

Verwachte kosten
De gemeente is wettelijk verplicht om haar zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater na te komen. Vanuit het vGRP verwachten we in totaal het komende jaar € 4,3 miljoen aan kosten te maken om deze zorgplichten na te komen. Om deze kosten transparant te maken splitsen wij eerst uit binnen welke programma's deze kosten zullen worden gemaakt. Vervolgens wordt ingegaan op de herkomst van de middelen voor het financieren van deze taken.

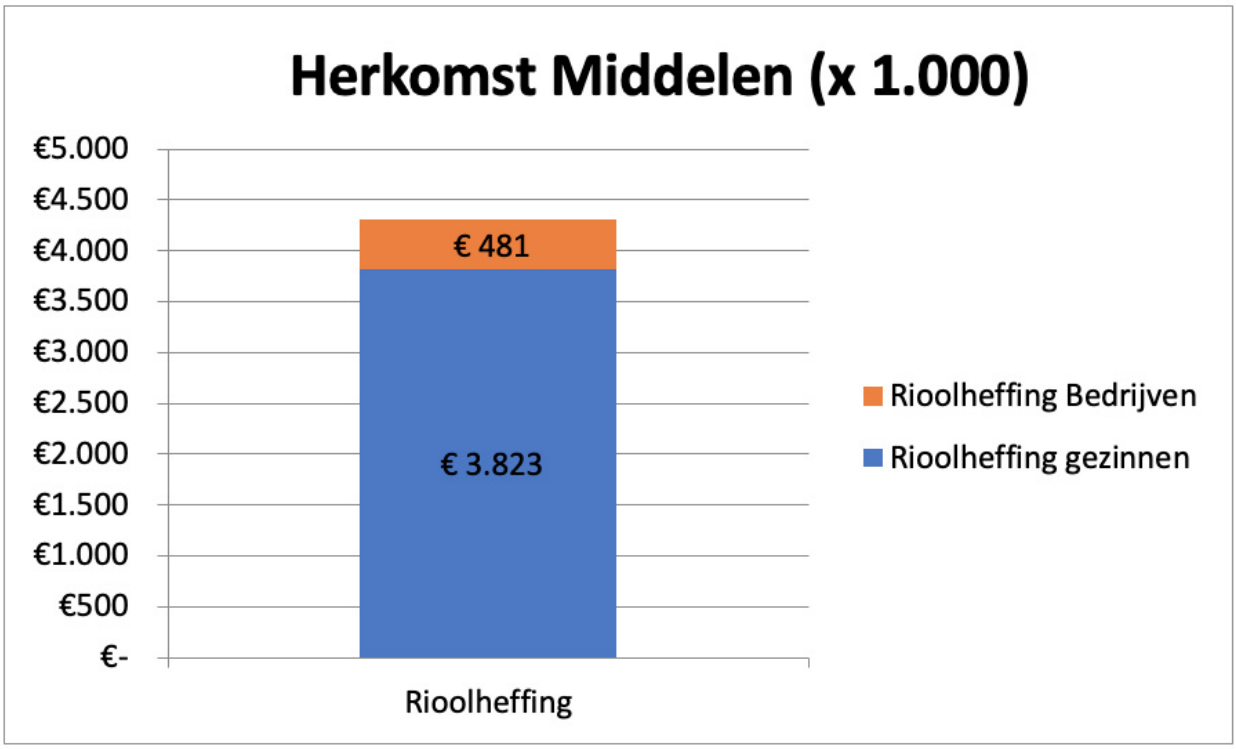
Verdeling van de kosten
Uit onderstaande grafiek blijkt dat veruit het grootste deel van de gemeentelijke kosten komt van het programma 1 (€ 3,4 miljoen incl. storting). De kosten zitten vooral in het daadwerkelijk nakomen van onze gemeentelijke watertaken op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater.

Daarnaast begroten wij € 151.000 binnen programma 4. Dit zijn kosten die worden gemaakt voor kwijtschelding. Naar verwachting zal er € 273.000 aan BTW kunnen worden meegenomen als kostencomponent voor de berekening van de tarieven en € 359.000 aan overhead. Binnen programma 1 is een bedrag van € 12.000 aan oninbaar als kosten geraamd. Het bedrag van het verschil in opbrengst en kosten is als storting in de voorziening opgenomen € 955.000. Dit om fluctuaties in de tarieven en om toekomstige onvoorziene zaken op te vangen. Ook wordt voor programma 2 (watertaken en straatreiniging) een bedrag van € 120.000 aan kosten meegenomen.

Herkomst middelen
Gemeenten mogen op grond van artikel 228a van de Gemeentewet een rioolheffing invoeren.

Voor de begrotingsraming van de rioolheffing is rekening gehouden met:
- 100% kostendekkendheid;
- Toerekening van de uitvoeringskosten (kosten heffing en invordering);
- Handhaving tariefdifferentiatie woningen, bedrijven, bejaardenhuizen en overige gebouwen;
- Handhaving tariefdifferentiatie eenpersoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens, waarbij eenpersoonshuishoudens 75% van het tarief van meerpersoonshuishoudens betalen;
- 10.811 meerpersoonshuishoudens en 4.597 eenpersoonshuishoudens;
- Conform artikel 229b Gemeentewet wordt bij de berekening van het kostendekkingspercentage de compensabele BTW meegenomen als kostencomponent;
- Kwijtschelding € 151.000 en oninbare vorderingen € 12.000.

Berekening kostendekkendheid;
Voor de berekening van het percentage kostendekkendheid zijn alle mogelijk toe te rekenen kosten van product Riolering meegenomen in de berekening

Berekening Kostendekkendheid Rioolheffing (bedragen x € 1.000)		
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	€	3.510
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen	€	-
Netto kosten taakveld	€	3.510
Toe te rekenen kosten	€	163
Overhead incl. (omslag) rente	€	359
BTW	€	273
Totale kosten	€	4.304
Opbrengst heffingen	€	4.304
Dekkingspercentage		100,00%

Van de tarieven en de opbrengst met betrekking tot de jaren 2020, 2021 en 2022 kan het volgende overzicht worden gegeven:

Tarieven	2020	2021	2022
rioolheffing eenpersoons huishouden	€ 195,20	€ 198,72	€ 201,10
rioolheffing meerpersoons huishouden	€ 260,27	€ 264,95	€ 268,13
rioolheffing bedrijf-woning met bedrijf	€ 421,12	€ 428,70	€ 433,84
rioolheffing overige gebouwen	€ 104,06	€ 105,93	€ 107,20
rioolheffing bedr. Ruimten < 100 m²	€ 253,70	€ 258,27	€ 261,37

		Begroot	
Baten/lasten (x 1.000)	**2020**	**2021**	**2022**
Baten	€ 4.339	€ 4.318	€ 4.304
Lasten	€ 4.339	€ 4.318	€ 4.304

Rioolheffing Havenschap

In de Raadsvergadering van 24 september 2020 is het nieuwe verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) Moerdijk 2021-2024 door uw raad vastgesteld.
Nieuw binnen het vGRP 2021-2024 is de riolering van het beheergebied haven- en industrieterrein Moerdijk. De riolering van het beheergebied maakte sinds de verzelfstandiging van het Havenbedrijf in 2017 al onderdeel uit van de gemeentelijke rioleringszorg. Nu is het Assetmanagementplan Riolering en Water van Havenbedrijf als onderlegger in de bijlage van het vGRP Moerdijk 2021-2024 opgenomen. Conform raadsbesluit worden de tarieven geïndexeerd met het inflatiepercentage van 1,2%.

De totale geraamde opbrengst voor 2022 bedraagt € 1.469.000 (2021: € 1.350.000). Ook voor de rioolheffing Havenschap geldt dat een gedeelte van de opbrengst gestort wordt in de voorziening om fluctuaties van de tarieven te voorkomen.

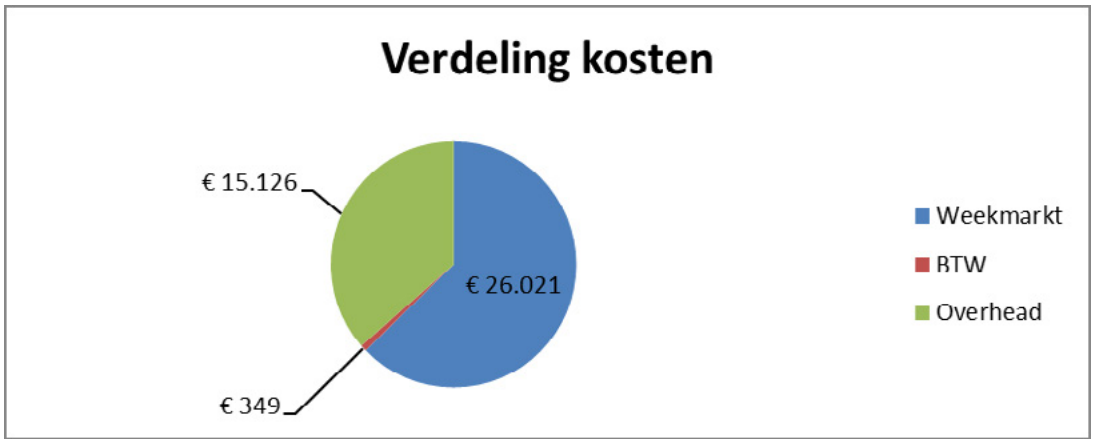
Marktgelden

Verwachte kosten

De gemeente biedt marktkooplui de mogelijkheid om in de kernen Zevenbergen, Klundert, Willemstad en Fijnaart hun koopwaar op de markten aan de burgers aan te bieden.

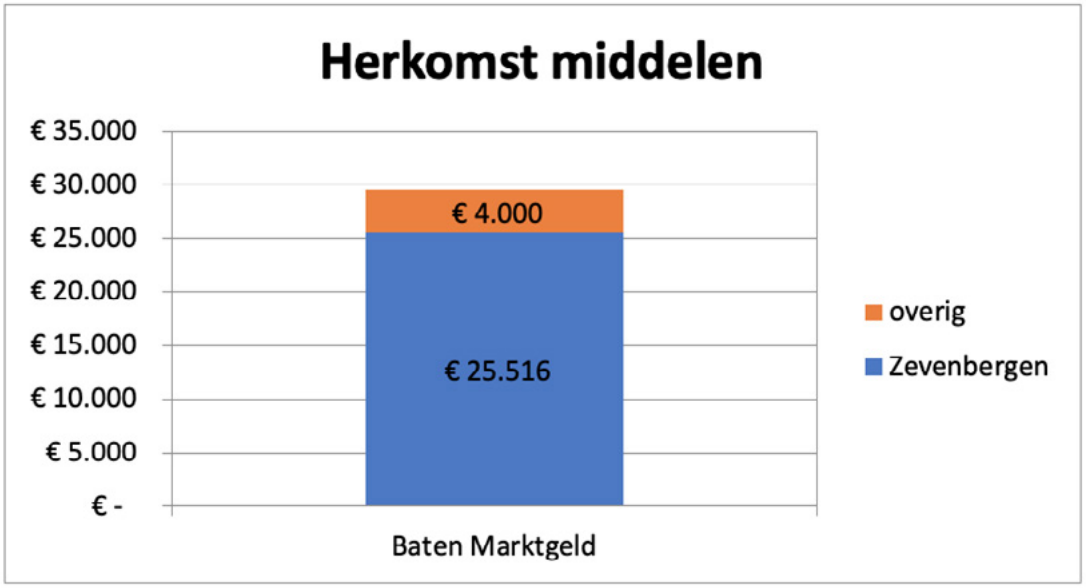
Verdeling van de kosten van de weekmarkten

De kosten worden verdeeld in Weekmarkt, overhead en BTW.

Herkomst van de middelen

Gemeenten mogen op grond van artikel 229 eerste lid, aanhef en onderdelen a en b van de Gemeentewet de gemaakte kosten verhalen. De geraamde marktgelden voor de begrotingsraming 2022 bedragen € 30.000 (2021 € 36.000). Onderstaande grafiek geeft de herkomst van de middelen van de weekmarkt weer.

Berekening kostendekkendheid;
Voor de berekening van het percentage kostendekkendheid zijn alle mogelijk toe te rekenen kosten van product Weekmarkten meegenomen:

Berekening Kostendekkendheid Marktgeld (bedragen x € 1.000)		
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	€	26
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen	€	-
Netto kosten taakveld	€	26
Toe te rekenen kosten		
Overhead incl. (omslag) rente	€	15
BTW	€	0
Totale kosten	€	41
Opbrengst heffingen	€	30
Dekkingspercentage		71,13%

Leges

Er worden leges geheven voor onder andere bouw- en sloopvergunningen, reisdocumenten, burgerlijke stand en APV.

Voor de begrotingsraming 2022 is voor de leges rekening gehouden met:
- Wettelijke kaders (bijv. maximum tarief paspoorten);
- Autonome ontwikkelingen (aantal bouwvergunningen, aantal reisdocumenten, enz.).

Baten en lasten leges
In het onderstaande overzicht staan de verwachte baten en lasten van de legesverordening over 2022 vermeld. Daarbij zijn de verwachte baten en lasten onderverdeeld naar de titels in de tarieventabel.

	Lasten 2022			**Baten 2022**			***Kosten-dekking***
1.	Algemene dienstverlening	€	1.876.300	1. Algemene dienstverlening	€	532.045	28,36%
2.	Omgevingsvergunningen	€	1.625.058	2. Omgevingsvergunningen	€	1.600.000	98,46%
3.	Europese dienstenrichtlijn:	€	580.887	3. Europese dienstenrichtlijn:	€	23.000	3,96%
	Totaal	**€**	**4.082.245**	**Totaal**	**€**	**2.155.045**	**52,79%**

Kosten die verbonden zijn aan de leges
In de lasten die zijn opgenomen in bovenstaand overzicht bevinden zich alleen de directe kosten die verbonden zijn aan de betreffende leges. Dit betreft met name het personeel dat de dienst verleent.

Binnen de titel Algemene dienstverlening is er sprake van een kostendekking van 28,36%. Het belangrijkste aandeel binnen deze titel zijn de reisdocumenten, ID kaarten en de rijbewijzen. De tarieven voor deze documenten zijn gelimiteerd. Hierdoor zijn er weinig tot geen mogelijkheden om de kostendekkendheid binnen deze titel te verhogen.

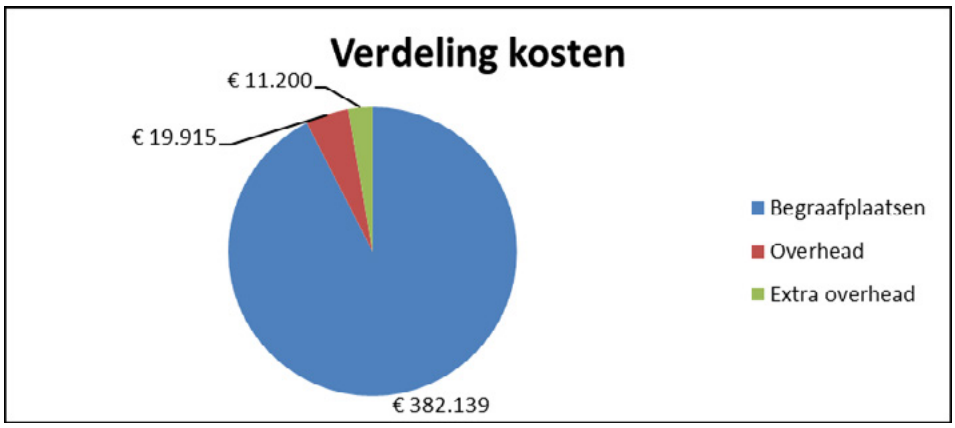
Binnen de titel Omgevingsvergunningen is voor het begrotingsjaar 2022 sprake van een kostendekking van 98,46%. De belangrijkste baten binnen deze titel zijn de leges voor de omgevingsvergunningen en de leges voor de procedures Ruimtelijke Ordening. Op basis van de verwachte kosten, de doorberekende uren en raming van de leges is de kostendekkendheid berekend. Het verloop van het aantal vergunningen en de leges (op basis van de bouwsom) fluctueren jaarlijks.
De hoogte van de leges dient te worden bezien in relatie tot de hoogte van de leges in de regio. Een verhoging van de leges kan met name effect hebben op het vestigingsklimaat voor bedrijven. Ook kunnen voor particulieren de leges naar verhouding te hoog worden.

Binnen de titel Europese dienstenrichtlijn is de kostendekking 3,96%. Binnen deze titel vallen de diverse APV vergunningen en vergunningen op basis van de Drank- en horecawet.

Lijkbezorgingsrechten

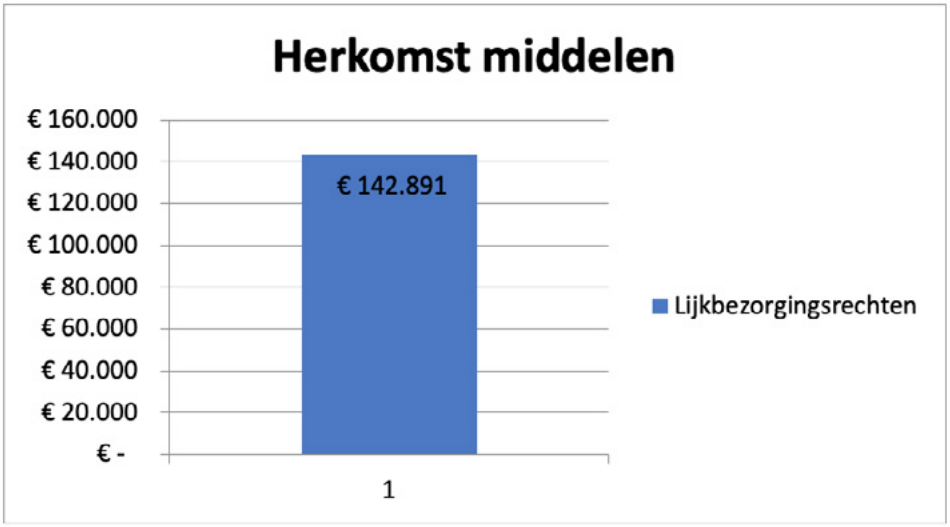
Verwachte kosten
De Wet op de lijkbezorging geeft regels voor een zorgvuldige omgang met het stoffelijk overschot tot en met de begrafenis of crematie, voor de asbestemming en voor het ruimen van graven. Daarnaast bevatten de wet en regelgeving onder meer voorschriften voor begraafplaatsen en crematoria. De kosten die hiermee verband houden kunnen op grond van artikel 229, eerste lid, aanhef en onderdelen a en b van de Gemeentewet worden verhaald.
In de huidige begroting is uitgegaan van het raadsbesluit van december 2019 om de 100% kostendekkendheid voor de lijkbezorgingsrechten voorlopig los te laten en de tarieven jaarlijks met de vastgestelde prijsindex te verhogen totdat er meer duidelijkheid is over de exploitatiecijfers van de nieuwe begraafplaats. Bij het vaststellen van de belastingverordeningen en tarieven voor 2022 zal hierop worden teruggekomen. Voor het jaar 2022 loopt een aanbesteding voor het onderhoud op de begraafplaatsen. Deze kosten maken geen deel uit meer van het Bestek Groen Plus.

Verdeling van de kosten
De kosten kunnen worden verdeeld in: Begraafplaatsen algemeen, overhead (conform afspraak wordt 50% overhead verantwoord op product) en extra overhead (niet toegerekend aan product).

Herkomst van de middelen

Voor de begrotingsraming 2022 zijn de tarieven, zoals afgesproken, met het inflatiepercentage van 1,2% verhoogd. De geraamde lijkbezorgingsrechten voor 2022 bedragen in totaal € 143.000 (2021: € 186.000).

Berekening kostendekkendheid;

(bedragen x € 1.000)		
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	€	382
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen	€	-
Netto kosten taakveld	€	382
Toe te rekenen kosten	€	-
Overhead incl. (omslag) rente	€	20
BTW (opgenomen in kosten)	€	-
Totale kosten	€	402
Opbrengst heffingen	€	143
Dekkingspercentage		35,54%

Toeristenbelasting

Deze belasting geldt als een algemeen dekkingsmiddel en wordt geheven van degene die gelegenheid biedt tot verblijf met overnachten binnen de gemeente.

Voor de begrotingsraming van de toeristenbelasting is rekening gehouden met:
- Autonome ontwikkelingen.

Het tarief voor 2022 bedraagt per persoon, per overnachting € 1,28 (was € 1,26). De geraamde opbrengst bedraagt voor 2022 € 192.000 (2021: € 189.000).

Reclamebelasting

Vanaf 2020 is er voor de kernen Zevenbergen, Fijnaart en Klundert een reclamebelasting geïntroduceerd om te komen tot een ondernemersfonds. De ondernemersverenigingen zien de oprichting van een ondernemersfonds als een manier om tot meer gezamenlijke investeringen in de centra te komen en om de onderlinge samenhang tussen ondernemers te versterken.

De geraamde opbrengst bedraagt voor 2022 € 65.000 (2021: € 65.000)

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Kwijtschelding kan in principe voor elke gemeentelijke belasting worden verleend. Uitgangspunt bij het verlenen van kwijtschelding is het ontbreken van draagkracht. Die draagkracht moet steeds individueel worden beoordeeld. Bij de beoordeling van de draagkracht kan worden aangesloten bij het rijksbeleid (90% bijstandsnorm). Gemeenten kunnen er voor kiezen die kwijtscheldingsnorm te verruimen tot maximaal 100% van de bijstandsnorm.

In de gemeente Moerdijk wordt met ingang van 2005 kwijtschelding verleend voor de onroerendezaakbelastingen (OZB), de rioolheffing en de afvalstoffenheffing, **met toepassing van maximaal toegestane 100%** van de bijstandsnorm. In 2007 is gestart met het verstrekken van automatische kwijtschelding aan bijstandsgerechtigden. Vanaf 2013 is het ook mogelijk voor natuurlijke personen die een bedrijf of zelfstandig een beroep uitoefenen kwijtschelding toe te passen voor hun privé-belastingen. Ook worden met ingang van 2013 de netto kosten van kinderopvang als uitgaven bij de berekening van het netto besteedbaar inkomen meegenomen. De norm voor de kosten van bestaan voor 65 plussers is verhoogd tot 100% van de toepasselijke netto AOW bedragen.
Het geraamde kwijtscheldingsbedrag voor 2022 bedraagt € 298.000 (2021: € 267.000).

Lokale Lastendruk:

Gevolgen lastendruk gezinsgebonden belastingen

De "belastingdruk"

	Werkelijk		Begroot	
Omschrijving	2020	2021	2022	%
Gemiddelde WOZ waarde	€ 239.000	€ 253.000	€ 253.000	
OZB-eigenaar	€ 212,71	€ 216,82	€ 219,35	1,17%
Afvalstoffenheffing	€ 257,53	€ 296,74	€ 340,14	14,63%
Rioolheffing	€ 260,27	€ 264,95	€ 268,13	1,20%
Totaal	**€ 730,51**	**€ 778,51**	**€ 827,62**	**6,31%**

De gemiddelde waarde 2022 zal na hertaxatie nog worden aangepast waarbij het gemiddelde aanslagbedrag (behoudens de indexatie) gelijk zal blijven.

Toelichting:

Dit betekent een stijging van de belastingdruk ten opzichte van 2021 met 6,31%.

Woonlasten per gemeente*

(OZB, rioolheffing en renigingsheffing: woning met een gemiddelde waarde; euro per jaar per huishouden)

		2020			2021				
		Woonlasten 1 persoons-huishouden	Woonlasten meer persoons-huishouden	rangnummer** meer persoons-huishouden in Nederland	Woonlasten 1 persoons-huishouden	Woonlasten meer persoons-huishouden	rangnummer** meer persoons-huishouden in Nederland	Woonlasten 1 persoons-huishouden verschil in%	Woonlasten meer persoons-huishouden verschil in%
1	Gilze en Rijen	€ 574	€ 598	5	€ 595	€ 621	5	4%	4%
2	Tholen	€ 629	€ 715	69	€ 649	€ 736	54	3%	3%
3	Baarle-Nassau	€ 486	€ 674	32	€ 536	€ 740	58	9%	9%
4	Werkendam	€ 693	€ 789	180	€ 703	€ 744	65	1%	-6%
5	Woensdrecht	€ 615	€ 702	54	€ 674	€ 763	96	9%	8%
6	Oosterhout	€ 690	€ 769	144	€ 692	€ 770	102	0%	0%
7	Moerdijk	€ 605	€ 734	91	€ 644	€ 785	112	6%	6%
8	Halderberge	€ 661	€ 769	145	€ 679	€ 787	121	3%	2%
9	Geertruidenberg	€ 669	€ 764	133	€ 692	€ 789	128	3%	3%
10	Rucphen	€ 695	€ 764	135	€ 720	€ 800	146	3%	5%
11	Breda	€ 662	€ 764	132	€ 691	€ 804	155	4%	5%
19	Etten-Leur	€ 760	€ 794	188	€ 785	€ 817	167	3%	3%
12	Steenbergen	€ 729	€ 826	239	€ 709	€ 831	185	-3%	1%
13	Drimmelen	€ 734	€ 849	271	€ 756	€ 871	246	3%	3%
14	Roosendaal	€ 794	€ 828	245	€ 846	€ 881	266	6%	6%
15	Dongen	€ 710	€ 818	229	€ 761	€ 882	267	7%	7%
16	Bergen op Zoom	€ 823	€ 859	280	€ 848	€ 888	271	3%	3%
17	Alphen-Chaam	€ 829	€ 941	342	€ 851	€ 961	331	3%	2%
18	Zundert	€ 839	€ 880	306	€ 929	€ 975	336	10%	10%
	Totaal Noord-Brabant	€ 681	€ 751		€ 703	€ 776		3%	3%

* Bron Coelo

** Nr 1 heeft de laagste woonlasten

Paragraaf Financiering

KADERS EN BELEID

De paragraaf Financiering geeft aan hoe invulling wordt gegeven aan het treasurybeleid van de gemeente Moerdijk, zoals dat is vastgelegd in het Treasurystatuut. De kader stellende uitgangspunten van het Treasurystatuut zijn vastgelegd in de financiële verordening (Artikel 212 Gemeentewet). Dit is gebaseerd op de bepalingen in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). De intentie van de wet is gericht op het bevorderen van de kredietwaardigheid en transparantie van het financieringsbeleid. Voor de beheersing daarvan is een aantal instrumenten geformuleerd zoals:

- Het stellen van een kwantitatieve kasgeldlimiet en renterisiconorm voor de begroting;
- Het verplichten van een Treasurystatuut, met onder meer het stellen van kwalitatieve en duurzame uitgangspunten voor uitzettingen en rente-instrumenten.

De Treasury houdt zich bezig met alle toekomstige kasstromen en daarmee samenhangende risico's. Deze risico's komen zowel voort uit de financieringsbehoefte als uit de wijzigingen in de bestaande leningenportefeuilles, onder meer door vervroegde aflossingen, herfinanciering, herbeleggingen en renteaanpassingen. Het treasurybeleid is primair gericht op het waarborgen van financiële continuïteit door maatregelen te treffen zodat de organisatie financierbaar blijft. Voor de renterisico's en risico's uit financiële posities treffen we beheersmaatregelen (vermijden, spreiden). We gaan in de uitwerking verder dan de wettelijke kaders. In principe zijn de uitgangspunten als volgt:

- zorgdragen voor voldoende financierbaarheid op korte en lange termijn;
- bewerkstelligen van passende financieringslasten;
- beheersen van wettelijke en feitelijke rente- en/of financieringsrisico's;
- risicomijdend uitzetten van gelden en afgeven van garanties;
- zorgdragen voor een effectief, veilig en efficiënt betalingsverkeer;
- actief onderhouden van contacten met marktpartijen om toegang tot de financiële markten open te houden.

Deze uitgangspunten leiden tot het zo nauwkeurig mogelijk toepassen van de matching tussen opgenomen en uitgezette gelden. Dit principe zetten we ook in de komende periode door. Voorts maken we actief gebruik van de wettelijke mogelijkheden om passende financieringslasten te bewerkstelligen. Dit resulteert onder meer in het maximaal benutten van de kasgeldlimiet bij financieringsbeslissingen. In geen geval wordt de limiet onnodig overschreden.

Expliciet zijn de doelstellingen gericht op het versterken van de financierings- en vermogenspositie. Door de te betalen rente op de opgenomen leningen terug te dringen, trachten wij de rentekosten van de totale portefeuille te minimaliseren. Hierbij mag de renterisiconorm niet worden overschreden, wordt het gebruik van kortlopende leningen beperkt tot de kasgeldnorm en moet de match tussen opgenomen gelden (o/g) en uitgezette gelden (u/g) niet in gevaar worden gebracht. De genoemde doelstellingen wijken niet af van vorige jaren.

Rentebeleid

De behoefte aan inzicht in de kosten op de taakvelden en de behoefte om de wijze van verantwoorden van rente in de begroting en jaarrekening te harmoniseren, hebben er derhalve toe geleid dat in het wijzigingsbesluit BBV is opgenomen, dat de rentekosten aan de desbetreffende taakvelden moeten worden toegerekend met behulp van de renteomslag.

Onderstaand de belangrijkste uitgangspunten die gehanteerd zijn met betrekking tot het rentebeleid van de gemeente Moerdijk:

1. In de berekening van de totale rentekosten wordt rekening gehouden met het berekenen van zgn. bespaarde rente over de reserves en voorzieningen. Het percentage bedraagt 1,80%. Dit is het gemiddelde percentage van de rente van aangegane langlopende leningen.
2. Ingevolge de afspraken in het kader van het zgn. Schatkistbankieren moeten de overtollige middelen aangehouden worden in de rijkskas. Hierover wordt geen rentevergoeding ontvangen.
3. De rentetoerekening aan de complexen van de grondexploitatie (bouwgrond in exploitatie) is conform de voorschriften bepaald. Het betreft het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen.
4. De Moerdijkregeling wordt beschouwd als een project en derhalve worden de spelregels met betrekking tot projectfinanciering toegepast. In dit kader is van de provincie een bedrag ontvangen van € 10 miljoen, waarover een vergoeding wordt verstrekt van 2,5% tot en met 2020 en vanaf 1 januari 2021 0,52%. Voor de boekwaarde van de regeling boven de € 10 miljoen voorziet de gemeente Moerdijk in de financiering. Ook aan dit bedrag wordt een vaste vergoeding verstrekt van 2,5% tot en met 2020 en vanaf 1 januari 2021 0,52%

Renteschema en renteresultaat

Conform het advies van de commissie BBV is een overzicht opgenomen waarmee we transparant inzicht bieden in de rentelasten en -baten en de wijze van rentetoerekening aan grondexploitaties, projectfinanciering en taakvelden (programma's). De rentetoerekening moet worden toegerekend met behulp van een rente-omslagpercentage.

Renteschema

	Renteschema	
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	196.000
	Rentelasten verwacht financieringstekort	0
b.	De externe rentebaten	111.750
	Saldo rentelasten en rentebaten	**84.250**
c1.	De rente die aan de grondexploitatie **moet** worden doorberekend	46.801
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld **moet** worden toegerekend	0
	Aan taakvelden toe te rekenen rente	**37.449**
d1.	Rente over eigen vermogen	1.583.709
d2.	Rente over voorzieningen	529.548
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	**2.150.706**
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	2.011.434
f.	**Resultaat op taakveld treasury**	**-139.272**
g.	Boekwaarde vaste activa waarover rente wordt berekend	133.574.284
	Omslagrente	
	Berekende omslagrente 2022 (afgerond)	**1,50%**

Het rente-omslagpercentage voor 2022 komt uit op 1,50% (begroting 2021: 1,50%). De renteomslag wordt conform de financiële verordening Artikel 12 lid 4 berekend en wordt als volgt toegelicht. Het percentage van de omslagrente

voor de toerekening van rente voor de financiering van de in gebruik zijnde activa, bedoeld in het eerste lid, wordt jaarlijks met de begroting vastgesteld. Het percentage van deze omslagrente wordt bepaald uit het gewogen gemiddelde van het bij de begroting geraamde rentepercentage van de rentekosten op de opgenomen langlopende en kortlopende geldleningen en het rentepercentage van de rentevergoeding over de reserves en voorzieningen. De uitkomst van dit percentage van de omslagrente wordt op een half procent afgerond.
Indien de werkelijke rentelasten die over een jaar aan taakvelden hadden moeten worden doorbelast afwijken van de rentelasten die op basis van de voor gecalculeerde renteomslag zijn toegerekend, dan kan de gemeente besluiten tot correctie. Correctie wordt verplicht gesteld indien deze afwijking groter is dan 25%.

Rente grondexploitatie

Het rentetarief voor de grondexploitatie komt uit op 0,75% (begroting 2021: 0,89%). Onderstaand de berekening:

Rente grondexploitatie	
rentelast geldleningen	244.670
totaal leningen	13.649.910
gemiddeld percentage	1,7925%
VV per 31 december 2020	72.397.000
EV per 31 december 2020	99.541.000
	171.938.000
percentage VV	42,11%
Rentetarief grondexploitatie	**0,75%**

De rentetoerekening aan de complexen van de grondexploitatie (bouwgronden in exploitatie) is conform de voorschriften bepaald. Het betreft het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen. Om te voorkomen dat deze renteparameters ook in de meerjarenprognose van de grondexploitatiebegroting elk jaar fluctueert, is het mogelijk om als gemeente te kiezen voor het rekenen met een stabiel rentepercentage in de meerjarenprognose. Dit betreft dan het rentepercentage zoals berekend in het jaar van vaststellen van de grondexploitatiebegroting en kan alleen gehanteerd blijven indien de werkelijke rente niet meer afwijkt dan 0,5% boven of onder het initieel vastgestelde rentepercentage.

RENTERISICO

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het maximale bedrag waarmee een financieringstekort met een kortlopende lening gefinancierd mag worden. De omvang van de kasgeldlimiet is bepaald in de Wet fido en wordt via ministeriële regeling vastgesteld. Op dit moment is de limiet vastgesteld op 8,5% van het totaal van de begroting van de programma's. In absolute zin komt dit voor 2022 neer op een bedrag van afgerond € 9,3 miljoen. Onderstaande tabel geeft de kasgeldlimiet voor de komende jaren weer.

Kasgeldlimiet	2022	2023	2024	2025
Totale lasten voor reserves volgens de begroting	108.913.000	105.858.000	105.578.000	107.130.000
Toegestane kasgeldlimiet (8,5%)	9.257.605	8.997.930	8.974.130	9.106.050

Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de organisatie. Dit wordt bereikt door een limiet te stellen aan dat deel van de vaste schuld waarover het rentepercentage in een bepaald jaar moet worden aangepast aan de op dat moment geldende markttarieven. De jaarlijkse aflossingen en wijzigingen in de rente (bijvoorbeeld bij een rentevast periode) mogen niet meer dan 20% van het begrotingstotaal zijn. Onderstaande tabel geeft de renterisiconorm voor de komende jaren weer.

Renterisiconorm	2022	2023	2024	2025
begrotingstotaal voor reserves	108.913.000	105.858.000	105.578.000	107.130.000
renterisiconorm 20%	**21.782.600**	**21.171.600**	**21.115.600**	**21.426.000**
Berekening renterisico				
renteherzieningen	0	0	0	0
aflossingen	1.026.317	1.031.156	582.298	587.309
renterisico	**1.026.317**	**1.031.156**	**582.298**	**587.309**
ruimte onder renterisiconorm	**20.756.283**	**20.140.444**	**20.533.302**	**20.838.691**

De gemeente Moerdijk heeft naar verhouding weinig leningen en overschrijding van de kasgeldlimiet renterisiconorm wordt niet verwacht. Bij de genoemde leningen is geen sprake van een renteherziening gedurende de looptijd van de leningen. Het renterisico is derhalve beperkt.

Vaste schuld

De gemeente heeft op dit moment 4 vaste geldleningen om in de financieringsbehoefte te voorzien. Als ondersteunende maatregel om de leefbaarheid in de kern Moerdijk te verbeteren is er in 2015 een waarborgregeling “Moerdijkregeling” tot stand gebracht, hiervoor is een bedrag ad € 10 miljoen geleend van de provincie Noord-Brabant. Volgens het afsprakenkader tussen gemeente, provincie en Havenbedrijf dekt het Havenbedrijf het financiële resultaat van de Moerdijkregeling in 2030.

Opgenomen langlopende geldleningen							
Omschrijving	Geldgever	Saldo 01-01-2022	opname 2022	aflossingen 2022	Saldo 31-12-2022	rente-percentage	laaste jaar aflossing
400.088.112	BNG	907.561	0	453.780	453.781	5,440	2023
40.109.450	BNG	5.720.785	0	272.537	5.448.248	1,775	2039
164.412	AG Insurance	6.000.000	0	300.000	5.700.000	1,280	2041
		12.628.346	0	1.026.317	11.602.029		
Moerdijkregeling	Provincie N-B	10.000.000	0	0	10.000.000		2030
		22.628.346	0	1.026.317	21.602.029		

ONTWIKKELINGEN

Renteontwikkelingen

De rente op de geldmarkt is op dit moment extreem laag. De Europese Centrale Bank (ECB) voert vooralsnog een behoedzaam monetair beleid om de economie te helpen om de schok van de (Corona)crisis te weerstaan. Dit heeft tot gevolg dat de rente ontwikkeling op het huidige niveau wordt gehandhaafd en er op korte termijn geen omvangrijke rente stijgingen te verwachten zijn.

De verwachtingen voor wat betreft de economische ontwikkeling en rentevisie worden door ons gehaald uit de publicaties van diverse grote banken en financiële instellingen. Maandelijks worden deze ontwikkelingen gevolgd. Voorts worden wij door onze contactpersonen regelmatig op de hoogte gehouden van actuele belangrijke ontwikkelingen.

Door de economische crisis en de genomen maatregelen die bij moeten dragen aan het economisch herstel ligt het rentepercentage van leningen nog steeds op een laag niveau. Dit betreft zowel de rente voor zgn. kort geld, als lang geld. Overigens is het niveau van de rente voor kort geld nog beduidend lager als voor lang geld. Reden dat wij zoveel mogelijk financieren met kort lopende leningen. Wel zullen we bij verwachting dat het renteniveau zal stijgen, afwegen of het dan gewenst is kort vreemd vermogen om te zetten in lang vreemd vermogen.

FINANCIERINGSBEHOEFTE

De gemeente Moerdijk kent diverse inkomstenbronnen om uitgaven te financieringen. De belangrijkste inkomstenbronnen op een rij:

- Uitkeringen uit het gemeentefonds (algemene uitkering, integratie- en decentralisatie uitkeringen);
- Gemeentelijke heffingen (belastingen);
- Specifieke uitkeringen van het Rijk en andere overheden (provincies).

Met deze zogeheten lopende (= jaarlijkse terugkerende) inkomsten kunnen niet alle uitgaven gedaan worden. De lopende inkomsten dienen in beginsel de lopende uitgaven te dekken. Omdat het tijdstip waarop inkomsten worden ontvangen niet altijd gelijk loop het tijdstip waarop de uitgaven worden gedaan, ontstaat er behoefte aan financieringsmiddelen. Een andere oorzaak voor het ontstaan van financieringsbehoefte zijn (grote) investeringen en rente- en aflossingsverplichtingen van al opgenomen geldleningen.

Regelmatig kijken we -binnen de wettelijke kaders- naar de optimale verhouding tussen lang- en kortlopende leningen. Uit de liquiditeitsplanning blijkt vooralsnog dat er geen vaste geldleningen aangegaan hoeven te worden.

EMU-SALDO

Het EMU-saldo heeft betrekking op het vorderingensaldo van gemeente op transactiebasis. Het geeft het saldo weer van de inkomsten en uitgaven op de lopende rekening en kapitaalrekening. De veranderingen in de vorderingen en schulden op de financiële balans van de gemeente geven inzicht in de wijze waarop de gemeente (per saldo) hun tekort hebben gefinancierd. Hieronder de berekening van het EMU-saldo van het vorige begrotingsjaar, het begrotingsjaar en de drie daaropvolgende begrotingsjaren:

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
1. Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-10.412.000	1.678.000	139.000	500.000	-169.000
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	16.941.569	2.131.127	2.004.424	1.319.891	1.126.192
3. Mutatie voorzieningen	5.325.760	-102.105	83.991	-89.074	-540.280
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-3.131.651	-868.918	-3.390.159	-90.012	569.691
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	**-18.896.158**	**313.686**	**1.608.726**	**-818.953**	**-2.405.163**

Zoals blijkt uit bovenstaand overzicht is het EMU-saldo sterk afhankelijk van de omvang van de investeringen in enig jaar en de mutatie op de bouwgronden in exploitatie. De berekende saldi zijn zodanig van omvang dat van enige beïnvloeding op nationaal niveau geen sprake is.

SCHATKISTBANKIEREN

Sinds eind 2013 is het Schatkistbankieren voor decentrale overheden verplicht. Gemeenten hebben allemaal een rekening courant verhouding met het Rijk gekregen en dienen daar de overtollige middelen te stallen. Om het cashmanagement van een gemeente niet al te veel te verstoren heeft het Rijk bepaalde middelen uitgezonderd, waaronder het drempelbedrag. Dit drempelbedrag bedraagt vanaf 1 juli 2021 2% van het begrotingstotaal met een minimum van € 1.000.000. Voor Moerdijk komt dit neer op een bedrag van afgerond € 2.178.000 (totale lasten begroting voor reserves € 109 miljoen). Voor de middelen die moeten worden aangehouden bij het Rijk wordt geen rentevergoeding ontvangen

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt ingegaan op de vraag in hoeverre de gemeente in staat is om financiële tegenvallers op te vangen. Om dat te kunnen beoordelen is inzicht nodig in de omvang en achtergronden van de aanwezige risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit.

Het doel van risicomanagement is drieledig:

1. het maken van verantwoorde keuzes t.a.v. het al dan niet aanvaarden van risico's;
2. er voor zorgen, dat het optreden van risico's zo weinig mogelijk effect heeft op de te behalen (beleids)doelen en de voorzieningen;
3. het minimaliseren van financiële, juridische, imago-en vertragingsgevolgen van ontstane risico's.

In het kader van het risicomanagement worden periodiek de belangrijkste risico's geïnventariseerd.

We zijn voortdurend bezig om het risicomanagement in de organisatie verder te optimaliseren. Stappen die daarin al zijn ondernomen betreffen het duidelijker beleggen van de verantwoordelijkheid van goed risicomanagement bij het management en het vergroten van de kennis op het gebied van risicomanagement bij de teamleiders. Voorts besteden we op aangeven van de accountant op een meer gestructureerde wijze aandacht aan frauderisico's.

Weerstandsvermogen en weerstandsratio

Het weerstandsvermogen van de gemeente Moerdijk is de mate waarin de gemeente in staat is niet begrote, substantiële financiële tegenvallers op te vangen met het doel de gemeentelijke taken te kunnen voortzetten. Het weerstandsvermogen geeft de robuustheid van de financiële huishouding weer.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld door de berekende benodigde weerstandscapaciteit. Deze verhouding wordt uitgedrukt in de zogenaamde weerstandsratio, die door de gemeenteraad wordt vastgesteld. De weerstandsratio is de factor hoeveel keer de risico's financieel zijn afgedekt in het weerstandsvermogen.

De raad heeft aangegeven dat de weerstandsratio **minimaal 1,0** moet bedragen. Het bedrag van het benodigde weerstandsvermogen wordt binnen de algemene reserve afgezonderd, zodat dit derhalve niet vrij meer inzetbaar is voor andere investeringen e.d.

<u>Benodigde weerstandscapaciteit</u>
De geïnventariseerde risico's met daarbij het ingeschatte maximum schadebedrag en de inschatting van de kans dat het risico zich zal voordoen, leveren tezamen de omvang van de benodigde weerstandscapaciteit op. Het totaal van de geïnventariseerde risico's bedraagt € 37 miljoen, maar rekening houdend met de kans dat de risico's zich gaan voordoen komt de benodigde weerstandscapaciteit uit op € 15.100.000.

<u>Beschikbare weerstandscapaciteit</u>
De beschikbare weerstandscapaciteit komt overeen met de stand van de algemene reserve per 1-1-2022 van € 21.300.000.

Berekening weerstandsratio

De ratio van het weerstandsvermogen = de beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld door de benodigde weerstandscapaciteit = € 21.300.000 : € 15.100.000 = **1,4** (1,0 is voldoende en 2,0 is uitstekend). De weerstandsratio dient volgens het gemeentelijk beleid minimaal 1,0 te zijn.

Ontwikkeling weerstandsvermogen	**Begroting 2022**	**Rekening 2020**	**Begroting 2021**
Benodigd weerstandsvermogen	€ 15.100.000	€ 15.100.000	€ 19.200.000
Beschikbaar weerstandsvermogen (algemene reserve)	€ 21.300.000	€ 25.748.000	€ 25.720.000
Weerstandsratio	1,4	1,7	1,3

De weerstandsratio is 0,3 lager dan bij de jaarrekening 2020 is berekend. Dit komt met name door de daling van de algemene reserve. Verder is er een hogere risico-inschatting met betrekking tot de openbare ruimte en het gemeentelijk vastgoed. Daar staat tegenover dat de risicobedragen inzake de coronapandemie en het sociaal domein naar beneden kunnen worden bijgesteld, omdat met betrekking tot corona reeds een bedrag van € 0,5 miljoen is gereserveerd vanuit de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 en in de (meerjaren)ramingen al meer rekening is gehouden met verwachte stijgingen van het cliëntenbestand Wmo en het uitkeringenbestand werk en inkomen naar verwachting minder hard zal stijgen.

Top 10 risico's

De belangrijkste risico's en de daaraan gerelateerde bedragen in het weerstandsvermogen zijn:

	Raads-progr.	**Risicogebied**	**Risicobedrag begroting 2022**	**Risicobedrag rekening 2020**	**Risicobedrag begroting 2021**
1	alg.	Pandemie / covid-19 (incidenteel)	€ 500.000	€ 1.000.000	€ 1.000.000
2	2	Openbare ruimte (incidenteel/structureel)	€ 800.000	€ 500.000	€ 500.000
3	2	Vastgoed (incidenteel/structureel)	€ 1.000.000	€ 400.000	€ 400.000
4	3	Projecten (incidenteel)	€ 5.500.000	€ 5.500.000	€ 9.900.000
5	3	Externe veiligheid (incidenteel)	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000
6	3-4	Sociaal domein (incidenteel/structureel)	€ 700.000	€ 1.200.000	€ 1.200.000
7	5	Algemene uitkering (incidenteel/structureel)	€ 900.000	€ 900.000	€ 900.000
8	5	Bedrijfsvoering (incidenteel/structureel)	€ 1.900.000	€ 1.700.000	€ 1.500.000
9	5	Juridische claims (incidenteel)	€ 2.500.000	€ 2.600.000	€ 2.600.000
10	5	Samenwerkingsverbanden (inc./structureel)	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000
		Overige risico's (incidenteel/structureel)	€ 500.000	€ 500.000	€ 400.000
		Totaal	**€ 15.100.000**	**€ 15.100.000**	**€ 19.200.000**

Incidentele risico's zijn eenmaal meegerekend in het weerstandsvermogen, structurele risico's tweemaal. De gedachte hierachter is de gemeente in staat moet worden geacht om structurele risico's in twee jaar tijd in een sluitende meerjarenbegroting te kunnen verwerken.

1. Pandemie Covid-19 (incidenteel)
   Nederland wordt, evenals de andere landen in de wereld, sinds het voorjaar 2020 hard geraakt door een wereldwijde pandemie, veroorzaakt door het coronavirus (Covid-19). De impact van de coronacrisis is groot, voor de Moerdijkse inwoners, voor de bedrijfsvoering en voor de financiële huishouding van de gemeente. De impact op de financiën voor de komende jaren is nog niet volledig goed in te schatten, maar te denken valt aan projecten

die moeilijker van de grond komen, hogere kosten als gevolg van bijstandsuitkeringen, grotere problematiek jeugdzorg of in het onderwijs en lagere opbrengsten vanuit verhuur en belastingen. Ook op de economie is de impact groot en dat kan ook zeker de gemeente Moerdijk (hard) raken, afhankelijk van hoelang de coronacrisis zal duren. De effecten zijn zo goed mogelijk ingeschat in de begroting, maar dat neemt niet weg dat er een risico is dat de uiteindelijke financiële effecten hoger uit zullen pakken.
Het rijk heeft de gemeenten in 2020 gecompenseerd voor een aantal specifieke gevolgen van de coronacrisis. Deze compensatie is deels gebaseerd op gemiddelden voor alle gemeenten. De specifieke situatie in Moerdijk kan hiervan afwijken. Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020 zijn de middelen die nog niet zijn besteed gereserveerd. Het gaat om een bedrag van € 532.000.
De effecten voor de begroting 2022 zijn op dit moment nog niet echt goed in te schatten. In de (meerjaren) begroting zijn deze dan ook niet verwerkt. Reden om binnen het weerstandsvermogen een bedrag op te nemen, waarmee de uiteindelijke financiële effecten als die zich gaan voordoen kunnen worden gecompenseerd.

Het bedrag in het weerstandsvermogen is, rekening houdend met de bedragen die vanuit het jaarrekeningresultaat 2020 zijn gereserveerd, geraamd op € 500.000.

2. Openbare ruimte (incidenteel/structureel)
De gemeente Moerdijk kent een groot areaal aan wegen, openbare verlichting, openbaar groen, rioleringen en civiele objecten. Met het onderhoud van de openbare ruimte zijn derhalve grote bedragen gemoeid. Om het risico van achterstallig onderhoud te beperken waardoor grootschalig onderhoud en/of vervangingen nodig zijn worden voor de diverse onderdelen meerjarige beheerplannen opgesteld die financieel worden doorvertaald naar de meerjarenbegroting en vinden er regelmatig technische inspecties plaats om de onderhoudsstaat te controleren. Door de omvang van de openbare ruimte kunnen financiële risico's fors uitvallen. In 2020 bleek dat een deel van de gegevens van de beheersystemen was verouderd. Er is inmiddels een nieuw beheersysteem aangeschaft en gevuld om de data weer op orde te krijgen. Hierbij zijn de beheertaken met het meeste risico als eerste aan bod gekomen. Door het ontbreken van een up to date beheersysteem treedt een financieel risico op, immers door beperkt inzicht in beheergegevens neemt de kans toe dat de openbare ruimte niet aan de normen voldoet. Daarmee verhoogt de kans op claims door (val)schade (letsel, materieel). Ook is er een risico, omdat het beeld van de staat van onze kapitaalgoederen, de arealen en hoeveelheden niet actueel zijn. Beheerplannen worden daardoor gevoed door verouderde gegevens en kunnen bijvoorbeeld de werkelijke beheeroppervlakten afwijken van de oppervlakten waarmee is begroot. Door de afwezigheid van een beheersysteem met actuele inspectiedata treedt ook een risico op voor kapitaalvernietiging door achterblijvend onderhoud.
Met de vaststelling van de beheerplannen Rioleringen (2020), Wegen (2021), Civiele Kunstwerken onderdeel stalen en houten bruggen (2020) en de daarmee samenhangende ophoging van middelen en beheerformatie hebben we inmiddels een flink deel van het risico in de openbare ruimte weten te beheersen. In 2022 worden de beheerplannen Openbare Verlichting, Groen, Buitensportaccommodaties en Civiele Kunstwerken onderdeel betonnen bruggen en duikers geactualiseerd. Daarmee neemt het risico op onverwachte kosten steeds verder af. De financiële risico's met betrekking tot de nog te actualiseren beheerplannen zijn in het weerstandsvermogen zo goed mogelijk ingeschat.
Een ander risico is dat als gevolg van schaarste aan grondstoffen en personeel de kosten in de markt stijgen. Nieuwe aanbestedingen, die periodiek dienen plaats te vinden, zullen leiden tot hogere kosten. Veder is er in de openbare ruimte altijd een risico aanwezig op onvoorziene zaken, zoals bodemverontreiniging.

In het weerstandsvermogen is met betrekking tot de openbare ruimte een bedrag van € 800.000 meegenomen.

3. Gemeentelijk vastgoed (incidenteel/structureel)
De gemeente heeft veel verschillende soorten vastgoed in bezit om zowel haar strategische positie te behouden of te verstevigen als om beleidsdoelen te realiseren. Binnen het gemeentelijk vastgoed worden diverse risico's onderkend, zoals hogere exploitatiekosten of hoge onderhouds- en vervangingskosten van bijvoorbeeld vestingwerken.

De gevolgde indices bij het opstellen van de meerjarenbegroting lopen achter bij de reële prijsontwikkeling in de markt. Het risico van budgetoverschrijdingen in de exploitatiebegroting en bij investeringen door middel van kredieten neemt daardoor flink toe. Dit risico wordt verkleind door het uitvoeren van driejaarlijkse inspecties van al onze panden.
Vervolgens vormt de wijze van het realiseren van beleidsdoelen door middel van het beschikbaar stellen van vastgoed een potentieel financieel risico. Het bezit en onderhoud van vastgoed betekent dat moet worden voldaan aan toenemende wettelijke eisen, zoals brandveiligheid, asbestverwijdering en het duurzaam maken en houden van het vastgoed. Door middel van het project verduurzaming wordt dit risico deels ondervangen. Om het risico verder te verkleinen is de afgelopen periode het deel van het gemeentelijk vastgoed waar personen verblijven geïnspecteerd op brandveiligheid en de oudere gebouwen ook op de aanwezigheid van asbest. Naar aanleiding van deze inspecties vinden de bouwkundige aanpassingen plaats.

Een bijzondere categorie panden en objecten binnen het gemeentelijk vastgoed betreft de gemeentelijke monumenten, zoals het Mauritshuis, het stadhuis Klundert en de vestingwerken in Willemstad en Klundert. Dit zijn kwetsbare gebouwen/objecten die hoge onderhoudslasten met zich meebrengen. Ten opzichte van de vorige risico-inventarisatie (jaarrekening 2020) zijn de financiële risico's met betrekking tot de vestingwerken en monumentale objecten beter ingeschat.

Het zelf beheren van vastgoed ten behoeve van beleidsdoelen vraagt extra ambtelijke capaciteit (die weer schaars aan het worden is). Het op andere wijze realiseren van beleidsdoelen door het beschikbaar stellen van subsidies aan maatschappelijke instanties in plaats van het beschikbaar stellen van vastgoed kunnen de (financiële) risico's worden gereduceerd en de politieke sturingskracht van de gemeentelijke organisatie worden bevorderd. Om dit te bereiken is een herstructurering van de vastgoedportefeuille noodzakelijk. Gezien de huidige beperkte financiële middelen in de begroting focussen wij ons de komende periode op de twee groepen waarbij we het meeste financiële risico lopen, namelijk de zwembaden en multifunctionele accommodaties.

In het weerstandsvermogen is een bedrag van € 1.000.000 meegenomen.

4. <u>Grondexploitaties / ruimtelijke projecten (incidenteel)</u>
Na Pfas en Stikstof (PAS) diende zich in 2020 met doorloop in het jaar 2021 een nieuwe forse crisis (Covid-19) aan met (mogelijk) projectoverstijgende en meerjarige risico's als gevolg. Wat de langere termijneffecten op de grondexploitaties zullen zijn is nog lastig te voorspellen. Denkbare effecten specifiek op het gebied van projectontwikkeling kunnen zijn, vertraging in uitgiftes, dalende grondprijzen of verder stijgende bouw/projectkosten. Overigens merkten we daar in 2021 voor wat betreft de grondexploitaties nog vrij weinig van. Reden hiervoor is onder meer gelegen in het feit dat er voor wat betreft de gemeentelijke grondexploitaties vooral sprake is van woningbouwprojecten. In tegenstelling tot commercieel onroerend goed, lijkt de vraag hier vooralsnog onverminderd groot bij een lage hypotheekrente. Aandachtspunten om gebiedsontwikkeling gaande te houden zijn deels te beïnvloeden. In het bijzonder de rol welke de gemeente wenst in te nemen in met name de wat grootschaligere ontwikkelingen. Betaalbaarheid van de geplande woningen in relatie tot financieringsmogelijkheden en kostenbeheersing bij nieuwe grondexploitaties zijn daarbij relevant. Per project zal goed gemonitord moeten worden op welke wijze de crisiseffecten de komende tijd alsnog voor stagnatie kunnen zorgen, wat hiervan dan de financiële effecten zijn en hoe hiermee moet worden omgegaan. In zijn algemeenheid geldt dat het weerstandsvermogen adequaat dient te zijn om tegenvallers op te vangen. Keuzes maken en risicobeheersing blijven bovenaan de agenda staan.

De werkzaamheden aan de Haven en Markt in de kern Zevenbergen zijn zo goed als gereed. Het water stroomt door de haven en de openbare ruimte is in gebruik genomen. De robuuste risicovoorziening (alliantie), die we samen met de SOK-partners mede hiervoor gevormd hebben, is waar nodig ingezet en lijkt voldoende te zijn. De formele oplevering heeft echter nog niet plaats gevonden. Een eventuele procedure bij de Raad van Arbitrage over geschillen tussen de Bouwcombinatie en de gemeente kan een lange doorlooptijd hebben en heeft invloed op de administratieve afronding van het project. Mogelijk vindt de definitieve afrekening dan ook pas plaats in 2022.

De voorzichtige inschatting is dat de eventuele tegenvallende kosten grotendeels gedekt kunnen worden uit het resterende risico-alliantiebudget en de post onvoorzien.
Voor het aspect planschade, wat een volledig gemeentelijke risicopost is voor wat betreft het project Haven en Markt, is bij het onderdeel juridische claims een bedrag meegenomen in de risicoberekening. Naar verwachting kan dit bedrag in de loop van 2022 naar beneden worden bijgesteld, maar zal nog enkele jaren als reservering moeten worden opgenomen.

Ten behoeve van een aantal projecten is er bewust voor gekozen om als gemeente zelf actief de grondexploitatie te voeren. Hier zitten ook de grootste risico's aan verbonden. De Molenstraat in Zevenbergen is zo'n ontwikkeling, waar tal van belangen en risico's mee gemoeid zijn. Inmiddels is de bouw in volle gang. In 2021 resteren alleen nog de werkzaamheden op het gebied van woonrijp maken. Hier zijn gedetailleerde ramingen voor opgesteld. In 2022 zal dit project waarschijnlijk worden afgesloten. Ook het Waterfront in de kern Moerdijk is een complex project waarvoor de gemeente aan de lat staat. Als gevolg van de verkrijging van een onherroepelijke titel voor het LPM zijn de grote (verwervings)risico's inmiddels afgedekt, maar kent het project nog andersoortige risico's die gaandeweg het traject voor tegenvallers kunnen zorgen. Hierbij valt te denken aan zaken zoals risico's rondom het aantreffen van niet gesprongen explosieven, de kwaliteit van de (water)bodem alsmede precaire werkzaamheden aan bestaande kadeconstructies. De komende periode worden deze risico's verder in kaart gebracht. Omdat de scope van het project inmiddels wordt uitgebreid met een woningbouwinvulling aan de westzijde, die een vorm van rendement moet gaan opleveren, wordt mogelijk wel een extra buffer ingebouwd voor het opvangen van risico's.

Verder zijn er verschillende wat meer traditionele (uitleg)grondexploitaties, zoals de Vlinderbuurt in Standdaarbuiten, de Stoofstraat in Zevenbergen en de Waterwijk in Fijnaart, waarbij er vooral sprake is van uitgifterisico's van eigen grond. Kortom projectspecifieke risico's die in belangrijke mate worden bepaald door projectoverstijgende en macro economische ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld ontwikkelingen op de woningmarkt en (bouw)kostenstijgingen, al dan niet versterkt door de corona-effecten. Al deze aspecten zijn sterk bepalend voor de risico's en het beheersen daarvan.

Moerdijkregeling
Als ondersteunende maatregel om de leefbaarheid in de kern Moerdijk te verbeteren is er een waarborgregeling tot stand gebracht met als doel een deel van de (financiële) onzekerheid over de consequenties van de havenstrategie bij inwoners met een eigen woning weg te nemen. In totaal gaat het hierbij om circa 300 woningen. Volgens het afsprakenkader tussen gemeente, provincie en Havenbedrijf dekt het Havenbedrijf het financiële resultaat van de Moerdijkregeling af in 2030, zodat er voor de gemeente geen direct financieel risico aan de regeling is verbonden. Er zijn bij de start van de regeling 3 scenario's in beeld gebracht, te weten een best case, base case en worst case, waarvan de prognoses uiteenliepen van € 1 miljoen negatief tot € 19 miljoen negatief in 2030. Door het hoge aantal verkopen, een gestage netto afname van de woningportefeuille van de regeling en de verwachting dat er minder woningen worden aangekocht, kan de impact voor het Havenbedrijf in het base case scenario binnen het weerstandsvermogen van het Havenbedrijf worden afgedekt. Jaarlijks wordt dit bij de jaarrekening van het Havenbedrijf beoordeeld. Om de werking en de financiële gevolgen van de regeling te monitoren is een administratiemodel opgezet dat is beoordeeld door de accountant. Jaarlijks wordt op basis van dit model geëvalueerd en gerapporteerd. Met ingang van 2021 zal de rente op de lening significant worden verlaagd. Het effect hiervan op de scenario's wordt nog in beeld gebracht.

In het weerstandsvermogen is voor de diverse projecten en grondexploitaties een bedrag van € 5.500.000 meegenomen.

5. <u>Externe veiligheid (incidenteel)</u>
De brand bij Chemie-Pack in 2011 heeft laten zien dat het risico van grootschalige incidenten en rampen voor de gemeente Moerdijk niet denkbeeldig is en de financiële gevolgen hoog kunnen zijn. De financiële impact van het risico wordt ingeschat op € 5 miljoen. De kans op een incident met een dergelijke impact wordt ingeschat op

eens in de 10 jaar.
In het weerstandsvermogen is een bedrag van € 500.000 meegenomen.

6. Sociaal domein (incidenteel/structureel)
Tot en met 2019 werden overschotten of tekorten met betrekking tot jeugdhulp en/of Wmo verrekend met de bestemmingsreserve 'sociaal domein'. Vanaf 2020 maakt het resultaat op het sociaal domein onderdeel uit van het totale gemeentelijk rekeningresultaat.

De kosten van jeugdhulp en Wmo zijn de afgelopen jaren flink gestegen. Vrijwel alle gemeenten in Nederland kampen met een tekort op het sociaal domein. Voor de jaren 2019-2022 zijn door het Rijk extra middelen toegekend. In de meerjarenbegroting is rekening gehouden met continuering van de extra bijdrage (€ 511.000) en de aanvullende bijdrage voor uitvoeringskosten Jeugdwet. Dit is conform de afspraken die tussen rijk, provincies en VNG zijn gemaakt. Formeel gezien moet over de bijdragen voor de jaren ná 2022 nog besluitvorming plaatsvinden en die zijn dan ook niet gegarandeerd.

Bovenop de toch al stijgende kosten in het sociaal domein zijn de gemeenten en ketenpartners geconfronteerd met de gevolgen van de coronapandemie. Er is nog onvoldoende bekend over de consequenties van de huidige coronacrisis voor de langere termijn. Zo zien we consequenties op het gebied van doorlooptijden en resultaten in jeugdhulptrajecten, waardoor zorg duurder uitvalt.
De impact van de diverse effecten van de coronacrisis op het sociaal domein zal pas later meetbaar zijn.

Binnen de gemeentelijke organisatie wordt met behulp van de extra beschikbaar gestelde coronamiddelen van € 1,1 miljoen ingezet op een nieuwe werkwijze ten behoeve van vroegtijdige ondersteuning en kostenreductie. Het relatief grote aandeel aan intensieve en hoogcomplexe jeugdzorg wordt teruggedrongen door in te zetten op het voorliggend veld op een verhoogde inzet van preventieve en lichte vormen van zorg. Dit draagt bij aan het beheersbaar krijgen/houden van de uitgaven op dit terrein.
De verwijzingen via de huisarts, kinderarts, specialisten en gecertificeerde instelling is een recht in Nederland. Dit geldt dus ook in de Jeugdwet. Ouders kunnen een verwijzing krijgen via artsen/specialisten. De gemeente is echter wel de betaler van deze hulp. Er is maar beperkt invloed op deze instroom. Verstevigen van de afspraken en samenwerking met huisartsen en specialisten is nodig, willen we de inzet naar specialistische zorg zelf meer in regie hebben.

De inzet van niet vrij toegankelijke ondersteuning (maatwerkvoorzieningen en PGB's) vanuit de Wmo blijft doorgroeien ondanks de inzet van Huizen van de Wijk en andere vrij toegankelijke voorzieningen. Hoe snel de kwetsbare inwoners na de tijdelijke sluiting van deze voorzieningen vanwege de coronamaatregelen hier weer gebruik van gaan maken is tevens onzeker. De toekenningen van voorzieningen op grond van de Wmo is een open-einde-regeling. Het risico is mede dat de komende jaren de vraag om individuele voorzieningen blijft toenemen door:
a. de vergrijzing van de inwoners in Moerdijk
b. het landelijk afbouwbeleid van intramurale zorg, waardoor inwoners langer thuis blijven wonen

Naast een stijging van het aantal hulpvragen zullen deze ook complexer worden, waardoor meer en duurdere ondersteuning ingezet moet worden.

In de begroting 2022 is rekening gehouden met een reële groei van het aantal cliënten dat gebruik maakt van de maatwerkvoorzieningen huishoudelijke ondersteuning en begeleiding Wmo. Daarnaast is rekening gehouden met een reëel tarief voor beide maatwerkvoorzieningen. Dit maakt dat het te verwachten risico voor de begroting lager ligt dan de afgelopen jaren.

Mochten er zich binnen de Wmo ontwikkelingen voordoen, bijvoorbeeld vanuit de scan op het domein Mens en Maatschappij, die om personele en eenmalige financiering vragen dan zal daarvoor de bestemmingsreserve

'sociaal domein' worden aangewend. Ook dit maakt dat het risiconiveau binnen de Wmo-uitgaven voor 2022 naar beneden kan worden bijgesteld.

Daarnaast is er een risico op tekorten beschermd wonen, die we, doordat we vanaf 2022 met alle gemeenten in de regio Breda verantwoordelijk zijn, samen zullen moeten afdekken. Omdat we niet weten of de uitname van het budget voor de Wlz gelijkloopt met de toelating van cliënten tot de Wlz is er een risico voor de gemeenten.

Na jaren van economische groei en een dalend uitkeringsbestand op het gebied van werk en inkomen was het begin van het jaar de verwachting dat het uitkeringsbestand weer flink zou gaan stijgen, versterkt door de gevolgen van de coronacrisis. De prognoses van het CPB worden sindsdien echter steeds positiever. De risico's voor de gemeente zijn vooral verbonden aan de grilligheid van de economische ontwikkeling en het uitkeringsgerechtigdenbestand alsmede de ontwikkelingen met betrekking tot het BUIG-budget (rijksbudget). De begroting 2022 van het Werkplein is nog gebaseerd op de minder positieve prognoses en zal in het najaar worden geactualiseerd aan de hand van de dan beschikbare informatie. Conform de provinciale richtlijnen zijn de begrotingsramingen 2022 van het Werkplein verwerkt in onze begroting.

In het weerstandsvermogen is een bedrag van € 700.000 meegenomen ten aanzien van het sociaal domein.

7. Algemene uitkering Gemeentefonds (incidenteel/structureel)

Gemeenten zijn in grote mate afhankelijk van de inkomsten van het rijk. De belangrijkste inkomstenstroom is de algemene uitkering, die vaak een grillig verloop kent met soms forse bijstellingen achteraf. De ramingen in de meerjarenbegroting zijn gebaseerd op de laatst bekende circulaire.

Voor de jaren 2023 en verder is een herverdeling van het Gemeentefonds aangekondigd door het Rijk. De eerste indicatie in 2020 was dat deze herverdeling voor Moerdijk fors negatief zou uitvallen (ca. € 50 per inwoner). Begin februari 2021 heeft de minister een adviesaanvraag ingediend bij de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB). Bij deze adviesaanvraag is ook een overzicht opgenomen van de effecten voor de gemeenten. Voor Moerdijk werd toen een positief effect geschat van € 49 per inwoner.
Het herverdeelvoorstel riep veel reacties en vragen op bij gemeenten, maar ook de ROB vroeg om meer toelichting op de keuzes en effecten en plaatste kritische kanttekeningen bij de uitlegbaarheid van de uitkomsten. Dit was voor de beheerders van het gemeentefonds aanleiding om met een aangepast verdeelvoorstel te komen. Begin juli 2021 is een aangepast voorstel voor een nieuw verdeelmodel gepubliceerd en voor advies aan de ROB en VNG voorgelegd. Het advies van de ROB en de reactie van de VNG – na een bestuurlijke consultatie van gemeenten – wordt in september / oktober 2021 verwacht. Het is uiteindelijk aan het nieuwe kabinet om een besluit te nemen over het nieuwe verdeelmodel voor de uitkering gemeentefonds.

Het nieuwste herverdeelvoorstel – wat nog steeds is gebaseerd op gegevens uit 2017 en nog geactualiseerd moet worden naar de gegevens van 2019 – laat voor Moerdijk nog steeds een positief herverdeeleffect zien van € 25 per inwoner.

In de meerjarenbegroting is voor de jaren 2023 en volgende rekening gehouden met een toename van de algemene uitkering op basis van de cijfers van februari / juli 2021. Voor 2023 gaat dit om een bedrag van € 550.000. Vanaf 2024 om een bedrag van structureel € 925.000.

Vanwege de grilligheid van de ontwikkeling van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds is in het weerstandsvermogen een bedrag meegenomen van € 900.000.

8. Bedrijfsvoeringsrisico's (incidenteel/structureel)

Binnen de gemeentelijke bedrijfsvoering wordt een aantal risico's onderkend op het gebied van ICT, personeel, financiën, inkoop en aanbesteding, huisvesting, fiscaliteit, het betalingsverkeer en rentekosten. Voor zover deze risico's niet zijn te vermijden, te mitigeren of te verzekeren zijn ze meegenomen in de berekening van het

weerstandsvermogen.

Krapte arbeidsmarkt
Een belangrijk risico dat zich de afgelopen jaren steeds sterker is gaan manifesteren is de krapte op de arbeidsmarkt. Dit heeft een stevige impact op de gemeentelijke organisatie en het tijdig en binnen de kostenramingen kunnen realiseren van de gemeentelijke doelen. De krapte op de arbeidsmarkt heeft ook gevolgen voor de mogelijkheden om tijdelijk personeel in te huren.

Digitale veiligheid & weerbaarheid
Digitalisering is een van de motoren waarop de samenleving draait. De digitalisering in de samenleving zet door. Niet alleen het dagelijkse werk wordt in hoge mate ondersteund door ICT, steeds vaker nemen slimme applicaties, algoritmes en innovaties werk van mensen over. Daarmee nemen ook de risico's ten aanzien van beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijke gegevens toe. Bij gemeenten bestaat het toenemende bewustzijn dat zij aan inwoners, ondernemers en ketenpartners (waaronder partijen in het verlengd lokaal bestuur) verplicht zijn hun verantwoordelijkheid te nemen in de digitale samenleving. Bestuurders streven naar een verdere verhoging van de digitale weerbaarheid in brede zin: in de eigen organisatie, bij ketenpartners en voor inwoners en ondernemers. Dat betekent dat permanent aandacht besteed wordt aan digitale veiligheid bij bestuur, gemeenteraadsleden, management en ambtenaren.

Ondanks alle maatregelen en inspanningen blijft het mogelijk dat we getroffen worden door (grote) incidenten,100% veiligheid bestaat immers niet. De gevolgen kunnen variëren van het volledig stil komen te liggen van de organisatie tot het niet kunnen werken van een individuele medewerker. De bedrijfsrisico's, die hiermee samenhangen, laten zich moeilijk kwantificeren. De extra kosten bestaan niet alleen uit eigen uren, een lagere productie en een slechtere dienstverlening, maar ook het inhuren van externe expertise voor forensisch onderzoek, herstel- en vervangingskosten en imagoschade.

Gegevensbescherming
Onze inwoners moeten en mogen ervanuit gaan dat hun gegevens bij ons veilig en vertrouwd worden verwerkt. Daarom zetten we in op informatieveiligheid op onze systemen en leren we onze medewerkers om bewust, veilig en vertrouwd met (persoons)-gegevens om te gaan. Hierdoor wordt de kans op een inbreuk op gegevensbescherming verkleind maar die blijft aanwezig. De impact van een inbreuk kan heel hoog zijn, omdat wij als gemeente veel van de meest gevoelige gegevens van personen verwerken, zoals financiële gegevens, BSN, gezondheidsgegevens en andere bijzondere en/of gevoelige persoonsgegevens.

De kosten naar aanleiding van een inbreuk met een hoge impact zitten in ieder geval in: apparaatskosten, communicatiekosten, expertisekosten, auditkosten, kosten voor technische aanpassingen, herstel van dossiers en mogelijke kosten naar aanleiding van een boete van de Autoriteit Persoonsgegevens.

In het weerstandsvermogen is voor de diverse bedrijfsvoeringsrisico's een bedrag meegenomen van € 1.900.000.

9. <u>Juridische claims (incidenteel) JZ</u>
Het maximaal verzekerde bedrag inzake juridische claims bedraagt € 2,5 miljoen. Eventuele juridische kosten vallen niet onder de verzekering. Er is een risico inzake een aansprakelijkstelling van de gemeente door omliggende bedrijven van Chemie Pack, die de gemeente Moerdijk, Veiligheidsregio en rijksoverheid verantwoordelijk houden voor de schade die zij zeggen te hebben geleden als gevolg van de brand. Hoewel het risico niet is in te schatten kan het uiteindelijk een financieel effect hebben. De gemeente acht zich niet aansprakelijk en laat zich bijstaan door specialisten van Pels Rijcken Drooglever en Fortuyn advocaten. Met de Veiligheidsregio en de rijksoverheid zijn afspraken gemaakt om gezamenlijk op te blijven trekken en waar nodig tijdig af te stemmen. Verder is er een risico van (plan)schadeclaims met betrekking tot het project centrumplan Zevenbergen.
In het weerstandsvermogen is voor bovenstaande juridische risico's een bedrag meegenomen van € 2.500.000.

10. Samenwerkingsverbanden (incidenteel/structureel)
    Gemeenten bevinden zich in een voortdurend veranderende omgeving. Daarom wordt steeds gezocht naar een meer efficiënte en effectievere uitvoering van taken en activiteiten. Daar waar mogelijk wordt hierbij ingezet op samenwerking met andere gemeenten en private partijen. In de praktijk blijkt de kaderstelling en de controle ten aanzien van verbonden partijen en in het verlengde hiervan risicobeheersing complex te zijn. Met het oog op het versterken van de grip op verbonden partijen is in regionaal verband een 6-tal richtlijnen vastgesteld ten aanzien van onder andere de kaderstelling door de raden en de wijze van verantwoording door de verbonden partijen. Naast het toezien op het toepassen van deze richtlijnen wordt daarbij ingezet op het maken van duidelijke prestatieafspraken (bijvoorbeeld door middel van dienstverlenings-overeenkomsten) en het goed monitoren van de uitvoering hiervan. Tot slot is in de regio een quickscan ontwikkeld gericht op een zevental risicovolle regelingen (o.a. BWB, OMWB, Veiligheidsregio, RWB en GGD). Op basis van deze scan kan besloten worden om een diepgaandere evaluatie uit te voeren.
    Een aantal gemeenschappelijke regelingen, zoals bijvoorbeeld de Veiligheidsregio en het WVS, houdt op basis van besluiten van het algemeen bestuur zelf geen weerstandsvermogen aan. Dat betekent dat de samenwerkende gemeenten het resterende risico dragen. In die gevallen zullen de deelnemende gemeenten zelf dienen zorg te dragen voor voldoende weerstandsvermogen.
    In het weerstandsvermogen is derhalve een bedrag van € 300.000 meegenomen.

    Overige risico's (incidenteel/structureel)
    Naast de bovengenoemde risico's is er voor rekeningrisico's, zoals open einde-regelingen een bedrag meegenomen in het weerstandsvermogen. Te denken valt bijvoorbeeld aan kosten met betrekking tot afval, waarvan de structurele lasten worden afgedekt door de afvalstoffenheffing, maar eventuele tegenvallers in het lopende jaar ten laste komen van het rekeningsaldo.
    In het weerstandsvermogen is een bedrag van € 500.000 meegenomen.

Kengetallen weerstandsvermogen en risicobeheersing

In het Besluit Begroting en Verantwoording gemeente en provincies (BBV) is bepaald dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing vijf kengetallen worden opgenomen.
Deze kengetallen drukken de verhouding uit tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie.
De kengetallen hebben geen functie als normeringsinstrument, maar zijn juist bedoeld om de gemeentelijke financiële positie voor raadsleden inzichtelijker te maken en de onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten te vergroten.

De kengetallen die we opnemen in onze jaarrekening zijn:

- Netto schuldquote: de netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Hoe lager het percentage, hoe kleiner de schulden.
- Solvabiliteitsratio: het kengetal solvabiliteitsrisico geeft inzicht in de mate waarin het bezit op de balans gefinancierd is door het eigen vermogen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid.
- Grondexploitatie: het kengetal grondexploitatie laat zien hoe groot de grondpositie is ten opzichte van het totaal van de baten in de jaarrekening. Hoe lager het percentage, hoe beter.
- Structurele exploitatieruimte: dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.
- Belastingcapaciteit: de belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller kan worden opgevangen of ruimte is voor nieuw beleid. Hoe lager het percentage hoe beter.

De kengetallen voor 2022

Begroting 2022			Verloop van de kengetallen						
	Kengetal		Categorie	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	MJR 2023	MJR 2024	MJR 2025
1.	Netto schuldquote	a. zonder correctie doorgeleende gelden	A	3%	26%	25%	25%	27%	29%
		b. met correctie doorgeleende gelden	A	-6%	16%	15%	16%	17%	20%
2.	Solvabiliteitsratio		A	58%	52%	53%	53%	53%	52%
3.	Grondexploitatie		A	13%	0%	-1%	-4%	-4%	-3%
4.	Structurele exploitatieruimte		B	15%	2%	1%	1%	0%	0%
5.	Belastingcapaciteit		B	94%	96%	102%	102%	102%	102%

Beoordeling

In de tabel hieronder is te zien welke waarden bij welke categorie (A, B of C) behoren.
Categorie A is het minst risicovol en categorie C het meest risicovol. Op basis van deze indeling is de tabel hierboven per kengetal de categorie aangeduid.

Toelichting score:
Categorie A = “goed”
Categorie B = “middelmatig” (nog geen acuut risico)
Categorie C = “slecht” (risico!)

	Kengetal		Categorie A	Categorie B	Categorie C
1.	Netto schuldquote	a. zonder correctie doorgeleende gelden	< 90%	90 - 130 %	> 130 %
		b. met correctie doorgeleende gelden	< 90%	90 - 130 %	> 130 %
2.	Solvabiliteitsratio		> 50%	20 - 50 %	< 20 %
3.	Grondexploitatie		< 20 %	20 - 35 %	> 35 %
4.	Structurele exploitatieruimte		Begroting > 0%	Begroting 0%	Begroting < 0%
5.	Belastingcapaciteit		< 95%	95 - 105 %	> 105 %

Beoordeling onderlinge verhouding tussen de kengetallen i.r.t. financiële positie

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
De netto schuldquote schommelt in de komende jaren rond de 25-30% en ligt ver onder de grens van 90%. Ook de netto schuldquote met correctie doorgeleende gelden ligt ver onder de 90%, in de komende jaren ligt deze tussen de 15-20%. Het kengetal komt hiermee in categorie A.

Solvabiliteitsratio
Het eigenvermogen van de gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserves als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. De solvabiliteitsratio ligt in categorie A en schommelt tussen de 52% en 58%.

Grondexploitatie
Voor de berekening van dit kengetal worden bouwgronden in exploitatie gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting en uitgedrukt in een percentage.
Het kengetal grondexploitatie ligt ver onder de 20%. In de laatste jaren is er namelijk nauwelijks sprake van boekwaarde voor de bouwgronden in exploitatie, hetgeen in principe inhoudt dat veel projecten zijn afgesloten. Het kengetal komt uit in categorie A.

Structurele exploitatieruimte
De relevantie van dit kengetal voor de beoordeling van de financiële positie schuilt erin dat het van belang is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De kengetallen moeten daarbij in samenhang worden bezien. Wanneer bijvoorbeeld de grondexploitatie er niet toe bijdraagt om de schuldpositie te verminderen en de structurele exploitatie ruimte negatief is, geeft het kengetal belastingcapaciteit inzicht in de mogelijkheid tot hogere baten.

De structurele exploitatieruimte is in begrotingjaar 2022 1% en gaat in de komende jaren naar 0%. Hiermee komt het kengetal uit in categorie B waarmee de gemeente beperkt risico loopt. Dit geeft aan dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken maar niet een daling van de structurele baten op te vangen.

Belastingcapaciteit
De onroerendezaakbelasting is voor gemeenten de belangrijkste vorm van belastinginkomsten. De belastingcapaciteit wordt gerelateerd aan de landelijk gemiddelde tarieven. Hierbij wordt uitgegaan van de woonlasten voor een gezin, bestaande uit de OZB voor een woning met een gemiddelde waarde, rioolheffing en afvalstoffenheffing.

De mate waarbij een tegenvaller kan worden bijgestuurd, wordt ook wel de wendbaarheid van de begroting genoemd. Wanneer een gemeente te maken heeft met een hoge schuld, de structurele lasten hoger zijn dan de structurele baten en de woonlasten al relatief hoog zijn, dan is er minder ruimte om te kunnen bijsturen.

De gemiddelde lastendruk voor 2022 bedraagt 102%. Hierdoor komt het kengetal uit in categorie B. Dit komt met name door de stijgende lasten voor de afvalstoffenheffing en het uitgangspunt dat deze heffingen 100% kostendekkend moeten zijn. Hiermee kan worden geconcludeerd dat de woonlasten weinig tot geen ruimte bieden om, indien nodig, de financiële positie van de gemeente bij te sturen.

Samenvattend oordeel
Tweemaal per jaar, bij de jaarrekening en bij de begroting, wordt de voortgang getoetst door middel van de financiële kengetallen. De begroting 2022 is na de begroting 2021 en de jaarrekening 2020 de derde rapportage waarbij de stand van zaken wordt bekeken.

Zoals bovenstaand is aangegeven komen er 4 kengetallen uit in categorie A en 2 in categorie B (belastingcapaciteit en structurele exploitatieruimte).
De kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit laten zien dat er weinig ruimte is om bij te dragen aan verbetering van de financiële positie van de gemeente Moerdijk.

In de begroting 2021 kwam de belastingcapaciteit al uit in categorie B met een kengetal van 96%. In de begroting 2022 is het kengetal gestegen tot 102%.

De begroting 2022 met het meerjarig inzicht tot en met 2025 die wordt aangeboden aan de raad laat een resultaat zien wat sluitend is. Dit betekent dat jaarlijks terugkerende lasten moeten worden gedekt door jaarlijks terugkerende baten.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

INLEIDING

De onderhoudsstaat van onze gemeentelijke kapitaalgoederen is een actueel onderwerp in de besluitvormingscyclus. We zitten volop in een inhaalslag en dat betekent dat we achterstanden in beheerplannen aan het wegwerken zijn. De paragraaf kapitaalgoederen is voor de gemeenteraad hét instrument om op een eenduidige manier overzicht te hebben in hoe we omgaan met onze kapitaalgoederen. De BBV biedt ons daarbij een handvat, waarmee we de vergelijkbaarheid met andere gemeenten vergroten. Per soort kapitaalgoed staan we stil bij het onderliggende beleid, de geplande investeringen voor het volgende jaar en de financiële vertaling daarvan. Bij de jaarrekening verantwoorden we de eventuele achterstanden en geven we aan hoe we met deze eventuele achterstanden omgaan.

Overzicht beheerplannen

	Vastgesteld door de raad	Volgende actualisatie
Wegen	2021	2025
Openbare verlichting	2017	2022
Groen	2017	2022
Riolering en water	2020	2024
Buitensportaccommodaties	2013	2022
Civiele kunstwerken, (onderdeel stalen en houten bruggen)	2020	2024
Civiele kunstwerken, (onderdeel betonnen bruggen en duikers)		2022
Civiele kunstwerken (onderdeel kadewanden, muren en civieltechnische objecten)		2023
Gebouwen	2017	2022

Overzicht kengetallen

Dit overzicht van kengetallen geeft inzicht in ons beheerareaal en kan op onderdelen afwijken.

Kengetallen	
km gem. wegen	871
ha asfalt	158
ha klinkers en tegels	170,5
km vrijverval en mechanische riolering	311
aantal rioolgemalen inclusief randvoorzieningen	74
aantal minigemalen (drukriool/installaties)	487
aantal kolken	16.007
ha beplanting	75
ha gazon	86
ha bermen	115
aantal bomen	26.244
aantal panden	90
aantal locaties speelvoorzieningen	89

Wegen

Beleid, beheer en kwaliteit

Het beleid is vastgelegd in het 'Beleidskader beeldkwaliteit, effect gestuurd beheer' (2017); de zorgplicht gemeenten uit de Wegenwet 1930, Woningwet 1991 en het Burgerlijk Wetboek deel 6 en de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten).

In 2021 is de openbare verlichting geïnspecteerd, zodat het beheerplan openbare verlichting in 2022 kan worden geactualiseerd. Ook wordt het ver-ledden van de openbare verlichting opnieuw geprogrammeerd in 2022.

Geplande investeringen komende jaar

We gaan het beheerplan wegen uitvoeren volgens plan. Dat betekent dat we starten met het veilig maken van gevaarlijke situaties. Dat doen we in zowel stedelijk als in het landelijk gebied en zowel de elementverhardingen (betonnen of gebakken straatmateriaal) en asfalt. Grotere integrale renovatieprojecten die worden uitgevoerd zijn in ieder geval de Zeestraat en de Neerhofstraat.

Achterstallig onderhoud

De gemeente Moerdijk heeft een flinke achterstand opgelopen ten aanzien van het wegbeheer. In het Wegenbeheerplan (2021) is door de raad een plan vastgesteld om binnen vijf jaar op een minimaal niveau te komen om vanuit die situatie toe te groeien naar de vastgestelde beeldkwaliteit. Hiervoor zijn voldoende middelen beschikbaar gesteld. Om het achterstallig onderhoud te kunnen wegwerken is een voorziening gevormd van € 6.900.000.

Financiële consequenties

Totale kosten per kapitaalgoed

beheerproduct	soort kosten	budget 2022
Wegen	onderhoudsuitgaven	€ 685.000
	voorziening groot onderhoud	€ 1.861.000
	vervangingsinvesteringen	€ 4.413.000

Riolering

Beleid, beheer en kwaliteit

Op grond van de Wet milieubeheer zijn gemeenten verplicht om te beschikken over een vastgesteld Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP), waarin het beleid is opgenomen ten aanzien van het beheer en onderhoud van de riolering, hemelwater- en grondwatervoorzieningen. Het vGRP is in 2021-2024 is in 2020 vastgesteld.

Specificatie geplande investeringen komende jaar

- Bijdrage aan integrale projecten zoals Neerhofstraat en Zeestraat
- Uitvoering grootschalige wateropgave Fijnaart-Oost
- Klimaatbestendig maken Wilhelminapark Zevenbergen
- Rioolmaatregelen Stationsstraat Zevenbergen uitvoeren

Financiële consequenties

Totale kosten per kapitaalgoed

beheerproduct	soort kosten	budget 2021
Riolering	onderhoudsuitgaven	€ 977.000
	vervangingsinvesteringen	€ 1.851.000

Water

Beleid, beheer en kwaliteit

Onder het beleidskader water vallen de thema's bruggen en steigers en baggerwerken.
Deze zijn vastgelegd in het 'Beleidskader Beeldkwaliteit, Effect gestuurd beheer' (2017); de Zorgplicht gemeenten uit de Wegenwet 1930, Woningwet 1991 en het Burgerlijk Wetboek deel 6; het BBV (Besluit Begroting van Verantwoording provincies en gemeenten) en de Waterwet: wetgeving rondom de ontvangstplicht baggerspecie is geregeld in de Waterwet (art. 5.23).

Civiele kunstwerken
Eind 2022 wordt het Beheerplan Civiele Kunstwerken aangevuld met een beheerplan voor betonnen duikers en bruggen en ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.
Eind 2022 starten we met een nieuwe inventarisatie en inspectie van diverse objecten, zoals trappen, leuningen, waterpompen et cetera. Objecten met een cultuurhistorische waarde worden vanuit het beheer van gebouwen geïnventariseerd.

Baggerwerken
Op basis van het meerjarenprogramma baggeren 2019-2026 is in december 2018 door de raad een budget van in totaal € 2.716.000 beschikbaar gesteld voor het bekostigen van de ontvangstplicht en het afvoeren en/of verwerken van de vrijgekomen baggerspecie. Het meerjarenprogramma baggeren gaat uitsluitend over groot onderhoud uitgevoerd door het waterschap en de hieraan gekoppelde ontvangstplicht voor de gemeente.
In 2019 stond de start gepland voor het uitvoeren van diverse baggerwerkzaamheden. Helaas door de PFAS-problematiek en Covid-19, zijn de werkzaamheden vertraagd. Dit heeft direct invloed op het meerjarenprogramma. Het meerjarenprogramma zal hierop worden afgestemd.

Financiële consequenties

Totale kosten per kapitaalgoed

beheerproduct	soort kosten	budget 2021
Civiele Kunstwerken	onderhoudsuitgaven	€ 245.000
	vervangingsinvesteringen	€ 434.000
Baggerwerken	onderhoudsuitgaven	€ 590.000

Groen

Beleid, beheer en kwaliteit
Voor de investeringen in het groen geldt ook het 'Beleidskader beeldkwaliteit, effect gestuurd beheer (2017).
Binnen dat kader zijn in 2017 het Groenstructuurplan, het Boombeheerplan en het Groenbeheerplan vastgesteld.
Voor de uitvoering van deze plannen zijn meerjarenplanningen gemaakt, waarvan ook in 2021 werkzaamheden in uitvoering worden genomen. In 2022 wordt het Groenbeheerplan (MJOP) geactualiseerd en actualiseren we ook de vervangingen.
Ook wordt de implementatie van de wet Natuurbescherming verder vormgegeven en wordt het plaagdierenbeleid onder de loep genomen. In 2022 wordt tevens uitvoering gegeven aan het nieuwe maaibeleid voor de gehele gemeente. Evaluatie van de nieuwe werkwijze maakt hier onderdeel van uit.

Financiële consequenties

Specificatie geplande investeringen komende jaar

- Bijdrage aan integrale projecten zoals Neerhofstraat en Zeestraat;

- Vervangen bomen als gevolg van Essentaksterfte;
- Voorzetting omvormen groenstructuren op basis van het groenstructuurplan;
- Vervanging- en omvormingsplan groenvakken Zevenbergschen Hoek;
- Afronding uitvoering groenplan Langeweg;
- Op orde brengen van het onderhoud en beheer door aanpassingen in groenvakken.

Totale kosten per kapitaalgoed

beheerproduct	soort kosten	budget 2021
Groen	onderhoudsuitgaven	€ 2.618.000
	vervangingsinvesteringen	€ 315.000

Gemeentelijk vastgoed

Beleid, beheer en kwaliteit
Het gemeentelijk vastgoed bestaat uit 90 panden. Het vastgoed bestaat uit zeer verschillende panden, zowel qua functie als materialisatie.

Het gemeentelijk vastgoed wordt op een niveau in stand gehouden dat vergelijkbaar is met conditiescore 3 (redelijk) volgens NEN 2767. Bij deze conditiescore wordt de functievervulling en de kwaliteit van het pand gewaarborgd. Het beschouwingsniveau van de inventarisatie en inspectie betreft de visueel waarneembare en fysiek bereikbare onderdelen van het totale pand. Voor het gemeentehuis in Zevenbergen, het Mauritshuis in Willemstad en het voormalige stadhuis in Klundert houden we dezelfde conditiescore 3 aan, maar plegen we intensiever onderhoud om dit onderhoudsniveau te allen tijde te kunnen garanderen. Daarnaast worden specifieke methodes toegepast voor de instandhouding van Rijksmonumenten. Het onderhoud wordt uitgevoerd conform de geldende wet- en regelgeving, zoals de Arbowetgeving, het Bouwbesluit en de woningwet.

Elk jaar vindt inspectie plaats aan 1/3 van het gemeentelijk vastgoed. Deze inspecties vormen de basis voor een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) voor 10 jaar. Om efficiënt te kunnen werken is gekozen voor het clusteren van gelijksoortige onderhoudswerkzaamheden in meerjarige raamcontracten. Het onderhoud vindt plaats op basis van conditie afhankelijk onderhoud. De planning voor het uitvoeren van gepland onderhoud kan dus verschuiven als blijkt dat de conditie nog goed is.

Financiële consequenties

Specificatie geplande investeringen komende jaar
- Starten met de verduurzaming gemeentelijk vastgoed om in 30 jaar de duurzaamheidsdoelstellingen te realiseren;
- Afronden Brandveiligheid Fase 2 gemeentelijke gebouwen;
- Uitvoering grootschalig onderhoud bij Fort Sabina aan de Kazerne en Tour Modele € 750.000;
- Aanschaf en installatie van nieuw (digitaal) sleutelsysteem met slimme deursloten. € 96.000.

Totale kosten per kapitaalgoed

beheerproduct	soort kosten	budget 2021
Vastgoed	onderhoudsuitgaven	€ 155.000
	voorziening groot onderhoud	€ 1.357.000
	vervangingsinvesteringen	€ 846.000

Buitensportaccommodaties

Beleid, beheer en kwaliteit

Het beleidskader van de Gemeente Moerdijk wordt bepaald door de normen en richtlijnen van NOC-NSF. Deze leiden tot de kwaliteit en behoeftebepaling voor de buitensportverenigingen en zijn vertaald naar een meetbare beeldkwaliteit. De rentmeester moet er zorg voor dragen dat de beschreven kwaliteit wordt behaald. Maandelijks wordt door een onafhankelijk bureau deze schouw uitgevoerd. Sinds 1998 zijn de meeste buitensportverenigingen zelf verantwoordelijk voor al het onderhoud op het sportpark buiten de speelvelden. Dit is vastgelegd middels een bruikleenovereenkomst met daaraan gekoppeld een onderhoudsovereenkomst. Hierin staat precies beschreven wat de vereniging zelf moet uitvoeren.
Vanaf 2021 mag waarschijnlijk alleen bij aanwezigheid van hardnekkige onkruiden nog gebruik gemaakt worden van chemische bestrijdingsmiddelen. Dit vloeit voort uit de Greendeal. Om te voorkomen dat dezer hardnekkige onkruiden zich vestigen in de speelvelden is er intensiever onderhoud nodig. Dit betekent dat de renovaties van de natuurgrasvelden naar aller waarschijnlijkheid minder worden.
Ook worden tijdens de renovatie van de speelvelden de conventionele veldverlichting welke in eigendom is van gemeente Moerdijk vervangen door Led armaturen.

Financiële consequenties

Specificatie geplande investeringen komende jaar

- Renovatie DHV veld 2
- Renovatie vv Noordhoek hoofdveld
- VIOS Aanleg kunstgras 1 veld + Led verlichting
- Renovatie SVC hoofdveld
- Renovatie De Fendert veld 2 + Led verlichting

Totale kosten per kapitaalgoed

beheerproduct	soort kosten	budget 2021
Buitensport	onderhoudsuitgaven	€ 507.000
	vervangingsinvesteringen	€ 561.000

Totaal financieel overzicht

In onderstaande diagram staat de verdeling van de totale begrote onderhoudsuitgaven per beheerproduct. Naast de hier vermelde uitgaven op wegen zullen er in 2022 ook nog uitgaven gedaan worden vanuit de gevormde voorziening achterstand onderhoud wegen om dit achterstand in te lopen.

Paragraaf Grondbeleid

Paragraaf grondbeleid 2022

Inleiding
In deze paragraaf grondbeleid wordt een beknopte toelichting gegeven op de bijzonderheden in het te voeren grondbeleid in 2022 en verder.

Aan de volgende punten uit het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten) is aandacht besteed bij het opstellen van de paragraaf grondbeleid voor de begroting 2022:

- Grondbeleid algemeen;
- Wijze van grondbeleid;
- Agenda 2022;
- Woningbouwprognose 2022;
- Grondbeleid en financiën.

Grondbeleid algemeen
Het grondbeleid van de gemeente heeft grote invloed op en samenhang met de realisatie van diverse onderdelen in de begroting. Het grondbeleid draagt bij aan diverse gemeentelijke doelstellingen. Het dient te worden ingezet om doelstellingen van andere beleidsaspecten binnen de gemeente mede mogelijk te maken. Denk hierbij vooral aan ruimtelijke ordening en volkshuisvesting. Daarnaast heeft het grondbeleid een grote financiële impact. De eventuele baten, maar vooral de financiële risico's zijn van belang voor de algehele (financiële) positie van de gemeente Moerdijk.

Daarnaast gaat de Omgevingswet voor een verandering zorgen in de ruimtelijke en financiële uitwerking van ruimtelijke initiatieven. Gelet op het uitstel van de Omgevingswet zal de actualisatie van de Nota Grondbeleid worden gekoppeld aan het verloop van de Omgevingswet en meer specifiek de Aanvullingswet Grondeigendom. De inwerkingtredingsdatum staat momenteel gepland op 1 juli 2022, maar het is niet ondenkbaar dat dit wederom wordt uitgesteld. Er zijn namelijk discussies over het praktische probleem van een dergelijke wetsverandering midden in de zomer (tijdens de vakantieperiode), waardoor al wordt gekeken naar alternatieven later in 2022.

Wijze van grondbeleid
De Nota Grondbeleid geeft aan dat per project, situatief wordt beoordeeld welke genoemde vorm van grondbeleid het meest geschikt is voor de specifieke ontwikkeling. Dat kan door middel van actief of door middel van faciliterend grondbeleid. Het is lastig te voorspellen hoe de wereld eruit zal zien in 2022. In 2020 en het begin van 2021 heeft de stijgende lijn in de huizenprijzen zich doorgezet waardoor momenteel het hoogste prijsniveau ooit heerst. De nog steeds oplopende vraag naar nieuwe woningen, en het gebrek aan bouwcapaciteit, zouden deze prijsstijging (op de relatief korte termijn) in stand kunnen houden.

Keerzijde van de medaille is dat er extra aandacht moet zijn voor potentiële projectrisico's door een sterk aangetrokken economie met fors oplopende bouwkosten, materialentekorten en een blijvend groeiende vraag naar (nieuwe) woningen. Hierdoor staat het resultaat van projectexploitaties, ondanks stijgende huizenprijzen, nog steeds onder druk.

Mede door deze extreme stijging van de bouwkosten in het begin van 2021, is een kritische blik geworpen op de gebruikte indexering voor de kostenstijging die wordt toegepast op exploitatieposten. Deze werd gebaseerd op de algemene prijsstijging (inflatie), maar dat leidt in de huidige situatie met relatief hoge grondstoffenprijzen en

loonkostenstijgingen tot een onrealistisch beeld van de daadwerkelijke te maken kosten in de exploitaties. Om de index nauwkeuriger op de werkelijkheid aan te laten sluiten, wordt daarom een nieuwe index toegepast vanaf de 2de berap 2021. Deze index bestaat uit een gewogen combinatie van een aantal sectorspecifieke indexen die gebaseerd zijn op de kostenposten in de exploitaties.

NOOT: Ten tijden van het schrijven van deze paragraaf heerst nog steeds het Coronavirus. Wat hiervan het effect zal zijn op economische ontwikkelingen en/of projectbegrotingen blijft onduidelijk.

Agenda 2022

Afgelopen jaren kenden we vooral een hoogconjunctuur en zaten woningbouw-prijzen, verkoopaantallen en de woningbouwproductie op hun hoogtepunt. Naar verwachting zal (het eindigen van) de coronacrisis ook effect gaan hebben op de woningbouwmarkt en de economie in zijn algemeenheid. De directe effecten op zowel de korte als lange termijn laten zich op dit moment nog moeilijk voorspellen.

In 2022 zal de metamorfose van het centrum van Zevenbergen bijna voltooid zijn. De Molenstraat zal namelijk dat jaar worden afgerond, en het dan nog enige resterende deel van het centrumplan, de Stoofstraat, zal in 2022 in aanbouw zijn. Ook zal een groot deel van de Waterwijk in Fijnaart West in aanbouw zijn door de versnelde verkoop van de bouwkavels in fase 3 en 4. Verder wordt verwacht dat de eerste kavels aan de Sporenbergstraat ook in 2022 zullen worden verkocht.
Projecten als Zevenbergen Noord en Zevenbergen Oost zullen in 2022 in ontwikkeling zijn, waarbij ook concrete vooruitgang wordt verwacht aan de hieraan gerelateerde Noordelijke randweg en Zuidrand. Verder zullen naar verwachting de gronden aan de Huizersdijk behorende tot project Kop Roode Vaart verkocht worden. De Glastuinbouwontwikkeling in de Spiepolder zal in 2022 ten slotte ook zijn opgeleverd.

Woningbouwprognose 2022

Op grond van de provinciale bevolkings- en woningbehoefteprognose, die in september 2020 is gepubliceerd, mag de gemeente Moerdijk in de periode 2020-2030 1.365 woningen bouwen. Daarnaast geldt, dat de provincie ingestemd heeft met een extra woningbouwopgave in het kader van het realiseren van het Logistiek Park Moerdijk. Om de extra woningbehoefte te onderbouwen hebben wij een woningbehoefteonderzoek uit laten voeren. Op grond van het Woningbehoefteonderzoek 2020 Gemeente Moerdijk en Woonkwartier bedraagt de extra woningbouwopgave 900-1.170 woningen. Met het woningbehoefteonderzoek zal het woonbeleid, zoals dat in de Paraplunota Maatschappij is vastgelegd, worden geactualiseerd.
Naar verwachting zullen in 2022 circa 100 woningen worden opgeleverd. Deze woningen komen voor een groot deel voort uit de in 2021 in aanbouw genomen woningen. Het gaat hierbij onder andere om woningen in de projecten Bosselaar Zuid te Zevenbergen, Waterwijk te Fijnaart, Suikerentrepot te Standdaarbuiten en Plein 1940 te Zevenbergschen Hoek. Of dit aantal woningen daadwerkelijk opgeleverd gaat worden, is echter wel van verschillende factoren afhankelijk.

Grondbeleid en financiën

Er is de laatste jaren veel veranderd en de toekomst laat zich lastig voorspellen.
Wel zien we op het gebied van financiën een strenger toezicht op de grondexploitaties en het verloop hiervan, sterk aanscherpte BBV-regels in de samenstelling en verantwoording van grondexploitaties. Ook speelt de vennootschapsbelasting een rol in de wijze waarop plannen worden aangenomen. Hiernaast zal in 2022 de Omgevingswet waarschijnlijk gaan intreden.

Deze veranderingen zullen ook effect hebben op de manier van werken en het beleid wat betreft grondzaken. Mede hierdoor is besloten om een nieuwe Nota Grondbeleid op te stellen die de huidige beleidsfilosofie integreert binnen de kaders van nieuwe ontwikkelingen op het gebied van grondzaken. Ook zal er een nieuwe Nota Kostenverhaal moeten worden opgeleverd, hierover meer in het hoofdstuk Kostenverhaal. Ten slotte gaan we, met het zicht op de toekomst, ook kijken naar manieren om data gedreven werken binnen grondzaken toe te passen.

De volgende punten worden hierna verder toegelicht:

A. Complexen in exploitatie:
- Grondverkopen
- Risico's
- Weerstandsvermogen projecten
- Voorziening verlies
- Toelichting projecten in exploitatie 2022

B. Complexen niet in exploitatie:
- Ontwikkelingen 2022
- Risico's
- Reserve strategische verwerving

C. Kostenverhaal:
- Toelichting
- Inkomsten kostenverhaal 2022
- Beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

A. COMPLEXEN IN EXPLOITATIE

NR.	COMPLEXEN IN EXPLOITATIE	BOEKWAARDE Per 1-1-2022	2022 Kosten	2022 Opbrengsten	BOEKWAARDE per 31-12-2022	BEGROTE KOSTEN vanaf 01-01-2023	BEGROTE OPBRENG vanaf 01-01-2023	VERWACHTE EINDRESULTAAT	JAAR AFSLUITING GRONDEXPLOITATIE
176	Fijnaart West	€ -42.392	€ 37.100	€ -	€ -79.492	€ 142.316	€ -	€ -221.808	2027
163	Sporenbergstraat	€ -15.676	€ 8.050	€ -	€ -23.727	€ 8.195	€ -	€ -31.922	2023
32	Vlinderbuurt	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	2022
153	Stoofstraat	€ 3.845	€ 14.383	€ -	€ -10.537	€ 14.642	€ -	€ -25.179	2023
110	Dorpshart Moerdijk	€ -6.820	€ -	€ -	€ -6.820	€ -	€ -	€ -6.820	2022
153	Molenstraat	€ -86.777	€ -	€ -	€ -86.777	€ -	€ -	€ -86.777	2022
56	Frisostraat	€ -4.708	€ 4.708	€ -	€ -9.417		€ -	€ -9.417	2023
	TOTAAL	**€ -147.819**	**€ 59.533**	**€ -**	**€ -207.352**	**€ 165.153**	**€ -**	**€ -372.505**	

Toelichting algemeen
Bovenstaande complexen betreffen complexen waar de gemeente Moerdijk in risicodragende vorm deel uitmaakt van het productieproces naar bouwrijpe grond en/of anderszins grond (of onroerend goed) verkoopt als onderdeel van een ontwikkeling.

In 2022 gaat het hierbij om in ieder geval 7 actieve projecten (grondexploitaties). Hierbij is geen rekening gehouden met de complexen welke in 2021 nog in exploitatie zullen worden genomen. In 2022 zijn een aantal plannen afgesloten, te weten Tankstation Standdaarbuiten, Rodeborg evenemententerrein Klundert en Havenfront Willemstad.

Winstneming
Op grond van de exploitatieresultaten per complex moet worden beoordeeld of er sprake is van een te nemen winst binnen dat complex. Er moet wel sprake zijn van voldoende zekerheid dat de winst ook daadwerkelijk is of wordt gerealiseerd. Op basis van de vastgestelde POC-methodiek (percentage of completion) wordt voor ieder project berekend of er (tussentijdse) winst moet worden genomen.

Grondverkopen
Naar verwachting zal, voor alle plannen die in exploitatie zijn in 2022, voor ca. € 7,8 mln. aan grond worden verkocht vanaf dat jaar.

Weerstandsvermogen (projecten)
Voor de risico's in de grondexploitaties is er in het verleden een aparte reserve weerstandsvermogen grondexploitaties gevormd. Deze reserve is met het algemene weerstandsvermogen in de algemene reserve overbodig geworden. In de algemene reserve wordt rekening gehouden met de risico's van de grondexploitatie. Het

saldo van de opgeheven reserve is overgeheveld naar de algemene reserve in 2019.

Verliesvoorziening
De omvang van deze post bedraagt per 31-12-2020 € 3.257.134. Bij het opstellen van de jaarrekening wordt ieder jaar bezien wat de hoogte moet zijn van de voorziening. Het saldo is opgebouwd uit de voorziening voor het negatieve saldo van de Molenstraat, de Sporenbergstraat, dorpshart Moerdijk en het Havenfront zoals bekend eind 2020.

Toelichting projecten in exploitatie 2021

Project 56 – Frisostraat Zevenbergsche Hoek
De grond is medio 2021 overgedragen aan Woonkwartier ter realisatie van 12 appartementen. Tevens het moment voor de start bouw, welke ongeveer een jaar in beslag gaat nemen. Na oplevering wordt de openbare ruimte aangelegd en is het project naar verwachting afgerond voor eind 2022.

Project 110 – Herontwikkeling RK-Kerk Moerdijk (Dorpshart)
De bouwkavel aan Steenweg 43 en het kruisgebouw aan Steenweg 45/45A zijn beide in eigendom van gemeente Moerdijk. De bouwkavel aan de Steenweg 43 zal in 2022 worden verkocht, waarna kan worden aangevangen met voorbereiding van de werkzaamheden aan deze gronden. De reconstructie fase 3 Steenweg zal naar verwachting in 2024/2025 van start gaan. Ten slotte wordt er gekeken naar mogelijkheden om het Kruisgebouw in de huidige staat te verkopen.

Project 116 – Vlinderbuurt Standdaarbuiten
De reeds eerder geconstateerde opgaande lijn in de woningmarkt heeft zich doorgezet en dat heeft ook voor de Vlinderbuurt geresulteerd in een grote belangstelling voor de resterende vrije sector kavels in het gebied van de Wintervlinder en de Markiezenlaan. Concrete verwachting is, dat alle kavels in de loop van 2021 verkocht zullen worden. Na realisatie van de woningen zal dit laatste deel van de Vlinderbuurt woonrijp worden gemaakt (planning 2023).

Deelproject 153a - deellocatie Stoofstraat Zevenbergen
De locatie Stoofstraat is volledig eigendom van de gemeente. Het bestemmingsplan voor de beoogde vastgoedontwikkeling is sinds december 2013 onherroepelijk. De locatie heeft vanaf begin 2019 tot eind 2020 als bouwdepot gediend i.v.m. de realisatie van de Haven in Zevenbergen. In 2021 heeft een biedingsprocedure plaatsgevonden waarbij de verkoop gaat plaatsvinden aan de hoogste bieder. De levering van de grond zal naar verwachting in het 3e kwartaal van 2021 plaatsvinden.

Deelproject 153d - deellocatie Molenstraat Zevenbergen
Medio 2020 is gestart met de bouw, deze zal eind 2021 – begin 2022 worden opgeleverd. Als laatste werkzaamheden binnen dit project dient het openbaar gebied rondom het gebouw te worden aangelegd door de gemeente. De aanleg van het openbaar gebied zal in 2021 worden afgerond.

Project 163 – Sporenbergstraat
Dit betreft de herontwikkeling van het voormalige voetbalveld van DHV (inpassing HSL). Het doel is om op deze locatie woningbouw mogelijk te maken. In 2021 is de wijziging van het bestemmingsplan in voorbereiding. Op de locatie is een sanering van de bodem noodzakelijk, die ook in 2021 – begin 2022 wordt verwacht. Dit is noodzakelijk om de bestemmingswijziging in procedure te nemen. De doelstelling is om na de bestemmingswijziging de gronden in het 2^{e} kwartaal van 2022 in verkoop te brengen.

Project 176 – Waterwijk in Fijnaart West
Na een voorspoedige verkoop van fase 1 en 2 (2019-2020) is besloten de verkoop van fase 3 en 4 (2021) versneld uit te geven. Mede door de overspannen woningmarkt in combinatie met, de bijzondere eigenschappen van het plan, de mogelijkheden van flexibele verkaveling en een gedegen marketings- en verkoopcampagne is de verkoop van fase 3

en 4 ook met veel succes uitverkocht. Alle verkoop en marketingactiviteiten in de Waterwijk zijn door de gemeente onder eigen regie uitgevoerd en georganiseerd. Enerzijds heeft dit tot kostenbesparing geleid (communicatie, makelaarskosten en promotie en marketingkosten) en anderzijds is hierdoor maximaal betrokkenheid geweest bij het werven van kopers, het bieden van maatwerk en het op een innovatieve manier vormgeven van deze flexibele kaveluitgifte.

De bouwwerkzaamheden zullen in 2022 worden voorgezet en in totaal zullen er ongeveer 70 woningen worden gebouwd. Ook zal in 2022 in overleg met de nieuwe bewoners worden gestart met de aanleg van groenvoorzieningen in de wijk en waar mogelijk gestart worden met de aanleg van de definitieve verhardingen. Door de voorspoedige verkoop zal het gehele project naar verwachting eerder afgerond kunnen worden.

B. COMPLEXEN NIET IN EXPLOITATIE

Toelichting algemeen

Het gaat hierbij om complexen waarvoor nog geen raadsbesluit is genomen inzake (her)ontwikkeling, een projectexploitatie is vastgesteld en/of geen locatieontwikkelingsovereenkomst is ondertekend. Het betreft hier voornamelijk strategisch verworven objecten.

Om zicht en grip te houden op de waardeontwikkeling wordt afhankelijk van het soort object, (met een gemiddelde frequentie van ca. 1x per 2 jaar) de taxatie geactualiseerd dan wel getoetst aan de WOZ-waarde. Ook in 2022 is het de verwachting dat er sprake zal zijn van een balans tussen historische verkrijgingsprijs en de actuele marktwaarde.

COMPLEX	KERN	BOEKWAARDE 1-1-2022	BOEKWAARDE 31-12-2022
Materiële Vaste Activa (Niet in exploitatie genomen bouwgrond)			
Gronden buiten bestemmingsplan)	div.kernen	€ 524.490	€ 524.490
Schansweg 22a (Leijten)	Klundert	€ 1.050.000	€ 1.050.000
Pr.Irenestraat (vm.gymzaal)	Fijnaart	€ 116.797	€ 116.797
Landbouwgronden Joh. Willem Frisostraat (Hermu	Moerdijk	€ 329.550	€ 329.550
Schansdijk 8(a)(Wolst)	Zevenbergen	€ 1.520.000	€ 1.520.000
Julianastraat 76	Moerdijk	€ 283.100	€ 283.100
Den Bels, Waterfront (Van Diepeningen)	Moerdijk	€ 3.011.700	€ 3.011.700
Westerstraat 46 (centrumontw)	Klundert	€ 195.000	€ 195.000
Kop Roode Vaart	Zevenbergen	€ 36.035	€ 36.035
Grasland Roode Vaart	Zevenbergen	€ 26.402	€ 26.402
Strategische verwerving Mulders (Huizersdijk)	Zevenbergen	€ 1.350.000	€ 1.350.000
Vloeivelden Noordrand	Zevenbergen	€ 231.680	€ 231.680
Gronden Caldic	Zevenbergen	€ 6.000.000	€ 6.000.000
Gronden Ballast Nedam	Moerdijk	€ 2.230.000	€ 2.230.000
		€ 16.904.754	**€ 16.904.754**

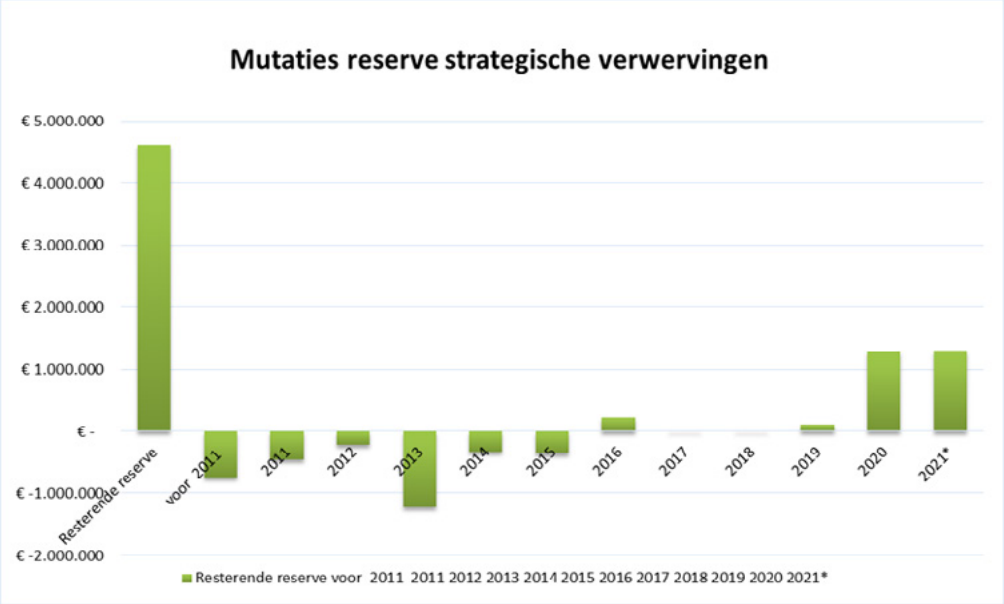
Risico's

Vorig jaar waren de risico's van de complexen niet in exploitatie vooral gekoppeld aan het dossier MoerdijkMeerMogelijk en LPM. Aangezien de onherroepelijke titel is verkregen komen daarom de risico's van de aankopen van Ballast Nedam, Van Diepeningen en Wolst Zevenbergen te vervallen. Verder zijn er geen aanvullende risico's ontstaan wat betreft de complexen niet in exploitatie.

Omvang van de reserve strategische verwerving

De stand van de reserve per 31-12-2020 is € 3.331.697 positief. Vanaf 2008 tot 01-01-2020 is ca. € 3,6 mln. aan de reserve onttrokken. In 2020 heeft een storting plaatsgevonden in van € 1.694.000, betreffende een bijdrage van de provincie Noord-Brabant inzake de aankoop van de locatie Wolst in Zevenbergen. Ook is er € 400.000 opgenomen

inzake de aankoop van Den Bels in Moerdijk. Verder heeft er in 2021 ook een terugbetaling plaatsgevonden van € 1.300.000, aan de reserve inzake de verwerving van gronden ten behoeve van Waterfront Moerdijk. Hierdoor staat de resterende reserve medio 2021 op € 4.631.697.

C. KOSTENVERHAAL

Toelichting

Met de Nota Kostenverhaal is, in lijn met de uitvoeringsparagraaf van de structuurvisie, een basis gecreëerd om het kostenverhaal juridisch te verankeren. De reserves worden vervolgens benut voor bijvoorbeeld **wijkoverstijgende voorzieningen van openbaar nut zoals de aanleg van een hoofdontsluiting, rondwegen en grootschalige parkeervoorzieningen maar ook** investeringen in het buitengebied, het uitplaatsen van milieuhinderlijke bedrijven uit kernen, de toekomstige opgave in herstructurering en de revitalisering van zowel woningbouw als bedrijfslocaties.

In verband met de Omgevingsvisie zal de Nota Kostenverhaal echter waarschijnlijk moeten worden herzien. Vooral de Aanvullingswet grondeigendom lijkt de huidige manier voor het verhalen van kosten mogelijk te gaan beperken. Daarom zal in 2022 naar alle waarschijnlijkheid een nieuwe Nota Kostenverhaal worden opgesteld om aan te sluiten bij deze nieuwe ontwikkelingen.

Inkomsten kostenverhaal 2021

De inkomsten uit het kostenverhaal komen hoofdzakelijk uit projecten waarin de gemeente niet of in mindere mate risicodragend participeert maar met name faciliteert. Tevens kan het zijn dat uit grondverkopen in projecten een deel aan het kostenverhaal wordt toegevoegd. Dit conform de systematiek zoals beschreven in de Nota Kostenverhaal. Hieronder een overzicht van de begrote inkomsten van de reserves. Dit wil niets zeggen over de stand van de reserves. Deze wordt jaarlijks toegelicht bij de paragraaf grondbeleid voor de jaarrekening. Daarnaast worden plankosten (ambtelijke uren) verhaald binnen de projecten.

COMPLEXEN KOSTENVERHAAL 2020	BOVENWIJKS	RUIMTELIJKE ONTWIKKELING
STAND RESERVE 31-12-2021	**€ 34.680**	**€ 3.837.520**
geplande toevoegingen Bosselaar na 2021	€ 426.440	€ 60.920
geplande toevoeging Oevers Roode Vaart na 2021	€ 61.808	
geplande toevoeging Windpark oud Dintel na 2021		€ 215.360
Totaal	**€ 522.928**	**€ 4.113.800**

*Begrote toevoegingen geven geen inzicht in het investeringsprogramma (onttrekkingen)

Beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken
Uitgangspunt van de huidige Nota Grondbeleid is een actieve regisserende rol van de gemeente Moerdijk. De veranderingen op de ontwikkelingsmarkt vroegen van overheden noodgedwongen een andere en meer actievere betrokkenheid. Dit om te voorkomen dat ontwikkelingen stilvielen. Verder is duidelijk vastgesteld dat een eerlijke en realistische ambitie alleen mogelijk is indien er goed zicht is op risico's en financiële slagkracht.

Het is de kunst om het grondbeleid zo in te richten dat er op elk willekeurig moment goed zicht is op proces, belangen, financiën en de risico's. Voor de uitgebreidere toelichting op de risico's wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

Bedrijfsvoeringsprocessen ondersteunen de realisatie van de opgenomen doelstellingen in de 5 programma's. Denk hierbij aan de inzet van personeel, financiën, control, informatievoorziening en automatisering. In deze paragraaf geven wij inzicht in de beleidsvoornemens rondom de bedrijfsvoering voor zover daarop in de hoofdstukken en programma's van de begroting niet nader is ingegaan.

Ambitie, wat willen we bereiken op de totale bedrijfsvoering?

We zijn voortdurend bezig om onze organisatie en de bedrijfsvoering te versterken en hierdoor nog betere resultaten te boeken. Hierbij wordt een integrale aanpak gehanteerd. We werken gericht aan het in samenhang ontwikkelen van de structuur, de systemen, de mensen en de cultuur van onze organisatie.

Dit betekent dat we het volgende willen bereiken (zie strategische doelstellingen in programma 5, thema's toekomstbestendige organisatie en informatisering):

- Onze gemeentelijke organisatie is een flexibele organisatie die adequaat reageert op initiatieven en regie vanuit de samenleving
- We groeien door naar een datagedreven organisatie en bouwen verder aan samenhang in de informatiehuishouding
- Toegankelijke en betrouwbare overheidsinformatie is essentieel voor goed bestuur en kenmerkt Moerdijk als betrouwbare partner voor inwoners, bedrijven en ketenpartners. In de dingen die we doen, maken we steeds een risicoafweging en zoeken we de balans tussen veiligheid en privacy enerzijds en het doel van ons handelen anderzijds.
- De organisatie wordt ondersteund door moderne (eigentijdse) en veilige ICT-middelen en -mogelijkheden.

Bijzondere aandachtspunten in 2022 zijn:
- Procesoptimalisatie
- Digitale toegankelijkheid
- Arbeidscommunicatie
- Visie op werken (o.a. hybride werken)
- Werkplekconcept / verbouwing gemeentehuis
- Voorbereiding op de Wet Open Overheid
- Voorbereiding op de invoering van rechtmatigheidsverklaring door het college
- Facilitaire strategie

Doelstellingen per onderdeel

Toekomstbestendige organisatie
VAN GOED NAAR BETER
De uitgangspunten van Van Goed Naar Beter (VGNB) zijn nog steeds leidend voor het vormgeven van de organisatieontwikkeling en het bieden van handelingsperspectieven voor (individuele) medewerkers. Begin 2020 zijn twee managementdagen gehouden met als thema verbinden, focus en sturing. Op het gebied van focus zijn de onderstaande hoofdthema's benoemd waar de organisatie sinds 2020 programmatisch op stuurt
- Een gezonde (financiële) huishouding
- Dienstverlening en participatie
- Planmatig werken

In 2021 is langs dezelfde focuspunten gewerkt en heeft deze focus bewezen effectief te zijn. Daarom geven we ook langs deze focuspunten de strategische sturing vorm.

De wens uit Van Goed Naar Beter om meer strategisch te sturen heeft in 2021 vorm gekregen middels periodieke strategietafels tussen college en S-team en een stevigere focus van de domeinregisseurs op strategische onderwerpen. Een lijn die we in 2022 graag willen voortzetten. De focus vanuit de domeinregisseurs was de eerste jaren na Van Goed Naar Beter wat meer operationeel en intern gericht. We zien nu dat dit wordt aangevuld met een meer externe en strategische focus. In 2022 geeft de organisatie aanvullend aandacht aan de manier waarop samenwerking wordt vormgegeven.

Terugkijkend naar 2021 constateren we met enige trots dat ondanks corona de organisatieontwikkeling zich heeft doorgezet. Dit inspireert om in 2022 vol energie door te ontwikkelen. Ook merken we dat de uitgangspunten van Van Goed Naar Beter geborgd raken in de organisatie. Voorbeelden hiervan de Visie op Werk, het werkplekconcept maar ook de plannen om planmatig werken te versterken binnen het domein O&L.

PERSONEEL EN ORGANISATIE

Personele formatie en loonkosten

De vergelijking tussen de begrote formatieomvang en loonkosten van 2021 en 2022 geeft het volgende overzicht:

Jaar	Fte	Loonkosten
2020	234,66	€ 18.284.000
2021	232,44	€ 18.041.000
2022	240,32	€ 19.124.000

Ten opzichte van 2021 is er sprake van een toename van 7,9 fte en in loonkosten van afgerond € 1.080.000. De toename in fte's betreft uitbreidingen op basis van de kadernota 2021 (beheerder Office 365, 2 Wmo-consulenten, procesondersteuner Jeugd en 0,5 fte medewerker schadeverhaal) en het raadsbesluit beheer bruggen en civiele kunstwerken (2 fte) en een correctie van 1 fte bij team REO. Totaal gaat dit om € 580.000. De resterende toename van € 500.000 is een gevolg van de doorwerking van periodieke salarisverhogingen, HR21-aanpassingen en stijging van premies (o.a. pensioenpremie) en een tijdelijk budget van € 112.000 voor toezicht op de uitvoering van de diverse infrastructurele werkzaamheden aan wegen, bruggen e.d.

Overhead

Voor de indirecte kosten is een specifiek taakveld in het leven geroepen t.w. 'overhead'. Het totaal aan overhead is als volgt opgebouwd:

- Personeelskosten € 7.797.000
- Huisvestingskosten - 1.178.000
- Overige kosten - 3.653.000
- Totaal € 12.628.000

De verhouding tussen indirecte en directe kosten bedraagt (afgerond) 44% : 56%.
De opslag bedraagt 78,12%.

PLANNING & CONTROL

Van controle naar integrale control

Wij streven naar een organisatie die in control is, die de voorgenomen doelen realiseert en dat conform de geldende wet- en regelgeving doet en tegen zo laag mogelijke kosten. Het in control zijn beperkt zich niet alleen tot de financiën, maar is gericht op de gehele bedrijfsvoering.

Rechtmatigheid: Verbetering van de interne beheersing

We zetten hiervoor het volgende instrument in:

Invoering rechtmatigheidsverantwoording

We willen waarborgen dat de wetswijziging rechtmatigheidsverantwoording door het college van toegevoegde waarde is voor de organisatie, waarmee de cultuur verandert, bewustwording wordt gekweekt en de kwaliteit van de interne beheersing verbetert.

Het rechtmatigheidsoordeel door de externe accountant komt te vervallen. Het college is tenslotte verantwoordelijk voor een rechtmatige uitvoering van de begroting. Het college zal door middel van een voorgeschreven model in de jaarrekening verantwoording afleggen over de financiële rechtmatigheid, de zogenaamde rechtmatigheidsverklaring. De accountant controleert vervolgens deze verklaring tijdens zijn getrouwheidscontrole van de jaarrekening. De wetswijziging die eerst voorzien was voor verantwoordingsjaar 2021 zal naar verwachting voor het eerst gaan gelden voor het verantwoordingsjaar 2022. Zoals de commissie Bedrijfsvoering Auditing Decentrale Overheden (BADO) aangeeft zal het voor de gemeenten (raad, college en organisatie) vooral een groeitraject moeten zijn om te leren en daarmee de interne beheersing van de organisatie te verbeteren. Door samen het goede gesprek te voeren tussen enerzijds de raad en het college en anderzijds tussen ons college en de organisatie zal de wetswijziging van toegevoegde waarde zijn. Het vraagt om een veranderproces op weg naar een leercultuur. Hierbij is het van belang dat vooraf de wederzijdse verwachtingen tussen raad, college en organisatie goed worden uitgesproken.

Bij de jaarrekeningen 2019 en 2020 kon de accountant volledig steunen op de door de organisatie uitgevoerde controles en heeft de accountant een goedkeurende verklaring afgegeven, zowel ten aanzien van getrouwheid als ten aanzien van rechtmatigheid. Getrouwheid gaat over de juistheid van de cijfers in de jaarrekening en rechtmatigheid over de juiste toepassing van de wet- en regelgeving.

Indien de rechtmatigheidsverantwoording door het college een jaar wordt uitgesteld biedt dat raad en college de mogelijkheid het verantwoordingsjaar 2021 te gebruiken als proefjaar om het bestuurlijk proces goed in te richten. Door middel van het jaarlijks vast te stellen controleprotocol geeft de raad kaders mee richting het college inzake de rechtmatigheidsverantwoording. Voor de organisatie staat 2022 in het teken van het nog efficiënter maken van het verantwoordingsproces, zodat de gesprekken tussen management en college en college en raad tijdig kunnen plaatsvinden. Het borgen van eigenaarschap (wie is waar verantwoordelijk voor) en het leggen van verantwoordelijkheid zo laag mogelijk in de organisatie vormen hiervoor de voornaamste pijlers.

Doelmatigheid: Wij streven naar een effectieve en kostenbewuste organisatie

We zetten hiervoor het volgende instrument in:

College-onderzoeken ex art. 213a

Volgens de 'Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Moerdijk' dient het college periodiek in dit kader onderzoeken uit te voeren. De frequentie en vorm van deze zogenaamde 213a-onderzoeken zijn vrij. Vanaf medio 2020 hebben we geëxperimenteerd om de onderzoekscapaciteit ten aanzien van de doelmatigheidsonderzoeken meer aan de voorkant in te zetten. Hiermee beogen we op een meer effectieve en efficiënte wijze tot procesverbetering te komen.

Deze aanpak leidt ertoe dat tijdens het doorlichten van een proces al direct verbeteracties kunnen worden doorgevoerd. De eerste ervaringen met deze aanpak zijn positief. Voorbeelden zijn het proces 'Van inkopen tot betalen', dat heeft geleid tot een betere interne beheersing en de evaluatie van de budgetcyclus.

Onderzoek en Statistiek: Weten wat er leeft in de samenleving

We zetten hiervoor de volgende instrumenten in:

Er is zowel een inwoners- als een ondernemerspanel actief binnen onze gemeente. Via beide panels worden elk jaar meerdere peilingen gehouden. Verder neemt de gemeente Moerdijk tweejaarlijks deel aan de landelijke inwonerspeiling "Waarstaatjegemeente". De laatste peiling dateert van 2021 en geeft inzicht in hoe de burgers de gemeente waarderen in de uitvoering van haar taken.

In het kader van de Budgetcyclus nieuwe stijl is de afgelopen jaren een eerste begin gemaakt met het benoemen en verzamelen van effectindicatoren en het presenteren van die indicatoren in de budgetcyclusproducten. Hierbij is gekozen voor een groeimodel, waarbij de komende jaren een verdere invulling plaatsvindt.

FINANCIËN: een gezonde financiële huishouding

We willen een beheersbare, financieel in control zijnde organisatie. Hiertoe is het belangrijk dat er sprake is van een betrouwbare financiële informatievoorziening voor het nemen van de juiste beslissingen door het bestuur.

Kader/wat te bereiken

Naast de regelgeving op landelijk niveau (Gemeentewet en Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten), zijn de kaders uitgewerkt in de Financiële Verordening en de budgethoudersregeling. Achtereenvolgens zijn de afgelopen jaren de volgende stappen gezet:

- In het in 2019 opgestelde plan van aanpak "Van Inkopen Tot Betalen" zijn de randvoorwaarden opgenomen om te komen tot een goede beheersing en sturing van de bedrijfsprocessen.
- In 2020 zijn de taken, rollen, bevoegdheden en verantwoordelijkheden met betrekking tot het budgetbeheer uitgewerkt en vastgelegd in de nieuwe budgethoudersregeling.
- Deze regeling dient dan weer als basis voor de inrichting van het nieuwe financiële pakket, waarmee vanaf 2021 gewerkt wordt. Door voor alle bestellingen orders en de prestatielevering vast te leggen wordt zowel het beheer van de budgetten verbeterd als de rechtmatige besteding.

Met deze stappen is de basis gelegd om in 2022 door te ontwikkelen naar een organisatie die financieel in control is.

We zetten hierbij het volgende instrument in:

Het nieuwe financiële pakket Financials versie 14 is in 2021 geïmplementeerd. In 2022 optimaliseren we het gebruik van de mogelijkheden van het pakket. We werken aan het digitaliseren van processen, het genereren en verbeteren van managementinformatie en analyse van data voor verbetering en verantwoording van processen, zoals versnelling van de betaaltermijn van facturen.

We verbeteren de planning en control cyclus. In 2021 is een groot aantal mogelijkheden voor verbetering geïnventariseerd. Sommige van de voorgestelde aanpassingen konden snel worden doorgevoerd. Andere vragen meer tijd en afstemming met de gemeenteraad. Zoals bijvoorbeeld compactere boekwerken en meer sturingsinformatie door het opnemen van prestatie- en effectindicatoren. In 2022 werken wij dit met de gemeenteraad uit.

INKOOP: een gezonde (financiële) huishouding

We willen een organisatie die in control is voor wat betreft het inkopen van werken en diensten. Hierbij is het uitgangspunt dat tegen zo laag mogelijke kosten kwalitatief hoogwaardige producten en diensten op een rechtmatige wijze verworven kunnen worden. Het verslag van bevindingen van de accountant over 2019 en 2020 laat zien dat de rechtmatigheid van inkopen en aanbestedingen goed op orde is. Dit blijft echter continu aandacht vragen. Behoud van die kwaliteit is niet vanzelfsprekend.

Kader/wat te bereiken

Het kader van het handelen is opgenomen in het inkoop- en aanbestedingsbeleid 2020. Dit beleid geeft de medewerkers tot de genoemde drempelbedragen de mogelijkheid om '1 op 1' werken en diensten aan te besteden. Zij kunnen dit geheel zelfstandig én volledig digitaal uitvoeren. De inkoopprocessen worden getoetst op de beoordelingscriteria prijs- kwaliteitverhouding, duurzaam inkopen, innovatie, onafhankelijkheid en keuze voor de ondernemersrelatie, ruimte geven voor lokale ondernemers en het toepassen van social return.

In 2021 wordt specifiek ingezet op het doorontwikkelen en professionaliseren van het contractbeheer en contractmanagement binnen de inkoopfunctie.

We zetten hierbij de volgende instrumenten in:

Permanente scholing

In het programma van de Moerdijk Academie is veel aandacht voor scholing van medewerkers op het gebied van inkopen en aanbesteden. Verantwoordelijkheden liggen laag in de organisatie en veel medewerkers hebben bevoegdheid om binnen het eigen vakgebied en budget inkopen te doen. Dat stelt eisen aan de scholing. Inkopen en aanbesteden is een onderdeel van het reguliere takenpakket van veel medewerkers.

Negometrix
Deze software maakt het mogelijk om het gehele inkooptraject digitaal te doorlopen. De dossiervorming ten behoeve van het rechtmatig handelen wordt op automatische wijze gegenereerd.
Stichting Inkoopbureau West-Brabant
Medewerkers in de organisatie kunnen een beroep doen op inkoopadviseurs bij deze Stichting. Hiertoe neemt de gemeente Moerdijk 12 (2021: 14) dagdelen af. Hiermee is een bedrag gemoeid van € 176.000.

JURIDISCHE ZAKEN: *een gezonde (financiële)huishouding*

2021 staat voor het cluster Juridische Zaken nadrukkelijk in het teken van het voorbereiden en integreren van gemeentelijke verordeningen in het omgevingsplan. Tijdens deze omvangrijke operatie zal gelijktijdig een kwaliteitstoets van de gemeentelijke regelingen in zijn algemeenheid plaatsvinden. Een juridische toets zoekt altijd de balans tussen beheersing van risico's en 'mede mogelijk maken'. We zien een toenemend beroep op juridische kennis, waarbij steeds meer specialisme wordt gevraagd. In de kadernota is voor 2022 een lichte uitbreiding van de formatie opgenomen. Door die extra capaciteit gericht in te zetten, in combinatie met een duidelijke rol voor juridisch advies richten wij ons op het behoud van de juridische kwaliteit.

INFORMATISERING EN AUTOMATISERING: verder bouwen aan samenhang in de informatiehuishouding

Een eigentijdse automatisering is de basis van alle vormen van (digitale) dienstverlening. In 2021 is Moerdijk aangesloten op de nieuwe ICT-infrastructuur die door ICT WBW voor de gemeenten Roosendaal, Tholen, Etten-Leur en Moerdijk is ontwikkeld. In 2021 is de ontvlechting van Bergen op Zoom verder vormgegeven aan de hand van de voorwaarden en uitgangspunten die in 2020 bepaald zijn. Moerdijk kan op basis van een analyse van de meerwaarde van ICT WBW (t.o.v. de markt) haar keuze maken om verder te werken aan het vertrouwen, de volwassenheid als opdrachtgever en daarmee uitvoering geven aan de cloud-strategie, óf onderbouwd een andere koers kiezen op het moment dat de toekomstvastheid van ICT WBW ontbreekt.

We voeren onze ambitie en strategie op datagedreven werken uit
In 2020 is het meerjarenprogramma uitvoeringsagenda datagedreven werken opgesteld waar we ook in 2022 aan verder werken. Het programma bestaat uit drie prorgrammalijnen om op deze manier door te groeien naar een meer datagedreven organisatie:
- Focus & Doen: gezamenlijk projecten datagedreven oppakken. Identificeren van de belangrijkste gemeentelijke opgaven en het organiseren van een gezamenlijke, datagedreven aanpak voor deze opgaven.
- Bouw: investeren in de randvoorwaarden die medewerkers in staat stellen om dagelijks datagedreven te werken.
- Realiseer: sturen en leveren van de verandering: voor deze nieuwe manier van werken moeten nieuwe vaardigheden worden ontwikkeld.

Het opstellen van centrale kaders en het maken van heldere afspraken over taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden rondom het beheren van applicaties
De kaders rondom applicatiebeheer zorgen er voor dat de continuïteit die we nastreven geborgd wordt in heldere afspraken. Voor bestaande applicaties wordt waar nodig gericht gewerkt aan het waarmaken van deze afspraken. Voor nieuwe applicaties (zoals Microsoft 365) wordt gericht gebouwd aan het creëren van moderne mogelijkheden van samenwerking op een behapbare en toekomstvaste wijze.

Een doelmatig en rechtmatig applicatielandschap
Bij logische vervangingsmomenten wordt gekeken of en hoe een applicatie past bij de (technische) infrastructuur en de doelstellingen van de gemeente. Onder andere door het inzetten van een reseller worden verdere stappen gezet in een aantoonbaar rechtmatig applicatielandschap.

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding
De gemeente Moerdijk heeft bestuurlijke en financiële belangen in verbonden partijen. Deze verbonden partijen voeren beleid uit voor de gemeente. Uiteraard met inachtneming van de eigen beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheden ten aanzien van deze partijen.

Beleid Verbonden Partijen
Op 28 juni 2015 heeft de gemeenteraad de regionale nota "Verbonden Partijen; zes kaderstellende spelregels" vastgesteld. Deze nota is in regionaal verband opgesteld en is aan de gemeenteraden van de 19 RWB (Regio West-Brabant)-gemeenten voorgelegd. Vrijwel alle gemeenten hebben hiermee ingestemd.
In deze nota zijn de volgende 6 spelregels voor verbonden partijen opgenomen:

1. Bij het aangaan van een verbonden partij leggen de deelnemers nadrukkelijk vast hoe de informatievoorziening (frequentie, vorm en inhoud) dient te verlopen en welke evaluatiemomenten er zijn.
2. Er dient een tijdige, juiste en volledige (actieve) informatiestroom op gang te worden gebracht, die het mogelijk maakt verantwoording af te leggen en die de raad in positie brengt om (gevraagde) nieuwe kaders te stellen. Zowel het college, de verbonden partij als de gemeenteraad zelf dienen hierin hun verantwoordelijkheid te nemen.
3. Gemeenten bundelen de krachten en dragen samen zorg voor integrale aansturing. Zowel ambtelijke als bestuurlijke voorbereiding gebeurt (deels) gezamenlijk met ruimte voor lokale aanvullingen, waarbij één bepaalde gemeente per verbonden partij de leiding neemt.
4. Jaarlijks in november sturen deelnemers van de verbonden partij richtlijnen aan de verbonden partij waarop de beleidsmatige en financiële kaders gebaseerd dienen te worden. In de kaderbrief geeft de gemeenschappelijke regeling op hoofdlijnen de uitgangspunten voor de begroting aan.
   Voor NV's en BV's gelden uiteraard de bepalingen uit het Burgerlijk Wetboek (BW).
5. De ontwerpbegroting wordt uiterlijk 15 april door de gemeenschappelijke regeling naar de deelnemers gestuurd. De zienswijzen van de deelnemers dienen uiterlijk 1 juli door de gemeenschappelijke regeling te zijn ontvangen.
6. Vierjaarlijks is de gemeenschappelijke regeling verplicht om een meerjarenbeleidsplan op te stellen. Het meerjarenbeleidsplan, dat bij aanvang van een nieuwe raadsperiode wordt opgesteld, is samen met de jaarrekening de basis om de resultaten van de gemeenschappelijke regelingen over een periode van vier jaar te evalueren.

Inmiddels worden de spelregels ruim 5 jaar toegepast, in 2020 heeft een evaluatie plaatsgevonden. In het najaar van 2020 is deze afgerond en aan de deelnemende Westbrabantse gemeenten voorgelegd. In 2021 hebben de raden van de deelnemers hun reactie op de evaluatie gegeven.

De gemeenteraad van Moerdijk heeft in het kader van de evaluatie op 22 april 2021 besloten de nota verbonden partijen in ieder geval te blijven gebruiken totdat de Wet Gemeenschappelijke Regelingen is aangepast, conform de volgende beslispunten:

1. De doelstellingen voor het opstellen van een voor de gemeenten gelijkluidende 'nota Verbonden Partijen zes kaderstellende spelregels' te bevestigen.
2. De werkingsduur van de 'nota Verbonden Partijen zes kaderstellende spelregels' te verlengen tot een jaar nadat de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen in de Staatscourant is gepubliceerd en voor de actualisering van deze nota de kaders te hanteren zoals vastgelegd in het voorstel.
3. Op basis van de in het voorstel opgenomen uitgangspunten het gesprek te voeren over de stappen die in afwachting van een te actualiseren Nota Verbonden Partijen nu al gezet kunnen worden om de politiek-bestuurlijke betrokkenheid op de verbonden partijen te vergroten door te bezien in hoeverre de raden meer zicht en invloed kunnen hebben op de doelstelling en prestaties van de verbonden partijen.

Overzicht verbonden partijen

De verbonden partijen waarin de gemeente deelneemt en/of een belang heeft zijn als volgt in te delen:

- Gemeenschappelijke regelingen;
- Vennootschappen;
- Stichtingen en verenigingen.

Verbonden partijen	Bijdrage (bedragen x € 1.000)			
	2022	2023	2024	2025
Gemeenschappelijke regelingen				
1. Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord	0	0	0	0
2. Havenschap Moerdijk	0	0	0	0
3. Regio West-Brabant (RWB)	869	882	940	955
4. Nazorg gesloten stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen	53	53	53	53
5. GGD West-Brabant	843	856	870	883
6. Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)	1.572	1.568	1.565	1.597
7. West-Brabants Archief (WBA)	256	256	256	256
8. Stichting Openbaar Onderwijs West-Brabant	0	0	0	0
9. Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	3.029	3.082	3.131	3.187
10. Regionaal Bureau Leren (RBL) West-Brabant	145	147	150	153
11. Werkvoorzieningschap West Noord-Brabant (WVS-groep)	425	399	406	399
12. Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB)	928	933	946	959
13. Werkplein Hart van West-Brabant	11.531	10.715	10.812	10.891
14. ICT-samenwerking West-Brabant West	910	1.224	1.304	1.327
Vennootschappen				
15. BNG Bank NV	0	0	0	0
16. Brabant Water NV	0	0	0	0
17. NV Rewin West-Brabant	112	115	117	119
18. NV Havenbedrijf Moerdijk	0	0	0	0
Stichtingen en verenigingen:				
19. Stichting Inkoopbureau West-Brabant	176	176	176	176
20. Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)	150	150	150	150
Totaal	**20.999**	**20.556**	**20.876**	**21.105**

Verdere gegevens per verbonden partij zijn als volgt:

Vestigingsplaats	Tilburg
Website	https://www.ravbrabantmwn.nl
Visie / doelstelling	Het leveren van kwalitatief hoogwaardige ambulancezorg, die tijdig ter plaatse is en binnen de budgettaire kaders wordt gerealiseerd.
Reden participatie c.q. openbaar belang	- dat het voor een goede ambulancezorg van belang is samen te werken; - dat deze samenwerking gericht is op een niveau van ambulancezorg waarbij de patiënt centraal staat; - dat de ambulancezorg een belangrijke pijler is onder de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, waardoor het wenselijk is om het werkgebied samen te laten vallen met dat van de politieregio's Midden- en West-Brabant en Brabant-Noord.

Bestuurlijk belang gemeente	DB: geen bestuurlijk belang. AB: wethouder E. Schoneveld / plv wethouder A.M.J. Dingemans					
Financieel belang gemeente						
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	13.664.000	1-1-2022	27.771.000	0	0
	31-12-2022	13.406.000	31-12-2022	26.021.000		
Belangrijke ontwikkelingen						
Risico's						

Vestigingsplaats	Moerdijk				
Website	geen				
Visie / doelstelling	Het bedrijfsmatig (doen) verrichten van werkzaamheden m.b.t. het aandeelhouderschap van het Havenbedrijf Moerdijk NV en het optreden als financier van dit bedrijf.				
Reden participatie c.q. openbaar belang	Via het houden van de aandelen van het Havenbedrijf Moerdijk NV kan mede sturing gegeven worden aan deze NV. Verder kan via de GR de NV worden voorzien van de benodigde financiële middelen. Hierdoor is de NV niet aangewezen op financiering vanuit de markt.				
Bestuurlijk belang gemeente	De gemeente Moerdijk wordt in het bestuur vertegenwoordigd door de wethouders D. Dingemans (economie) en J. van Dorst (financiën).				
Financieel belang gemeente	Gemeente Moerdijk is voor 50% eigenaar. De GR Havenschap Moerdijk is een zgn. 'bedrijfsvoeringsorganisatie' (BVO). De gemeente staat voor 50% garant voor de aan te trekken financieringsmiddelen ten behoeve van Havenbedrijf Moerdijk NV. De begroting van de GR is sluitend, zonder dat een bijdrage van de deelnemers gevraagd wordt. In de begroting is rekening gehouden met het verstrekken van een garantiepremie aan de deelnemers van € 160.000 per deelnemer. De uitvoeringskosten van de GR komen voor rekening van de NV.				
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		
	1-1-2022	€ 97.265.000	1-1-2022	€ 224.200.000	
	31-12-2022	€ 97.265.000	31-12-2022	€ 215.700.000	
Belangrijke ontwikkelingen	Er worden voor 2022 geen specifieke ontwikkelingen verwacht.				
Risico's	De GR trekt de financiering aan voor de activiteiten binnen de NV. Als de NV de betalingsverplichtingen niet kan nakomen, komen deze ten laste van de deelnemers van de GR. Bij de verzelfstandiging per 30-12-2016 heeft een risico-inventarisatie plaatsgevonden. De bezittingen van de NV (de Gr heeft het 1e recht van hypotheek en pandrecht) en het eigen vermogen van de GR zijn voldoende om de risico's te dekken. Jaarlijks bij de controle van de jaarrekening toetst de accountant of risico's nog steeds volledig zijn afgedekt. Bij de jaarrekening 2020 was hier sprake van.				

Vestigingsplaats	Etten-Leur	RWB REGIO WEST-BRABANT
Website	https://www.west-brabant.eu	

Visie / doelstelling	De Regio West-Brabant is een alliantie van zeventien gemeenten gericht op behoud en versterking van het regionale vestigingsklimaat. De inzet van de RWB is gericht op vier thema's: economie, arbeidsmarkt, mobiliteit en ruimte. Elke vier jaar stellen de colleges een actieprogramma vast, waarin de strategische opgave voor de komende jaren wordt uitgewerkt. In 2019 is het programma 2019 – 2023 vastgesteld. Het actieprogramma geeft invulling aan de overheidsopgave uit de Economische Agenda die is vastgesteld door de Economic Board West Brabant (overheden, ondernemers en onderwijs). De uitvoeringsstrategie van de RWB is gericht op verbinden, verslimmen en verduurzamen. Hiernaast heeft de RWB een aantal uitvoeringsgerichte taken. Het betreft Kleinschalig Collectief Vervoer (KCV), Routebureau, Regioarcheologie, Programma Gebiedsgerichte Aanpak (GGA) en het mobiliteitscentrum.
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Versterking van het regionale vestigingsklimaat kun je niet als individuele gemeente oppakken. - Samenwerking leidt tot focus, meer slagkracht en efficiëntie. Door deelname van de RWB aan de (triple helix) Economic Board West Brabant wordt dit verder versterkt.
Bestuurlijk belang gemeente	AB: burgemeester A.J. Moerkerke, plv. wethouder A.M.J. Dingemans Vertegenwoordiging in de bestuurscommissie KCV: weth. E. Schoneveld.
Financieel belang gemeente	

Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	650.000	1-1-2022	7.669.000	0	868.526
	31-12-2022	609.000	31-12-2022	7.669.000		

Belangrijke ontwikkelingen	De RWB heeft in haar begroting aangegeven dat de ambities hoger liggen dan de capaciteit en middelen mogelijk maken. Zij wil hierover met de colleges in gesprek. Ook de raden zullen hier naar verwachting bij betrokken worden. Tegelijkertijd ontstaat er in het verlengde van de Regionale InvesteringsAgenda van Breda (RIA Breda) en de op handen zijnde RIA West Brabant West een beweging naar meer subregionale samenwerking. Op het niveau van het Daily Urban System (dagelijkse systeem) liggen er op dit schaalniveau meer gedeelde belangen en opgaven. In opmaat naar het volgende Actieprogramma RWB (na 2023) en de dynamiek rondom de RIA's zal komend jaar nader gesproken gaan worden over de inrichting van de regionale samenwerking: Wat doen we, op welk schaalniveau, met wie? Moerdijk heeft gezien haar grote oppervlakte en sterke economische cluster een orientatie op zowel de subregio Breda als de subregio West Brabant West. Voordeel is dat de strategische inzet vanuit de twee subregio's grotendeels complementair is, waardoor Moerdijk verschillende ambities in de twee verschillende agenda's kwijt kan. Nadeel is dat dit ook dubbele inzet vraagt.
Risico's	- De RWB heeft geen reserve. Eventuele tekorten komen voor rekening van de deelnemende gemeenten. - Het actieprogramma is ambitieus. Naast de coördinerende rol van het Programmabureau RWB, is inhoudelijke inzet vanuit de gemeenten onmisbaar.

Vestigingsplaats	Breda
Website	N.v.t.
Visie / doelstelling	Regionale samenwerking op het gebied van de nazorg voor de gesloten stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen.
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Gezamenlijke verplichting voor de eeuwigdurende nazorg van de gesloten stortplaats Bavel-Dorst en voor de nazorg van de gesloten stortplaats Zevenbergen tot overdracht aan de provincie.

Bestuurlijk belang gemeente	AB: wethouder C.J.A. van Dorst; plv. wethouder E. Schoneveld. DB: wethouder C.J.A. van Dorst					
Financieel belang gemeente						
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	1.047.371	1-1-2022	26.250.744	0	53.168
	31-12-2022	1.015.309	31-12-2022	26.352.156		
Belangrijke ontwikkelingen	Vanwege de langdurig lage rentestand is het Nazorgfonds niet groot genoeg om de eeuwigdurende nazorgplicht te financieren. De provincie en de vergunninghouders een hebben een overeenkomst gesloten om hier de komende jaren, in aanloop naar de nieuwe ALM-studie, diepgaand onderzoek naar te doen. Onderdeel van deze overeenkomst is dat, zo lang het onderzoek loopt, de vergunninghouders de stortplaatsen nog niet voor eeuwigdurende nazorg overdragen aan de provincie en dus zelf risicodragend blijven. Tegelijkertijd handhaaft de provincie de rekenrente op het bestaande niveau. Deze afspraak geldt voor een periode van maximaal 5 jaar. Dit uitstel geeft exploitanten de tijd om samen met de provincie te kijken naar ontwikkelingen die bijdragen aan een verlaging van het benodigde doelvermogen.					
Risico's	Zie hierboven.					

Vestigingsplaats	Breda
Website	https://www.ggdwestbrabant.nl
Visie / doelstelling	Inhoud geven aan de voor de deelnemende gemeenten noodzakelijke en de door de deelnemende gemeenten gewenste samenwerking op het terrein van openbare gezondheidszorg en de preventieve gezondheidszorg. Het bevorderen bewaken en beschermen van de publieke gezondheid: de GGD heeft als doel dat de mensen in West-Brabant zich goed, veilig, gezond en gelukkig (blijven) voelen.
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Artikel 14 lid 1 Wet publieke gezondheid: Ter uitvoering van bij of krachtens deze wet opgedragen taken draagt het college van burgemeester en wethouders zorg voor de instelling en instandhouding van een gemeentelijke gezondheidsdienst. - Hechte samenwerking in regionaal verband m.b.t. de openbare gezondheidszorg is gewenst en noodzakelijk.
Bestuurlijk belang gemeente	AB: wethouder E. Schoneveld
Financieel belang gemeente	

Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	5.410.000	1-1-2022	10.500.000	0	843.369
	31-12-2022	5.317.000	31-12-2022	10.500.000		
Belangrijke ontwikkelingen						
Risico's						

Vestigingsplaats	Tilburg
Website	https://www.omwb.nl
Visie / doelstelling	- Uitvoeren van (wettelijke) VTH-taken (vergunningverlening, toezicht en handhaving) milieu. - Verbeteren kwaliteit leefomgeving, veiligheid en volksgezondheid; - Eenduidige en gelijke behandeling bedrijven en burgers: level playing field.

Reden participatie c.q. openbaar belang	- De gemeente is wettelijk verplicht een aantal basistaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu (VTH-taken milieu) over te dragen aan de OMWB; - Daarnaast is uit oogpunt van continuïteit, kwaliteit, effectiviteit en efficiency besloten de uitvoering van de niet-verplichte VTH-taken milieu en verzoektaken bij de OMWB onder te brengen.					
Bestuurlijk belang gemeente	Lid AB en DB: burgemeester A.J. Moerkerke. Plv. lid AB: wethouder D.J. Brummans					
Financieel belang gemeente	Gemeente is mede-eigenaar en loopt risico voor eventuele financiële tekorten.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	€ 1.843.000	1-1-2022	€ 3.826.000	0	€ 1.571.690
	31-12-2022	€ 1.993.000	31-12-2022	€ 3.890.000		
Belangrijke ontwikkelingen	- Inwerkingtreding Omgevingswet (1 juli 2022) - Gelijktijdig met de inwerkingtreding Omgevingswet verschuift het bevoegd gezag voor bodem en ondergrond van provincie naar de gemeente					
Risico's	De algemene reserve van de OMWB bedraagt € 1.546.000 gebaseerd op het normeringsmodel van 5% van de omzet, met een bandbreedte van plus en min 1% (AB-besluit 3 juli 2019). De geïnventariseerde risico's komen uit op afgerond € 1,5 miljoen.					

					West-Brabants Archief	
Vestigingsplaats	Bergen op Zoom					
Website	https://westbrabantsarchief.nl					
Visie / doelstelling	Van de website www.westbrabantsarchief.nl Visie: Het WBA wil een duurzame en betekenisvolle bijdrage leveren aan belanghebbenden (overheid, burger en instellingen) door het verwerven, produceren, opslaan, toegankelijk maken en houden van archiefinformatie, m.n. door het mede realiseren van een e-depotvoorziening. Missie: Het WBA vervult in de ontwikkeling van een open overheid een spilfunctie als beheerder van de archiefinformatie van het heden, het verleden en de toekomst. Doelstellingen: - Bijdrage leveren aan een effectieve borging van digitale informatie voor de bedrijfsvoering, verantwoording en controleerbaarheid nu en voor erfgoed in de toekomst; - Goede kwaliteit en beleidsontwikkeling en de uitvoering van kerntaken die voortvloeien uit de Archiefwet 1995 en lokale regelingen; - Uitoefenen van wettelijk toezicht op de nog niet overgebrachte archiefbescheiden; - Goede kwaliteit van innovatie en eigentijdse dienstverlening aan interne en externe klanten.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Regionale aanpak / uitvoering van wettelijke verplichting; - Het realiseren van efficiencywinst. - Realisering gezamenlijk e-depot.					
Bestuurlijk belang gemeente	AB: burgemeester A.J. Moerkerke.					
Financieel belang gemeente						
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	128.073	1-1-2022	307.955	0	255.813
	31-12-2022	128.073	31-12-2022	298.600		

Belangrijke ontwikkelingen	- Evaluatie van de Gemeenschappelijke Regeling West-Brabants Archief. - Beleidsplan opstellen 2023-2026 waarin de uitkomsten van de evaluatie meegenomen worden. - Verder ontwikkelen van de digitale dienstverlening door het product 'Scanning On Demand' (SOD): Er wordt een pilot gestart om intern de door de klanten (zowel deelnemers als externe klanten gevraagde informatie te scannen en digitaal aan te leveren.
Risico's	Het WBA beschikt over een beperkt eigen vermogen, de deelnemers staan garant voor een eventueel tekort. In de begroting 2021 is een post onvoorzien opgenomen van € 10.000.

Vestigingsplaats	Roosendaal
Website	https://obo-wbr.nl
Visie / doelstelling	Het voorzien in een kwalitatief en kwantitatief aanbod van onderwijs voor leerlingen van 4 tot 12 jaar.
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Regionale coördinatie / aanpak van wettelijke verplichting; - Het realiseren van efficiencywinst.
Bestuurlijk belang gemeente	Regiegroep: wethouder E. Schoneveld; plv. wethouder A.M.J. Dingemans
Financieel belang gemeente	Geen direct financieel belang. De gemeente Moerdijk blijft te allen tijde verantwoordelijk voor het bieden van toegankelijk openbaar onderwijs (risico).

Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	Niet bekend	1-1-2022	Niet bekend	0	0
	31-12-2022	Niet bekend	31-12-2022	Niet bekend		

Belangrijke ontwikkelingen	N.a.v. de vastgestelde aangescherpte Koers 2020-2024 'Kwaliteit zit in mensen', wordt in 2022 ingezet en geïnvesteerd in onderwijsinhoudelijke programma's, in de mensen, in HR en ondersteuning en service aan de scholen. In 2022 wordt het nieuwe onderwijsresultaten model gehanteerd. Aan de hand van de referentieniveaus en de schoolweging wordt in beeld gebracht aan welke norm de school dient te voldoen. In 2022 wordt het leiderschapsprofiel vastgesteld én dat in 2023 onderdeel van gesprek moet zijn in de nieuwe ontwikkel- en beoordelingscyclus. OBO wil in 2022 een eigen visie met daaruit voortvloeiend beleid en een uitvoeringsagenda formuleren ten aanzien van Passend Onderwijs waarbij de kracht van het geheel van OBO en de capaciteit en kwaliteit van hun mensen leidend is in het vormgeven en realiseren van zo passend mogelijk onderwijs voor al hun leerlingen, ook die met specifieke onderwijsbehoeften.
Risico's	Het risicoprofiel van de organisatie is bepaald op 'gemiddeld'. Hierbij hoort een weerstandsvermogen tussen 8% en 13%. OBO hanteert voor het weerstandsvermogen de minimumnorm van 5%. Het betreft het eigen vermogen – materiële activa/rijksbijdrage OCW.

Vestigingsplaats	Breda
Website	https://www.vrmwb.nl
Visie / doelstelling	- Het vergroten van de slagkracht van en de samenwerking tussen de hulpverlenings-diensten; - Het realiseren van de noodzakelijke kwaliteitsverbetering op het gebied van de (voorbereiding van de) rampenbestrijding.
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Realiseren van efficiencywinst; - Realiseren van kwaliteitsbevordering; - Invullen wettelijke plicht op grond van artikel 3 van de Brandweerwet 1985 (wettelijk verplichte gemeenschappelijke regeling); - Bewerkstelliging doelmatig georganiseerde en gecoördineerde uitvoering van brandweer- en rampbestrijdingstaken; - Bevordering goede hulpverlening bij een ongeval of ramp

Bestuurlijk belang gemeente	Burgemeester A.J. Moerkerke is lid van het algemeen bestuur; plv. wethouder A.M.J. Dingemans					
Financieel belang gemeente	De 26 deelnemende gemeenten dragen er zorg voor dat de VMWB over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen, waarmee de exploitatie en het afdekken van financiële risico's is gewaarborgd.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	14.392.000	1-1-2022	53.837.000	0	3.029.344
	31-12-2022	14.098.000	31-12-2022	55.127.000		
Belangrijke ontwikkelingen	Als basis voor de beleidsbegroting 2022 geldt het beleidsplan "samen werken aan veiligheid en veerkracht" waarin de voornemens voor 4 jaar (2019-2023) zijn opgenomen. Regelingen - Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (vrmwb.nl) Door de coronacrisis heeft de uitvoering van het plan vertraging opgelopen, waardoor in 2022 een inhaalslag moet plaatsvinden. Tevens staat 2022 in het teken van de dóórontwikkeling van de organisatie als gevolg van de uitkomsten van de evaluatie van de Wet Veiligheidsregio's waarbij zeker de leerpunten uit de coronacrisis de nodige aandacht zullen krijgen. De uitkomsten van de wetsevaluatie vragen om nadere investeringen in de organisatie van de brandweer (als gevolg van taakdifferentiatie, tweede loopbaanbeleid, uitruk op maat, ed.) als ook in crisisbeheersing 2.0 met veel meer aandacht voor informatiemanagement en interregionale samenwerking. Om dit alles te realiseren is de begroting 2022 samengesteld met inachtneming van de vastgestelde begrotingskaders vanuit de kaderbrief 2022. Het Algemeen Bestuur heeft besloten vanaf 2021 een structurele besparing van 2,5% door te voeren. In de begroting 2022 is deze besparing verwerkt. Deze besparing is structureel en zal ook zijn effect krijgen in de begroting van 2023 en verder.					
Risico's	De risico's worden door de Veiligheidsregio in een risicomatrix opgenomen in de begroting en opgenomen in een risicoparagraaf. Er zijn voorzieningen getroffen voor verplichtingen en financiële risico's in de toekomst. Deze worden elk jaar getoetst en op het noodzakelijke niveau gebracht. Daarnaast beschikt de GR over een aanzienlijk eigen vermogen (zie de hiervoor vermelde bedragen).					

					RBL WEST-BRABANT REGIONAAL BUREAU LEREN	
Vestigingsplaats	Breda					
Website	https://rblwest-brabant.nl					
Visie / doelstelling	In de RMC-regio West-Brabant via samenwerking het schoolverzuim en het voortijdig schoolverlaten verder terugdringen.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Kwaliteitsverbetering; - Efficiencywinst.					
Bestuurlijk belang gemeente	Lid gemeenschappelijk orgaan: wethouder E. Schoneveld; Plv.: wethouder A.M.J. Dingemans					
Financieel belang gemeente						
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	0	1-1-2022	450.000	0	144.572
	31-12-2022	0	31-12-2022	450.000		
Belangrijke ontwikkelingen	In 2022 is gepland de uitrol van M@zl (Medische Advisering Ziekgemelde Leerling) in het primair onderwijs met de GGD West-Brabant. Dit kan leiden tot extra caseload bij RBL. In 2022 gaat het RBL aandacht besteden aan de 'oud' voortijdig schoolverlaters met de NEET- aanpak (Not in Education, Employment or Training). Met een huisbezoek worden deze jongeren benaderd om ze te begeleiden naar school of arbeid.					
Risico's	Bij de gemeenschappelijke regeling staan de deelnemende gemeenten financieel garant. Er wordt geen weerstandsvermogen opgebouwd. De gemeente Moerdijk kan, indien nodig, putten uit de beschikbare reserve "LMC-gelden leerplicht" (stand 1-1-2021: € 181.350).					

Vestigingsplaats	Roosendaal
Website	https://www.wvs.nl
Visie / doelstelling	WVS groep biedt op grond van de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) mensen met een (grote) achterstand op de arbeidsmarkt kansen zichzelf door middel van arbeid te ontwikkelen. Doel is het vinden van regulier werk of in een (meer) beschutte omgeving. WVS groep voert haar missie uit in aansluiting op het gemeentelijk beleid van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten. Met de inwerkingtreding van de Participatiewet per 1 januari 2015 vindt er geen instroom meer plaats van mensen in een Wsw-dienstverband. WVS-groep wordt omgevormd tot een leerwerkbedrijf waar mensen, uit de doelgroep Participatiewet, kansen worden geboden om zich te ontwikkelen om zo meer perspectief te krijgen op deelname aan de reguliere arbeidsmarkt. De regie van de leerwerktrajecten vindt plaats onder regie van het Werkplein Hart van West-Brabant. Naast het aanbieden van leerwerktrajecten zal ook het instrument beschut werken via WVS-Groep uitgevoerd worden.
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Regionale samenwerking in de uitvoering van de wettelijke verplichting (Wsw); - Het voorkomen van structurele uitsluiting van mensen met een afstand tot de reguliere arbeidsmarkt; - Het realiseren van efficiencywinst door regionale samenwerking.
Bestuurlijk belang gemeente	AB: wethouder A.M.J. Dingemans, plv. wethouder D.J. Brummans.
Financieel belang gemeente	

Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	2.777.000	1-1-2022	20.861.000	0	425.160
	31-12-2022	2.827.000	31-12-2022	21.216.000		

Belangrijke ontwikkelingen	Het lijkt erop dat de WVS redelijk door de coronacrisis is gekomen tot dit moment. Met behulp van extra middelen van het rijk om de derving van het exploitatieresultaat te dekken staat de WVS er financieel momenteel goed voor. Komend jaar zal moeten blijken of men de opdrachten kan blijven vervullen met het teruglopend aantal FTE SW. De ketensamenwerking tussen WVS, Werkplein en ISD gaat een nieuwe fase in. Met een aantal proeftuinen proberen we om een andere doelgroep voor de WVS tot ontsluiten. Zo wordt nu onderzocht of WVS ook van meerwaarde kan zijn voor doelgroep C. Het mens-ontwikkelbedrijf wordt op die manier verder gevuld.
Risico's	In 2015 heeft op verzoek van het DB van WVS door Deloitte een onderzoek plaatsgevonden naar het benodigde weerstandsvermogen o.b.v. een risicokwantificering. Hieruit bleek dat het benodigde weerstandsvermogen circa € 6 miljoen zou moeten zijn. Het benodigde weerstandsvermogen kan worden opgesplitst in twee gedeelten. Het eerste gedeelte is het weerstandsvermogen voor risico's die niet door WVS beïnvloedbaar zijn, de externe risico's. Dit bedrag is circa € 3,2 miljoen. Het tweede gedeelte, ad € 2,8 miljoen is voor wel beïnvloedbare risico's, waarvoor beheersings-maatregelen getroffen kunnen worden, ter vermindering van de risico's. Het AB heeft bij de bestemming van het resultaat 2018, de reserves verhoogd naar € 2.577.000. In 2020 hebben de meeste risico's, die in de herziene begroting 2020 werden voorzien, zich niet voorgedaan. Echter heeft er een ander risico grote impact gehad op het bedrijfsvoering resultaat, zijnde de pandemie Covid-19.

Vestigingsplaats	Etten-Leur
Website	https://www.bwbrabant.nl
Visie / doelstelling	De taken op het gebied van heffing en invordering van belastingen, de Wet Waardering Onroerende Zaken en de BAG voor de deelnemers uit te voeren.

Reden participatie c.q. openbaar belang	- Terugdringen kwetsbaarheid; - Het realiseren van efficiencywinst.					
Bestuurlijk belang gemeente	DB: Wethouder J. van Dorst AB: Wethouder J. van Dorst. Plv. AB-lid: wethouder E. Schoneveld.					
Financieel belang gemeente						
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	0	1-1-2022	2.484.900	0	927.800
	31-12-2022	0	31-12-2022	2.334.900		
Belangrijke ontwikkelingen	-De implementatie van de belasting- en waarderingssoftware bevindt zich in de laatste fase. Zowel de belastingapplicatie als de waarderingsapplicatie van de BWB is vervangen, al resteert nog een aantal functionaliteiten die moeten worden opgeleverd. De grote kohieren zijn volgens planning gedraaid met de nieuwe applicatie. En voor het eerst zijn alle WOZ-waardes gebaseerd op gebruiksoppervlakte. Het komend jaar zal nog veel energie gestoken gaan worden in het fijn tunen van de applicaties. -Maar zorgen zijn er ook. De stijging van het aantal bezwaarschriften, in het bijzonder die tegen de WOZ-waarden, zet ondanks de constante, goede kwaliteit van onze uitvoering van de WOZ onverminderd door. De no-cure-no-pay bedrijven zijn zeer succesvol in het werven van klanten onder onze burgers. In het land groeit de zorg over de vraag of de belastingorganisaties deze groei ook in de toekomst kunnen verwerken. Als dat niet het geval is breekt er een moment aan waarop de belastingorganisaties de WOZ niet langer naar behoren kunnen uitvoeren. En dat raakt aan de inning van circa € 12 miljard aan belastingopbrengsten. De sector, VNG en Waarderingskamer staan in nauw contact met elkaar over deze zaak.					
Risico's	De BWB beschikt niet over een eigen vermogen, de deelnemers staan garant voor een eventueel tekort. Overschotten vloeien terug naar de deelnemers. Voor financiële tegenvallers is in de begroting 2022 een post onvoorzien opgenomen van € 75.000.					

					Werkplein	
Vestigingsplaats	Etten-Leur					
Website	https://werkpleinhartvanwest-brabant.nl					
Visie / doelstelling	Het Werkplein streeft ernaar zoveel mogelijk potentiële werknemers van de deelnemende gemeenten naar vermogen te laten participeren op de reguliere arbeidsmarkt of, indien dit niet haalbaar is, in de maatschappij. Efficiënte en effectieve uitvoering van de Participatie-wet en aanverwante inkomensondersteunende regelingen Ioaw, Ioaz en BBZ, de Wet inburgering 2021 alsmede het minimabeleid.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Terugdringen kwetsbaarheid; - Het realiseren van efficiencywinst.					
Bestuurlijk belang gemeente	Voorzitter DB/AB: wethouder A.M.J. Dingemans, plv. wethouder D.J. Brummans					
Financieel belang gemeente						
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	0	1-1-2022	10.628.115	0	11.621.813
	31-12-2022	0	31-12-2022	10.757.430		

Belangrijke ontwikkelingen	Een belangrijke ontwikkeling waar het Werkplein in 2022 de effecten van merkt, is de Corona crisis. Bij het opstellen van de begroting is de verwachting dat Nederland door de strenge RIVM-maatregelen en het vaccinatieprogramma in 2021 uit de lockdown komt. Daarmee kan worden gewerkt aan economisch herstel. Onzeker is wat gebeurt wanneer de steunpakketten die van Rijkswege worden verstrekt afnemen, en uiteindelijk stop worden gezet. Een ander risico is dat mutaties van het COVID-19 virus nog voor lange tijd de economie negatief zal beïnvloeden. Met ingang van januari 2022 is het Werkplein verantwoortwoordelijk voor de uitvoering van de nieuwe Wet inburgering 2021. Het Werkplein sluit met de organisatieontwikkeling aan bij de transformatie in het Sociaal Domein.
Risico's	De komende jaren zullen de bijstandsbestanden waarschijnlijk gaan toenemen. Deze klantenaantallen zorgen voor uitgaven bij het Werkplein HvWB voor het verstrekken van uitkeringen, inzet participatiemiddelen, uitvoeren minimabeleid en uitvoeringskosten. Het verstrekken van uitkeringen en uitvoeren van het minimabeleid betreffen open-eind regelingen met behoorlijke financiële risico's voor de gemeente Moerdijk. De lokale uitgaven voor deze regelingen kunnen behoorlijk afwijken van de prognoses als gevolg van economische en landelijke politieke ontwikkelingen c.q. besluiten. Gemeenten die forse tekorten (meer dan 7,5%) hebben op het rijksbudget op grond van de Participatiewet m.b.t. BUIG kunnen een beroep doen op de vangnetregeling. Met de uitvoering van de nieuwe Wet inburgering 2021 door het Werkplein komt er ook een risico bij. In het beleidsplan wat daarvoor is opgesteld staat de begroting. De uitvoeringskosten en inburgeringsvoorzieningen die zijn opgenomen zijn gelijk aan de vergoeding die we hiervoor krijgen van het ministerie. Uitvoering verloopt vooralsnog dus budgetneutraal. Met de organisatieontwikkeling is dit moment is niet duidelijk wat de structurele financiële effecten hiervan zijn. Wij verwachten van het Werkplein dat eventuele structurele financiële effecten in de herziene begroting van 2022 worden opgenomen. De lokale uitgaven voor deze regelingen kunnen behoorlijk afwijken van de prognoses als gevolg van economische en landelijke politieke ontwikkelingen c.q. besluiten. Naast de hierboven beschreven risico's beschikt het Werkplein niet over een algemene reserve, wel over een post onvoorziene uitgaven van € 50.000. Het Werkplein is een gemeenschappelijke regeling waarvoor de gemeenten garant staan. Het aanhouden van een eigen vermogen om risico's te kunnen opvangen is derhalve niet strikt noodzakelijk.

Vestigingsplaats	Zevenbergen
Website	https://www.ictwbw.nl
Visie / doelstelling	Het verzorgen van een kwalitatief hoogwaardige en doelmatige uitvoering van de ICT-taken voor de deelnemers.
Reden participatie c.q. openbaar belang	- het verlagen van de kwetsbaarheid; - het realiseren van kostenreductie door schaalvergroting; - het verhogen van de kwaliteit van de dienstverlening; - het verhogen van de professionaliteit van de medewerkers; - het verhogen van de arbeidsproductiviteit; - het delen van kennis en het creëren van specialisatie.

Bestuurlijk belang gemeente	Bestuurslid: wethouder J. van Dorst. Plv. wethouder E. Schoneveld					
Financieel belang gemeente						
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	0	1-1-2022	8.882.416		909.626
	31-12-2022	0	31-12-2022	7.382.416		
Belangrijke ontwikkelingen	- uitvoering geven aan de adviespunten uit het rapport van Twynstra Gudde m.b.t. de verbetering van de regionale samenwerking, dienstverlening en SaaS-strategie naar 2024 - uittreding van de gemeente Bergen op Zoom als deelnemer per 2022					
Risico's	ICT WBW beschikt niet over een eigen vermogen, de deelnemers staan garant voor een eventueel tekort. Voor het opvangen van financiële tegenvallers is in de begroting 2022 een raming voor onvoorziene uitgaven opgenomen van € 62.000					

Vestigingsplaats	Den Haag					
Website	https://www.bngbank.nl/Home					
Visie / doelstelling	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De BNG biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.					
Bestuurlijk belang gemeente	Gemeente is aandeelhouder. Wethouder J. van Dorst is afgevaardigde.					
Financieel belang gemeente	Gemeente is aandeelhouder. De gemeente bezit 27.027 aandelen à € 2,50 = € 67.567,50 (belang van 0,05%).					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	Onbekend	1-1-2022	Onbekend	Onbekend	0
	31-12-2022	Onbekend	31-12-2022	Onbekend		
Belangrijke ontwikkelingen	Het is nog niet bekend of vanuit de Europese Centrale Bank (ECB) richtlijnen komen met betrekking tot de het verstrekken van dividend aan de aandeelhouders. Verder heeft ook de economische ontwikkeling in relatie tot het verloop van de coronapandemie impact op het opereren en functioneren van de bank. Of dit leidt tot significante wijzigen ten opzichte van 2020 en 2021 is nu nog niet te voorzien.					
Risico's	De BNG wordt als een zeer solide bank aangemerkt. BNG Bank is na de Staat een van de grootste emittenten van Nederland. Het door de BNG uitgegeven schuldpapier heeft een credit rating Aaa van Moody's, AAA van Standard & Poor's en AAA van Fitch.					

Vestigingsplaats	Den Bosch (hoofdvestiging); Breda (nevenvestiging).
Website	https://www.brabantwater.nl
Visie / doelstelling	De levering van drinkwater van hoge kwaliteit, water op maat en watergerelateerde producten en diensten.
Reden participatie c.q. openbaar belang	Het behartigen van de streekbelangen (volksgezondheid, milieu en economische ontwikkeling).

Bestuurlijk belang gemeente	Gemeente is aandeelhouder. Wethouder J. van Dorst is afgevaardigde.					
Financieel belang gemeente	Gemeente is aandeelhouder; 53.002 aandelen (1,9% van het totaal).					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	Onbekend	1-1-2022	Onbekend	Onbekend	0
	31-12-2022	Onbekend	31-12-2022	Onbekend		
Belangrijke ontwikkelingen	Geen					
Risico's	De aanwezige reserves worden voldoende geacht om de risico's af te dekken.					

Vestigingsplaats	Breda					
Website	https://www.rewin.nl					
Visie / doelstelling	De regionale ontwikkelingsmaatschappij NV REWIN West-Brabant is een uitvoeringsorganisatie van 18 gemeenten en heeft als doel het versterken van de regionale economische ontwikkeling van West-Brabant . Dit doet zij door uitvoering te geven aan de Economische Agenda van de Economic Board (Overheden, onderwijs en ondernemers). Hiertoe is in 2019 een meerjarig uitvoeringsprogramma vastgesteld. Inzet is gericht op realisatie van de sectorprogramma's voor maintenance, logistiek en agrofood/biobased economy en op het bevorderen van start-ups en innovatief MKB.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	De economische agenda van de board en het uitvoeringsprogramma Rewin versterken het lokale vestigingsklimaat en dragen bij aan realisatie van onze lokale economische opgave. Daarnaast sluit de inzet van Rewin goed aan bij de inzet die in het kader van de Havenstrategie noodzakelijk is.					
Bestuurlijk belang gemeente	Gemeente is aandeelhouder. Wethouder A.M.J. Dingemans is afgevaardigde voor de Aandeelhoudersvergadering (AVA).					
Financieel belang gemeente	Gemeente is houder van 17 aandelen met een totale waarde van € 7.714. Er wordt alleen dividend uitgekeerd als de algemene vergadering daartoe besluit.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	Niet bekend	1-1-2022	Niet bekend	0	112.422
	31-12-2022	Niet bekend	31-12-2022	Niet bekend		
Belangrijke ontwikkelingen	In 2021 is de nieuwe directeur Rewin gestart. Daarnaast reflecteert de Economic Board in 2021 op haar rolneming en scope. Dit mede als gevolg van de een aantal wisselingen in de bezetting. De afgelopen jaren is de samenwerking tussen Rewin en het Havenbedrijf versterkt. Dit als gevolg van de Uitvoeringsagenda havenstrategie 2018 – 2021, waar Rewin actief partner in is. Deze agenda loopt eind 2021 af. De evaluatie vindt eind 2021 plaats. Deze biedt vermoedelijk input voor een volgend uitvoeringsprogramma. Op gebied van circulaire economie en de vergroening van de chemie doen zich momenteel veel ontwikkelingen voor. Dit mede naar aanleiding van de Actie Agenda Groene Chemie Zuid Nederland, waar Rewin ook partner in is. Deze thema's hebben echter (nog) geen plek in de strategie van de Economic Board en de meerjarige Uitvoeringsagenda van Rewin. Inzet vanuit Moerdijk is om daar verandering in te brengen.					
Risico's	Financiële tekorten komen niet voor rekening van de aandeelhouders. Bij een eventueel faillissement van de NV vervallen de aandelen.					

Vestigingsplaats	Moerdijk					
Website	https://www.portofmoerdijk.nl					
Visie / doelstelling	Het Havenbedrijf Moerdijk beheert, exploiteert en ontwikkelt het Zeehaven- en Industrieterrein Moerdijk.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	In de Havenstrategie Moerdijk 2030 en de daaraan gekoppelde dynamische Uitvoeringsagenda zijn de doelen op basis van de 3P's People, Planet en Profit geformuleerd. Naast de activiteiten die direct gerelateerd zijn aan het beheer, de exploitatie en de ontwikkeling van het Zeehaven- en Industrieterrein Moerdijk levert het Havenbedrijf een belangrijke bijdrage aan de People en Planet doelen.					
Bestuurlijk belang gemeente	Gemeente is aandeelhouder via de GR Havenschap Moerdijk. De gemeente wordt daarin vertegenwoordigd door wethouder A.M.J. Dingemans en wethouder J. van Dorst. Wethouder A.M.J. Dingemans is afgevaardigde voor de Aandeelhoudersvergadering.					
Financieel belang gemeente	Gemeente is via de GR Havenschap Moerdijk materieel houder van 50% van de aandelen. Er wordt alleen dividend uitgekeerd als de algemene vergadering daartoe besluit en indien dit past binnen de regels van het dividendbeleid.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	Niet bekend	1-1-2022	Niet bekend	Niet bekend	0
	31-12-2022	Niet bekend	31-12-2022	Niet bekend		
Belangrijke ontwikkelingen	Als gevolg van de klimaatwetgeving en de industrietafels over dit onderwerp lijkt er beweging te komen in de energietransitie. Het havenbedrijf werkt momenteel aan een decarbonisatiestrategie gericht op CO2 reductie in het gebied. Belangrijke randvoorwaarden om invulling te geven aan de energietransitie is de beschikbaarheid van voldoende netcapaciteit. Als gevolg van de elektrificatie van de industrie zal de vraag naar energie de komende jaren alleen maar toenemen. De uitgifte van LPM verloopt sneller als beoogd.					
Risico's	De GR zorgt nog voor de financiering van het Havenbedrijf. Het weerstandsvermogen is ruim toereikend om eventuele risico's hiervan af te dekken. Hiernaast beschikt de GR over onderpanden op gronden en erfpachtinkomsten, zodat risico's uiterst gering zijn.					

Vestigingsplaats	Etten-Leur					
Website	https://www.inkoopbureauwestbrabant.nl					
Visie / doelstelling	Het uitvoeren van en adviseren in een gezamenlijk inkoop- en aanbestedingsbeleid ter professionalisering evenals voor het behalen van voordelen op zowel financieel, kwalitatief als procesmatig gebied voor de zelfstandige gemeenten.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Het behalen van voordelen op financieel, kwalitatief en procesmatig gebied; - Voldoen aan rechtmatigheid van de aanbestedingsregels en -processen.					
Bestuurlijk belang gemeente	Algemeen bestuur: burgemeester A.J. Moerkerke Plv.: wethouder J. van Dorst					
Financieel belang gemeente	Iedere deelnemende gemeente is een éénmalig entreegeld verschuldigd afhankelijk van het aantal inwoners per gemeente. Dit bedrag wordt terugontvangen na liquidatie (art. 7.3 en 7.4). Verder is de gemeente een bedrag verschuldigd per dagdeel dat afgenomen wordt. In 2020 is voor 16 dagdelen per week een bedrag betaald van € 228.800					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	Niet bekend	1-1-2022	Niet bekend	0	176.032
	31-12-2022	Niet bekend	31-12-2022	Niet bekend		
Belangrijke ontwikkelingen						
Risico's						

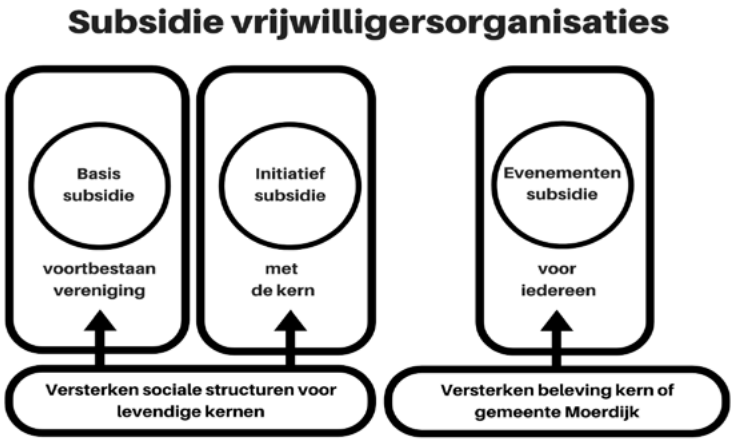
Vestigingsplaats	Den Haag					
Website	https://vng.nl					
Visie / doelstelling	- De leden collectief en individueel bijstaan bij de vervulling van hun bestuurstaken; - Voor de leden of groepen van leden afspraken maken met andere overheden over het arbeidsvoorwaardenbeleid in de overheidssector en overeenkomsten inzake de arbeidsvoorwaarden van personeel in de sector gemeenten aan te gaan met werknemersorganisaties.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	Belangenbehartiging voor leden.					
Bestuurlijk belang gemeente	Gemeente is lid van de VNG. Afgevaardigde voor de ledenvergadering is het college van B&W.					
Financieel belang gemeente						
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	Niet bekend	1-1-2022	Niet bekend	Niet bekend	€ 150.000
	31-12-2022	Niet bekend	31-12-2022	Niet bekend		
Belangrijke ontwikkelingen						
Risico's	Weinig tot geen risico, gelet op de rechtsvorm, de omvang van het EV en het totaal aantal deelnemers.					

Paragraaf Subsidies

1. Subsidie voor vrijwilligersorganisaties

Vrijwilligersorganisaties

In 2017 heeft het college een nieuw subsidiekader voor vrijwilligersorganisaties vastgesteld. Met dit kader is duidelijk wat voor categorieën subsidies voor vrijwilligersorganisaties wij hebben, wat het algemene uitgangspunt is en waar de subsidie in hoofdzaak voor bedoeld is.

Binnen elke categorie is het mogelijk om verschillende soorten subsidies een plek te geven die specifieke beleidsdoelen nastreven. Dit geeft ons de mogelijkheid om per onderwerp goed te monitoren of een subsidie effectief is. Wat legitimeert om een regeling aan te houden, aan te passen of te laten vervallen. Zo sturen we op resultaat en beperken we de regeldruk.

Basissubsidie
Dit is een structurele subsidie waarmee activiteiten worden gewaardeerd, die bijdragen aan de sociale structuren binnen de kernen van onze gemeente, zonder deze naar aard en inhoud te beïnvloeden. Jaarlijks dienen vrijwilligersorganisaties een aanvraag in voorzien van een activiteitenplan en begroting.
Alle voorwaarden zijn vastgelegd in de Nadere regels Basissubsidie Vrijwilligersorganisaties. Jaarlijks ontvangen ruim 200 vrijwilligersorganisaties een basissubsidie.

Initiatiefsubsidie
Dit is een bijdrage in de kosten van losse activiteiten die voor en door inwoners en/of organisaties in een kern worden opgepakt. De initiatiefsubsidie is onderverdeeld in verschillende regelingen. Allemaal met een specifiek beleidsdoel. Voor nu zijn de volgende regelingen van toepassing:

1. Initiatiefsubsidies Vrijwilligersorganisaties
   doel:
   Het samenbrengen van inwoners in een kern in de gemeente Moerdijk waarbij het versterken van de sociale structuren binnen deze kern centraal staat.

2. Vitale en Cultuurrijke samenleving
   doel:
   1. Een klimaat waarin inwoners hun talenten op het gebied van sport en cultuur kunnen ontwikkelen;
   2. Het bevorderen van een gezonde leefstijl;
   3. Het bevorderen van een vitale samenleving;
   4. Borging en voortzetting van sportieve en cultuurrijke activiteiten.
3. Startsteun
   Ondersteuning in de opstart van duurzame kansrijke maatschappelijke initiatieven die bijdragen aan een betere woon- of leefomgeving voor inwoners van de gemeente Moerdijk.

Evenementensubsidie
Oktober 2017 is de evenementensubsidie nieuw leven in geblazen met het vaststellen van de Nadere regels Evenementensubsidie. Inzet van deze regeling is evenementen te ondersteunen die de beleving van een kern of de gemeente Moerdijk in zijn geheel versterken. In de regeling zijn specifieke evenement gerelateerde kosten opgenomen die worden gesubsidieerd. De helft van deze kosten worden op basis van offertes gesubsidieerd tot een maximum van € 3.000.

Startsubsidie
Dit is een eenmalige subsidie die wordt verleend aan vrijwilligersorganisaties om een formele rechtspersoon te vestigen. Een vereniging of stichting.
Het gaat hierbij om een vast bedrag van € 300 ter vergoeding van kosten voor inschrijving bij de Kamer van Koophandel en notariskosten.
Op grond van overlegging van nota's van kamer van Koophandel en notaris wordt het vaste bedrag aan de betreffende organisatie beschikbaar gesteld. Een startsubsidie wordt alleen aan vrijwilligersorganisaties verleend die ook in aanmerking komen voor een basissubsidie.

2. Subsidie voor uitvoeringsorganisaties

Deze subsidie wordt ook wel budgetsubsidie genoemd. Dit is een subsidie, waarbij de instelling of organisatie een gemaximeerd taakstellend bedrag krijgt om een tevoren overeengekomen activiteitenaanbod uit te voeren. Deze budgetsubsidies worden gehanteerd bij professionele instellingen, zoals bijvoorbeeld Surplus Welzijn en vrijwilligersorganisaties zoals bijvoorbeeld Stichting Cultuur Moerdijk of De Kinderboerderij die voor de gemeente een accommodatie exploiteert.

De subsidieverlening vindt deels op basis van wettelijke taken en deels op basis van autonome taken plaats. Zo dient de gemeente op grond van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning het algemeen maatschappelijk werk in stand te houden. Daarentegen is het instandhouden van de kinderboerderij een autonome taak.

Met een budgetgesubsidieerde instelling of organisatie worden jaarlijks prestatieafspraken gemaakt. De instelling of organisatie dient jaarlijks een jaarrekening en een inhoudelijk verslag te overleggen. Bij een subsidie vanaf € 50.000 dient tevens een accountantsverklaring te worden overlegd. We verlenen jaarlijks tussen de 2,5 en 3 miljoen euro aan 12 tot 20 organisaties. Afhankelijk van de beleidsdoelstellingen in dat jaar.

gemeente Moerdijk

Meerjarenbegroting
2022-2025

BELEIDSINDICATOREN

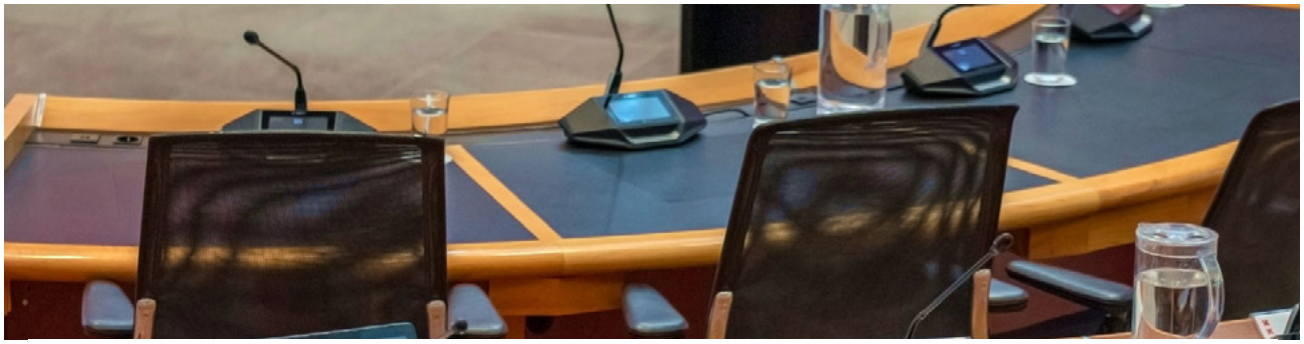
Beleidsindicatoren

Voor de gemeenten is door de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING) een lijst van indicatoren ontwikkeld en samengesteld. Daarbij golden een aantal belangrijke uitgangspunten:

- de indicatoren leveren een bijdrage aan de versterking van het horizontaal toezicht;
- de raadsleden worden daarmee in staat gesteld om op maatschappelijke effecten te kunnen sturen;
- de indicatoren zijn van toepassing op alle gemeenten;
- de indicatoren zijn gebaseerd op landelijke bronnen waardoor er geen extra informatie uitvraag hoeft te worden gedaan en zodat gemeenten automatisch deelnemen;
- er worden bestaande bronnen gebruikt;
- de indicatoren worden regelmatig door de bronnen gepubliceerd;
- voor de indicatoren met betrekking tot het 'sociaal domein' is aangesloten bij de reeds bestaande 'Gemeentelijke monitor sociaal domein'.

Deze indicatoren dragen bij om de begroting en jaarverslagen beleidsmatiger te maken, zodat raadsleden op de belangrijke momenten in de planning & control cyclus zich een beeld kunnen vormen over behaalde en te behalen beleidsresultaten. Omdat het wenselijk is de resultaten van gemeenten te kunnen vergelijken moeten deze indicatoren vanaf de begroting 2017 worden opgenomen.

Op de website www.waarstaatjegemeente.nl vindt u op het dashboard het onderdeel Besluit Begroting en Verantwoording. De hieronder vermelde indicatoren zijn van 2 september 2021. De indicatoren worden doorlopend aangepast o.b.v. nieuwe gegevens uit de onderliggende bronnen.

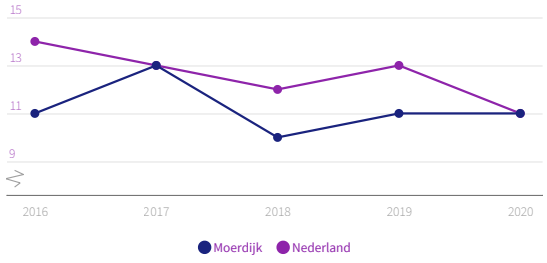
Besluit Begroting en Verantwoording

Gemeenten nemen een uniforme basisset beleidsindicatoren op in hun begroting en jaarverslag. De set behandelt een breed spectrum van onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkeringen en nieuwbouwwoningen. Zo kunt u zich een helder beeld vormen van de beleidsresultaten van de gemeente.

Veiligheid

Verwijzingen Halt

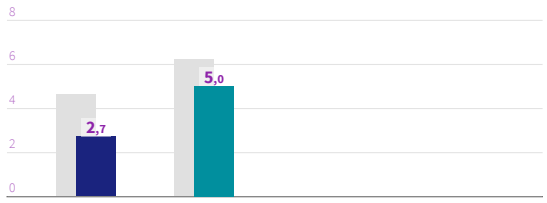
per 1.000 jongeren

Halt | **2016 - 2020**

Misdrijven

Moerdijk, per 1.000 inwoners

Geweldsmisdrijven
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)
Diefstallen uit woning*
Winkeldiefstallen*
| Nederland

meerdere bronnen | **2020**

Economie

Functiemenging

56,7% Moerdijk
53,2% Nederland

Meerdere bronnen | **2020**

Vestigingen (van bedrijven)

per 1.000 inw.15 t/m 64jr

164,6 Moerdijk
158,4 Nederland

LISA | **2020**

Onderwijs

Absoluut verzuim

per 1.000 leerlingen

2,1 Moerdijk

2,4 Nederland

DUO/Ingrado | **2019**

Relatief verzuim

per 1.000 leerlingen

14 Moerdijk

26 Nederland

DUO/Ingrado | **2019**

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)

1,5% Moerdijk
1,7% Nederland

DUO/Ingrado | **2020**

Sport, cultuur en recreatie

Niet-sporters

51,1% Moerdijk

48,7% Nederland

Meerdere bronnen | **2016**

Volksgezondheid en Milieu

Omvang huishoudelijk restafval

kg per inwoner

CBS statistiek Huishoudelijk afval | **2017**

Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit

79,4% Moerdijk

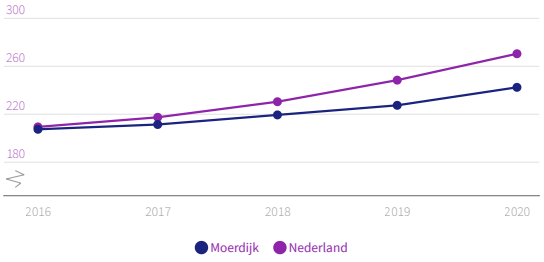
20,1% Nederland

berekening | **2019**

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Gemiddelde WOZ waarde

x €1.000

CBS - WOZ | **2016 - 2020**

Nieuw gebouwde woningen

per 1.000 woningen

7,3 Moerdijk

8,9 Nederland

BAG/ABF | **2020**

Sociaal domein

Banen

per 1.000 inwoners van 15-64 jaar

Moerdijk	Nederland
919,4	**795,9**

Meerdere bronnen | **2020**

Jongeren met een delict voor de rechter

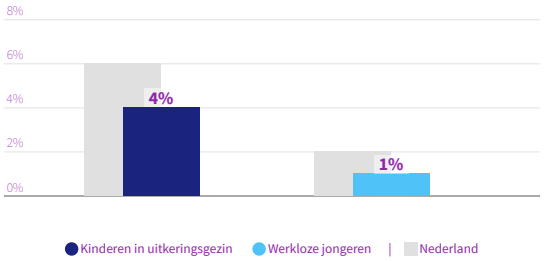
1% Moerdijk

1% Nederland

CBS Jeugd | **2019**

Achterstand onder jeugd

Moerdijk

CBS Jeugd | **2019**

Netto arbeidsparticipatie

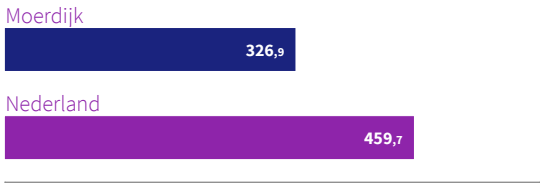
70,0% Moerdijk

68,4% Nederland

CBS | **2020**

Personen met een bijstandsuitkering

per 10.000 inwoners

CBS | **2020**

Lopende re-integratievoorzieningen

per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

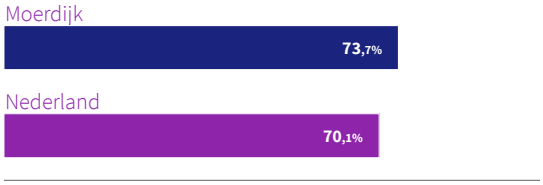
114,8 Moerdijk

202,0 Nederland

CBS | **2020**

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Demografische druk

CBS - Bevolkingsstatistiek | **2021**

Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden

€ 644 Moerdijk

€ 733 Nederland

COELO | **2021**

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

€ 785 Moerdijk

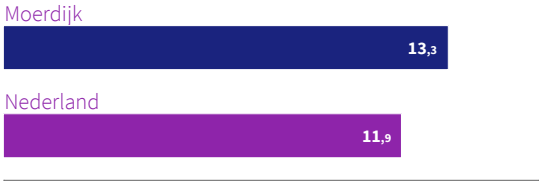
€ 810 Nederland

COELO | **2021**

Sociaal domein

Jongeren met jeugdhulp

% van alle jongeren tot 18 jaar

CBS Jeugd | **2020**

Jongeren met jeugdbescherming

1,2% Moerdijk

1,2% Nederland

CBS Jeugd | **2020**

Jongeren met jeugdreclassering

0,3% Moerdijk

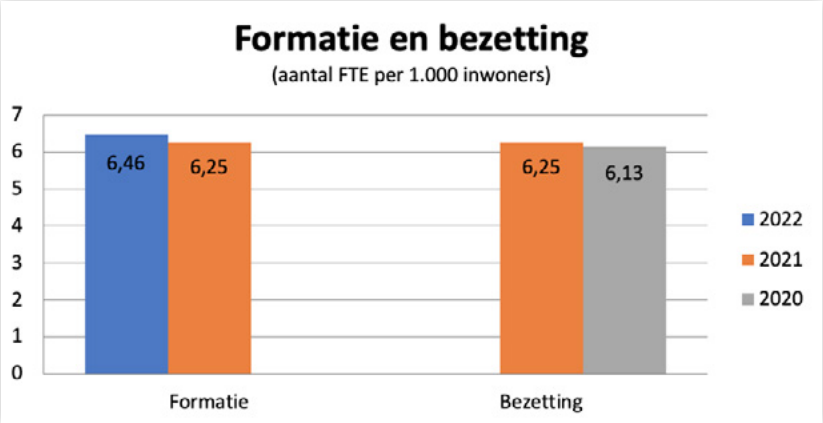
0,4% Nederland

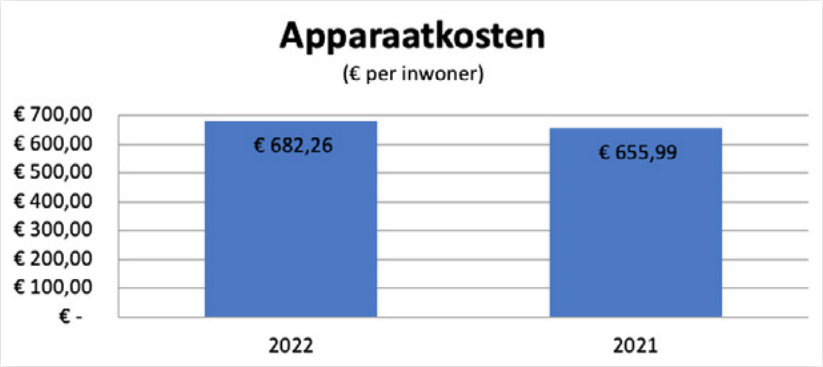
CBS Jeugd | **2020**

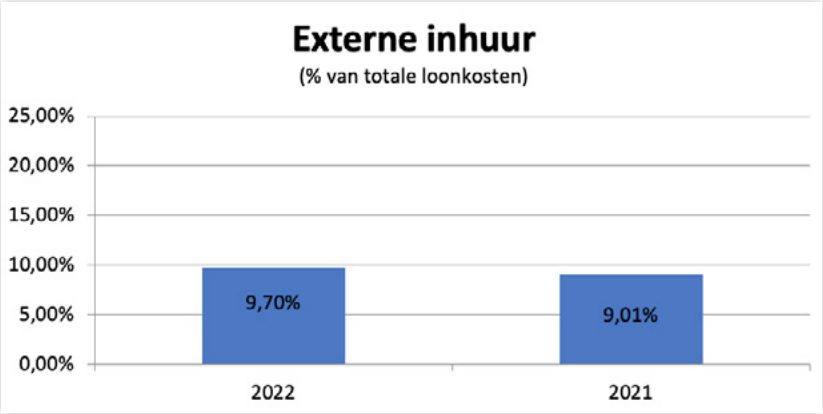
Cliënten met een maatwe... per 10.000 inwoners	Moerdijk	Nederland
	700	**700**

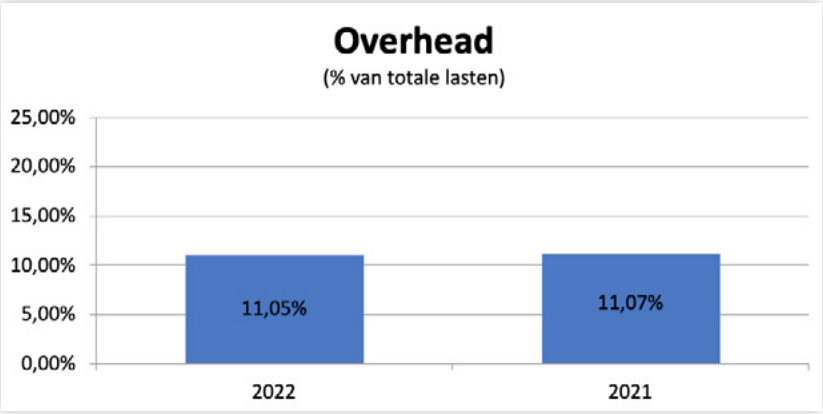
CBS MSD WMO | **2020**

Overige verplichte indicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Regio	Waarde	Bron	Omschrijving
Formatie fte	per 1.000 inwoners	2022	Moerdijk	6,46	Eigen gegevens	Aantal fte per 1.000 inwoners
Formatie fte	per 1.000 inwoners	2021	Moerdijk	6,25	Eigen gegevens	Aantal fte per 1.000 inwoners
Bezetting fte	per 1.000 inwoners	2021	Moerdijk	6,25	Eigen gegevens	Bezetting aantal fte per 31-12 van het jaar, fte per 1.000 inwoners
Bezetting fte	per 1.000 inwoners	2020	Moerdijk	6,13	Eigen gegevens	Bezetting aantal fte per 31-12 van het jaar, fte per 1.000 inwoners
Apparaatskosten	euro per inwoner	2022	Moerdijk	682,26	Eigen gegevens	Bedrag per inwoner
Apparaatskosten	euro per inwoner	2021	Moerdijk	655,99	Eigen gegevens	Bedrag per inwoner
Externe inhuur	%	2022	Moerdijk	9,70	Eigen gegevens	Kosten inhuur externen als % van totale loomsom + kosten inhuur externen
Externe inhuur	%	2021	Moerdijk	9,01	Eigen gegevens	Kosten inhuur externen als % van totale loomsom + kosten inhuur externen
Overhead	%	2022	Moerdijk	11,05	Eigen gegevens	Kosten overhead als % van de totale lasten
Overhead	%	2021	Moerdijk	11,07	Eigen gegevens	Kosten overhead als % van de totale lasten

gemeente Moerdijk

Meerjarenbegroting
2022-2025

VASTSTELLINGSBESLUIT

Vaststellingsbesluit

De raad van de gemeente Moerdijk;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 28 september 2021;

gelet op artikel 191 van de Gemeentewet;

B E S L U I T :

1. De begroting voor het begrotingsjaar 2022 vast te stellen.

2. Kennis te nemen van de begrotingsuitkomsten voor de jaren 2023, 2024 en 2025.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van 11 november 2021

de griffier,	de voorzitter,
A. Goslings	A.J. Moerkerke

gemeente Moerdijk

Meerjarenbegroting
2022-2025

INCIDENTELE LASTEN EN BATEN

Overzicht incidentele lasten en baten begroting 2022-2025

Algemeen

In het onderstaande overzicht zijn de bedragen vermeld zoals die in de primitieve begroting zijn opgenomen. In de nota van aanbieding en de 1e begrotingswijziging kunnen hier nog posten aan worden toegevoegd.

	Incidentele lasten	2022	2023	2024	2025
1	Stelpost nieuw beleid incidenteel:				
a	Afschaling N285; bijdrage aan provincie t.b.v. rotonde		200.000		400.000
b	Afschaling N285; bijdrage voor rotonde Langeweg	500.000			
c	Transitiefase Omgevingswet	130.000	130.000		
d	Verkeersveiligheid en leefbaarheid Zevenbergschen Hoek	50.000			
e	Ontwikkeling hybride leeromgeving voor logistiek	20.000	20.000		
f	Wijk GGZ-er (Zorg en veiligheid)	75.000	75.000		
g	Personeel: Tijdelijke uitbreiding team MO met 2,75 fte	195.000	195.000		
h	IT-voorzieningen gemeenteraad; opleiding en training	4.000			
i	Personeel: Tijdelijke adviseur participatie & dienstverlening 0,8 fte	67.000	67.000		
j	Kwaliteits- en rechtmatigheidsimpuls (procesverbeteringen)	125.000	125.000		
	subtotaal stelpost nieuw beleid	*1.166.000*	*812.000*	*0*	*400.000*
2	Ontvangstplicht mbt baggeren waterpartijen	334.000			
3	Personeel: 0,5 fte tijdelijke extra formatie financieel adviseur	40.000			
4	Personeel: 1 fte tijdelijke extra formatie tbv toerisme	45.000			
5	Personeel: team MO; tijdelijk 2 fte Wmo-consulent	130.000			
6	Personeel:team MO; tijdelijk 0,5 fte procesondersteuner Wmo	28.500			
7	Personeel: team OR; tijdelijk 0,5 fte klimaatadaptatie	41.000			
8	Budget voor publiekscampagne openbare ruimte	20.000			
9	Project datagedreven werken	50.000			
10	Tijdelijke projectleider voor toezicht aanleg glasvezel	125.000			
11	Tijdelijke afspraak verdubbeling opbrengst ondernemersfonds	65.000	65.000		
12	Extra budget voor onderzoek toekomst De Niervaert	40.000			
13	Extra budget voor onderzoek toekomst mfa's	95.000			
14	Tijdelijk budget voor project waterbeheer/klimaatadaptatie	30.000			
15	Tijdelijk budget m.b.t. accommodatie De Borgh	30.000	30.000		
16	Integrale aanpak arbeidsmigratie (project)	75.000			
17	Brandveiligheid gemeentelijke accommodaties (2e fase)	118.500			
18	Uitvoering archiefbewerkingsplan 2021-2024	90.000	90.000	90.000	
19	Post onvoorziene uitgaven	10.000	10.000	10.000	10.000
	Totaal incidentele lasten	*2.533.000*	*1.007.000*	*100.000*	*410.000*

	Incidentele baten	2022	2023	2024	2025
20	Stelpost nieuw beleid incidenteel:				
a	Wijk-GGZ-er; dekking uit reserve sociaal domein	-75.000	-75.000		
b	Team MO 2,75 fte; dekking uit reserve sociaal domein	-195.000	-195.000		
21	Stelpost onderschrijding kapitaallasten	-378.133	-598.039	-203.075	-201.368
22	Dekking tijdelijk personeel MO tlv reserve soc.domein	-158.500			
23	Compensatievergoeding voor aanleg glasvezel	-240.000			
24	Overige grondzaken: opbrengst verkoop snippergroen	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
25	Grondexploitatie	-1.172.077	-493.653	-750.200	-405.589
	Totaal incidentele baten	*-2.258.710*	*-1.401.692*	*-993.275*	*-646.957*
	Saldo lasten en baten	**274.290**	**-394.692**	**-893.275**	**-236.957**

Toelichting:

INCIDENTELE LASTEN

1. **Stelpost Nieuw beleid**

a) Nadat de Noordelijke Randweg gereed is zal de N285 aan de gemeente worden overgedragen. Vooruitlopend daarop zullen 2 rotondes worden aangelegd, waarin de gemeente een bijdrage zal verstrekken. Voor de rotonde Zevenbergen-Noord gaat dit om totaal € 600.000 verdeeld over 2023 en 2025.

b) Zie vorig punt. De bijdrage voor de tweede rotonde (bij Langeweg) is de bijdrage € 500.000.

c) Vanwege het uitstel van de Omgevingswet en ontstane vertraging door Covid19 duurt de implementatie van de wet langer en is het in 2019 beschikbare budget niet meer toereikend. Voor de transitieperiode vanaf 1-7-2022 worden nu extra middelen beschikbaar gesteld voor 2022 en 2023.

d) Door sluipverkeer en vrachtverkeer in Zevenbergschen Hoek staan de verkeersveiligheid en leefbaarheid in deze kern al langere tijd onder druk. In 2021 worden door externe deskundigen in overleg met de bewoners concrete maatregelen en plannen uitgewerkt, aanvullend op de maatregelen die al zijn getroffen. Voor de uitvoering hiervan is in 2022 en budget van € 50.000 beschikbaar.

e) Door de ontwikkeling van LPM en de brede ontwikkelingen in de logistieksector is er behoefte aan het creëren van een hybride leeromgeving die hierop inspeelt. Voor dit project is in 2022 en 2023 een budget van € 20.000 beschikbaar.

f) Door de toenemende problematiek van personen met verward gedrag in de kernen wordt een 2-jarige pilot uitgevoerd met de inzet van een wijk-GGZ-er. Het jaarlijkse budget van € 75.000 voor 2022 en 2023 zal worden gedekt uit de reserve sociaal domein.

g) Team MO heeft behoefte aan tijdelijke extra capaciteit voor de uitvoering van de wettelijke taken op het terrein van gezondheid. Daarnaast is in samenhang met de taakstelling op het maatschappelijk domein tijdelijk 2 fte extra nodig om de werkwijzen, subsidieafspraken en bedrijfsvoering aan te passen op basis van de resultaten van de uit te voeren scan op het maatschappelijk domein. Het extra budget hiervoor in 2022 en 2023 van € 195.000 per jaar wordt gedekt uit de reserve sociaal domein.

h) Mede vanwege de verdere digitalisering van het raadswerk (vergaderen en samenwerken) zijn er in 2022 middelen beschikbaar voor vernieuwing van de IT-voorzieningen en voor de ondersteuning van de gemeenteraad. Aanvullend op deze investering is een eenmalig budget beschikbaar van € 4.000 voor opleiding en training van raads- en burgerleden.

i) Voor de sporen Dienstverlening en Participatie uit het gelijknamige totaalprogramma is voor 2 jaar behoefte aan een aanjager/coördinator voor het in de praktijk brengen en realiseren van de geformuleerde gewenste werkwijzen. Voor 2022 en 2023 is hiervoor € 67.000 per jaar beschikbaar.

j) Vanwege diverse nieuwe ontwikkelingen, zoals de rechtmatigheidsverklaring door het college, zaakgericht werken, invoering van de Omgevingswet en de WOO, wordt het steeds belangrijker om de werkprocessen in de organisatie zo efficiënt mogelijk in te richten. Voor de gewenste kwaliteits- en rechtmatigheidsimpuls is voor 2022 en 2023 een budget beschikbaar van € 125.000 per jaar.

2. **Achterstallig onderhoud baggeren waterpartijen**
   Voor 2019 en 2020 waren extra budgetten beschikbaar van € 334.000 per jaar voor het verwijderen van baggerslib uit waterpartijen. Door de Pfas-beperkingen kon er in deze jaren echter niet gebaggerd worden door het waterschap. Het extra budget voor het inhalen van de achterstand is doorgeschoven naar 2021 en 2022. De werkzaamheden worden gepland en uitgevoerd door het waterschap. De gemeente heeft de ontvangstplicht voor het baggerslib en is verantwoordelijk voor afvoer en verwerking ervan.

3. **Tijdelijk 0,5 fte financieel adviseur**
   Voor de jaren 2021 en 2022 is er tijdelijk 0,5 fte extra formatie beschikbaar voor financiële advisering door o.a. een toename van projecten. Voor 2022 gaat dit om € 40.000.

4. **Tijdelijke extra formatie voor toerisme**
   Voor de jaren 2021 en 2022 is tijdelijk extra budget beschikbaar van resp. € 50.000 en € 45.000 voor het verder uitwerken en vormgeven van het toeristisch beleid. Vanaf 2023 dient dit binnen de bestaande formatie te worden opgevangen.

5. **Tijdelijk 2 fte Wmo-consulent voor team MO**
   Vanwege de verlaging van het abonnementstarief voor de eigen bijdrage in de Wmo-voorzieningen is het aantal aanvragen sterk toegenomen. Vooralsnog is de extra formatie hiervoor tijdelijk geraamd in 2021 en 2022. De jaarlijkse kosten van € 130.000 worden gedekt uit de reserve sociaal domein.

6. **Tijdelijk 0,5 fte procesondersteuner Wmo voor team MO**
   Zie toelichting bij punt 5. Ook deze kosten van jaarlijks € 28.500 worden gedekt uit de reserve sociaal domein

7. **Uitvoering Klimaatprogramma**
   Voor de uitvoering van het in 2020 opgestelde Klimaatprogramma is in 2021 en 2022 0,5 fte opgenomen voor coördinatie en uitvoering; het budget bedraagt € 41.000 per jaar.

8. **Publiekscampagne Openbare Ruimte**
   Dit betreft een tijdelijk project om de inwoners meer te betrekken bij een schone openbare ruimte. Voor 2021 en 2022 is hiervoor € 20.000 per jaar geraamd.

9. **Project datagedreven werken**
   Voor de jaren 2019 tot en met 2022 is er een budget beschikbaar in de begroting voor het ontwikkelen en stimuleren van datagedreven werken. Vanaf 2023 wordt dit geacht binnen de reguliere processen plaats te vinden.

10. **Projectleider/toezichthouder aanleg glasvezel**
    De gemeente heeft een overeenkomst gesloten met E-Fiber voor de aanleg van glasvezelkabel in de hele gemeente. In 2021 is met de aanleg gestart en de afronding (met name in het buitengebied) staat gepland in 2022. De gemeente ontvangt in 2021 en 2022 een compensatievergoeding van E-Fiber van € 240.000 per jaar. Een deel van deze middelen wordt gebruikt voor de inzet van een projectleider/toezichthouder. Per jaar kost dit € 125.000.

11. **Verdubbeling opbrengst ondernemersfonds**
    Voor de kernen Zevenbergen, Klundert en Fijnaart wordt vanaf 2020 een reclamebelasting geheven. De jaarlijkse opbrengst van € 65.000 wordt in een ondernemersfonds gestort. Met de ondernemers is de afspraak gemaakt dat de gemeente de eerste 4 jaar de opbrengst zal verdubbelen. In 2022/2023 zal het fonds en de verdubbeling door de gemeente worden geëvalueerd.

12. **Onderzoek toekomst De Niervaert**
    In april 2021 heeft de raad besloten eenmalige budgetten beschikbaar te stellen voor heroriëntatie op de vastgoedportefeuille. Daarbij is de focus gelegd op de duurste accommodaties. Zo is in 2022 € 40.000 beschikbaar voor zwembad/mfc De Niervaert in Klundert. Voor een onderzoek naar de overige multifunctionele accommodaties in de gemeente is in 2022 € 95.000 beschikbaar gesteld.

13. **Onderzoek toekomst multifunctionele accommodaties**
    Zie punt 12. Voor 2022 is € 95.000 beschikbaar.

14. **Project waterbeheer/klimaatadaptatie**
    In 2021 en 2022 is er een budget van € 30.000 beschikbaar gekoppeld aan de 0,5 fte voor het Klimaatprogramma (zie punt 7). Dit budget is bedoeld voor communicatie, participatie e.d. ondersteunend aan de doelstellingen van het klimaatprogramma.

15. **Tijdelijk budget m.b.t. accommodatie De Borgh**
    In de kern Zevenbergen is er een knelpunt met de beschikbaarheid van gymaccommodaties voor het onderwijs. Totdat evt. nieuwbouw is gerealiseerd is er een tijdelijk budget opgenomen van € 30.000 om knelpunten op te lossen. Dit betreft de jaren 2022 en 2023. Verwacht wordt dat vanaf 2024 nieuwe accommodatie beschikbaar is.

16. **Integrale aanpak arbeidsmigratie**
    In 2020 is een plan opgesteld voor de integrale aanpak van arbeidsmigratie. Voor de verdere uitwerking van het beleid op dit terrein is voor de jaren 2021 en 2022 een werkbudget beschikbaar van € 75.000 per jaar.
    .

17. **Brandveiligheid gemeentelijke accommodaties, 2e fase**
    In 2020 zijn inspecties uitgevoerd op de brandveiligheid van gemeentelijke accommodaties. Voor de 2e fase van uitvoering van de geconstateerde verbeterpunten is voor 2022 eenmalig € 118.500 beschikbaar.

18. **Uitvoering archiefbewerkingsplan 2021-2024**
    In juli heeft de raad een eenmalig budget beschikbaar gesteld van € 300.000 voor het bewerken en digitaliseren van oude archiefdossiers in de archiefkelder van de gemeente. Daarna kunnen deze dossiers worden overgebracht naar het e-depot van het regionaal archief. Voor de jaren 2022 tot en met 2024 is € 90.000 per jaar beschikbaar.

19. **Post onvoorziene uitgaven**
    Op basis van de BBV-voorschriften is een jaarlijks budget voor onvoorziene uitgaven verplicht. Uitgaven ten laste van het budget van € 10.000 zijn in beginsel incidenteel.

INCIDENTELE BATEN

20. **Stelpost Nieuw beleid**
    a) Wijk-GGZ-er: Dit betreft de dekking uit de reserve sociaal domein van de lasten die zijn toegelicht onder punt 1f
    b) 2,75 fte Team MO; Dit betreft de dekking uit de reserve sociaal domein van de lasten genoemd onder punt 1g.

21. **Stelpost onderschrijding kapitaallasten**
    Op basis van de gewijzigde richtlijn van de provincie worden de kapitaallasten in het jaar van afronding of ingebruikname van een investering voor 50% geraamd in dat jaar. De gemeente berekent op basis van de Notitie waarderings- en afschrijvingsbeleid de kapitaallasten echter pas in het 1e jaar na afronding of ingebruikname. De structurele lasten die op basis van de richtlijn van de provincie in de jaren 2022 en verder zijn geraamd zullen in de jaarrekening uiteindelijk niet gemaakt worden; dit staat bij voorbaat vast. Deze incidentele begrotingsruimte is als stelpost in de begroting opgenomen.

22. Zie de toelichting onder 5 en 6

23. Zie de toelichting onder 10

24. **Overige grondzaken; verkoop snippergroen**
    De gemeente verkoopt jaarlijks een aantal m2 snippergroen. Gemiddeld levert dit een opbrengst op van € 40.000 per jaar. De jaarlijkse opbrengst staat echter niet bij voorbaat vast. Om die reden dienen deze inkomsten o.b.v. de geldende BBV-regels als incidenteel te worden aangemerkt.

25. **Opbrengsten grondexploitatie**
    Ook voor de van jaar tot jaar sterk fluctuerende opbrengsten uit de grondexploitatie geldt dat deze op basis van de BBV-regels niet als structurele inkomsten mogen worden aangemerkt. In de vermelde bedragen is ook de af te dragen vennootschapsbelasting meegenomen.

gemeente Moerdijk

Meerjarenbegroting
2022-2025

OVERZICHT TAAKVELDEN EN PRODUCTEN

Taakveld	Taakveld omschrijving	Product	Naam	Lasten 2021	Baten 2021	Saldo 2021	Progr.
0.1	Bestuur	600100	College van B&W	801	0	801	5
		600101	Raad en raadscommissies	441	0	441	5
		600102	Ondersteuning raad	160	0	160	5
		600103	Griffie	325	0	325	5
		600104	Bestuurlijke samenwerking	95	0	95	5
		600105	Rekenkamer	33	0	33	5
		600106	Commissie bezwaar en klachten	19	0	19	5
		600108	Regionale samenwerking	23	0	23	5
		600199	Indirecte kosten taakveld 0.1	104	0	104	5
				2.000	*0*	*2.000*	
0.2	Burgerzaken	600200	Bevolking en Burgerlijke Stand	1.081	-400	681	5
		600203	Verkiezingen	88	0	88	5
		600299	Indirecte kosten taakveld 0.2	7	0	7	5
				1.177	*-400*	*777*	
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	600301	Overige grondzaken	312	-135	177	2
		600399	Indirecte kosten taakveld 03	443	0	443	2
				755	*-135*	*620*	
0.4	Overhead	div.	Overhead-personeel	7.046	-136	6.910	5
		600460	Overhead- huisvesting	1.317	-140	1.177	5
		div.	Overhead- overig	4.640	-71	4.568	5
		600403	Wet Banenplan	123	-15	108	5
				13.125	*-362*	*12.763*	
0.5	Treasury	600500	Deelnemingen	4	-34	-30	5
		600502	Geldlening en uitzetting lang 1 jaar	255	-183	72	5
		600503	Toerekening rente	280	-2.113	-1.834	5
				538	-2.330	-1.792	
0.61	OZB woningen	606100	Uitvoering WOZ woningen	391	0	391	5
		606101	OZB woningen eigenaren	3	-3.652	-3.649	5
		606102	Lasten hef. en inv. OZB woningen	39	-19	20	5
				433	*-3.672*	*-3.239*	
0.62	OZB niet-woningen	606200	Uitvoering WOZ niet-woningen	320	0	320	5
		606201	OZB niet-woningen gebruikers	10	-6.321	-6.311	5
		606202	OZB niet-woningen eigenaren	10	-8.807	-8.797	5
		606203	Lasten hef en inv OZB niet woningen	33	-16	17	5
				372	*-15.144*	*-14.772*	
0.64	Belastingen overig	606400	Reclamebelasting	17	-66	-49	5
				17	*-66*	*-49*	
0.7	Algemene uitkering en overige uitk.gem.fonds	600700	Algemene uitkering gemeentefonds	0	-51.241	-51.241	5
		600702	Integratie-uitk sociaal domein Jeugd	0	-657	-657	5
		600703	Integratie-uitk sociaal domein Pw	0	-2.762	-2.762	5
				0	*-54.660*	*-54.660*	
0.8	Overige baten en lasten	600800	Onvoorziene uitgaven	10	0	10	5
		600801	Stelposten nog niet verd.lstn & btn	2.145	-3.248	-1.102	5
		600802	Saldi van kostenplaatsen	8	0	8	5
				2.163	*-3.248*	*-1.084*	

Taakveld	Taakveld omschrijving	Product	Naam	Lasten 2021	Baten 2021	Saldo 2021	Progr.
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	600900	Vennootschapsbelasting	460	0	460	5
		600999	Indirecte kosten taakveld 0.9	27	0	27	5
				487	*0*	*487*	
0.10	Mutaties reserves	601021	Mutaties reserves	2.552	-2.210	342	5
				2.552	*-2.210*	*342*	
0.11	Resultaat van de rekening van baten lasten	601998	Begroting resultaat AD na bestemming	164	0	164	5
		601999	Begroting resultaat grex na bestem	1.172	0	1.172	5
				1.336	*0*	*1.336*	
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	611000	Brandweerkazernes	228	-11	216	2
		611001	Veiligheidsregio MW Brabant	3.029	0	3.029	2
		611002	Fysieke veiligheid	42	-8	35	2
		611999	Indirecte kosten taakveld 1.1	115	0	115	2
				3.415	*-19*	*3.396*	
1.2	Openbare orde en veiligheid	612000	Uitvoering APV bijzondere wetten	695	-23	672	2
		612001	Sociale veiligheid	108	0	108	2
		612002	Externe veiligheid	41	0	41	2
				844	*-23*	*821*	
2.1	Verkeer en vervoer	621000	Verkeersplannen	29	0	29	2
		621001	Verkeersmaatregelen	366	-16	350	2
		621002	Verkeersveiligh.mensgerichte maatr.	70	-48	22	2
		621003	Wegbeheer	3.019	-100	2.919	2
		621004	Bruggen en objecten openbare ruimte	311	0	311	2
		621005	Openbare verlichting	382	0	382	2
		621006	Gladheidsbestrijding	70	0	70	2
		621007	Onkruidbeheersing	268	0	268	2
		621008	Straatreiniging	367	0	367	2
		621009	Bermen	404	0	404	2
		621011	Kabels en leidingen	214	-398	-184	2
		621012	Objecten	82	-115	-33	2
		621999	Indirecte kosten taakveld 2.1	2.054	-11	2.042	2
				7.635	*-688*	*6.947*	
2.2	Parkeren	622000	Parkeren	41	-6	35	2
		622999	Indirecte kosten taakveld 2.2	27	0	27	2
				68	*-6*	*62*	
2.3	Recreatieve havens	623000	Haven Willemstad	114	-205	-91	3
				114	*-205*	*-91*	
2.4	Economische havens en waterwegen	624000	Haven Moerdijk	34	-46	-12	3
		624999	Indirecte kosten taakveld 2.4	45	0	45	3
				79	*-46*	*33*	
2.5	Openbaar vervoer	625000	Openbaar vervoer	14	0	14	2
		625999	Indirecte kosten taakveld 2.5	8	0	8	2
				22	*0*	*22*	

Taakveld	Taakveld omschrijving	Product	Naam	Lasten 2021	Baten 2021	Saldo 2021	Progr.
3.1	Economische ontwikkeling	631000	Economische zaken	300	0	300	3
		631001	Haven-en industrieterrein Moerdijk	30	0	30	3
		631002	projecten economische ontwikkeling	4	0	4	3
		631999	Indirecte kosten taakveld 3.1	587	0	587	3
				922	*0*	*922*	
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	632001	Gronddepot	24	0	24	2
		632002	Vitale centra	0	0	0	3
				24	*0*	*24*	
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	633000	Weekmarkt Zevenbergen	23	-28	-5	3
		633001	Weekmarkt overigen	0	-5	-5	3
		633999	Indirecte kosten taakveld 3.3	135	0	135	3
				158	*-33*	*125*	
3.4	Economische promotie	634001	Volksfeesten en evenementen	51	0	51	3
		634002	Toerisme en recreatie	218	0	218	3
		634003	Toeristenbelasting	0	-192	-192	3
		634004	Kermissen	0	-20	-20	3
				269	*-212*	*57*	
4.2	Onderwijshuisvesting	642000	Huisvesting openb.basisonderwijs	110	0	110	2
		642001	Huisvesting bijz. basisonderwijs	868	-5	863	2
		642002	Huisvesting bijz. speciaal onderwijs	121	0	121	2
		642003	Huisvesting voortgezet onderwijs	475	0	475	2
		642999	Indirecte kosten taakveld 4.2	78	0	78	2
				1.651	*-5*	*1.647*	
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	643000	Onderwijs	79	0	79	4
		643002	Bestrijding onderwijsachterstanden	696	-671	25	4
		643003	Beroeps- en volwassenonderwijs	21	0	21	4
		643004	Peuterspeelzaalwerk	60	0	60	4
		643005	Peuterspeelzaal Petteflet	11	-5	6	4
		643006	Leerlingenvervoer	1.094	-18	1.076	4
		643007	Leerplicht e.d.	170	-63	106	4
		643009	Nationaal Programma Onderwijs	245	-245	0	4
		643999	Indirecte kosten taakveld 4.3	119	0	119	4
				2.495	*-1.002*	*1.493*	
5.1	Sportbeleid en activering	651000	Sportaangelegenheden	164	-20	144	2
		651001	Sporten en bewegen in de buurt	304	0	304	2
		651999	Indirecte kosten taakveld 5.1	51	0	51	2
				519	*-20*	*499*	
5.2	Sportaccommodaties	652000	Binnensport	452	-111	342	2
		652008	Zwembaden	1.446	-332	1.114	2
		652020	Buitensport	1.494	-74	1.420	2
		652999	Indirecte kosten taakveld 5.2	43	0	43	2
				3.435	*-517*	*2.918*	

Taakveld	Taakveld omschrijving	Product	Naam	Lasten 2021	Baten 2021	Saldo 2021	Progr.
5.3	Cultuurpresentatie, prod., participatie	653000	Muziekeducatie	112	0	112	2
		653001	Kunstbeoefening en -bevordering	349	-20	329	2
		653002	Muziekkiosken	5	0	5	2
		653999	Indirecte kosten taakveld 5.3	17	0	17	2
				483	*-20*	*463*	
5.4	Musea	654000	Heemkunde en musea	21	0	21	3
		654001	Vlasserij en suikermuseum Klundert	14	0	14	3
				36	*0*	*36*	
5.5	Cultureel erfgoed	655000	Rijks en gemeentelijke monumenten	59	-2	57	3
		655001	Fort Sabina Henrica Willemstad	5	0	5	3
		655002	Cultureel erfgoed algemeen	17	0	17	3
		655003	Mauritshuis Willemstad	258	-6	251	3
		655999	Indirecte kosten taakveld 5.5	35	0	35	3
				374	*-8*	*366*	
5.6	Media	656000	Openbare bibliotheken	822	0	822	4
		656999	Indirecte kosten taakveld 5.6	9	0	9	4
				831	*0*	*831*	
5.7	Openbaar groen en (openlucht)recreatie	657000	Uitvoering landschapsbeleid	5	0	5	2
		657001	Groenbeheer	2.021	-2	2.019	2
		657002	Watertaken	789	0	789	2
		657004	Speeltuinen en speelplaatsen	132	-2	130	2
		657005	Dierenverblijven en parken	19	0	19	2
		657999	Indirecte kosten taakveld 5.7	1.039	-7	1.032	2
				4.004	*-10*	*3.994*	
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	661000	Ondersteuning vrijwilligers en infor	119	0	119	4
		661001	Gebiedsplannen	68	0	68	4
		661002	Maatschappij	834	0	834	4
		661003	Jeugdaccomodaties	20	-23	-2	4
		661004	De Schuur Zevenbergen	47	-5	41	4
		661005	Ouderenvoorzieningen	22	-22	0	4
		661006	Jeugdvoorzieningen	375	0	375	4
		661007	Kinderopvang	40	0	40	4
		661008	Inspecties wet kinderopvang	74	0	74	4
		661009	Opvang vluchtelingen	21	0	21	4
		661010	Accommodatie de Borgh	30	0	30	5
		661012	Uitvoering accommodatiebeleid	54	0	54	5
		661013	Gemeenschapshuizen	1.336	-309	1.026	5
		661040	Wet inburgering	293	-162	131	3
		661998	Indirecte kosten taakveld 6.1 (progr 4)	422	0	422	4
		661999	Indirecte kosten taakveld 6.1 (progr 5)	490	0	490	5
				4.244	*-520*	*3.724*	

Taakveld	Taakveld omschrijving	Product	Naam	Lasten 2021	Baten 2021	Saldo 2021	Progr.
6.2	Wijkteams	662000	Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd	427	0	427	4
		662001	Algemene Uitvoeringskosten Wmo	49	0	49	4
		662002	Uitvoeringskosten jeugd regio	185	0	185	4
		662003	Regionale uitvoeringskosten WMO	74	0	74	4
		662006	Centrum Jeugd en Gezin	1.228	0	1.228	4
		662007	Cliëntondersteuning sociaal domein	32	0	32	4
		662008	Jeugd Expertteam	56	0	56	4
		662999	Indirecte kosten taakveld 6.2	225	0	225	4
				2.275	*0*	*2.275*	
6.3	Inkomensregelingen	663000	Pw loonkostensubsidies	476	0	476	4
		663001	Pw inkomensvoorziening	7.650	-8.262	-612	4
		663002	Pw inkomensvoorz zelfstandigen	85	0	85	4
		663003	Pw fraudebestrijding	32	0	32	4
		663004	Pw overige lasten en baten	1.978	0	1.978	4
		663005	Armoedebeleid	108	0	108	4
		663006	Bijzondere bijstand	898	0	898	4
		663007	Kwijtschelding gem. belastingen	298	0	298	4
		663999	Indirecte kosten taakveld 6.3	43	0	43	4
				11.569	*-8.262*	*3.306*	
6.4	Begeleide participatie	664000	Sociale werkvoorziening	2.888	0	2.888	3
				2.888	*0*	*2.888*	
6.5	Arbeidsparticipatie	665000	Re-integratie	556	0	556	3
		665001	Arbeidsmigratie	75	0	75	3
		665999	Indirecte kosten taakveld 6.5	23	0	23	3
				654	*0*	*654*	
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	666000	Wmo woningaanpassingen	195	0	195	4
		666001	Wmo hulpmiddelen	637	0	637	4
		666003	Gehandicapten parkeerkaarten	17	-10	7	4
		666999	Indirecte kosten taakveld 6.6	1.047	0	1.047	4
				1.896	*-10*	*1.886*	
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	667100	Wmo begeleiding	3.305	0	3.305	4
		667101	Wmo huishoudelijke hulp	3.004	0	3.004	4
		667103	Wmo collectief vervoer	652	0	652	4
		667104	Wmo financiële tegemoetkomingen	33	0	33	4
		667105	Schuldhulpverlening	147	0	147	4
		667106	Wmo eigen bijdrage	0	-255	-255	4
		667107	PGB Wmo woningaanpassingen	5	0	5	4
		667108	PGB Wmo hulpmiddelen	27	0	27	4
		667199	Indirecte kosten taakveld 6.71	379	0	379	4
				7.553	*-255*	*7.298*	
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	667200	Jeugd LTA	300	0	300	4
		667201	Niet vrij toegankelijke zorg	6.964	0	6.964	4
		667202	PGB Jeugd algemeen	258	0	258	4
		667203	Gesloten jeugdzorg	267	0	267	4
		667299	Indirecte kosten taakveld 6.72	147	0	147	4
				7.935	*0*	*7.935*	

Taakveld	Taakveld omschrijving	Product	Naam	Lasten 2021	Baten 2021	Saldo 2021	Progr.
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	668100	Wmo opvang en beschermd wonen	147	0	147	4
		668101	Zorg en veiligheid	383	0	383	4
		668199	Indirecte kosten taakveld 6.81	178	0	178	4
				707	*0*	*707*	
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	668200	Jeugd, veiligh, reclassering en opv.	637	0	637	4
		668299	Indirecte kosten taakveld 6.82	63	0	63	4
				700	*0*	*700*	
7.1	Volksgezondheid	671000	Basisgezondheidszorg	474	0	474	4
		671001	Gemeentelijke Gezondheidszorg	103	0	103	4
		671002	Jeugdgezondheidszorg	1.052	0	1.052	4
		671999	Indirecte kosten taakveld 7.1	73	0	73	4
				1.703	*0*	*1.703*	
7.2	Riolering	672000	Rioleringszorg	3.418	-31	3.387	1
		672001	Rioleringszorg Havenbedrijf	1.469	0	1.469	
		672002	Rioolheffing	13	-5.774	-5.761	1
				4.900	*-5.804*	*-905*	
7.3	Afval	673000	Milieustraat	1.040	-75	965	1
		673001	Restafval	3.515	-428	3.087	1
		673012	Reinigingsrechten en afvalst.heffing	10	-5.141	-5.131	1
				4.565	*-5.644*	*-1.079*	
7.4	Milieubeheer	674000	Uitvoering milieubeleid	143	0	143	1
		674001	Duurzaamheid	163	0	163	1
		674002	OMWB-Milieu	1.483	0	1.483	1
		674004	Ongediertebestrijding	73	0	73	1
		674999	Indirecte kosten taakveld 7.4	361	0	361	1
				2.222	*0*	*2.222*	
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	675000	Begraafplaatsen	428	-46	382	2
		675001	Baten begraafplaatsen	0	-143	-143	2
				428	*-189*	*239*	
8.1	Ruimtelijke ordening	681000	Ruimtelijke ordening	265	-20	245	2
		681999	Indirecte kosten taakveld 8.1	528	0	528	2
				793	*-20*	*773*	
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	682000	Grondexploitatie	2.869	-5.401	-2.532	3
		682999	Indirecte kosten taakveld 8.2	368	0	368	3
				3.236	*-5.401*	*-2.165*	
8.3	Wonen en bouwen	683000	Omgevingsvergunning	0	-1.580	-1.580	2
		683001	Bouw- en woningtoezicht	1.286	-2	1.284	2
		683002	Volkshuisvesting	8	0	8	2
		683003	Algemeen Overige eigendommen	189	-6	183	2
		683004	Vml. Stadhuis Klundert	68	-44	24	2
		683006	Woonwagencentrum Klundert	112	0	112	2
		683007	Overige woningen en garages	22	-23	-1	2
		683999	Indirecte kosten taakveld 8.3	514	0	514	2
				2.198	*-1.655*	*543*	
			Totaal	**112.800**	**-112.800**	**0**	

gemeente Moerdijk

Meerjarenbegroting
2022-2025

SUBSIDIES

Overzicht subsidies zonder afzonderlijke subsidieregeling

Overzicht subsidies waarvoor geen afzonderlijke subsidieregeling is vastgesteld

Op grond van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) mag de gemeente Moerdijk slechts subsidie verstrekken op grond van een wettelijk voorschrift dat regelt voor welke activiteiten subsidie kan worden verstrekt. Het gaat hier om de Algemene Subsidie Verordening en de nadere regels die daar uit volgen.

Indien er activiteiten zijn die niet vallen binnen een wettelijk voorschrift regelt de Awb dat subsidieverstrekking ook is toegestaan als in de gemeentebegroting de subsidie-ontvanger en het bedrag worden vermeld waarop de subsidie maximaal kan worden vastgesteld.

Het vaststellen door de gemeenteraad van de begroting betekent niet dat deze subsidie-ontvangers recht hebben op deze subsidiebedragen zonder verdere voorwaarden. De gemeenteraad reserveert de bedragen slechts voor deze subsidie-ontvangers. Het college kan bij subsidieverlening altijd voorwaarden opnemen.

De gemeente Moerdijk verstrekt een aantal subsidies waarvoor geen afzonderlijke subsidieregeling is vastgesteld. De basis voor deze subsidies ligt in de begroting van de gemeente Moerdijk.

In de volgende tabel zijn de subsidie-ontvangers opgenomen met naam en met het maximale beschikbare bedrag.

Subsidieontvanger	Bedrag
Brabants Landschap	€ 367
IVN Vogel- en Natuurbescherming Etten- Leur eo	€ 500
Wereldwinkel	€ 1.000
Voedselbank Moerdijk	€ 1.500
Buurtbusvereniging Heijningen	€ 1.600
Buurtbusvereniging Moerdijk	€ 1.600
Buurtbusvereniging Standdaarbuiten/Noordhoek	€ 1.600
Buurtbusvereniging ZEZ	€ 1.600
Senioren Advies Raad Moerdijk	€ 2.500
Stichting d'Engelenburgh	€ 3.000
Stichting Behoud Watersnoodwoningen Fijnaart en Heijningen	€ 3.000
Wmo-raad	€ 4.960
Cliëntenraad Wet Werk en Bijstand	€ 4.985
Dorpstafel Moerdijk (kernbudget)	€ 5.000
Dorpstafel Standdaarbuiten (kernbudget)	€ 5.000
Stadstafel Zevenbergen (kernbudget)	€ 5.000
Stadstafel Klundert (kernbudget)	€ 5.000
Dorpstafel Langeweg (kernbudget)	€ 5.000
Stadstafel Willemstad (kernbudget)	€ 5.000
Dorpstafel Zevenbergschen Hoek (kernbudget)	€ 5.000
Dorpstafel Noordhoek (kernbudget)	€ 5.000
Dorpstafel Heijningen (kernbudget)	€ 5.000
Dorpstafel Helwijk (kernbudget)	€ 5.000

Gebiedstafel Buitengebied (kernbudget)	€ 5.000
Dorpstafel Fijnaart (kernbudget)	€ 5.000
Slachtofferhulp	€ 8.500
Stichting fort Sabina	€ 9.000
Nationaal Vlasserij en Suikermuseum	€ 15.000
Streekomroep	€ 22.000
Stichting Energietransitie Moerdijk	€ 40.000
Energiek Moerdijk	€ 35.000

gemeente Moerdijk

Meerjarenbegroting
2022-2025

OVERZICHT RESERVES

Overzicht reserves 2022-2025

Omschrijving	Saldo per 01-01-2022	Mutaties reserves 2022 +/+ t.l.v. exploitatie	Mutaties reserves 2022 -/- t.g.v. exploitatie	Saldo per 31-12-2022
ALGEMENE RESERVES				
Algemene reserve vrij besteedbaar	21.221.507	0	0	21.221.507
TOTAAL Algemene reserves	**21.221.507**	**0**	**0**	**21.221.507**
BESTEMMINGSRESERVES				
Dekkings-en bestedingsfunctie				
Investeringen bruto methode	7.101.376	0	403.425	6.697.951
Investeringen met maatschappelijk nut	22.561.831	0	378.442	22.183.389
Investeringen meerjarige uitgaven incidenteel	2.651.457	100.000	0	2.751.457
Totaal Dekkings- en bestedingsfunctie	**32.314.664**	**100.000**	**781.867**	**31.632.797**
Egalisatiereserves				
Huisvesting onderwijs	426.314	1.600.000	1.287.476	738.838
Kapitaallasten openbare verlichting	899.235	0	0	899.235
Totaal Egalisatiereserves	**1.325.549**	**1.600.000**	**1.287.476**	**1.638.073**
Overige bestemmingsreserves				
Ruimtelijke ontwikkeling	3.942.623	93.920	0	4.036.543
Bovenwijkse voorzieningen grondexploitaties	1.309.625	682.440	0	1.992.065
Strategische verwerving onroerend goed	4.631.696	0	0	4.631.696
Gemeentegaranties	37.377	0	0	37.377
Sociaal domein	1.660.309	0	158.500	1.501.809
Bestemmingsreserve LPM gelden	5.252.418	0	0	5.252.418
Centrumplan Zevenbergen	13.161.000	0	0	13.161.000
Heropening Roode Vaart	2.835.112	0	71.775	2.763.337
Projectorganisatie haven	0	0	0	0
Geluidsaneringsmaatregelen	268.000	0	0	268.000
Geluidsaneringsmaatregelen HSL-Zuid	861.450	0	0	861.450
Mutatie Reserve grondexploitatie	232.000	164.997	0	396.997
Totaal Overige bestemmingreserves	**34.191.610**	**941.357**	**230.275**	**34.902.692**
TOTAAL Bestemmingsreserves	**67.831.823**	**2.641.357**	**2.299.618**	**68.173.562**
TOTAAL RESERVES	**89.053.329**	**2.641.357**	**2.299.618**	**89.395.068**

Omschrijving	Saldo per 01-01-2023	Mutaties reserves 2023 +/+ t.l.v. exploitatie	Mutaties reserves 2023 -/- t.g.v. exploitatie	Saldo per 31-12-2023
ALGEMENE RESERVES				
Algemene reserve vrij besteedbaar	21.221.507	0	0	21.221.507
TOTAAL Algemene reserves	**21.221.507**	**0**	**0**	**21.221.507**
BESTEMMINGSRESERVES				
Dekkings-en bestedingsfunctie				
Investeringen bruto methode	6.697.951	0	403.425	6.294.526
Investeringen met maatschappelijk nut	22.183.389	0	483.964	21.699.425
Investeringen meerjarige uitgaven incidenteel	2.751.457	0	0	2.751.457
Totaal Dekkings- en bestedingsfunctie	**31.632.797**	**0**	**887.389**	**30.745.408**
Egalisatiereserves				
Huisvesting onderwijs	738.838	1.600.000	1.258.996	1.079.842
Kapitaallasten openbare verlichting	899.235	0	0	899.235
Totaal Egalisatiereserves	**1.638.073**	**1.600.000**	**1.258.996**	**1.979.077**
Overige bestemmingsreserves				
Ruimtelijke ontwikkeling	4.036.543	69.750	0	4.106.293
Bovenwijkse voorzieningen grondexploitaties	1.992.065	0	0	1.992.065
Strategische verwerving onroerend goed	4.631.696	0	0	4.631.696
Gemeentegaranties	37.377	0	0	37.377
Sociaal domein	1.501.809	0	0	1.501.809
Bestemmingsreserve LPM gelden	5.252.418	0	0	5.252.418
Centrumplan Zevenbergen	13.161.000	0	0	13.161.000
Heropening Roode Vaart	2.763.337	0	71.775	2.691.562
Projectorganisatie haven	0	0	0	0
Geluidsaneringsmaatregelen	268.000	0	0	268.000
Geluidsaneringsmaatregelen HSL-Zuid	861.450	0	0	861.450
Mutatie Reserve grondexploitatie	396.997	0	0	396.997
Totaal Overige bestemmingreserves	**34.902.692**	**69.750**	**71.775**	**34.900.667**
TOTAAL Bestemmingsreserves	**68.173.562**	**1.669.750**	**2.218.160**	**67.625.152**
TOTAAL RESERVES	**89.395.068**	**1.669.750**	**2.218.160**	**88.846.658**

Omschrijving	Saldo per 01-01-2024	Mutaties reserves 2024 +/+ t.l.v. exploitatie	Mutaties reserves 2024 -/- t.g.v. exploitatie	Saldo per 31-12-2024
ALGEMENE RESERVES				
Algemene reserve vrij besteedbaar	21.221.507	0	0	21.221.507
TOTAAL Algemene reserves	**21.221.507**	**0**	**0**	**21.221.507**
BESTEMMINGSRESERVES				
Dekkings-en bestedingsfunctie				
Investeringen bruto methode	6.294.526	0	403.425	5.891.101
Investeringen met maatschappelijk nut	21.699.425	0	492.538	21.206.887
Investeringen meerjarige uitgaven incidenteel	2.751.457	0	0	2.751.457
Totaal Dekkings- en bestedingsfunctie	**30.745.408**	**0**	**895.963**	**29.849.445**
Egalisatiereserves				
Huisvesting onderwijs	1.079.842	1.600.000	1.184.755	1.495.087
Kapitaallasten openbare verlichting	899.235	0	0	899.235
Totaal Egalisatiereserves	**1.979.077**	**1.600.000**	**1.184.755**	**2.394.322**
Overige bestemmingsreserves				
Ruimtelijke ontwikkeling	4.106.293	0	0	4.106.293
Bovenwijkse voorzieningen grondexploitaties	1.992.065	0	0	1.992.065
Strategische verwerving onroerend goed	4.631.696	0	0	4.631.696
Gemeentegaranties	37.377	0	0	37.377
Sociaal domein	1.501.809	0	0	1.501.809
Bestemmingsreserve LPM gelden	5.252.418	0	0	5.252.418
Centrumplan Zevenbergen	13.161.000	0	0	13.161.000
Heropening Roode Vaart	2.691.562	0	71.775	2.619.787
Projectorganisatie haven	0	0	0	0
Geluidsaneringsmaatregelen	268.000	0	0	268.000
Geluidsaneringsmaatregelen HSL-Zuid	861.450	0	0	861.450
Mutatie Reserve grondexploitatie	396.997	0	0	396.997
Totaal Overige bestemmingreserves	**34.900.667**	**0**	**71.775**	**34.828.892**
TOTAAL Bestemmingsreserves	**67.625.152**	**1.600.000**	**2.152.493**	**67.072.659**
TOTAAL RESERVES	**88.846.658**	**1.600.000**	**2.152.493**	**88.294.165**

Omschrijving	Saldo per 01-01-2025	Mutaties reserves 2025 +/+ t.l.v. exploitatie	Mutaties reserves 2025 -/- t.g.v. exploitatie	Saldo per 31-12-2025
ALGEMENE RESERVES				
Algemene reserve vrij besteedbaar	21.221.507	0	0	21.221.507
TOTAAL Algemene reserves	**21.221.507**	**0**	**0**	**21.221.507**
BESTEMMINGSRESERVES				
Dekkings-en bestedingsfunctie				
Investeringen bruto methode	5.891.101	0	403.425	5.487.676
Investeringen met maatschappelijk nut	21.206.887	0	492.538	20.714.349
Investeringen meerjarige uitgaven incidenteel	2.751.457	0	0	2.751.457
Totaal Dekkings- en bestedingsfunctie	**29.849.445**	**0**	**895.963**	**28.953.482**
Egalisatiereserves				
Huisvesting onderwijs	1.495.087	1.600.000	1.091.807	2.003.280
Kapitaallasten openbare verlichting	899.235	0	0	899.235
Totaal Egalisatiereserves	**2.394.322**	**1.600.000**	**1.091.807**	**2.902.515**
Overige bestemmingsreserves				
Ruimtelijke ontwikkeling	4.106.293	0	0	4.106.293
Bovenwijkse voorzieningen grondexploitaties	1.992.065	0	0	1.992.065
Strategische verwerving onroerend goed	4.631.696	0	0	4.631.696
Gemeentegaranties	37.377	0	0	37.377
Sociaal domein	1.501.809	0	0	1.501.809
Bestemmingsreserve LPM gelden	5.252.418	0	0	5.252.418
Centrumplan Zevenbergen	13.161.000	0	0	13.161.000
Heropening Roode Vaart	2.619.787	0	71.775	2.548.012
Projectorganisatie haven	0	0	0	0
Geluidsaneringsmaatregelen	268.000	0	0	268.000
Geluidsaneringsmaatregelen HSL-Zuid	861.450	0	0	861.450
Mutatie Reserve grondexploitatie	396.997	0	0	396.997
Totaal Overige bestemmingreserves	**34.828.892**	**0**	**71.775**	**34.757.117**
TOTAAL Bestemmingsreserves	**67.072.659**	**1.600.000**	**2.059.545**	**66.613.114**
TOTAAL RESERVES	**88.294.165**	**1.600.000**	**2.059.545**	**87.834.620**

gemeente Moerdijk

Meerjarenbegroting
2022-2025

GEPROGNOSTICEERDE BALANS 2022-2025

Geprognosticeerde begin- en eindbalans

Conform het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) dient in de begroting tenminste een begin- en eindbalans van het begrotingsjaar opgenomen te worden. Datzelfde geld voor de meerjarenraming. In onderstaande tabel is de balans over de jaren 2020 t/m 2025 opgenomen.

Activa	**31-12-2020**	**31-12-2021**	**31-12-2022**	**31-12-2023**	**31-12-2024**	**31-12-2025**
(im) Materiële vaste activa	116.917.000	133.858.569	135.989.696	137.994.120	139.314.011	140.440.203
Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekking	237.000	237.000	237.000	237.000	237.000	237.000
Financiële vaste activa: Leningen	11.477.000	11.071.328	10.665.656	10.259.984	9.854.312	9.448.640
Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar	0	0	0	0	0	0 +
Totaal Vaste Activa	**128.631.000**	**145.166.897**	**146.892.352**	**148.491.104**	**149.405.323**	**150.125.843**
Voorraden: Onderhanden werk & Overige grond- en hulpstoffen	281.000	91.349	-777.569	-4.167.728	-4.257.740	-3.688.049
Voorraden: Gereed product en handelsgoederen & vooruitbetalingen	5.442.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000
Uitzettingen <1 jaar	31.887.000	6.064.029	5.649.532	5.296.523	3.614.888	3.500.000
Liquide middelen	965.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Overlopende activa	4.732.000	4.500.000	4.500.000	4.500.000	4.500.000	4.500.000 +
Totaal Vlottende Activa	**43.307.000**	**14.155.378**	**12.871.963**	**9.128.795**	**7.357.148**	**7.811.951**
Totaal Activa	171.938.000	159.322.275	159.764.315	157.619.899	156.762.471	157.937.794

Passiva	**31-12-2020**	**31-12-2021**	**31-12-2022**	**31-12-2023**	**31-12-2024**	**31-12-2025**
Eigen vermogen	99.541.000	83.548.515	85.118.660	83.921.253	83.734.899	82.512.984
Voorzieningen	30.568.000	35.893.760	35.791.655	35.875.646	35.786.572	35.246.292
Vaste schuld	23.698.000	22.668.000	21.642.000	20.611.000	20.029.000	19.441.266 +
Totaal Vaste Passiva	**153.807.000**	**142.110.275**	**142.552.315**	**140.407.899**	**139.550.471**	**137.200.542**
Vlottende schuld	9.850.000	9.261.000	9.261.000	9.261.000	9.261.000	12.786.252
Overlopende passiva	8.281.000	7.951.000	7.951.000	7.951.000	7.951.000	7.951.000 +
Totaal Vlottende Passiva	**18.131.000**	**17.212.000**	**17.212.000**	**17.212.000**	**17.212.000**	**20.737.252**
Totaal Passiva	171.938.000	159.322.275	159.764.315	157.619.899	156.762.471	157.937.794

De geprognosticeerde balans geeft inzicht in de verwachte ontwikkeling van vooral de investeringen in vaste activa, de ontwikkeling van de voorraad gronden (bouwgrond in exploitatie), de toename of aanwending van de reserves (het eigen vermogen), het verloop van de voorzieningen, het verloop van de schulden en de financieringsbehoefte (behoefte aan leningen).

Hieronder treft u een korte toelichting aan op de balans.

Vaste activa
De boekwaarde van de materiële vaste activa laat een stijging van waarde zien door de investeringen in de komende jaren. De boekwaarde bestaat uit de lopende investeringen, waarop reeds wordt afgeschreven, investeringen, de vervangingsinvesteringen en de afschrijvingslasten. De financiële vaste activa neemt in de komende jaren geleidelijk af i.v.m. de aflossingen die worden gedaan conform aflossingsschema.

Vlottende activa
De voorraden worden met name gevormd door de bouwgronden in exploitatie en de voorziening die hier in mindering wordt gebracht. Het gereed product bestaat uit de aangekochte en verkochte panden van de Moerdijkregeling.

Vaste passiva
Het eigen vermogen van de gemeente wordt gevormd door de reserves en het resultaat van resp. de begroting of de jaarrekening. De omvang van de reserves neemt in de loop van de jaren af met € 17 miljoen. Dit komt voornamelijk door de onttrekkingen uit de diverse reserves zoals de LPM-gelden. De voorzieningen van de gemeente Moerdijk laten een stijging in de komende begrotingsjaren nagzien. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een storting in de voorzieningen wegen (achterstallig). De vaste schulden nemen in de komende jaren geleidelijk af i.v.m. de aflossingen die worden gedaan conform aflossingsschema.

Vlottende passiva
Voor de vlottende passiva geldt hetzelfde als voor de overige vlottende activa. Ook hier geldt dat de verwachte balanswaarde alleen worden ontleend aan ervaringscijfers van de afgelopen jaren en is er een post opgenomen om de balans sluitend te maken.